

У ДРАМСКОМ ШИПРАЖЈУ

ВЕЛИКО ДРАМСКО ШИПРАЖЈЕ

Пролазак кроз „драмско шипражје“ у новој књизи **Златка Грушановића** У *драмском шипражју* неће бити опасан, као кад се иначе пролази кроз шипражје, али биће узбудљив. Петнаестак драматизација прозних класика домаће и светске књижевности и неколико оригиналних једночинки, оживљавају у овој књизи драму као жанр и показују како она ефектно представља и промишља савремени тренутак. Све драматизације намењене су првенствено деци школског узраста. Оне могу бити читане као допуна или илустрација на часовима обраде дела из обавезне лектире, а могу бити и непресушни извор идеја за школско позориште. Аутор успева да кроз ове драмске мињоне представи идеју, дух и смисао оригиналног прозног текста – нпр. прича „Поход на мјесец“ Бранка Ћопића, народна прича „Еро с онога свијета“, „Чиновникова смрт“ Чехова, „Баснопозорје“ по баснама Доситеја Обрадовића – али то чини језиком, сликама, резонимом и хумором блиским ученику основне школе. Посебно инспиративни јесу делови у којима су драматизовани антички митови, где поред поучности, мудрости, етике, психологије, занимљивих обрта, ученици стичу ваљану културолошку основу за упознавање античке књижевности у даљем школовању. Елементи античке трагичке слике света развиће се у другом делу ове књиге, у драми „Москвичем до пакла“, која је већ извођена у Београдском драмском позоришту, а која покреће снажна и потресна питања о судбини, кривици, одговорности, превазилажењу трагедије, обнављању живота.

Наташа Анђелковић

ISBN-978-86-7933-200-4

У ДРАМСКОМ ШИПРАЖЈУ • ВЕЛИКО ДРАМСКО ШИПРАЖЈЕ **ЗЛАТКО ГРУШАНОВИЋ**

**ЗЛАТКО
ГРУШАНОВИЋ**

У

**ДРАМСКОМ
ШИПРАЖЈУ**

ВЕЛИКО ДРАМСКО ШИПРАЖЈЕ

Др Златко Грушановић (рођен 1976. у Лозници) је просветни радник (наставник српског језика и дугогодишњи директор школе), коаутор уџбеника за српски језик, драмски писац, театролог и члан Удружења драмских писаца Србије. Као наставник српског језика објављивао је радове везане за наставу српског језика (*Савремени драмски писци у настави српског језика и књижевности*). Од 2017. године је директор Завода за унапређивање образовања и васпитања и члан низа радних група које учествују у креирању образовних процеса. Као театролог, објавио је низ научних радова о српској драми с краја миленијума (текстови су обједињени у монографији *Несћанак хероја на крају миленијума у српској драми и друштву*). На основу његових драмских текстова су извођене представе у Народном позоришту и Позоришту на Теразијама (*Мала принцеза, Дубравко и Сања*) у сарадњи са Друштвом за помоћ особама са сметњама Стари град, почевши од 2008. године. Драма *Москвичем до Пакла* имала је премијеру у Београдском драмском позоришту 2019. године, а данас се игра у сарадњи са Агенцијом за безбедност саобраћаја за ученике средњих школа. Добитник је Светосавске награде и Награде града Београда за допринос образовању и васпитању.

**ЗЛАТКО
ГРУШАНОВИЋ**

у

**ДРАМСКОМ
ШИПРАЖЈУ**

ВЕЛИКО ДРАМСКО ШИПРАЖЈЕ

DOM KULTURE STUDENTSKI GRAD
BULEVAR ZORANA ĐINDIĆA 179
NOVI BEOGRAD

Београд, 2024. година

Златко Грушановић
У драмском шипражју 2:
Велико драмско шипражје

Издавачи

Дом културе Студентски град, Београд
Удружење драмских писаца Србије – репрезентативно удружење у
култури, Београд

За издаваче

др Дубравка Томић, директор ДКСГ
Зоран Стефановић, председник УДПС

Рецензенти

Наташа Анђелковић (рецензија)
Зоран Стефановић (рецензија и предговор)

Коректура и лектура:

Иван Савић
Драгана Смиљанић

Фотографија аутора на клапни

Драгана Бувач

Илустрација:

Милан Драгојловић Шкеми

Ликовно обликовање и прелом

Марко Полић
Бранко Цветић

Штампа

Донатграф доо, Вучка Милићевића 20, 11306 Гроцка

Тираж

300

ISBN-978-86-7933-200-4
ISBN-978-86-7933-201-1 (низ)

Београд 2024. године

www.dksg.rs * www.drama.org.rs

САДРЖАЈ

ВЕЛИКО ДРАМСКО ШИПРАЖЈЕ

ПРЕДГОВОР	5
РЕЧ АУТОРА	15
ДРАМСКИ УТУК НА КРИТИКУ	15
МОСКВИЧЕМ ДО ПАКЛА	19
БРАЧНЕ ЈЕДНАЧИНЕ	56
ИЗГУБЉЕНИ	92
ИСИДОРА И СМРТ	152
ДУБРАВКО И САЊА	189
БИОГРАФИЈА	211

ПРЕДГОВОР

КРОЗ СВА НЕМИНОВНА ШИПРАЖЈА

Приступ у драмски свет Златка Грушановића

„Из грмена великога лафу изаћ трудно није“ рече нам једном, успут Ловћенски јасновидац. Но, шта бива ако лавови нисмо? А шипражје око нас са нама расте, и надилази све оно што данас јесмо и што се не усудимо ни помислити да сутра будемо.

Књига *Кроз драмско шипражје* Златка Грушановића управо покушава — у своја три сложена лица — да искаже тај пут јунака. Аутор је у сабраним драмама организовао свој свет у „драмска шипражја“, разврставајући их по њиховој когнитивној амбицији, односно по зрелости циљане публике. Мало драмско шипражје је за основношколце, Међушипражје је за омладину, а Велико за зрелу публику.

Или можда и то морамо преиспитати?

*

У Малом драмском шипражју — једном од најобимнијих, а на тренутке и најкомплекснијих савремених опуса српске драме за децу у 21. веку, корпусу који је на више начина и сценски провераван и награђиван — Грушановић, осим својих ауторских радова, даје и срж некадашњих школских програма. Сада, у *Новом добу*, ту националну срж неки модернизатори перципирају као анахроно и назадно, реметилачки фактор, гнуснегусле. Овденалазимо, пресвега, неисцрпни и незаобилазни српски фолклор из Вукове модле и пищевог лозничког завичаја (Еро с онога свијета, Немушти језик, Пепељуга) али су ту и Петар Кочић, Бранко Ћопић, Антон Чехов, као и велика, чудно барокизована посвета Просветитељу: „Баснопозорје: Драматизације Доситејевих басни“.

Управо „Баснопозорје“ почиње да износи пуно вјерују свог творца, где се јасно види да у ауторском раду, али и у драматизацијама, Грушановић говори личним сценским језиком и поетиком, не хајући за претходни ауторитет који класична грађа носи на плећима. Он та плећа растерећује тиме што узима мотиве и фрагменте, али сам досољава по своме, те Доситеју и онима који стоје иза њега даје лакоћу нашег доба, говор који и данашња деца разумеју, нову радњу са додатним смисловима, све са финим културолошким нијансама намењеним и родитељима.

*

ДРАМСКО МЕЋУШИПРАЖЈЕ доноси иконокластички и корозивни циклус „Уврнути митови (од Прометеја до Одисеја)“ где права личност драматичара избија још и више него у приступу Доситеју. Без милости, ту почиње да нас заплускује идиом и нерв нашег доба, који ће несумњиво омладини бити близак и насушно потребан у одбрани њиховог, још недојачаног идентитета: иронија, запитаност, критичност, апсурд, сленг, уличне игре речи, психологија дисфункционалне породице, неурозе личне и колективне, шупљи звон идеологије и имплицитна цена која се због те идеологије људским месом и крвљу плаћа.

Добра савладаност грчке митологије овде служи само за став да баштина мора бити разграђена и изнова испричана на начин који је 20. век увео као уметничку норму побуне још са појавом дадаизма, али и позориштем апсурда, али овде зачињену драмским аналогијама гитарских рифова и наслеђа које је једна генерација добила са панком и југословенским и српским новим таласом, а у другим драмама ове књиге, и емотивном и циничном опорашћу једног Џонија Штулића. (Чак и Грушановићев тинејџерски ангажман у лозничкој поп–рок групи „Психијатри“, у првој половини 1990–их, тој ратној локалној наследници „Шарла Акробате“, до данас вишеструко одзвања у његовом приступу стварима, било као порука, било као вибрација.)

Ми из ових драма не закључујемо да су баш све жене интелигентне као Аријадна, а мушкарци мудри као Прометејев брат Епиметеј, али нешто од обамрлости и регресије нашег доба, ове зачудне и омамљујуће прве четвртине 21. stoleћа, пробија из ликова и ситуација у којима се они копрцају. Протагонисти су самосвесни, цинични и неретко блазирани, добро упознати са драмским анахронизмом свог мешања са нашим данашњим временом.

ПЕРСЕЈ: Појавиле се изврнуте легенде, неко све обрнуто приповеда и поставља на сцену.

ЗЕВС: Ко је тај?

ПЕРСЕЈ: Не знам, али је од Тезеја направио кукавицу, Ахил је идиот без мозга, Орфеј мисли да је Ромео.

Обратимо пажњу на ове речи, јер је то и манифест Грушановићевог виђења претходне епохе и непосредно је у вези са докторском дисертацијом која је породила његову најновију монографију *Несћанак хероја на крају миленијума у српској грами и друштву* (2021). То је тамна област социјалног инжењеринга коју је Грушановић прелиминарно картирао, а која ће научно тек бити обрађивана као један од узрока нашег, и даље лошег, имуног система у култури и колективном духу.

Грушановићева митска бића имају чак и културну самосвест: „Ајде, идемо, треба и друге легенде да се одиграју.“ Судар Зевса и Супермена спада у скривену, али важну идејну микропојаву српске драматургије, поступке којима су кроз поп–културно васкрсавање колективне психе и стварање модерних богова посезали и драматичар и ренесансна личност нашег времена Владимир Ђурић — Ђура Морнар или, пак, писац ових редова. Рецимо, у нашем „Словенском Орфеју“ 1992. године, мотив деификовања Бетмена преко маске која се ставља Аполону, или код Ђурића драма „Цет сет“ из 1994. године, где је Супермен и дословно зазиван као бог, у сличном је тону и идеји као код Грушановића. Овим и кроз Грушановићев опус добијамо потврду да је популарна култура као *религиозна појава* у нашем добу високи приоритет изучавања културне антропологије и сродних поља.

Прометеј каже: „Не можемо сви бити богови, ваља се понекад и човек бити.“ — што подразумева ауторов став да су претходни богови безвредни, те да их достојан човек — Син Човеков, Божје дете из наше вере — можда може заменити. Када исти Прометеј каже: „То си прочитао у Старом завету, не би се ти сам сетио.“ — то се може схватити као очекивање да престанемо да цитирамо законе, већ да постанемо Закон сâм, да будемо можда ипак савршени и усавршавани у некој вечносној перспективи, онолико колико је Отац наш савршен.

Ова теолошка, егзистенцијална и онтолошка питања нису била систематски идеолошки циљ писца, већ одраз његове егзистенцијалне реакције. Али је моћ драмског текста толика да та питања непосредно и нежељено покаже, и тако их макар немудро постави, да лебде изнад нас — читалаца и гледалаца.

Грушановићева делатност вишеструко припада традиционално идејно јасном току културе његове Западне Србије (дакле, најужем српском идентитетском, културном и државотворном језгру). Но, чини се да се и кроз овог писца помаља она сложенија идејно–поетичка

појава, коју бисмо условно могли назвати *Лозничка грамашурџија*, а која није ограничена само на позориште, већ се преноси и на друге драмске уметности, па и на стрип.

*

ВЕЛИКО ДРАМСКО ШИПРАЖЈЕ је свођење претходних рачуна, досадашњи врхунац опуса нашег драматичара, али и назнака будућег разбоковања. Пред нама искрсавају биографски снимци, терет и комедије људске егзистенције, вивисекцирање неколико епоха. Има ту прилога од релевантности за однос психологије и драмског те изазов мореновској психодрами („Москвичем до пакла“), грађе за уметнички велике позоришне представе („Исидора и смрт“), па и хипотетичке основе за комплексније телевизијске и филмске мелодраме („Брачне једначине“ и „Изгубљени“).

Писац је свестан да ништа није јасно док се не покаже и док само не прозбори. У свакој од драма он поставља питања, не само од високо психолошке, већ и психијатријске, социјалне, антрополошке, филозофске и теолошке вредности. Човек који је написао дисертацију о нестанку јунака на крају 20. века и сâм се биографски поставља као један од (не више тако анонимних) јунака нашег доба, који се вратио из мрака да просветли и просвети друге.

Драме Великог шипражја су неједнаке дужине, квалитета, амбиције и замаха. Отвара их књижевноисторијска сатира стављена уместо предговора: „Драмски утук на критику“ („Сахрана великој књижевној кришчичара. Говорник декламује у часи ђреминулој.“) где се кришчичар у зајробном живоју среће са објектом своје кришке, ђисцем самим. Драма „Москвичем до пакла“ говори о томе шта бива ако смо судбински добили терет праведног Јова — а свако га, изгледа, на неки начин добија — да живимо у последицама трагедије због саобраћајне несреће, дакле у страдању без своје кривице. Пратећи два пара, „Брачне једначине“ су у једном од омиљених сценских жанрова, комичне мелодраме, али са уграђеним двосмислицама и вишесмислицама које нам пружа савремена полна и друштвена персонална динамика трећег миленијума. „Изгубљени“ описују студентски живот у Београду 1990–их и све *шранзиционе* раскрснице на којима млади, али и мање млади људи збуњени стоје. „Исидора и смрт“ је посвећена великој и несрећној Исидори Данкан, и својим квалитетом и ирационалним широким драмским потезима, као најбоља у овим драмама за одрасле, даје можда назнаку шта надаље можемо очекивати од будућег и далеко растерећенијег писца, сада већ са солидним стажом писања. Књигу

завршава „Дубравко и Сања“, варијација на „Ромеа и Јулију“, која је овде уредничка аномалија, јер је по свему ближа *мањим шипражјима*, али њена стилска и квалитативна различитост овде би била погрешно схваћена ако се не би узео у обзир посебан приповедачки поступак за оне који ће је изводити — наиме, писана је за глумце из спектра аутизма и оне са Дауновим синдромом.

Као својевремени судбински кључ из ране младости, „Москвичем до пакла“ је централна драма за разумевање свих Шипражја. А одговор на судбину је исти у трагедији, бајци, епици, мелодрами па и самој сржи хришћанства, особито православног — из мрака човек почиње да осветљава делиће себе, уз помоћ светла других људи. Враћа се из Хада васкрснут, али другачији, мономитски *хероизован* (Херин), и почиње да просвећује свој народ и своју епоху. И заиста, смисао трагедије и сопственог крста (за)добивамо тек накнадно, ако смо сопственом, добровољном и промишљеном жртвом осветлили део твари на овој равни, а другим бићима помогли својим снагама и даровима које смо милошћу добили.

*

Погледајмо и изван текста самог, не плашимо се биографског и културно–историјског оквира. Грушановић, рођен на размеђу светова и времена, у Лозници на Дрини 1976. године, припадник је нараштаја који је у неким стварима остао *Између*, јер још није имао зрелост пунолетних генерација да одлучи како ће се поставити према историји током распада Титове Атлантиде 1990–ихнити је имао благодат непознавања тог прелаза, какав су касније добиле млађе генерације. То је створило један посебан поглед на свет читаве пишчеве генерације, чини нам се јасно видљив и мерљив у њиховом менталитету, емоцији, идеји, па и врсти стварања.

У новом столећу, Грушановић је остварио значајно искуство као професор српског језика и књижевности, повремено и грађанског васпитања, медијатекар, библиотекар, али и као помоћник и заменик директора, па и сâм успешан директор школе која носи име његовог земљака Вука Караџића (знакови никад нису за потцењивање).

Но, напоредно са основном професијом, и уметност је зазивала живу душу, да се личне силе опробају у стварању. Још 1996, почетком студирања, млади Грушановић се појављује у јавности кратком причом „Нема више човека“ (sic) у збирци *Вештина намићивања месецу*, антологији чији су уредници тада били жреци београдске нове књижевности Михајло Пантић, Васа Павковић и Давид Албахари. На самом помаљању

21. века објављује прозу у једном од важнијих листова за културу у Србаља и Славјана, *Књижевној речи* 2002. године — дакле у време краја једне епохе, како националне културе, тако и самог непрежаљеног листа, који је убрзо угушен у политичким околностима српског неоатлантизма.

Но, Грушановић је, охрабрен објављивањима, већ нашао себе. Кроз школске, а затим и веће, професионалне позорнице почиње интензивно уметничко стварање калећи драмски језик у пракси. Тада се укључио и у једну посебну врсту уметности и педагогије постављајући у драмској секцији текстове за представе са особама са сметњама у развоју. Извођене су у већини битнијих београдских позоришта и неким центрима за културу у Србији. То је основа за његов каснији стручно–научни допринос теми инклузије, али и реформски активизам, који је у пракси спроводио и као члан управног одбора удружења за људе са посебним потребама „Живимо заједно“, а данас и као педагошки руководиоца на националном нивоу.

Грушановић је стручно, али и уметничко и управно искуство, салио у трајни облик, у више уџбеника, читанки и радних свезака за српски језик и књижевност. Но, за ову прилику, посебно се издваја монографија *Драматизација у настави: приручник за наставу српског језика и књижевности у основној и средњој школи* (Београд: Klett, 2011). Ова књига је попунила једну значајну празнину код нас, и део је Грушановићевих делатности сталног развоја драмских уметности у српској педагогији, што је спроводио и као аутор семинара *Савремени драмски дискурс наставним јединицама*, а после и као творац сродних акредитованих програма. Као марљиви методичар наставе српског језика и ваннаставних активности добитник је Светосавске награде и Награде града Београда за допринос развоју образовања и васпитања. (Обиман стручни допринос и ван драмских уметности није нам у фокусу и представљао би педагошку студију случаја за себе, за шта ми овде немамо простора нити компетенција.)

Данас је Грушановић и један од запаженијих проучавалаца савремене српске драме. Главна научна област му је Наука о драмским уметностима — театрологија, а тик уз њу су и Културна историја Срба и Наука о књижевности. Главни научни производи су, за сада, монографије *Три драме Љубомира Симовића* (Београд: Задужбина Андрејевић, 2010; по магистарском раду *Драматургија Љубомира Симовића*, 2007) и *Несћанак хероја на крају миленијума у српској драми и друштву* (Београд: Задужбина Андрејевић, 2021; по докторској дисертацији *Типологија хероја у српској култури и друштву од 1990. до 2000. : (српска драма)*, 2018). Та потреба

за истраживањем се наставља, како видимо по новијим радовима о уметнику, тумачу душе и педагогу Хугу Клајну.

Особито је у научном опусу драгоцен докторска дисертација која анализира драме на размеђи епоха, чији су аутори или сâм крем српске драматургије или су барем били видљивији него други — Александар Поповић, Вида Огњеновић, Душан Ковачевић, Слободан Селенић, Синиша Ковачевић, Миладин Шеварлић, Небојша Ромчевић, Горан Марковић, Светлана Велмар-Јанковић, Стеван Копривица и Биљана Србљановић — јер је истраживач ту препознао врх леденог брега који ће засигурно бити предмет будућих капитално важних истраживања његових колега. Грушановић је темељно обрадио феномен дехероизације српске културе у постјугословенском периоду, и његови резултати су високо релевантни са аспекта филологије, драматургије, театрологије, културне антропологије и психологије. На другој страни, тамо где се аутор наслањао на туђа тумачења, савремену српску политичку историографију, социологију и политичке науке, које су до скоро била норма у београдским академским круговима, постоји дубока потреба да се неки његови закључци ревидирају. Наиме, управо су идеологизоване друштвене науке биле главни (и ненаучни) инструмент који је голом силом политичког притиска над самом уметношћу, али и студијама уметности, наметнуо дехероизаторски процес на смени епоха као главни ток у српском позоришту (мада, не и у целокупној драми). Упркос неким манама у политичко–историјском тумачењу, што није његова кривица, Грушановић је успешно дао метод, модел и почетне резултате, који би се сада могли пренети на изучавање питања хероја у српској прози, филму, стрипу, радио драми. Не постоји важнији задатак у српским наукама о уметностима но што је анализа социјалног инжењеринга којем смо подвргнути кроз уметност и културне моделе, што и даље генерише друштвену нестабилност у *Реџиону*.

Нешто смо се више задржали на дисертацији и монографији *Несћанак хероја на крају миленијума у српској грами и друштву*, јер сматрамо да је крајње време да се стручно–научно вреднују проблеми и резултати које нам је Грушановић изнео на видело, а које он обрађује детаљно и у скоро свим својим драмама.

Грушановић наставља да делује и као руководилац и уредник. Актуелни је директор Завода за унапређивање образовања и васпитања у Београду, установе која је на смени цивилизацијских епоха задужена да учествује у исправљању претходних мана система (као што је то била фатална реформа српског образовања пре пар деценија, у време мандата

министра Гаше Кнежевића), али и да нађе локалне одговоре на глобалне цивилизацијске потресе који мењају не само смисао педагогије, већ и смисао постојања Човека самог. Уређивање зборника о Иви Андрићу и Милошу Црњанском (суиздање ЗУОВ и Филолошке гимназије) показује да он верује да је дух овдашње мудрости можда и даље користан — трајно и универзално.

*

Закључимо рад слободом да прелиминарно одредимо где је позиција Златка Грушановића у савременом српском друштву. Чини се да је у свим стручним и стваралачким улогама он самосвесни изданак једног од темеља европске културе. Он зна да је уметност, особито драмска, срце уобличавања свих димензија једне Заједнице — племена, нације или империје. И не устручава се да допринесе. Он методски подстиче да нас уметности забављају, оздрављују, и кроз то, у ствари, поучавају, тумаче, интегришу, социјализују и убрзано дозревају све оно чега се дотакну.

Просветитељ као Приповедач, дакле. Јасна је то и оштра норма у ових три стотине година новије српске културе, блистав низ. Мануил / Михаило/ Козачински (који је, изричито подсетимо, много више урадио за свесловенску културу, но што је то пуки позоришни рад код Србаља), Захарија Орфелин, Гаврил Стефановић–Венцловић, Лука Милованов, Доситеј Обрадовић, Вук Стефановић Караџић, Јован Стерија Поповић и њихови наследници до данас — сви су, титански и уцело, спајали предањско, просветитељско, педагошко, језичко, књижевно, драмско (па макар у визуелном приповедању или кроз фолклор), извођачко, реформско, а тиме и политичко и државотворно.

Без жеље да вреднујемо прерано, али поређено са праксом и судбинама управо ових претходника, погледајмо изнова друштвене маске чијим изменама Грушановић свуда стиже, играјући сложену драму сопственог мономита... Филолог, педагог, иноватор, реформатор, истраживач, управитељ, али и људско биће са потребом стварања себе изнова, било кроз музику, било у драматургији. Овако набројано, Грушановић је, чини нам се порезултатима, достојан ученик претходника, легитимни наследник завета и баштине. Он је јавне улоге енергично интегрисао у јединствену мисију, у времену када Човекова ментална блазираност и идејна раслабљеност растачу сâмо ткиво Васељене.

*

Стваралаштво и делатности Златка Грушановића тек ће донети своје главне плодове, и без сумње ће у српској културној историји остати као zgodni пример особите личне борбе на занемареном пољу где се пресеца уметност са педагогијом, да се буде достојан у захтевима задатака, и у једном необичном ставу одговорности - животном ставу који упућује на хероизацију. Упркос свему оном што нас од јунаштва одговара и одвраћа.

Зоран Стефановић
председник Удружења
драмских писаца Србије

У Сремском Београду, 13. јуна 2024.

РЕЧ АУТОРА

ДРАМСКИ УТУК НА КРИТИКУ

Сахрана великој књижевној критичара. Говорник декламује у част њреминулој: „Драга и цењена господо, данас нам је умро чувени критичар Татаровски. Он је умро, а још увек живи са нама. Оставио нам је дела кроз које ће живети вечно, а можда и дуже од оних писаца који су били предмет његових критика, а нарочито оних писаца које не бисмо могли ни прочитати, ни разумети да нам их није драги Татаровски растумачио. Свакако треба споменути његову велику критику у 16 томова под називом: ‘Велики писац или психотичан случај’. Сви знамо да се у тим критикама бавио једним од наших највећих писаца, Русовским. Наравно, он не би био највећи да Татаровски није у њему пронашао низ великих идеја. Искрено да вам кажем, Русовски без Татаровског би био мали писац кога нико не би разумео. Могу да кажем само једно: Татаровски је својим делом постао бољи писац од свих писаца које је проучавао.”

...

РУСОВСКИ: Диж’ се! Устај!

ТАТАРОВСКИ: Ммм, ја сам бре, јуче, овај, синоћ сам бре умро. Шта ја имам сад да устајем... Еј, шта се бре удараш. Пусти ми уво, човече! Шта хоћеш? Јао, па ти си Русовски.

РУСОВСКИ: Сад ћу ја да ти покажем Русовског, ајде бре!

ТАТАРОВСКИ: Па немој да ме вучеш!

РУСОВСКИ: Мичи ту ногу. Брзо. Полази!

ТАТАРОВСКИ: Ево, идем, што лепо не кажеш. У праву сам био кад сам те описао као тешког човека.

РУСОВСКИ: У праву? Е сад ћеш да испробаш колико ми је тежак и штап. Уђи у ту дворану!

ТАТАРОВСКИ: Аух кол’ка дворана! Види колико само књига, човече.

РУСОВСКИ: Извади ту књигу поред тебе.

ТАТАРОВСКИ: Па ово су моје књиге. „Сабрана дела“, Михаил Татаровски.
Ха, бато. Па ви и на овом свету читате.

РУСОВСКИ: Отвори двестоту страну.

ТАТАРОВСКИ: Шта имам да отварам, знам ја ово. Па ја сам писао.

РУСОВСКИ: Читај!

ТАТАРОВСКИ: Јој, не могу, мајке ми, досадне су ми!

РУСОВСКИ: Читај!

ТАТАРОВСКИ: Па немој да се удараш штапом.

РУСОВСКИ: Читај!

ТАТАРОВСКИ: Добро, де, ево читам: „На основу неких наговештаја, а и на основу неких биографских података, можемо схватити овај пасус као симбол импотенције младог Русовког.“ А, ти си због овога љут. Ма, ово је зајебанција, Русовски, немој да се љутиш.

РУСОВСКИ: Читај даље, шта си стао!

ТАТАРОВСКИ: О, какав си. „Његову прву фазу развоја у књижевности је обележила сексуална инхибираност. То није тако чудно, кад се поуздано зна да је у својим првим сексуалним контактима велики Русовски имао проблем са ерекцијом...”

РУСОВСКИ: Јеси ли ти луд, човече? Па мени се и сад диже боље него што ће теби икад да се дигне.

ТАТАРОВСКИ: Нисам баш тако мислио, на основу свих тих ствари, дога...

РУСОВСКИ: Шта на основу свих тих ствари! Читај даље. Читај двеста тридесету страну.

ТАТАРОВСКИ: „Код овог јунака можемо приметити његове прикривене инцестуозне тежње према својој сестри, а на једном крупнијем плану се то може раширити и према Едиповом комплексу. Ни то није тако чудно, јер је Русовски био заљубљен у своју сестру, а што се тиче мајке, он је још као мали...”

РУСОВСКИ: Јеси ли ти нормалан? Шта си то ту трабуњао? Овде, у гробу се преврћем сто педесет година.

ТАТАРОВСКИ: А шта, није ти се свиђала сестра?

РУСОВСКИ: Магарчино глупа, нисам ни имао сестру.

ТАТАРОВСКИ: Како ниси имао сестру? Па није ли твој савременик Иванов писао љубавна писма твојој сестри?

РУСОВСКИ: Није писао мојој сестри глупане, већ мени.

ТАТАРОВСКИ: Па ти си, Русовски, био и пешкирче... ау... како ми је то промакло. Аууу... Који ти је ђаво бре, пусти тај штап.

РУСОВСКИ: Какав бре пешкир, идиоте један? Па тог Иванова сам искасапио у двобоју.

ТАТАРОВСКИ: А је л'? Ја сам мислио да сте били одлични пријатељи.

РУСОВСКИ: Ти би боље прошао у животу да си мање мислио. Ниси ти ништа мислио, ти си измишљао.

ТАТАРОВСКИ: Е, сад! Због једне сестре и тамо неког педерка, ја испаде да лажем.

РУСОВСКИ: Измишљаш, лажеш. Све радиш. Пишеш тамо о неким мојим јукстапозицијама, о неким паралингвистичким интимним знацима, постпонирању детерминатива. Пола не могу да изговорим од тога што си написао. Каква моја воља? Какви моји заумни говори? Крв ми се, и коса јеже, које немам овде, слушајући вас како булазните глупости око мог дела. Милион пута сам се покајао због тога што сте писали, односно што сам ја све то писао. Док ви горе интелектуално онанишете по мојим књигама, ја овде чекам да вас једног по једног испрашим. Тебе сам чекао овде са посебним апетитом, да ми пробаш ову ерекцију због које ме годинама тамо сматрају за будалу, сексуално инхибираног, који је желео своју мајку и своју сестру, коју нисам имао, још само и свог оца да сам желео и стрица и деду и сву, читаву родбину.

ТАТАРОВСКИ: Ма Русовски, пусти сад све то. Било, па прошло.

РУСОВСКИ: Ма немој. Било па прошло. Сад ћеш да видиш кад ти прође воз кроз главу. Сад ћеш да видиш да ударам исто као што пишем. Своје ударце рашчлањујем исто тако као и реченице и добијам убрзан динамички ток повезан са мојим темпераментним осећањима.

ТАТАРОВСКИ: Мораш признати да сам то генијално приметио.

РУСОВСКИ: Шта?

ТАТАРОВСКИ: Па ту рашчлањену реченицу која говори о твојој темпераментности. Ево, то сам написао на двеста осамдесетој страни. „Русовски своју реченицу рашчлањава тако...” Па немој је цепати, види шта си јој урадио. То је уметност! Да није мене, не би било ни тебе. Ја сам направио од тебе великог писца.

РУСОВСКИ: Глупости, све саме глупости. Ако због ваших бљувотина треба да ме памте, онда боље да ме не памти нико. А поред свега тога, нисам ни желео да ме ико памти. Писао сам јер ми је тако било лакше да живим. И нисам имао појма за ваше теорије и термине. То ме и не љути толико. Али ако сте на основу свих мојих књига

закључили да сам инцестуозан и јалов, још само да сам и педофил, то већ није у реду.

ТАТАРОВСКИ: Па било је индиција да си осећао неку чудну наклоност према малој кћерки комшинице. Наравно, више си волео комшаницу, али...

РУСОВСКИ: Ти си стварно идиот, и мртав сереш глупости.

ТАТАРОВСКИ: Па добро бре Русовски, немој да се љутиш, човече. Тако је
испао лепши текст, тако сам ја осећао. То ти је као она игра Не љути
се човече", ако сте је играли тад. Шта ћемо сад?

РУСОВСКИ: Па сад, ништа. Сад могу само да те бијем до вечности. Само ја не могу, сувише сам уморан и стар за то, али имају ови новији и млађи писци. Све сами шизофреничари, неурастеници, сексуални овисници. Сад ћеш да видиш. Уђите.

[illegible]

МОСКВИЧЕМ ДО ПАКЛА¹

ГОРДАНИ И КАНИ

Редитељ: **Марија Барна Липковски**

Адаптација: **Лука Курјачки**

Сценограф: **Невена Продановић**

Костимограф: **Тијана Сићевић**

Композитор: **Владимир Пејковић**

Вођа пројекта: **Срђан Обреновић**

Фотограф: **Игор Ђукановић**

МЛАДИЋ: **Иван Заблаћански**

ДЕВОЈКА: **Маја Ранђић**

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: **Милорад Дамјановић**

ДОКТОРКА: **Милена Павловић Чучиловић**

ЋАВО/ПАЦИЈЕНТ: **Владимир Пауновић**

АЗРАЕЛ/ПАЦИЈЕНТ: **Вања Станковић**

МАЈКА: **Даница Ристовски**

ОТАЦ: **Ненад Гвозденовић/Слободан Ђустић**

Инспицијент: **Марија Стојић**

Сезона: 2018/19.

¹ Драма Москвичем до пакла имала је премијеру 20. 03. 2019. у Београдском драмском позоришту, и затим била на репертоару 3 сезоне. Даља извођења настављена су у оквиру превенције безбедности саобраћаја у другим позориштима и градовима.

ЛИЦА:

МЛАДИЋ, око 25 година

ДЕВОЈКА, око 30 година

МЛАДИЋ У БЕЛОМ, нешто старији од Младића, брат погинуле девојке

ДОКТОРКА, средњих година

ЂАВО/ПАЦИЈЕНТ, бесконачних година

АЗРАЕЛ/ПАЦИЈЕНТ, некада вечан, сада пао и дебео

МАЈКА, око 60 година

ОТАЦ, око 60 година

I

Мрак на сцени. Осветљава се москвич који је на средини сцене. У москвичу су девојка и младић, у несвести. Младић се буди, схвата шта се догодило, излази из кола, прилази девојци, склања косу с лица, износи је и ставља на земљу. Тишина и крик. Прекрива је и долази на средину сцене обраћајући се публици.

МЛАДИЋ: Пробудих се јутрос као и сваког јутра, ни жив ни мртав. Мрачно јутрос, као и јутрос кад сам легао да спавам. Вечно тако. Камен, вечни камен. (*Публици, мирно*) Шта је? Где гледате? Слепци! Гледате, а ништа не видите. Видите само оно што немате! А шта имате? Сетите се! Мора да ти, и ти, и ти, имате нешто. Имате (*насмеје се*)... Имате (*насмеје се*)... Имате свој живот и животе оних које волите. А ја? (*Пауза*) Ја јутрос имам мрак, мрак и само мрак. Људи трче, вичу... али свеједно, крв и даље отиче – опет сам камен. Одједном, чујем кочење док митело прави окретеи – мрак, мрак, мрак. Да се помирим да је више нема, то већ некако, али да је више никад нећу угледати, то не могу, нити желим, нити...

II

На помену, на позорници (око прекривене девојке) око гроба стоје Мајка, Отац и Младић у белом. Сви ћуте. После одређеног времена, појављује се Младић са цвећем, који угледа скупину и сакрије се чекајући да сви оду.

МАЈКА: Баш је било хладно на путу...

ОТАЦ: Јест, право чудо за август да буде хладно.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Да... да... чини се хладно.

ОТАЦ: Јесте, јесте...

Пауза.

МАЈКА: ...Нисмо знали шта тачно да донесемо...

ОТАЦ: Ни да ли ће моћи...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Нема везе.

ОТАЦ: И откуд још киша да удари...

МАЈКА: Каква сад киша?!

ОТАЦ: Има да груне. Вероватно већ и пада, било је на прогнози...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Јесте. Тако сам нешто и ја чуо.

Појављује се Азраел у лудачкој кошуљи и њрска водом, АЛИ само наг лавом Младића. Младић се и даље крије.

МАЈКА: Стварно чудно... ја ни кап нисам видела.

ОТАЦ: Каже народ: Лети понеси, а зими ако о'ш, ако не'ш!

МАЈКА: И онда ти обучеш мајицу?!

Пауза. Отац се шруди да сакрије њоле руке, свима је још нејријашније. Младић не скида њољед са њих, њренеражен оним о чему они зајраво њоворе.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Август је обично топао.

ОТАЦ: Памтио сам ја августе и с минусом.

МАЈКА: Минус у августу?! Кад ти не би лупио!

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Добро, није минус, али јесте хладно.

МАЈКА: Да... јесте хладно.

ОТАЦ: Да, скроз сте у праву... Да је хладно, хладно је.

Пауза. Младић и даље не скида њољед са њих.

ОТАЦ: И шта кажете... не дува тамо толико кошава?

МАЈКА: Ама шта те сад спопа, каква кошава?!

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Кошава?

ОТАЦ: Да. Да, било је кошаве, сећам се ја те године...

Младић удари нојом о њод, усјрави се и бесно изјовара.

МЛАДИЋ: А шта мислите да вас све ставим у ауто и провозам мало до оне бандере!

Сви се изненаде ујледавши ја, но нико не њројовара.

III

ДОКТОРКА СЕ ПОЈАВЉУЈЕ И ОДВОДИ МЛАДИЋА У СВОЈУ КАНЦЕЛАРИЈУ. СЕДИ ЗА СТОЛОМ, ПОСТАВЉЕНА СУПЕРИОРНО НАД МЛАДИЋЕМ, КОЈИ СЕДИ НА МАЛОЈ СТОЛИЦИ.

ДОКТОРКА: Извињавам се што касним.

МЛАДИЋ (насмеје се): Ништа. Имам све време овога света.

ДОКТОРКА: Како се данас осећаш?

МЛАДИЋ: Зашто ме то сваки пут питате?

ДОКТОРКА: Занима ме.

МЛАДИЋ: Баш брига вас за мене, и мене за вас. Одрадите свој посао.
Дајте мало антидепресива, мало саосећања и готово!

ДОКТОРКА: А шта онда?

МЛАДИЋ: Изађете из ординације, и читав ваш живот је само за вас.

ДОКТОРКА: Ако тако мислиш, у реду.

Докторка устјане са фошеље и разиба се. Младић ово безвољно їлега.

МЛАДИЋ: Не мислим ја ништа! Ништа се више не мења, ни ја се више не мењам. Камен!

ДОКТОРКА: Ја сам ту да ти помогнем.

МЛАДИЋ: Не треба ми ваше саосећање. И не треба ми помоћ!

ДОКТОРКА: Свима је потребна помоћ.

МЛАДИЋ: Маните ме више ваших поштапалица, Докторко! Ја нисам ту, овде! Ја сам нигде! Ја сам привид!

ДОКТОРКА (хладно и без емоција): Какав привид? Можеш ли ми мало објаснити тај привид и где си ти у ствари?

МЛАДИЋ (бесно): Камени привид! Шта ту није јасно? Не постојим више! Ни у једном свету!

ДОКТОРКА: Аха. Не постојиш! И сад ниси овде, зар не?

МЛАДИЋ: Овде сам јер сам под присмотром. Овде сам због њих!

ДОКТОРКА: Којих њих?

МЛАДИЋ: Докторко, молим вас. Знате да не желим бити овде!

ДОКТОРКА: А где желиш?

МЛАДИЋ (накези се): Има више начина: на згради, с жилетом, бандера...

ДОКТОРКА: Опет та бандера.

МЛАДИЋ: Да! Само бих се сад о њу обесио!

ДОКТОРКА: Ето, зашто ти је потребна помоћ и лечење.

МЛАДИЋ: Али од чега се ја то лечим? Од кривице? Од нежеље за животом?
И зашто мислите да бих оставио своју жељу за непостојањем, ради
ваших жеља за постојањем?

Докторка ћуши неко време.

ДОКТОРКА: Ти си међу људима који те воле и који хоће да ти помогну.

МЛАДИЋ: Да, да... хоће да ми помогну. Хоће да помогну „ни живом ни
мртвом“ који се тражи по празним улицама, али му руке остају
празне и заривене негде, у некој полупаној прошлости.

ДОКТОРКА (уздахне): Можемо увек почињати наш разговор
самосажаљењем, али нас тај пут не води нигде. Ја нисам ту да те
тешим, чињеница је да пут у том тренутку... мало завија...

МЛАДИЋ: Нисам видео! Нисам крив!?

ДОКТОРКА: Ја не судим. Али ако мислиш да си крив, онда мораш
опростити.

МЛАДИЋ: Себи?

ДОКТОРКА: Оном ко је крив!

МЛАДИЋ: Зашто? Је л' то на папиру пише о праштању? Је л' вам то радни
задатак?

ДОКТОРКА: Папир је једно, живот је нешто друго, а наш посао скроз
нешто треће!

МЛАДИЋ: Могуће да сам био доле?...

ДОКТОРКА: Мислиш у...

МЛАДИЋ: Мислим У!

ДОКТОРКА: Постоје приче и теорије о путовању душе кроз сва три...

МЛАДИЋ (прекида је): Ја сам био тамо доле! Сад сам овде! И тамо је пакао
и овде је пакао! Изгледа да је свеједно!

ДОКТОР: А Бог? Како се он уклапа у твоје последње путовање? У твоју
жељу!

МЛАДИЋ: Њега докторко, не мешајте. И онако не верујете у њега. Ја бежим
од себе, и тражим се празним улицама, хватам се за ревере од
капута, али ми остају празне руке. Надам се не надајући и тражим
себе бесконачно негде у некој далекој полупаној прошлости.

ДОКТОРКА: Опет залазимо на исту причу, исти пут...

МЛАДИЋ (цинично): Који мало завија...

Докторка заћуши.

МЛАДИЋ: Немогуће је променити оно што је било!

ДОКТОРКА: Све се може променити.

МЛАДИЋ: Немогуће је променити оно што ће бити!

ДОКТОРКА: Разговараћемо и откривати проблем док га не решимо!
Једино што је потребно је да будемо искрени.

МЛАДИЋ (*уздахне а зашћим заједљиво*): Разговарати? Ја само тражим да потпишете да сам ја здрав и свесно крив!

ДОКТОРКА: Мислиш да ће онда бити све у реду?

МЛАДИЋ: Да!

ДОКТОРКА: Онда, добро.

МЛАДИЋ (*ћонага се*): Добро?

ДОКТОРКА: Добро би било да мало размислиш шта је испаштање, а шта бежање, шта праштање а шта преживљавање!

Извади лекове и ћружа му.

МЛАДИЋ (*узимајући их*): А, ово ми је литература!

ДОКТОРКА: Завршили смо за данас.

IV

Докторка излази. Младић остане сам. МРТВА ДЕВОЈКА НА СРЕДИНИ СЦЕНЕ УСТАЈЕ СА ПОКРОВОМ, ПОПУТ ДУХА. ТО ЈЕ „ГОРДАНА“ — ДЕВОЈКА КОЈЕ ВИШЕ НЕМА — ПОСЛЕ САОБРАЋАЈНЕ НЕСРЕЋЕ, И КОЈУ ГЛУМИ ИСТА ГЛУМИЦА КАО И ДЕВОЈКУ У КАСНИЈИМ СЦЕНАМА. МРТВА ДЕВОЈКА ИМА МИКРОФОН У КОЈИ ИЗГОВАРА ПРЕСУДУ. МУЗИКА ЈЕ У ПОЗАДИНИ. ДОК ЧИТА ТЕКСТ ПРЕСУДЕ МЕЊА ТЕМПО И БОЈУ ОД ХЛАДНОГ, НЕЗАИНТЕРЕСОВАНОГ, СУДСКОГ, ПРЕКО ЦИНИЧНОГ, ОПТУЖУЈУЋЕГ, ИЗНЕВЕРЕНОГ И ПОМИРЉИВОГ.

МРТВА ДЕВОЈКА: Окружни суд, у већу састављен од судије, председника већа и судије поротника, у кривичном предмету против окривљеног, по оптужници бр. 2000/161 од 2000 .12 .15. за извршено кривично дело: тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 201 став 4, и у вези с чланом 197 ст. 3 КЗРС, након одржаног претреса донео је пресуду:

Окривљени, неожењен, без имовине, неосуђиван, оптужен је што је пре годину дана, 2000 .07 .29. год. возио десном страном коловоза више него што је дозвољено и ударивши у електрични стуб усмртио своју вереницу, чиме је извршио тешко кривично дело против јавне безбедности. На страни окривљеног стоје само олакшавајуће околности, и то чињеница да до сада није осуђиван, да је

млад човек, да се коректно понашао на суду, својим признањем допринео утврђивању материјалне истине и изразио дубоко кајање и жаљење.

Младић расцепа кућију и узима прекомерну дозу лекова које му је дала Докторка. Почиње да мили ка девојци.

МРТВА ДЕВОЈКА: Ценећи утврђене околности, степен кривичне одговорности окривљеног и тежину извршеног кривичног дела, те околности под којима је дошло до истог, овај суд налази, да се због наведеног, окривљеном изриче ОСЛОБАЂАЈУЋА ПРЕСУДА.

Младић се онесвесити и пагне пред њу. Она га благо помиљује по глави. Несваје са сцене. Младић лежи сам на сцени.

V

МЛАДИЋ СЕ БУДИ У ПАКЛУ. ПОЗОРНИЦА ЈЕ СА ЦРВЕНИМ ЗАВЕСАМА, У ПОЗАДИНИ СЕ НАЗИРУ ТОНОВИ SIMPATNY FOR THE DEVIL. ГДЕ ЈЕ НЕКАД БИЛА МРТВА ДРАГА, СТОЈИ ЋАВО. АЗРАЕЛ С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ ШЕТА У ПОЗАДИНИ, ПОЈАВЉУЈЕ СЕ КАДА МУ СЕ ЋАВО ОБРАТИ. ЋАВО СА ЦРНИМ ГВОЗДЕНИМ ШТАПОМ ИГРА У РИТМУ, ПОДИЖЕ МЛАДИЋА, ПЛЕШЕ ОКО ЊЕГА, ХВАТА ГА ЗА РУКЕ И ЗАПЛЕШЕ С ЊИМ. МЛАДИЋ СЕ ПОМЕРА КАО МАРИОНЕТА ДОК ЋАВО УПРАВЉА ЊИМЕ. МУЗИКА СЕ УТИШАВА. ТИШИНА. ЧУЈЕ СЕ САМО КУЦКАЊЕ ЊЕГОВОГ ШТАПА.

ЋАВО: Добро дошао, мали, на моју позорницу!

Младић и гаље ћуши, не померајући се.

ЋАВО: Шта је? Шта си се укењао? Ћутиш? Не знаш текст? Хајд, реци нешто!

МЛАДИЋ (оглoвара расејано): Нешто?

ЋАВО: Ти то мене зајебаваш? *(Обраћа се публици)* Овај ме зајебава. У пакао! Одмах! *(Више за себе)* У ствари, већ си у њему. Слушај мали, кад се неком пожели добродошлица, онда му се тако и узврати, макар био и у паклу. 'Ајде, покажи чики да си срећан што си овде!

МЛАДИЋ: Ако је култура пут до твог пакла, онда у реду! Чико, боље вас нашао!

ЋАВО: Тако је, дууушо моја, видиш како знаш. Је ли било тешко? *(Младић ћуши)*

ЋАВО (бесно): Опет ћутиш, питам те, је ли било тешко?

МЛАДИЋ: Није, чико!

ЂАВО: Дабоме да није. Ништа код нас није тешко, све је претешко, то јест паклено. А мало касније ћемо да се брчнемо у лави. Али немој да се плашиш, ту сам ја.

МЛАДИЋ: Ја бих одмах ту лаву!

ЂАВО (*Уозбиљи се*): Видим ја да ти немаш појма где си дошао! Немој да ме прекидаш. Не волим много да слушам.

Трине се и хватаа за уши. Погледа у младића.

ЂАВО: Видиш! Не слушам! А шта ти мислиш, јесу ли клемпаве?

МЛАДИЋ (*невољно оговара*): Не знам, ваљда нису.

ЂАВО: Како ваљда нису? Ваљда видиш? Јесу, или нису?

МЛАДИЋ: Нису. И баш ме заболе за твоје уши! Ти си луд!

ЂАВО: Не, него си ти луд! Наравно! Погледај ме. (*Младић га погледа*) Тако. И колико би ми дао година?

МЛАДИЋ: Докле више да се гледамо?! Да нећеш да се жениш са мном! И баш ме...

ЂАВО: Заболе те, наравно. Ех, каква је ова данашња омладина. Све их нешто заболе! Никавог поштовања према старијима. Живим неколико хиљада година, а ти тако. Е, а види како сам виталан. (*Ђаво заштим скочи и ойшрчи неколико крујова око младића, и пре нејо шћо седне, најрави звезду*) Јеси видео? Изгледам бре к'о бог. Мислим, не као Отац, него и елегантно и напуцано. А ти? Вучеш се ко нека баба, сав се учрнио. Шепаш ли? Да ниси ти, можда, Ја, а Ја ти? А? (*Церека се*) Ха, волим Ја добру шалу, волим, мали. (*Шейури се показујући своје шљашћеће одело. Одједном, настјуиуи стпројо.*) Слушај ме. Рећи ћу ти твоја права. Имаш право да ћутиш и трпиш. То си имао и горе, дакле, навикао си! Овде су муке мало теже, али ви људи сте прилагодљиви к'о бубашвабе. Дакле: имаш право да га немаш уопште!

МЛАДИЋ: Коначно! Заврши више шта имаш, па...

ЂАВО: Ћудер! Све што си рекао, рекао си, све што си урадио, урадио си! Дивим се својој бриљантној реченици. Понекад стварно себе волим до лудила. Мислим да сам и Ја могао нешто написати, неки стих, ред је да и Ја добијем ту Нобелову награду. Сваки дан га мучим, а он – јок! Каже – нисам заслужио. А ко онда јесте?

МЛАДИЋ: Јеси ли завршио?!

ЂАВО: А ти?! Патетични самоубица! Е, пошто си самоубица, немаш ни суђење. Потплатио сам да не излазите пред Њега. Он, какав је, свима би опростио. А Ја? Ја сам бизнисмен! Не сме посао да трпи!

МЛАДИЋ: Да пређемо онда на посао!

ЋАВО: Ћудер! Знам Ја какви сте ви па ћу ти одржати једно кратко суђење, да не смараш после да си невин. *(Гласно љоворећи.)* Нема невиних! *(Извади неку хрџу разбацаних шрошних харџија, нешто шражи. Извлачи сџари умашћен џаџир.)* Их, што су масни ови папири. Азраеле, јесам ти лепо рек'о да не једеш више бурек над мојом архивом!

АЗРАЕЛ: Јебеш бурек од кога се не умастиш!

ЋАВО: Овај је баш мастан!

АЗРАЕЛ: Љупчетов! Најбољи!

ЋАВО: Нико ме ништа не слуша... Него, да видимо с чим си дош'о. *(Чишћа у себи.)* Мхм, добро, добро. Убио си, то је лепо... лепо...

МЛАДИЋ *(прекида ја):* Нисам убио, нисам хтео, пут мало завија... Ја сам само махнуо... не знам... А ти, шта хоћеш?! Јесам дошао? Ево пржи ме, сеци ме, само ме пусти твојих...

ЋАВО: Ало, момак, опет ме прекидаш?! Види га, молим те! Ал' се мали прокурчио... Ти си убио, па си се убио, је л' ти то јасно? Да видим шта још имаш... Ух. *(Прелисџава.)* Охо-хо, дечко! Па ти имаш свих седам смртних грехова, и завист и охолост, мој омиљени смртни грех како неко рече, и себичност и који оно још? *(Замишљен броји на џрсџе.)* Завист, охолост, срдитост, гнев... не, то је исто, блуд, прождрљивост, завист; не не не, завист, убиство, не убиство, то је ваљда заповест. *(Заћушћи и броји у себи, а заџим бесно баџи харџије на џог.)* К'о да је битно. Никако да их све научим, теоријски сам одувек нула, али да видиш како сам практичан: кад грешим, Ја грешим. Сад ћеш да видиш! Одлука! *(Угари шџаџом о џог.)* Крив си! Свршено! Под мој си скут дошао. Сад ћеш под њим и да се пржиш! *(Смешка се, џа мирним џласом.)* Морам да те похвалим. Пријатно си ме изненадио, момак, спава у теби један џаволак. Али Ја сам Ћаво. Идемо одмах да се мало дезинфикујемо на милион степени, па да глоћем распукле одаје твоје душе.

Док љовори, Ћаво се скида у црвене куџаће џаће. Младић се онесвесџи и џагне на џог.

ЋАВО: Шта ти би? Уплаши се мали мог аполонског тела, хе-хе. Устај бре, није ово забавиште! *(Дере се.)* Азраеле, долази овамо, сместа!

АЗРАЕЛ: Изволите, господару!

ЋАВО: Како је могуће да се мртви смртник онесвести?

Азраел џрилази, сџавља слушалице и џреџлега младића.

АЗРАЕЛ: Овај је још жив.

ЋАВО (*бесан, удара шџајом*): Како бре, жив?! Ко ме бре то зеза?! Враћај га овамо! Дај му вештачко гушење... учини бре нешто, гуши га, глупане губави... гуши!

Ћаво и Азраел несџају.

VI

Младић се буди сам на сцени. Гледа око себе и тихо покушава да изађе. Испред њега искаче мајка.

МАЈКА: Где ћеш?

МЛАДИЋ: У купатило.

Улази оџац.

ОТАЦ: Е, па, коначно опет заједно.

МЛАДИЋ: Сваки дан смо заједно.

Оглази до џоалеџа.

ОТАЦ: Па добро, јесмо. То је лепо, зар не?

МАЈКА (*гаје Оцу знаке*): Отишао је у купатило.

ОТАЦ: Нека, нека. Сваки човек треба да иде сам у купатило, тако и цар и краљ, па и наш син...

МАЈКА (*кроз зубе, ѓрекигајући ѓа*): Кажем, отишао је у купатило!

ОТАЦ: Па шта! Јеси ти хтела? Иди спрат ниже!

МАЈКА (*љуџиџо*): Јеси ли склонио жилете из купатила?

ОТАЦ: А, то! Јесам, јесам.

МАЈКА: Добро. Ја сам прозор заковала даскама.

ОТАЦ: Шта си урадила?!

МАЈКА: Заковала прозор даскама...

ОТАЦ: Ти си још луђа од њега. Свуда су решетке! Свашта...

МАЈКА: Овако ми је сигурније. Шта се крстиш? Хоћеш опет да направи глупост?

МЛАДИЋ (*из џоалеџа*): Ко је то заковао прозор? Ништа се не види у по бела дана.

Чује се ломљава, ѓагање сџвари и њејов јаук.

ОТАЦ: Ја сам, сине. Сломио сам прозор, па док не купимо нови.

МАЈКА: Ала ти је одговор!

ОТАЦ: Одговори му ти онда!

МАЈКА: Упали, сине, светло!

МЛАДИЋ: Нема сијалице!

ОТАЦ: Стварно?

МАЈКА: Уф, да. Можда би се посекао тиме. Одврнула сам је.

*Пауза. Отац седне на фошељу, узима новине да чиша. Мајка нервозно
шеша њо соби.*

МАЈКА: Нешто је дуго унутра?

ОТАЦ: Не почињи.

МАЈКА: Шта?

ОТАЦ: Да паничиш!

МАЈКА: Шта ради толико дуго унутра?

ОТАЦ: Можда се тушира, брије, откуд ја знам шта све може да ради?

МАЈКА: Ма немој! Прво, не чује се вода. Друго, како да се брије кад нема
ни бријача, ни огледала.

ОТАЦ: Насуво! Откуд знам. Ноктима. И грицкалице смо бацили.

МАЈКА: Теби је ово забавно.

ОТАЦ: Ма жено, пусти ме. Можда човек лепо засео на шољу и чита књигу.

МАЈКА: Али нема сијалице!

МАЈКА: Иди па га питај!

МАЈКА: Тебе више није ни брига?

ОТАЦ: Ама брига ме је, али тебе не могу више да слушам!

МАЈКА (*шапћуће шишћаво*): Ма ћути и слушај! Чује ли се шта!

Шуња се до вратића, послушкује. Долази и Отац. Труге се да слушају.

ОТАЦ: Стварно се ништа не чује.

МАЈКА: Не смемо да паничимо.

Краћка пауза.

МАЈКА: Види шта ради унутра.

Отац їлега кроз кључаоницу.

ОТАЦ: Не види се ништа. Али, бићемо смирени и...

МАЈКА: Ма ко паничи? Ћути мало!

Крајшка ђауза. Нишња се не чује.

ОТАЦ: Можда спава на шољи.

Крајшка ђауза.

ОТАЦ: Морамо да развалимо!

МАЈКА: Полако! Да га ја прво позовем? Немој само да...

ОТАЦ (прекида): Не паничим! Разваљуј!

Ошац се залећи да развали врајша. Младић у истом шренушкы ошвара, Ошац пролећи у кућашило. Младић излази.

МЛАДИЋ: Шта ради овај?

ОТАЦ (враћа се из шоалеша): Дотрајала шоља, сине, види како пуца. Да је мајка села на њу, нашли би је у канализацији.

Бацн шољу на под. МЛАДИЋ У БЕЛОМ се јојави на врајшима. Нико ја не примети. Пошшо шоља не цукне, Ошац почне да скаче по њој. Падне преко ње.

МАЈКА: Престани да скачеш! Носи прво ту шољу одавде!

МЛАДИЋ (вришћи): Зашто бре долазите? Зашто уопште долазите овде? Ви нисте нормални! Чујете?!

Мајка и Ошац легају у под. Младић у белом улази.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Добар дан. Ја хтео да куцам, али... Врата су била отворена.

Младић заћући.

МАЈКА: Овај... За кога ће бити отворена, ако неће за тебе?

МЛАДИЋ У БЕЛОМ (Оцу): Шта је то?

ОТАЦ: А, ово? То је шоља.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Да, знам да је то шоља.

ОТАЦ: Јест, то је шоља, и хтео сам да...

МАЈКА: Петља се у оно што не зна: хтео је да је замени, па је полупао.

ОТАЦ: Кад си тако паметна, узми ти па промени!

МАЈКА: Ја? Жена да мења шољу?!

МЛАДИЋ (очајно): Молим вас...

МАЈКА: Наравно.

ОТАЦ: Извињавамо се.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Немојте, молим вас, због мене да се узнемиравате.

МАЈКА: Не, не, таман посла, ионако смо баш кренули...

Отац поодише шољу и стави је под мишку.

ОТАЦ: Да бацимо шољу!

МАЈКА: Не тако! Сви ће те видети! Стави је у неки џак.

ОТАЦ: У неки џак? А где ми је неки џак!?

Оглазе са сцене, свађајући се.

VII

Исти простор. Младић се, пун нелагоде, окреће ка Младићу у белом, покушава да га угости.

МЛАДИЋ: Извини... (*уздахне*) Хоћеш да попијеш нешто?

МЛАДИЋ У БЕЛОМ (*уз осмех*): Је л' има нешто од твојих лекова?

МЛАДИЋ: Не. Сад сам на инјекцијама, двапут дневно. А и то мало што је остало од лекова, побацала моја мајка...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Е, штета, баш сам хтео да пробам неки, ко некад.

МЛАДИЋ (*скочи*): Оћеш да погледам, можда има неко?

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Шалим се.

МЛАДИЋ: Да. Све је у реду. Осим ових мојих родитеља. Смарају сваког дана... (*Прекине се, свесћан коме је шта рекао.*) Извини, молим те...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Што се стално извињаваш?

МЛАДИЋ: Које сам ја ништавило...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Опусте се.

МЛАДИЋ: Још треба ти мене да тешиш.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Ало!

Младић се заусћави. Гледа нећомично у Младића у белом.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Који сам то ја?

МЛАДИЋ: Извини... (*Младић у белом га мрко погледа.*)

МЛАДИЋ: Њен брат. На то сам мислио, јебига.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: И још?

МЛАДИЋ: И мој пријатељ.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Зато сам и дошао.

Пауза.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Донео сам ти фотографије.

Пружа албум с фотографијама. Младић ја мрко погледа, ше обори поглед, узима албум и листи. Пауза. Тешко му је докгледа, онда ја најло зашвори.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Хоћу да ми кажеш од чега сад бежиш. Немаш куд и немаш ни разлога.

МЛАДИЋ (викне): Не бежим! Рекао сам, чекам! Твој отац је у праву. Пут је био прав.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Мало завија!

МЛАДИЋ: Треба ме казнити. Треба ме кажњавати до краја вечности.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Шта си сад њега узео? Ниси крив, наишао је комшија, кривина... и то је то...

МЛАДИЋ (прекида, бесно): Крив сам, крив сам! Живот тече код свих, а за њу и мене стоји! Хоћете да се правим као да се ништа није десило, као да је све у реду?

МЛАДИЋ У БЕЛОМ (хоће да настави свађу, али се примири. Крајка пауза.): Јебига!

МЛАДИЋ (смиреније): Само то. Јебига!

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: А шта да ти кажем више? Долазим овде и понављамо наше по сто пута јебига.

МЛАДИЋ (смиреније): Овакво стање је неподношљиво. Тешко ми је више да се снађем у овом свету. Постао сам надзирана сенка коју родитељи воде на бријање, па код психијатра, па у шетњу, па опет на бријање и тако укруг.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Јебига!

МЛАДИЋ: Јебига, а шта да радим? Ја сам једини на свету који је...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Ниси једини! Прошло је суђење, нисмо те тужили.

МЛАДИЋ: Мења ли то нешто?

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Настави да живиш, не мучи се више! Дobar си човек, знам те, и ту сам после свега.

МЛАДИЋ: Ја сам возио тог москвича. Несрећан случај. Обично је то тако: тражимо срећу негде далеко и увек заборавимо да је потражимо ту око нас, а несрећу видимо увек негде другде.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: А око нас се крије право благо на које се ми обично посеремо. Сад је стварно доста, вртимо се укруг са стално исто причом. Шта сад?

МЛАДИЋ (уморно): Сад? Сад више ништа. Баш ништа. Немоћан сам.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: А да пробаш да не мислиш баш ништа?

МЛАДИЋ: Нигде се више не осећам као жив човек. Постојаћемо овако сви док не полудимо, ако то већ нисмо...

Младић не може да издржи. Устјане, поодијне столицу и РАЗБИЈЕ је о њог. На сцену улађају Мајка и Оџац.

МАЈКА: Шта то пуче?

ОТАЦ: Да се ниси повредио?

МЛАДИЋ: Нисам, али хтео сам. Да се убијем столицом!

ОТАЦ: Ето, види га какав ти је син! Размазила си га. Докле овако! Нисмо више паметни да знамо шта још па да урадимо за тебе?

МАЈКА: Ћути! Не можеш тако с њим!

ОТАЦ: Шта не може?! У моје време...

МАЈКА: Доста бре више твог времена, десила му се несрећа...

ОТАЦ: Јесте! Десила се несрећа, и нама се десила несрећа, свима се догађају несреће, и шта сад?

МАЈКА: Ти ништа. Ја сам крива што нисам хтела да продам москвича за... петсто. За бедних педесет више! (*Мајка плаче.*) Ја сам крива за... за педесет...

ОТАЦ: Јесте, и ти си крива, и он и ти и ја и сви! Доста бре! Десила се несрећа, свима се догађају несреће, а ти сад можеш све редом да нас поубијаш! Или да живимо, или сви да помремо!

МЛАДИЋ: Ми да живимо, а она? (*Младићу у белом*) 'Ајде, помагај! Шта да урадим? Кога следећег да убијем?

ОТАЦ (*Младићу у белом*): Извините сад. Знате, он је још увек...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Разумем. Све је у реду.

МЛАДИЋ (свима): Није у реду! Све није у реду и једино је ништа у реду. (*Публици*) Треба сви да се поубијамо, само треба да нађемо неког ко би нас убио из самилости. Има ли неки пријатељ који би помогао пријатељу и убио га!

Младић наставља монолој, док га њих шроје посмаћрају као љублика. У позадини је музика која осликава његову унутрашњу борбу.

МЛАДИЋ: Зурим у непровидно. Прва година ми је прошла као седам, а ја тражим смисао за само један дан. За онај дан што сам га једном нашао, а онда... убио. (*Крајка ђауза.*)

Све је бесмислено, све је у исто време смешно и болно, не знам ни шта бих хтео, ни шта не бих хтео... (*кивно*) Какве ли сам вирусе покупио својим заморним постојањем? (*одавде све бешње*)

У свему желим само да нађем тог убицу који разуларено бежи од мене чим ме спази. А нећу му ништа, баш ништа, само једну тужбалицу, једну малу жалбицу, један мали разговор, један једини мали разговорчић! И онда да га питам, да питам, и питам, да га рашчеречим... док не призна...

Почиње да бесни. Оџац оглази ђо Докџорку. Докџорка долази и гаје му инјекцију да се смири. Мајка, Оџац и Младић у белом ђа ђолажу на сџолицу на средини сцене, ђрекоџуџа Докџорке. Излазе.

VIII

ГРУПНА ТЕРАПИЈА: На столицама у кругу, око Докторке и Младића седе Ћаво-Пацијент, Азраел-Пацијент и ДЕВОЈКА. Докторка мало-мало нешто записује. Докторка пређе погледом преко свих и обраћа се свима лажним осмехом.

ДОКТОРКА: Како се осећамо данас?

Њих џројица оборе ђаве и ђедају у ђог. Девојка ђеда осџале у круџу. Први џуџ ђримеџи Младића. Заусџави се на њему и мери ђа ђођлегом.

ДОКТОРКА (*уздахне, ђа се обраџи Ћаволу*): Професоре, како сте ви данас?

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ: Млаке ћу избљувати!

ДОКТОРКА: Добро... Ко не зна, ово је наш најстарији – извините професоре – пријатељ, не по годинама, већ по стажу...

АЗРАЕЛ (*убацује се*): Срање!

ДОКТОРКА: Молим?! Шта смо рекли за такве изразе?

АЗРАЕЛ: Питали сте за данас. Ја вам кажем да је доручак данас – живо срање.

ДОКТОРКА: Срам те било! Одмах казна.

Азраел усџаје и огђеђа се до ђошка сцене.

ДОКТОРКА (*Младићу*): Па, како се осећаш?

МЛАДИЋ (*одсуџно*): Супер!

ДОКТОРКА: Имаш ли кошмаре?

МЛАДИЋ: Не!

ДОКТОРКА: Стварно?

МЛАДИЋ: Да!

ДОКТОРКА (записује): Напредак са пацијентом на перцептивном нивоу...

МЛАДИЋ: Али ви сте мој кошмар ноћима!

ДОКТОРКА: На шта тачно мислиш?

МЛАДИЋ: Па тако... ви и ја у ординацији, обично вам вршим лоботомију. Али, не брините се. Вечерас ћу да вам дам и електрошокове гратис!

Докторка подијне љаву и љубазно се насмеши.

ДОКТОРКА (записује): Дакле, напредак са пацијентом на перцептивном, али на комуникативном нивоу и даље показује...

МЛАДИЋ (мирно): Сањам и како гурате пацијенте с моста.

ДОКТОРКА (љућиићо пређе појлегом преко Азраела и Ђавола): Значи, чуо си ту причу.

МЛАДИЋ: Чуо, чуо.

ДОКТОРКА: Шта то значи за тебе?

МЛАДИЋ: Значи наду.

ДОКТОРКА: Наду?

МЛАДИЋ: Надам се да ћете и мене да гурнете с тог моста!

Младић се смешка, Ђаво кикоће, Азраел се смеје прохотиом. Докторка скочи на ноће.

ДОКТОРКА: Доста!

МЛАДИЋ: Зар нисте рекли да треба свима да отворено исказујем своја осећања?

ДОКТОРКА: Овде ја постављам питања! (Докторка ујери кажијрси у Младића. Трине се. Појледа на саш. Обраћа се свима.) Терапија још није готова... идем по лекове.

МЛАДИЋ: А чиме ћете со осолити када со постане неслана?

Докторка ишрчи. Девојка тихо излази. Младић се задовољно завали у сшологици. Ђаво-Пацијент му се приближи и јовори му на ухо.

ЂАВО-ПАЦИЈЕНТ: Шта мислиш, колико је висока она зграда?

Краћка пауза.

МЛАДИЋ: Мислим да није довољно.

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ: А да пробамо?

МЛАДИЋ: Опет да се осрамотим.

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ: А ово пенкало? Оштро, к'о жилет, ммм...

МЛАДИЋ: Нема шансе.

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ: Ама, 'ајмо мали с овог света. Овде ионако нема места за нас.

МЛАДИЋ: Ви слободно, професоре. Чуо сам да сте тако и оном „помогли“.

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ: Азраеле, брбљивче, кожу ћу ти одрати! Јесам! И сад га више ништа не боли!

Азраел се кикоће.

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ (Младићу): А тебе ћу лагано, на тихој ватри...

МЛАДИЋ: Молим?

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ (ћромени ѿлас, ѿонаша се као сћарац): Кажњавао бих те до краја живота!

Младић се јежи, окреће се око себе.

ЋАВО: То је био ѿрав ѿућ, младићу! У шћи си ѿлегао?

Докћорка се враћа.

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ (диге руке, Докћорки): Није хтео да скочи. Неће да се убада. С опроштењем докторка, пичкимус максимус.

Ћаво-Пацијент ѿглази на дрући гео сцене до Девојке. Докћорка се окреће ка Младићу са шћаблещама у руци. Искћија неколико шћаблеща које је донела, једну ѿо једну.

ДОКТОРКА: Ајмо, сви у своје собе. (Докћора уздахне. Обращи се дирекћино Младићу.) Ваша терапија остаје инјекција ујутро и увече. Доћи ће сестра до вас, слободни сте.

У ћошку сцене, Ћаво-Пацијент ѿружа Девојци ућалач, ѿали јој цићарешу. Она му се враћолащо смеје. Ћаво јој окрене лећа и излази.

ДОКТОРКА: Шта гледате? Данашња сесија је готова.

IX

ДЕВОЈКА СЕДИ НА КЛУПИ. ЧЕКАОНИЦА. МЛАДИЋ ПРОЛАЗИ ПОРЕД КЛУПЕ.

ДЕВОЈКА: Извини, да немаш можда упаљач?

МЛАДИЋ (*илега је гуџо*): Немам.

ДЕВОЈКА: Одлично. (*Ваги уџаљач из џашне.*) Имам ја. Хоћеш да седнеш? 'Ајд' седи мало, прави ми друштво док чекам.

Младић сегне поред ње.

МЛАДИЋ (*премерава је џоџледом*): А шта чекаш?

ДЕВОЈКА: Чекам из навике. Досаде. У почетку и из љубави. Чекам Годоа. Само је овај ожењен, с двоје деце, пред разводом већ годинама. Ретко кад дође.

МЛАДИЋ: И шта онда?

ДЕВОЈКА: И тако, док чекам увек се појави неки нови Годо. Он ми испуни неко време, ја се мало заварам да је то то, он оде, и ја опет чекам и тако укруг. Забављам се. Ето.

МЛАДИЋ: Шта, ког ђавола, с тобом није у реду?

Ђаво-џацијентџ се џојављује са сџирани. Сегне поред њих и јеје сенгвич.

ДЕВОЈКА: Немам појма. Али ако ти је лакше, не знам ни ко сам, ни шта сам, ни зашто сам.

МЛАДИЋ (*усџаје*): 'Ајде ћао.

ДЕВОЈКА: Ћао. (*Док јој Младић окреће леђа и креће*) Где ћеш?

МЛАДИЋ: У собу. Где бих другде?

ДЕВОЈКА: Јест. Овде је забавно. Упознам овог, оног... а онда их чекам. Можда си ти баш тај кога ћу да чекам?

МЛАДИЋ: Сумњам.

ДЕВОЈКА (*кокеџирајући*): Не допадам ти се?

МЛАДИЋ: Можда. Мало ме подсећаш на неког.

ДЕВОЈКА: Не може то тако, можда. Ја сам јединствена, или сам ја, или нико.

МЛАДИЋ: Овде смо некад играли шах.

ДЕВОЈКА: Ти и ја? Баш овде?

МЛАДИЋ: Да.

ДЕВОЈКА: Изгубио си вероватно?

Младић огсућно климне ѿлавом.

ДЕВОЈКА: Како сам то могла заборавити! Ево и сад сам управо одрала једног сенилног пензоса, али је побегао пре мрака.

МЛАДИЋ: Како ти се зове омиљена књига?

ДЕВОЈКА: Подсети ме која ми беше омиљена?

МЛАДИЋ: Писмо...?

ДЕВОЈКА: Па да, писмо... Писмо од оног ... Помози ми рећи...

МЛАДИЋ: Селенића.

ДЕВОЈКА: Ето видиш да смо рођени једно за друго. Све се уклапа.

ЂАВО (*устијаје са клуџе*): Слушај ме, она ти је експрес карта до Пакла. 'Си разумео?

МЛАДИЋ (*окрене се ка њој, озбиљним шеном*): Слушај, ја сам убио своју девојку.

ДЕВОЈКА: Слушај ти, ако ти се не свиђам, кажи лепо! Не свиђам ти се?

МЛАДИЋ: Не измишљам. Убио сам је! И себе сам убио! Разумеш?

Пауза.

ДЕВОЈКА: Разумем. Кад се то десило?

МЛАДИЋ: Пре 342 дана.

ДЕВОЈКА: У, јеботе. Ти си стварно...

МЛАДИЋ: Јебени москвич! Махнуо сам неком на улици, комшија... две и по секунде и право у електричну бандеру.

ДЕВОЈКА: Да немаш упаљач, можда?

МЛАДИЋ: При брзини од четрдесет осам километара на сат. (*Понавља замишљено*) Четрдесет осам километара на сат.

Ђаво оглази са сцене.

ДЕВОЈКА: Да немаш упаљач, у ствари, имам ја... Овај... Жао ми је. Можда могу некако да...

МЛАДИЋ: Шта, жао ти је што си још жива? Сви глуме, око мене! Свима вам је много, много жао. Што сте живи. А не знате да сте живи.

ДЕВОЈКА: А је л' би хтео сада да ме пољубиш? Мислим оно, да видим да сам жива!

МЛАДИЋ (*шрине се из замишљености*): Како?

ДЕВОЈКА: Шта како, овако (*показује мимиком*).

МЛАДИЋ: Ми се и не познајемо.

ДЕВОЈКА: Ја се упознам с човеком тек кад се љубим са њим. Али добро, кад не чекам онда нешто радим, понекад и нешто студирам, и ето. Сад ме знаш. 'Ај сад да се љубимо... У бајкама мртве драге истинским пољупцем оживиш!

МЛАДИЋ: То су бајке...

ДЕВОЈКА: Добро, онда 'ајде онако да се пољубимо. Без оживљавања.

МЛАДИЋ: Имаш исте очи као она.

ДЕВОЈКА: Као сувозач?

Девојка пољуби Младића. Младић одјурне Девојку и крене ка Ђаволу. Девојка остаје сама. Слејне раменима, вади цијарети, запали. Појављује се сенка докшорке, која јој махне. Девојка јаси цијарети и пође за њом.

Х

У Паклу. Музика. Младић се мучним кораком довлачи до Ђавола. Ђаво понавља музику, диригује, свађа се и негодује. Заустави се кад угледа младића.

ЂАВО: Види га, мој мученик. У ствари, кеџац један! Па ти ни да се убијеш ко човек не умеш!

МЛАДИЋ: Не умем.

ЂАВО: А убијаш из нехата, то знаш! Ти си, бре, професионалац. Ти убијаш из нехата, онда те ослободе, а вас све после сакупим. Милина! Што си дошао? Да шверцујеш врлине?

МЛАДИЋ: Не... ја бих...

ЂАВО: Преболео сам те. Не требаш ми! Шта ме гледаш? Шта ће мени нека цмиздрава лутка. Нећеш горе, нећеш доле? Где би ти?

МЛАДИЋ: Па овде... доле.

ЂАВО: Ти би у Пакао да уђеш пун кајања? Не може то тако. Шта ме гледаш? Не примам Ја овде сваког. Ја примам покојнике, не покајнике!

МЛАДИЋ: Али... пун сам грехова.

ЂАВО: Чуј ти њега! Шта мислиш, то је тако! И у грешењу има неки ред, а ти си свугде без реда. Нећу да ми квариш слику пакла, не желим да те видим никад више. Питај брата Петра, можда те он пусти, мени си потпуно неупотребљив и незанимљив.

МЛАДИЋ: Не разумем, треба да будем кажњен... због свега... зар не?!

ЂАВО: Због чега? Због убиства из нехата? Или због прељубе мртве драге?

МЛАДИЋ: Али то није прељуба, то је био загрљај!

ЋАВО: А пољубац? (*смеје се*) Колико ти треба мртвих драги да би дошао овде? (*зајрли ја и шайне на уво*) А је л'? Интересује ме овако, другарски, је си ли?

МЛАДИЋ (*збуњен*): Не разумем... овај... не, не могу...

ЋАВО: Шта шапћеш ту? Мислиш да сам ти Ја неки поп, треба клештима да ти извлачим реч по реч? Како мислиш да дођеш у пакао без онаније?

МЛАДИЋ: Што бих онанисао?

ЋАВО: Зато да би одржавао простату! Коњу један! Мораш да блудничиш, вараш, мучиш, себе, друге, уради нешто! Или се лепо убиј, ко човек! Или, ништа од пакла!

Младић уздахне. Покаже ка извору музике.

МЛАДИЋ: Могу да ти свирам бас? Чујеш како лоше звуче!

ЋАВО: Ти да ми свираш бас? Имам овде Мајлса Дејвиса за трубу, Синатру да пева, а камоли неког за бас? Шта мислиш, то је тако: учиниш, па патиш, па се онда искупиш и готово.

Младић клекне ђед Ћавола.

МЛАДИЋ: Молим те, узми ме за слугу свога, за роба, кувај ме, жари, черечи, шта год хоћеш. Ја не могу ни назад, ни горе.

ЋАВО (*прекида и шућне од себе*): Куш море! Нећу да ми квариш слику пакла, нећу бре, више да те видим. Иди тамо у Рај.

МЛАДИЋ: Тамо нема места за мене.

ЋАВО: Ти не би ни горе ни доле! Па иди онда у лимб! Ти си, бре, лимбомен!

Окрене се извору музике која је пресџала да свира. Музика се наставља и дезинџерише. Ћаво дириђује и виче.

ЋАВО: Не ваља! Поново! Није ти наштимована та гитара. А ти? Није ти то канта већ бубњеви, удри то.

Младић клечећи ђузи ка леђима Ћавола који несџаје у мраку. Пева, ђокушавајући да се уклони уз музику.

МЛАДИЋ: Лимбомен! Ја сам Лимбомен! Ја сам Лимбомееен! Лимбомееееен!

Понавља док се прекојуџа неја не ђојави Мрџва девојка.

XI

МРТВА ДЕВОЈКА. Гледа ка Младићу, гестикулирајући кроз простор између њих двоје.

МРТВА ДЕВОЈКА: Више ме нема у стварности. Живим кроз твоја сећања, твој бол, твоја писања. Говорим твојим очима, свеприсутна сам туга у твојим погледима.

Сада је мој истински живот вечност, а у твојим сновима живим други живот. Ти имаш живот стварности, док ми се не придружиш у вечности.

Мршва девојка ђонавља за њим.

МЛАДИЋ: Више те нема у стварности, постала си привид мог сећања и живиш кроз моја писања. Драга моја, жао ми је што нисмо могли да прођемо кроз врата као једно. Ти си сада у вечности, а ја сам разапет између неба и земље. И једног дана бићемо спокојни јер ја морам да живим док не дођеш, а ти да дођеш кад престанем да живим. Ништа лакше...

Младић се склупча у фејусну позицију. Заспи као беба.

XII

МЛАДИЋ СЕ БУДИ. ВЕСЕО ЈЕ И ОРАН.

МЛАДИЋ: Мајка!

Мајка ушрчава у собу.

МАЈКА: Шта се десило, сине? Јеси ли добро?

МЛАДИЋ: Супер сам. Гладан сам. Дај попару! Нисам је јео, ммм... не памтим!

Младић оглази до кућашила. Улази Отац.

ОТАЦ: Шта се дешава?

МАЈКА (забринуто): Хоће да једе. И то попару.

ОТАЦ: Што се онда дере? Помислиће људи да му не дамо да једе.

МАЈКА: Ти не схваташ?

ОТАЦ: Шта ја опет не схватам? Вечито ја нешто не схватам.

МАЈКА: Нити се сећаш!

ОТАЦ: А чега се сад не сећам?

МАЈКА: Гдину дана није ништа тражио да једе. И сад одједном... омиљено јело. *(Наћласи)* Њено.

ОТАЦ: Вала, морао је и огладнети после толиког времена.

МАЈКА: Баш је смешно.

ОТАЦ *(бојажљиво)*: Попара њено омиљено јело? Ти знаш?! Ама, кад ти кренеш са тим твојим лударијама, и попу би се попара згадила.

МАЈКА: И ти са твојим тупавим хумором!

МЛАДИЋ *(из кућашила)*: Тата, кад ћеш више вратити светло у ово купатило, не видим ни панталоне да обучем.

ОТАЦ: Јеси га чула?

МАЈКА: Шта?

ОТАЦ: Рекао је тата.

МАЈКА: Па шта. Ваљда си му отац.

ОТАЦ: Не будали. Није ме звао татом од основне школе. Ове године ме није никако ни звао. *(Гласније.)* Ево одмах, сине, доносим алат!

Отац оглази по алати.

МАЈКА *(моли се)*: Мили Боже, дај мом сину разума, само нек буде добро.

Отац се враћа са чекићем и оглази у кућашило. Младић излази очешљан и срећен.

МЛАДИЋ: Докторка хоће да вас види.

МАЈКА: Шта је сад?

МЛАДИЋ: Не знам и не занима ме. Терапија је готова.

МАЈКА: Је л' то она рекла?

МЛАДИЋ: Не. То сам ја одлучио. Здрав сам к'о дрен.

МАЈКА: Сине! Даће Бог, али не може то без ње... мислим, докторке...

Чују се звоно на вратицима и ломљава из кућашила. Отац оћет излази са ве-це шољом. Гледа њих двоје у чуду.

МАЈКА: Шта си се забленуо, иди отвори врата! Где ћеш опет с тим?

ОТАЦ: Неће да држи, па то ти је!

Улази Девојка са клупе.

ДЕВОЈКА: Извињавам се што овако улазим, али куцала сам, мајке ми.

МАЈКА: Само ви уђите, код нас су врата отворена за... умм, сваког.

ОТАЦ: Извините, узео ја да откујем прозор закован даскама и да поставим леп и нов прозор. Али видим да не могу ни прозор ко човек да нађем, све мрачно ко у пилићарнику, и хајде да ја прво заменим сијалицу. Ал' на шта ћу да се попнем; е, ту налетим на стару шољу, то остало од старих... умм... станара, стоји ту тако већ целу годину...

МАЈКА: Ма ућути забога! Удави жену... мислим, девојку, а није ни ушла. Баш је интересује, твој прозор.

ДЕВОЈКА (*непријатно јој је*): Интересује ме, интересује. Код нас има још гора шоља, па ако хоћете да свратите...

ОТАЦ: Ето видиш да је интересује. Волим да све сам поправљам, а ко поправља тај и погреша.

МАЈКА: Ја тебе нисам никад видела да ниси погрешао.

ОТАЦ: А од чега ви болујете?

МАЈКА: Бог с тобом!

ДЕВОЈКА: Од чекања.

Мајка и Отац се злѣдају. Пошом, ка Девојци.

МАЈКА: Аха...

ОТАЦ: Аха...

Младић испути између њих и Девојке.

МЛАДИЋ: Не обраћај пажњу, ја не знам ко су ови људи. Хајде, да ти покажем нешто.

ОТАЦ (*узме шољу*): Нека!

МАЈКА: Идемо ми!

ОТАЦ: Да оставимо вас... децу, да се дружите мало, ко људи.

МАЈКА: Ајде више, излази!

Мајка излази из собе, Отац за њом гржећи шољу. Одмах се смештају тако да моју да шипијунирају до краја сцене.

ДЕВОЈКА: Шта си ти умислио?

МЛАДИЋ: Ма нисам, него...

ДЕВОЈКА: Наравно да ниси. Не можеш тако да нестанеш! Нисам ти ја мртва драга.

МЛАДИЋ: Добро. Седи.

Младић јој показује на сѣо. Одлази и брзо се враћа са њојаром и љосућем.

МЛАДИЋ: Изволи.

ДЕВОЈКА: Слушај, дошла сам нешто да ти кажем...

МЛАДИЋ: Пробај прво, немој да увредиш домаћицу (*показује љавом ка Мајци и Оцу који штијунирају*).

ДЕВОЈКА (*зјађено*): Попара?! (*Прекорно погледа Младића, она почиње да једе и промени шон*.) Мислим, супер је, пресупер укус... Само откуд попара?

МЛАДИЋ: Па само због тебе. Сетио сам се.

ДЕВОЈКА: Аха... Слушај, дошла сам...

МЛАДИЋ: Ти си мене спасла, само о теби размишљам. Само мало косу иза увета... (*показује јој*)

ДЕВОЈКА (*очајна, намешта фризуру*): Ти знаш да ја нисам она, зар не?

МЛАДИЋ: За мене си ти – Она. Једна једина.

ДЕВОЈКА (*дирнућа*): Океј. За почетак, али само за почетак можеш да се играш са мном. Разумеш?

МЛАДИЋ: Наравно.

ДЕВОЈКА (*прилази му лајано*): И кад се игра заврши, онда можемо да наставимо где смо стали.

МЛАДИЋ: Дођи.

Девојка огушевљено хоће да скочи на њега. Смешећи се, Девојка седне на леву сџрану и почне да га љуби. Младић јој укаже на десну сџрану. Девојка уздахне. Прилази му с грује сџране. Почину да се љубе и милују. Ово све праће Мајка и Ошац. Мајка се љући.

ОТАЦ: Шта је теби?

МАЈКА: Шта, шта ми је? Видиш да је нашао неку... неку... опајдару?

ОТАЦ: Ма где сад нађе баш опајдару?

МЛАДИЋ: То се и ја питам! Ко зна каква је?

ОТАЦ: Луда ко и наш син! Легла му к'о кец на једанаес'!

МАЈКА: Он није луд! Само је болестан.

ОТАЦ: Аман, жено, ово је добро. Веруј! Биће то добро! Мора бити добро!

МАЈКА: Али она личи на (*бојажљиво, погледа свуда око себе*)... мало, на знаш... Гордану.

ОТАЦ: Не личи уопште... само је, ето тако... слична.

Чује се весео и заносан, помало и хистеричан смех младића и девојке.

МАЈКА: Ето видиш! Ко зна шта је ова лудача смислила да уради нашем сину...

ОТАЦ: Биће му лакше!

МАЈКА: И ти си овде полудео.

ОТАЦ: Полудео сам ја с тобом!

МАЈКА: Све на мене пребацујеш! Е па, и њега ћу ја да спасем!

ОТАЦ: Доста више! Одох да купим ону сијалицу!

МАЈКА: Полупај још коју шољу успут!

ОТАЦ: Да знаш да хоћу!

Отац не може да издржи, баца шољу. Крене да излети са сцене, онда уздахне и врати се по шољу. Љутићи оде, Мајка иде за њим, молећи се. Младић заустави Девојку и подиће љаву према родиоцима. Показује јој кажијерском преко усана знак за тишину.

МЛАДИЋ: Водим те на своје тајно место.

Девојка климне љавом.

XIII

Одлазе до слупаног москвича. Окрене леђа њој и публици и улази у москвич. ДЕВОЈКА УЛАЗИ У КОЛА. КАКО ИЗГОВАРАЈУ РЕПЛИКЕ, ТАКО ИМ ГЛАВЕ (ИЛИ ДРУГИ ДЕЛОВИ ТЕЛА) ПРОВИРЕ КРОЗ КОЛА.

ДЕВОЈКА: Хоћу нешто да те питам.

МЛАДИЋ: Шта још хоћеш да ти испричам?

ДЕВОЈКА: Та девојка... ја стварно личим на њу?

МЛАДИЋ: Да.

ДЕВОЈКА: Зашто ми не покажеш неку њену слику?

МЛАДИЋ: Немам је. Били смо кратко заједно.

ДЕВОЈКА: Знаш, ја сам емоционално незрела. Имам неуротичну потребу за пажњом, и...

МЛАДИЋ: Ништа не разумем.

ДЕВОЈКА: Није тако требало да буде с тобом... али...

МЛАДИЋ: Шта? Шта хоћеш да кажеш?

ДЕВОЈКА: Зар није јасно?

МЛАДИЋ: Ништа није јасно док се не каже.

ДЕВОЈКА: Ништа није јасно док не урадиш.

Грле се. Пауза. Младић излази из москвича закопчавајући се. Тишина.

ДЕВОЈКА: Хоћу нешто да ти кажем. Ја иначе не причам тако, ни не памтим кад сам то рекла. Давно, ваљда. *(Удахне и издахне.)* Морам да ти кажем... ух ...мало сам се заљубила у тебе.

МЛАДИЋ: А, је л'? Драго ми је због тебе.

ДЕВОЈКА: Ти чак ниси ни луд. Ти си само ђубре.

МЛАДИЋ: Хеј, хеј... Шалим се.

Прилази, она се ошима. Појустји и дојустји му да је зајрли.

МЛАДИЋ (*јомјезно*): Ти си мени вратила живот.

ДЕВОЈКА: Слушај ме, молим те. Пронашла сам те и не желим да те заборављам.

МЛАДИЋ: Ма зашто да ме заборављаш?! *(Смири се)* Ево, овде смо само ТИ и ЈА, срећице једна. Погледај нас!

ДЕВОЈКА (*јрекида ја, јаким јласом*): Да ли ти сад гледаш мене, или се сећаш ње?

МЛАДИЋ: Гледам тебе.

ДЕВОЈКА: Лажеш. Видим ти у очима да видиш њу, а не мене! Нећу, не могу!

МЛАДИЋ (*изјубивши сјирјљење*): Видим и њу и тебе!

ДЕВОЈКА: Нема ње! Само сам ја овде!

МЛАДИЋ: Ти и још милиони оних што их чекаш на клупи!

ДЕВОЈКА: Хвала! Баш си ме одлично подсетио!

МЛАДИЋ: Зашто и мене мало не причекаш?

ДЕВОЈКА: Колико треба да чекам? Гдину?! Две?! Можда и три?! Није проблем, само ти реци! Умем ја да чекам! Но, колико? Немам више времена!

Младић ћути.

ДЕВОЈКА: Не може тако, не може. Није фер. Или си тамо са њом, или овде са нама.

МЛАДИЋ: Знала си. Рекао сам ти.

ДЕВОЈКА: И тиме си све решио? Па да, наравно... *(Прилази му.)* Твоја највећа љубав је на сигурном, а ми остали ћемо сами да се снађемо.

МЛАДИЋ: Шта си рекла?

ДЕВОЈКА: Знаш ти добро шта сам рекла!

МЛАДИЋ: Не знам шта си рекла и не занима ме.

ДЕВОЈКА: А не занима те? Па да! Шта има тебе уопште да занима? Ти си решио да овде проведеш кратко време. Ма ниси још ни решио. А док чекаш можеш мало и да јебеш, да ти прође брже време. Кад дође крај, онда ћеш лепо својој драгој која те горе стрпљиво чека. И волећете се вечно... *(Младић јој прилази бесно и ђође да је удари. Она га ђолега прво уилашено, а зајим ђочне да се хистерично смеје.)* Види њега! Живнуо мали! Удри! 'Ајде! Шта чекаш? Удари да бар знам коју волиш!

Младић не може више да издржи и ОШАМАРИ ЈЕ. Девојка му окрене груи образ, он засиане. Крене да је ђомилије. Девојка му удари шамар и огјурне, а младић скрушено, али и са задовољством прима ударац.

МЛАДИЋ: Иди!

ДЕВОЈКА *(љушишо):* Да идем? Наравно. Твоја највећа љубав је на сигурном, а ми мање вољени мораћемо сами да се снађемо.

МЛАДИЋ *(смирено):* Зашто ти све ово треба?

ДЕВОЈКА: Мени? Мени ово најмање треба. Треба ми нешто што свакој жени треба! Сигурност! Ја не могу да проведем остатак живота у нечијој сенци. У почетку сам мислила да ће бити лакше, али што сам те више волела било је све горе. Жао ми је што се све то десило. Жао ми је и девојке, али нико не воли да буде други. Нисам навикла да будем љубоморна на неког ко више није жив. У исто време се стидим и лудим, а ти нимало не помажеш. Не знам чега има у твојој глави. Понекад не знам где одлуташ, а ја бих хтела да си увек ту, са мном. Знам да је немогуће и не треба заборавити, али не треба да заборављаш и нас. Живе! Ми још увек постојимо.

МЛАДИЋ: Знала си да ће бити тешко.

ДЕВОЈКА: И тиме си све решио? Ти си рекао, па се сад сама јеби. *(Прилази му и грма га.)* Не може тако, не може. Није фер. Не можеш да будеш између, не можеш. Или си тамо са њом, или овде са нама.

МЛАДИЋ: И на крају имамо мелодраму с нијансама.

ДЕВОЈКА: Имамо турску мелодраму!

МЛАДИЋ: И сада можеш и да одеш!

ДЕВОЈКА: Па видиш, могу и да одем.

МЛАДИЋ *(иронично):* Крени одмах, шта чекаш. Тражи упаљаче, и немој да ти побегне време!

ДЕВОЈКА: Кад си већ навалио, одох! Ако се случајно излечиш, јави се.

МЛАДИЋ: Можда нећеш имати времена?

ДЕВОЈКА: Наћи ћу за једно пиће. Ти си ионако навикао да ти нестају девојке.

МЛАДИЋ: Толико о великој срећи и илузији. Увек само празне речи.

ДЕВОЈКА: Баш тако! Празне речи. И празна дела.

Појављује се Азраел-пацијент. Девојка се обрадује.

ДЕВОЈКА: Па где си ти, луче?

АЗРАЕЛ-ПАЦИЈЕНТ: Молим?

ДЕВОЈКА (кокетно): Желиш ме? Видела сам у чекаоници пре месец и кусур како си ме прождирао погледом.

АЗРАЕЛ: Па... ваљда?!

ДЕВОЈКА: А како ме желиш?

АЗРАЕЛ: Јебем ли га... Одувек сам желео само да сретнем неког. И да одемо заједно далеко од свега у шуму, где само вукови завијају, где нема ове болнице и прљавог града...

ДЕВОЈКА: И моје руке и ноге око тебе...

АЗРАЕЛ: И онда да будем с неким и сам с неким...

ДЕВОЈКА: Мислиш да се волимо?

АЗРАЕЛ: ...И тамо ти можеш да будеш наше сунце. А ја сунцобран. И могу, знаш какве сендвиче да нам направим, и рибе масне да наловим...

ДЕВОЈКА: Добро бре више, шта си се занео, ајмо.

Девојка се љакосно окрене љрема Младићу и љовлачи Азраела са собом. Младић крене за њом и –

XIV

– упада у канцеларију Докторке. Докторка седи за столом као и увек. Разбарушене косе. Покаже Младићу да седне на столицу. Младић се загледа у под.

ДОКТОРКА: Како се данас осећаш?

МЛАДИЋ: Данас... па може једно пиво са лоразепамом. Хоћете и ви?

ДОКТОРКА: Шта се десило? Зашто си тако зао?

МЛАДИЋ: Зао је он, а ја сам луд!

ДОКТОРКА (*безнадежно*): Не могу више. Мени треба психијатар после ових разговора. Ја ћу полудети, а ти ћеш остати исти. Пуштам те... слободан си...

МЛАДИЋ: Слободан?! А да ја вас питам нешто?

Пауза.

МЛАДИЋ: Како се ви данас осећате?

ДОКТОРКА: Склони се! Иди дођавола!

Иза Докторке се појављују Ђаво и Азраел.

ЂАВО: Не знате шта тражите...

АЗРАЕЛ: Ја тражим оброк свој.

ЂАВО: Нек ваша реч буде Да Да! Не, не!

АЗРАЕЛ: Ја кажем Да!

ЂАВО: Ја сам онај који јесам...

АЗРАЕЛ: Ја сам онај који једем.

Младић баци столицу на под исто као у сцени VII. На сцену улазају Мајка и Отац. За њима и Младић у Белом. Рејлике постојећено иду све брже и брже у виду вишећасја.

МАЈКА: Никад, никад више...

ОТАЦ: Не тражи смисао, не тражи судбину.

МАЈКА: Ове речи траже од мене сузе. Никад, никад више...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Да се помирим да је више нема, то већ некако, али...

ДОКТОРКА: Први пут сам се запитала, а шта ако све ово и није била судбина...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: ...али да је више никад нећу угледати, то нити могу, нити желим.

МАЈКА: Не, никад више.

ОТАЦ: Не тражи судбину.

СВИ: „Добро јутро, још смо живи!“

ДОКТОРКА: Теби сам веровала, мислила сам да је све сигурно, а ти, ти...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Не заслужујеш ништа више сем бола и плача.

ЂАВО: Млаке ћу избљувати!

АЗРАЕЛ: Лежим вечно као камен неки.

ОТАЦ: Боже, шта сам Богу згрешио.

МАЈКА: Сваки мој осмех је издаја.

ДОКТОРКА: ...ти си ме издао!

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Сваки пут умирем од твоје патетике.

ОТАЦ: Сви људи у твојим рукама постану играчке.

МАЈКА: Тражиш се празним улицама...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Све ти је досадно и бесмислено...

ОТАЦ: Време пролази неживљењем...

МАЈКА: Какве си вирусе купио тим заморним постојањем?!

СВИ: „Добро јутро, још смо живи!“

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Осећај уместо разума, плес уместо трчања, ход уместо корака...

МАЈКА и ОТАЦ: Осећај уместо разума...

ЋАВО: Што ти само Бог даде тај разум?

АЗРАЕЛ: Је 'л чујеш, слепац? (*Оглази њо ноћу од столице/шишку*)

МЛАДИЋ (*шихо, ња њокрије уши*): Чујем...

ДОКТОРКА: Осећај уместо разума, о-сло-ба-ђа-ју-ћа пре-су-да...

МАЈКА и ОТАЦ: „Добро јутро, још смо живи!“

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Мислио си да животом треба да се испутиш...

ЋАВО: Не знаш ни шта би хтео...

ОТАЦ: Ни шта не би хтео...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Испутиш се за нехат који кошта живот један...

ДОКТОРКА: Још једна пилула таман...

МАЈКА: Твоје „Ја“ бежи чим ме спази...

ОТАЦ: Ти си једини овде који има нешто...

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Имаш ништа...

СВИ: „Добро јутро, још смо живи!“

ЋАВО: Испути се...

МЛАДИЋ: Питаћу га, питаћу, рашчеречићу...

СВИ: „Добро јутро, још смо живи!“

Азраел ја удари њо глави и онесвесџи.

XV

Болнички кревет — Младић се држи за главу, до њега долази пацијент, који глуми Азраела у истој болничкој униформи као Младић.

АЗРАЕЛ: Хоћеш цигару?

МЛАДИЋ: Не, не пушим.

АЗРАЕЛ: Ето. Са мношћом никад нема ко да пуши. Ћалета се не сећам... нормално, кад га нисам ни видео, а кад је мајка зглајзнула, онда ме је и сестра оставила... Све жене су ме оставиле, то јест побегле. А није ни чудо кад ја...

МЛАДИЋ: Чекај, зар ниси нашао ону са клупе?

АЗРАЕЛ: То је твоја љубав!

МЛАДИЋ: Моја? Ја сам своју љубав ставио у кола и закуцао у бандеру.

Азраел заћућиа. Насћиави га ћуши ћућећи, ћоћлега ћа бојажљиво.

АЗРАЕЛ: Слушај ме сад пажљиво. Ожали ти то, пола године, годину... нешто и кресни. Чек, немој се љутити, ал' кад би ти само знао какав је живот у празној кући... схватио би моје речи. Дакле: *(Усћиаје и дерња се)* Прскај, сине! Прскај! То је најбитније у животу! Прскај, сине!

Младић усћиа, и сћусти Азраела да сегне.

МЛАДИЋ: Полако, полако...

АЗРАЕЛ: Шта полако! Живот не сме да чека, ајде да прскаш! Прскам, дакле јесам!... и наравно, једем, дакле јесам!

МЛАДИЋ: Добро, добро, само полако. Не могу ја много, имам дискус хернију. *Азраел заћућиа ћолако, ћоћлега ћа ћрезриво, и ћоче да се смеје.*

АЗРАЕЛ: И за то имам решење. Сине, само да пливаш! Пливање, сине, спасава све, и кичму. *(Оћећ усћиа, да виче, ћесћикулирајући ћливање)*

АЗРАЕЛ: Прскај и пливај, сине! Прскај и пливај, сине, прскај и пливај!

Азраел оглази са сцене вичући своју ћаролу у сћилу навијача. Младић „ћлива“ (лућиа) ћо мраку сцене, и изћовара монолој.

XVI

МЛАДИЋ: Шта је то? Шта се то десило са мношћом? Изгледао сам срећан. Желим ли то? Треба да желим. Можда се извучем из овог бесмисла.

Да ли је грех да после свега будем срећан? *(Крајка ђауза.)* Шта живот чека од мене? Смем ли да волим после свега? То боли! Боли што човек не може да остане веран својој прошлости, а ја бих хтео да сам заувек у њој. Не могу! *(Крајка ђауза.)* Не могу. Опет волим! Не верујем да је то случајно, то не може бити случајно! Зар не?

Одједном, уочи се клуџа на којој седи и чека Девојка. Девојка замишљено изговара реплике.

ДЕВОЈКА: Морам прекинути лоше мисли. Сувише сам свесна да бих била тужна. Била сам тако усамљена. Читаву вечност сам чекала да ми неко каже лепу реч, да ми неко каже: „Толико те волим данас!“ Кад би бар хтео доћи. Сада сам опет страшно усамљена. Све је тако празно, празно и страшно. Ко сам? Више и не знам. Не смем плакати. То је сад тако. Догађа се... Не иде све како желимо. Шта да радим? *(Крајка ђауза.)* Кад би бар хтео доћи! *(Крајка ђауза.)* Увек све буде исто. Можда да почнем да радим нешто? Мучи ме... Чежња... Жеља. Зашто стално налазим лудакe. Кад би бар хтео доћи још једном!

Младић „изрони“ ђред њом.

МЛАДИЋ: Ја сам!

ДЕВОЈКА *(шрџне се, ђрво се ђосџици али онда се разесели):* Здраво.

МЛАДИЋ: Волео бих да разговарамо. Да се не свађамо.

ДЕВОЈКА: Пробај...

МЛАДИЋ: Извини. Тешко ми је ових дана без тебе. И сад не знам. Не знам како.

ДЕВОЈКА: Мислила сам да могу да те спасем и врло сам добро знала у шта улазим.

МЛАДИЋ: Не знам како, али хођу све с тобом.

ДЕВОЈКА: И ја хођу. *(Крајка ђауза.)* Недостајеш ми.

Младић се ослони на клуџу и седне на јеган крај.

МЛАДИЋ: Ево ме.

Обоје се насмеше. Девојци нађло несџане осмех.

ДЕВОЈКА: Али... Ја нисам Она! И увек то! Плашим се да ће ме увек то плашити. Да ћеш ме једног дана због ње оставити.

МЛАДИЋ: Стани, хтео сам да ти обеђам...

ДЕВОЈКА: Све што тражим од тебе је да си ту. Овде, на земљи.

Країшко ћушање.

МЛАДИЋ: Могу да покушам. (*Девојка ја њажљиво їледа.*) Ево, управо покушавам. (*Сїонїшано се насмеје.*)

Приближавају се једно друїом, смешећи се као клинци. Девојка крене да ја њољуби –

МЛАДИЋ: Има још једна ствар.

ДЕВОЈКА: Е, јебига. Ајде, удри. Знаш да ја то могу да поднесем. (*Обоје се насмеју.*)

МЛАДИЋ: Лакше ми је сада да нешто што је мртво положим у храм, него да живо сахраним као да је мртво. А ти си жива!

Гледа је. Заїтим је снажно заїрли. Сцена се осветїљава. Докїторка їролази исїред с Пацијентїшом/Ћаволом који је сада окренуї њублици. Младић и Девојка њолако несїшају.

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ: Све издржа, светога му Петра. И оног у пустињи сам тако мамио, па ништа. А Јуда, докторка... Е, тај ми је на све пристао.

ДОКТОРКА: Професоре, опет нисте попили лекове?

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ: Нисам, али сам их засадио у саксији, и сад ће да израсте велика пилула у ћошку.

ДОКТОРКА: Знате да морате да их пијете.

ЋАВО-ПАЦИЈЕНТ: Знам, знам... А знам и шта ти не знаш.

ДОКТОРКА: Професоре... Не може се играти цео живот улога ћавола, а да на крају то и не постанете!

ПАЦИЈЕНТ: Наравно. Ја јесам ћаво. А ни ви нисте далеко!

Звони їтелефон. Докїторка се не јавља.

ДОКТОРКА: Добро, професоре, нека данас буде по вашем. А сад лекић и у креветић.

Пацијентї климне їлавом. Докїторка оглази. Пацијентї се їресвлади у косїтим Ћавола док се до њеїа їеїа Азраел.

ЋАВО: Е јеси ти магарчина, запео љубав, па љубав. Уместо да посао одрадиш па оставиш, она тебе изјеба и остави те због оног самосажаљивог самоубице... Како сам те учио?

АЗРАЕЛ: Да прскам и да пливам.

ЋАВО: И шта си ти урадио? Јеси ли прскао?

АЗРАЕЛ: Она је моје сунце, она је моје једно.

ЂАВО: И живели сте тако до краја живота. Е, мој Азраеле, узми ове таблете, требаће ти.

Пружа му шаблетице и оглазе.

XVIII

Москвич. Девојка и Младић у тишини долазе. Спуштају цвеће. Наменењу обоје свеће и пале. Младић у белом са свећом је већ ту. Ћутке се придружује и припреми УПАЉАЧ (за свећу). Девојка се измакне. Младић у белом их посматра.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Преболео си? Лепо!

МЛАДИЋ: Молим?

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Кажем, лепо што си се снашао.

МЛАДИЋ: Снашао?

Младић најрави корак ка Девојци. Пауза.

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Значи, идеш сад новим животним... путем.

МЛАДИЋ: Мислиш да могу то икад заборавити?!

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: Не мислим ништа. Ко сам ја да те кривим?

МЛАДИЋ: Кривиш??? Али... али... (*јегва изјовара*) молим те.

ДЕВОЈКА: (*ћрилази*) Нешто није у реду?

МЛАДИЋ У БЕЛОМ: У реду је, све је у реду. Живот мора да тече!

Младић ћође нешто да каже, но само крајко сћави руку на раме Младићу у белом који климне љавом.

ДЕВОЈКА (*младићу*): Хајде, идемо.

Повуче Младића за руку. Оглазе. Младић у белом осћаје сам на ћробљу.

XIX

Улична светиљка. Клупа. Иза се види јака светлост лисабонских улица. Чује се у позадини музика састава MADREDEUS, ПЕСМА „OPARAISO”. На клупи седи младић. Девојка прилази иза леђа шуњајући се. Загрли га.

МЛАДИЋ: И?

ДЕВОЈКА: И док сам га ја нашла, па се изгубила, па пронашла овај парк, прође сат времена.

МЛАДИЋ: Ма не то. Где су сладоледи?

ДЕВОЈКА: А, сладоледи. Њих сам појела успут.

МЛАДИЋ: Лепо.

ДЕВОЈКА: Љутиш ли се?

МЛАДИЋ: Не љутим се. Свеједно, не волим сладоледе.

ДЕВОЈКА: Ето. Одлично се слажемо.

МЛАДИЋ: Чини ми се да је неко извукао бољи крај.

ДЕВОЈКА: Срећице, што се љутиш. Довела сам те чак у Лисабон.

МЛАДИЋ: Да, Лисабон. Волела га и никад га није видела. Зато ћу се овде и опростити од ње.

Из џеџа вади ојрлицу. Крајко је погледа и баци у море.

МЛАДИЋ: Био сам глуп што сам те терао да је носиш.

ДЕВОЈКА: Ниси морао да је бацаш, сад ми не смета.

МЛАДИЋ: Ни ти мени!

ДЕВОЈКА: Чудо!

Крајка пауза.

ДЕВОЈКА: Стварно си срећан?

МЛАДИЋ: Јесам.

ДЕВОЈКА: Баш, са мнош?

МЛАДИЋ: Баш с тобом. Знаш, синоћ сам сањао да сам мртав, да су ме прегазили.

ДЕВОЈКА: Јеботе, романтике!

Младић и девојка зајрљени уз звуке џесме Madredeus оглазе. Појављује се Ђаво.

ЂАВО (публици): И тако су живели срећно, у миру и љубави до краја... (погледа на сат)... данашњег дана.

Церека се оглазећи. Азраел уздахне.

АЗРАЕЛ: Једном ђаво, увек ђаво.

Свишће се завеса.

КРАЈ

БРАЧНЕ ЈЕДНАЧИНЕ

ЛИЦА:

ЉУБИНКА

ЉУБИНКО

ДРАГОЉУБ

ДАЛИБОРКА

I

Заљубљени пар. Љубинко и Љубинка. Шетају срећни по сцени, грле се, трче. Сунце лагано излази стварајући својим руменим пругама идиличну слику савршене љубави.

ЉУБИНКО: Полако, удавићеш ме.

ЉУБИНКА: Удавићу те од љубави!

ЉУБИНКО: Смрт у љубавним канџама.

ЉУБИНКА: Чини ми се да ће неко извући бољи крај.

ЉУБИНКО: Права је срећа умрети у твојој наручју.

ЉУБИНКА: И баш, срећан?

ЉУБИНКО: Срео у теби!

Грле се и оглазе. Сцена, на позорници нема никој. У уљу зајлаче беба. Појављује се Драгољуб, прилази носилци. Осврће се око себе чудно, ђеда бебу, узме у наручје носилку, ђокушава да је уђиша. Уноси на сцену. Сегне. Гледа је чудно. Беба ђолако ђресђаје да ђлаче. Онда као да се сеђио, ђочне ђо соби да ђражи ђелефон. Пређражује именик.

ДРАГОЉУБ: Добар дан, да ли је то Центар за социјални рад... Овај... нашао сам бебу... Праву бебу... Испред стана... Не знам... Нашао сам... Неко је оставио. Не знам где је моја жена? Какве то има везе? Зашто је

уопште вас брига где је моја жена... аха, снаћи ћу се, ја, одгајио сам њих троје... само ви дођите... *обраћа се беби...* Чија си ти малена... шшш шшш, да ли си малена или малени, ха... бебо мала... нема чика Драгољуб млека, нема, сад ће дође тета, полако... шшш...

Звони му шелефон.

ДРАГОЉУБ: Да, да, ево излазим.

Улази суђуја Далиборка.

ДАЛИБОРКА (*хладно*): Здраво.

ДРАГОЉУБ: Душо, можеш ли још хладније ме поздравити.

ДАЛИБОРКА: Могу!

ДРАГОЉУБ: Можеш ли ме ме загрлити без речи?

Звони му шелефон. Не јавља се. Прекине.

ДАЛИБОРКА: Ето, нек те оне топло поздраве!

ДРАГОЉУБ: И како је било у Бањи?

ДАЛИБОРКА: Шта те заболе како је било у Бањи! Сумпорно!

ДРАГОЉУБ: Умеш ли ти некад нешто лепо да кажеш?

ДАЛИБОРКА: Не уmem!

ДРАГОЉУБ: Добро.

ДАЛИБОРКА: Ништа није добро. (*Виги бебу*) Црни Драгољубе, па још једно си направио.

ДРАГОЉУБ: Нисам направио, нашао сам га.

ДАЛИБОРКА: Где си га нашао?

ДРАГОЉУБ: Испред врата. На прагу.

ДАЛИБОРКА: Сад ти и остављају децу, од твојих курви да гајим! Је л' то треба?

Беба љаче.

ДРАГОЉУБ: Полако, и прекини више с тим пројектованим љубоморним сценама! Идем да однесем дете у Центар.

ДАЛИБОРКА: Ма шта полако, доста сам ја полако!

Тражи унезверено ђо кући нешто, види цицелу, јакну, шорбу њеову, узима, уштрљава му у руке и исшерије најоље.

ДАЛИБОРКА : Хајд' и ти са својом бебом.

Звони шелефон, Драгољуб једном руком држи носилку, јавља се на шелефон и покушава да се обује.

ДРАГОЉУБ: Ево, силазим, долазим.

Излази. Далиборки звони шелефон.

ДАЛИБОРКА: Да, јесте, откуд знате, питајте мог мужа, његова је беба. Ја где сам била, Ја? Била сам у Бањи и бањала. Нећу да дајем никакве изјаве, је л' јасно? Све о беби питајте мог мужа, он их сортира, прави или налази, а сад доста!

Сјушћиа слушалицу. Телефон ојеш звони.

ДАЛИБОРКА: Драгољуб је нашао. Па шта онда. Не знам чије је. Деца су у школи. Не треба да долазиш, мама, све је у реду, зваћу те после. (За себе) Што се данас вести шире светлосном брзином.

Улази Драгољуб причајући шелефоном.

ДРАГОЉУБ: Беба ми је с кућног прага, ето одакле... Не знам зашто је испред мог стана...

ДАЛИБОРКА: Од твоје неке опајдаре.

ДРАГОЉУБ: Не, нисам вам рекао да сте опајдара!

ДАЛИБОРКА: Од његове курве...

ДРАГОЉУБ: Шта лупаш више! Не кажем вама, кажем својој жени!

ДАЛИБОРКА: Шта не могу, од курветине, дроље, radoдајке...

ДРАГОЉУБ: Не трпи она насиље, ја трпим насиље и сад довиђења! ...Откуд знам од које је жене! Само сам нашао испред врата, не знам.

ДАЛИБОРКА: Тачно је, тај трпа шта стигне!

Прекида разговор.

ДРАГОЉУБ: Нисам ја ишао с комшилуком по планинама!

ДАЛИБОРКА: Молим?

ДРАГОЉУБ: Шта ми то радиш...?

ДАЛИБОРКА (смирено): Играмо се драги, шта друго.

ДРАГОЉУБ: Теби се игра, а мене ће по медијима да развлаче!

ДАЛИБОРКА: Бар ћеш бити познат, па можеш још нешто да повалиш.

ДРАГОЉУБ: Хоћеш престати с тим више!

ДАЛИБОРКА: С чим? С твојим швалеркама?

ДРАГОЉУБ: 'Ајд скини ми се с грбаче, реч ти нисам рекао за твог комшију, и сад покушаваш да умириш савест налазећи мени којекакве љубавнице!

ЉУБИНКА: Шта му можеш рећи. Сви би ви да вам развлаче пите у кући, а да јебете оне што ни виршлу не знају да скувају.

ДРАГОЉУБ: Ја од тебе ни виршле!

ДАЛИБОРКА: Што онда мене не јебеш?

ДРАГОЉУБ: Зато што ни виршле не знаш да укуваш!

Звони шелефон.

ДАЛИБОРКА: Здраво мама... да... Шта! (*Смеје се*) Били смо на телевизији (*смеје се*)! Најавила водитељка, г-дин Драгољуб, „трпао шта је стигао па му утрпали бебу у стан“!

ДРАГОЉУБ (*виче*): Је л' видиш сад, је л' видиш шта си ми урадила?

Узима кајут и оглази.

ДАЛИБОРКА: Покупи децу из школе и осталих просветних организација! (*Полега на сањ*) Ух, касним са психотерапијом!

Оглази.

II

Љубинка и Љубинко

ЉУБИНКА: Мислила сам сад мало да ђускамо, па да пробамо вино. У ствари, да га пијемо, па после, месечина, љубав и тако то.

ЉУБИНКО: Шта мислиш да одемо на психотерапију?

ЉУБИНКА: Молим? Опет си гледао ону емисију „практичан брак“.

ЉУБИНКО: Статистички завод објавио да је само %3 парова остало у браку прошле године!

ЉУБИНКА: Ко је то израчунао?

ЉУБИНКО: По последњој анкети из „Божура“, а у „Практичном мужу“, %30 се разведе у првој, петој, седмој, двадесетој...

ЉУБИНКА: Ми смо у десетој, дакле имамо времена до двадесете...

ЉУБИНКО: Осталих %67 живе срећни, али у ужасном браку!

ЉУБИНКА: Као и сви око нас.

ЉУБИНКО: Плашим се да нас чека развод.

ЉУБИНКА: Плашиш се развода зато што се много волимо?

ЉУБИНКО: Не, овај да, плашим се да није у реду.

ЉУБИНКА: Није у раду да се волимо? Хм, и шта предлагеш?

ЉУБИНКО: Да одемо мало на терапију, и да предупредимо, научимо да се свађамо, иначе неће нам бити добро. Ето, моји родитељи, свађају се као и првог дана. Звали су их у емисију „Мрски парови“.

ЉУБИНКА: Кад? Ниси ми то рекао?

ЉУБИНКО: Иду у чевртак. Они су топ међу ужасним браковима!

ЉУБИНКА: Моји нису успели да се одрже толико дуго. Посустали и развели се, али се сад одлично слажу.

ЉУБИНКО: Јуче ме питали, „па зар се ви још волите?“

ЉУБИНКА: Добро, Клара ми је поменула да зна одличну породичну психотерапеуткињу. Можемо да пробамо.

ЉУБИНКО: Да ли то стварно хоћемо?

ЉУБИНКА: Не знам сад. Ружно је да ми будемо у срећном браку који ће пропасти.

ЉУБИНКО: Да, боље да научимо да останемо до краја живота у ужасном браку! Онда да пробамо с тим брачним саветником?

ЉУБИНКА: Да пробамо. Увек се можемо после волети!

III

ДРАГОЉУБ ПРИЧА МОБИЛНИМ ТЕЛЕФОНОМ.

ДРАГОЉУБ: Аха, откуд ви? Не малтретирам никог... Ја ћу да чувам децу!

Улази Далиборка.

ДАЛИБОРКА: С ким причаш?

ДРАГОЉУБ: С твојом мајком!

ДАЛИБОРКА: Дођи да нам помогнеш, он је неурачунљив и има још једно дете!

Драгољуб разговара телефоном, али ујорего и са Далиборком.

ДРАГОЉУБ: Од оца да се чувају деца?

ДАЛИБОРКА: Кад би мање пио, можда би и избројао колико су се повредила деца док си их чувао!

ДРАГОЉУБ: Код вас се повреде, а нисте пили.

ДАЛИБОРКА: Ја мислим да је најбоље да ти лепо наставиш само да пијеш и да се не враћаш!

ДРАГОЉУБ: И ви мислите да је најбоље да скочим с моста!

ДАЛИБОРКА: Мислим да нестанеш, а на који начин, мени је свеједно!

ДРАГОЉУБ: Е, тај филм нећеш гледати!

Баци шелефон. Далиборка узима шелефон.

ДАЛИБОРКА: Да отишао је, нажалост, само накратко... Ти само доливаш, а он долива и меша диклофенак с пивом! Боли га кичма!.. Мешаш се... Где да идем? Нек иде он...

Враћа се Драгољуб и узима шелефон.

ДРАГОЉУБ: Није Далиборка, Драгољуб је и – довиђења.

ДАЛИБОРКА: Ух, опет касним!

Излази Драгољуб. За њим и Далиборка.

IV

ЉУБИНКА: Баш је било добро!

ЉУБИНКО: Да, добра је. Верујем јој! Има за нас наде.

ЉУБИНКА: Њој је требало неколико година да научи да одржава брак у чистом ужасу, а школована је за то.

ЉУБИНКО: А ми смо већ изгубили десет. Не смемо више чекати.

ЉУБИНКА: Кад ћемо започети?

ЉУБИНКО: Чек да видимо да ли све имамо што нам је потребно. (*Ваги свеску и чииа*) Прво треба да испланирамо несрећан брак који ће опстати упркос свему. То смо кренули, планирамо га. Идемо даље.

ЉУБИНКА: Чек, чек, како даље. Она је рекла да планирање несрећног брака иде тако што мораш да се ожениш из погрешних разлога, а ми смо се венчали из љубави!

ЉУБИНКО: Јесмо, али смо се венчали кад си остала трудна!

ЉУБИНКА: Значи да си се оженио са мном само зато што сам била трудна?

ЉУБИНКО: Нисам то рекао.

ЉУБИНКА: И после смо остали заједно јер нисам успела да одржим трудноћу, па си наставио да будеш несрећан!

ЉУБИНКО: Али ја нисам несрећан, него гледамо ово што нам је рекла, да без почетне несреће не можемо одржати брак несрећним.

ЉУБИНКА: Добро, правићемо се да смо се венчали јер смо морали. Ми смо, дакле, погрешне особе једно за друго и тако смо кренули.

ЉУБИНКА: Добр, 'ај даље.

ЉУБИНКО: Расправљање константно!

ЉУБИНКА: То смо почели, научићемо.

ЉУБИНКО: Немамо блискост!

ЉУБИНКА: Значи без секса?

ЉУБИНКО: Пише без!

ЉУБИНКА: Није рекла баш без!

ЉУБИНКО: Рекла је да може, али да буде такав да нам се не свиђа, да сваки чини оном другом шта он не воли.

ЉУБИНКА: Јебеш такав секс!

ЉУБИНКО: У томе и јесте цака, нема задовољства. Хоћемо ли да будемо несрећни или задовољни!

ЉУБИНКА: Онда да га нема, јебеш секс који је ужасан.

ЉУБИНКО: Јест, можемо пар година без секса.

ЉУБИНКА: Твоји немају секс од 1972!

ЉУБИНКО (*чиша гаље*): Препирке прерастају у свађе после којих се дуго ћути и не разговара. То се затим може појачати породичним дијагоналама, зет-ташта, снаха-свекрва, а затим се измешати, син и мајка на једној страни против ћерке и мајке на другој.

ЉУБИНКА: У јеботе што је зајебана. Како зна свој посао! Кад је то рекла?

ЉУБИНКО: Док си ти зурила у телефон.

ЉУБИНКА: То смо већ почели да се препиремо?

ЉУБИНКО: Нисмо, има још нешто. Деца. Ал' добро, то ћемо прескочити.

ЉУБИНКА: А ниси написао алкохол. Мораш да пијеш што више и да седиш по кафанама док ја незадовољно бесним код куће.

ЉУБИНКО: Страва!

ЉУБИНКА: Страва?

ЉУБИНКО: Па, страва, нисам био по кафанама од бруцошких дана!

ЉУБИНКА: Сад да надокнадиш. А ја?

ЉУБИНКО: Шта се љутиш, нисам ја то рекао, већ терапеут.

ЉУБИНКА: А како ти се свиђа тема, ванбрачна веза?

ЉУБИНКО: Мислиш да се разведемо, па да имамо ванбрачну везу?

ЉУБИНКА: Мислила је на љубавника!

ЉУБИНКО: А што није мислила на љубавницу?

ЉУБИНКА: Ти би љубавницу, а? И хоћеш и да пијеш! А, хоћеш и кафу, сад, можда?

ЉУБИНКО: Хоћу.

ЉУБИНКА: Скувај је сам.

Смеје се.

ЉУБИНКО: А, то значи да смо почели.

ЉУБИНКА: Шалим се. Скуваћу ти.

ЉУБИНКО: Нећу, сваки пут ми је пресладиш.

ЉУБИНКА: А је л'? А није ти сметала десет година, сад ни кафа не ваља.

ЉУБИНКО: Само сам рекао да ћу скувати сам.

ЉУБИНКА: Него шта, него ћеш од сад кувати сам! И бирај, хоћеш ли љубавницу, или алкохол!

ЉУБИНКО: А ти би љубавника?

ЉУБИНКА: Ја могу обоје, умерено!

Смеје се и оглази.

ЉУБИНКО: Добро је. (Понавља *трагично жмурећи*) Стално одржавати тензију, око деце не радити ништа, а добро, то немамо, позивати се на социјалну службу, избегавати секс са женом а упражњавати са свим другим. Избегавати секс са женом, а упражњавати са свим другим. Којим другим?

Улази Љубинка.

ЉУБИНКА: Понављаш, понављаш!

ЉУБИНКО: Рекла нам је да се морамо усавршавати. А ти си као све запамтила?

ЉУБИНКА: Јесам. Најбитније је одржавати свађу!

ЉУБИНКО: Није рекла свађу!

Љубинка вади приручник.

ЉУБИНКА: Препирке. Да. Препирке су инструмент који одржава брак константно неподношљивим.

ЉУБИНКО: Оно што је битно за препирке јесте да их понављамо без разлога и без решења и после се дуримо и повлачимо!

ЉУБИНКА: И кажеш, кафа ми је преслатка.

ЉУБИНКО: Каква кафа?

ЉУБИНКА: Моја кафа! Зар си већ заборавио, морамо одржавати препирку и понављати!

ЉУБИНКО: Ах да. Преслатка ти је и прегорка, свака твоја кафа ми изађе на нос! Као да ми пљујеш у њу.

ЉУБИНКА: Охохо, сад већ прелазимо на други ниво! Пљујем у кафу! Е, сад ћеш видети како ћу да ти је испљујем.

Љубинка одлази.

ЉУБИНКО (їонавља): Невербална агресија. Дурење и љутња.

Враћа се Љубинка са шољом кафе, їљуне у њу. И їлега їа. Љубинко се їрави да је не їримећује, чиїа свој їриручник.

ЉУБИНКА: Увек си био слабић кога је свако могао да шутне ко врећу. Свако у фирми је добио унапређење, само си ти остао потрчко.

ЉУБИНКО: Ја потрчко? Да није мене, та фирма би се затворила сутрадан.

ЉУБИНКА: То ти и кажем. На теби фирма стоји, а само портир има мању плату од тебе.

ЉУБИНКО: А твоја плата је много већа.

ЉУБИНКА: Теби не траже да скинеш гаће за унапређење.

ЉУБИНКО: Ниси ми рекла да ти је неко скидао гаће.

ЉУБИНКА: Кажем, нисам скинула гаће, зато и немам унапређење.

ЉУБИНКО: То, то, то!

ЉУБИНКА: Да скинем гаће шефу!

ЉУБИНКО: За свађу треба да убацимо тему љубоморе и преваре! Спремни смо за виши ниво. Значи, јебеш се са шефом?

ЉУБИНКА: Молим?

ЉУБИНКО: Јебеш се са шефом да би добила унапређење, и сад си дошла да тражиш од мене опрост! Или можда одобрење!

ЉУБИНКА: Шта лупаш то, којим шефом? Богданом?

ЉУБИНКО: Аха, ето – Богдан! У ствари није шеф, није... треба нам нешто ближе. Знаш, комшија Ћока!

ЉУБИНКА: Шта с њим? И не зове се Ћока!

ЉУБИНКО: Ишла си с њим на село?

ЉУБИНКА: Откуд ти знаш?

ЉУБИНКО: Слагала си да си ишла са Кларом.

ЉУБИНКА: Клара није могла, а одвезао нас Ђока. То знаш.

ЉУБИНКО: Знам, зато и кажем. Како ће ти помоћи Ђока да добијеш унапређење?

ЉУБИНКА: Ђока од Ђоке неће, али од Богдана хоће!

ЉУБИНКО: Значи, истина је...?

ЉУБИНКА (смислено): Играмо се, драги, шта друго.

ЉУБИНКО: А хоћеш ја да заиграм! Јебеш се с комшијом и сад покушаваш да умириш савест налазећи мени којекакве љубавнице! Знаш шта?

ЉУБИНКА: Шта?

ЉУБИНКО: Е, ништа! Одох у кафану!

ЉУБИНКА: Ти у кафану? Ти се од једног пива напијеш.

ЉУБИНКО: За успешност нашег брака потребно је редовно напијање. То га чини несрећнијим!

Љубинка чита свој приручник.

ЉУБИНКА: Укључити свекрву и ташту, уз комбинацију с алкохолизмом и непрестаним звоцањем добићете врхунски свадљиву ситуацију. Морам да се консултујем. *Оглази.*

ЉУБИНКО (понављајући): Дакле, уз комбинацију с алкохолизмом и непрестаним звоцањем добићете врхунски свадљиву ситуацију.

Доноси флашу вискија, сића и џојије и сипресе се.

ЉУБИНКО : Ух... мора друга одмах. (Сића и џојије) Е, сад је боље... Треба ми друштво, од групног алкохолизма породичних пријатеља ништа боље не убрзава стање ужаса... (Зове шелефоном) Комшо, сићи до мене на чашицу... Добро, не мораш...

Појављује се Драгољуб.

ЉУБИНКО: Имаш неки телепорт?

ДРАГОЉУБ: Био сам таман на твом спрату!

ЉУБИНКО: Решио сам да пијем!

ДРАГОЉУБ: Добродошао у клуб! Нема ништа горе од трезног супруга! Почну да те избегавају!

ЉУБИНКО: Жене?

ДРАГОЉУБ: Пријатељи!

ЉУБИНКО: Зато мене нико не зове годинама!

ДРАГОЉУБ: Сипај, сипај, сад ћу да те научим да будеш прави човек!

Сиџају и ѿѿију.

ДРАГОЉУБ: Најважније за опстанак душевног здравља је да стално будеш под гасом!

ЉУБИНКО: Да, тако и пише: „свакодневно доливање чашице на ватру, одржава ватру!”

ДРАГОЉУБ: А ватра је смисао живота!

Поѿију.

ЉУБИНКО: Кренули смо на терапију!

ДРАГОЉУБ: Џабе јој само дајете паре, све ћу ти ја помоћи. Имам ходограм успешне брачне заједнице.

Поѿију.

ЉУБИНКО: Треба ми неуспешна заједница која дуго траје.

ДРАГОЉУБ: Ево како смо развили радњу прошли месец: ето нпр. четвртак 14. март. Проблем је била запушена судопера, зашто док перем судове, одмах не отчепим и испразним решето на дну судопере, да се не скупља вода, и зашто то радим рукама па капље док бацам у канту.

ЉУБИНКО (ѿијано): Ухх ух, и капље кажеш? Врло незгодно.

ДРАГОЉУБ: Капље. А у петак 16. марта, проблем је била црна воћна каша за клинце.

ЉУБИНКО: Је л' са млеком?

ДРАГОЉУБ: Да, али сам са врућим млеком прелио јабуку помешану са зрневљем. Проблем је што прво корн, плазма и остало треба у млеко, па онда се дода воће од јабуке.

ЉУБИНКО: Како то, јеботе, ниси знао?

ДРАГОЉУБ: Да, погрешно сам. Додуше, црна каша је била јер су јабуке стајале пре тога пола сата, била је грешка, признајем, и то је био велики проблем.

ЉУБИНКО: Велики проблем.

ДРАГОЉУБ: Сипај још једну да ти кажем шта је било у суботу.

ЉУБИНКО: Викенд, шта би било.

ДРАГОЉУБ: Најгори су викенди, немаш где да мрднеш, ни на посао! А то јутро 17. марта, проблем је био што нисам обрисао шерпу већ је мокру ставио на ринглу да скувам ручак, па је скакала по шпорету.

ЉУБИНКО: Е, стварно си дилеја! То је основно правило, не мећи шерпу мокру на врућу плотну! То је и Вук записао у пословицама.

ДРАГОЉУБ: Сипај, Вуче!

ЉУБИНКО: И шта, за викенд кулминација?!

ДРАГОЉУБ: 24. и 25. марта? Ма какви. Није било већих проблема.

ЉУБИНКО: То је добро, затишје па бура!

ДРАГОЉУБ: Више затишје, био с децом читав дан, мало је у недељу било жустријих речи, јер смо преморени били обоје, увече мала препирка око њене одлуке да се промене прозори на дневној соби.

ЉУБИНКО: Е, то је већ здрава препирка! Сви мењају сад прозоре због здравља.

ДРАГОЉУБ: То ти ја причам, шта ћете код доктора, ја ти дам на длану здраву брачну заједницу!

ЉУБИНКО: Наравно, то је оно што ми желимо. Здрав брак с мало свађе! Додуше ја не знам да ли желим, ионако је она донела одлуку.

ДРАГОЉУБ : Да, то је незгодно с женама. Ти одлучујеш оно што оне одлуче. И због тога ћу ти рећи један савет.

ЉУБИНКО : Који савет?

ДРАГОЉУБ : Наспи још по једну!

ЉУБИНКО: То ти савет?

ДРАГОЉУБ: Брзо учиш, комшо! То је најбољи савет! А и да те питам, што ви нас избегавате? Нисмо се честито ни упознали од када сте се доселили. Ти гарант и не знаш моју жену?

ЉУБИНКО: Ух, шта ће ми и твоја жена?

ДРАГОЉУБ: Да би видео шта је срећа имати твоју жену!

ЉУБИНКО: Али мени треба несрећа.

ДРАГОЉУБ: То ти кажем, да си је видео, знао би шта је несрећа. Али ти не видиш ништа, мазите се ту и грлите ко тинејџери. Све тако, док вам не дођу деца! Е, кад дођу деца...(*крашка ђауза*) а је ли, што немате деце?

ЉУБИНКО (снебивајући се): Радимо на томе.

ДРАГОЉУБ: Радити, радити и само радити. Ал' цаба, и кад радиш добро. Само јед све више расте, а се мислиш приметиће она, и наградити ме, због рада и...

ЉУБИНКО: Каква награда?

ДРАГОЉУБ: Правим ручкове, чувам децу, усисавам, перем, ма све радим. И све што желим је кад уђем у стан да ме загрли, можда са мало смеха, и ја ћу као пас да шеним што имам дивну жену...

ЉУБИНКО: Али, како сад, па то ти не треба по модерним теоријама?

ДРАГОЉУБ: А она с врата дрекне, заборавио си ону крпару да усисаш! Наспи још по једну, па да бегамо у три лепе. (*Љубинко сиђа. Драгољуб ђолако ошћија.*) Да ти кажем, доста ми данас пређосмо градива.

Исиђу чашицу и оглазе. Сћан Драгољубов. Чује се ђлач деце. Улази Драгољуб, ђијан. Носи кесу неку и сћавља на сћо.

ДРАГОЉУБ: Где си душо, види, носим ти сланине, и јаја и пуну кесу пилетине.

ДАЛИБОРКА (*хладно*): Где си досад? Иди успавај их.

ДРАГОЉУБ: Само да се скинем.

ДАЛИБОРКА: Скини се после, само их успавај!

Драгољуб оглази, ђосле краће ђаузе враћа се.

ДРАГОЉУБ: Док сам отишао, мачићи већ заспали.

ЉУБИНКА: Благо теби.

ДРАГОЉУБ: Овај, имам вести.

ДАЛИБОРКА: Сигурно су опет само за тебе!

ДРАГОЉУБ: Идем у Келн на сајам. Биће цела фирма.

ДАЛИБОРКА: Сајам. Дивно. Идемо ли с децом?

ДРАГОЉУБ: Како с децом, па само ја идем!

ДАЛИБОРКА: Зајебавам те Драгољубе! И баш сад?

ДРАГОЉУБ: Сад, што?

ДАЛИБОРКА: Ја стварно не могу опет с децом до мојих. Не знам како си замислио?

ДРАГОЉУБ: Морам да идем!

ДАЛИБОРКА: Ништа се не мора!

ДРАГОЉУБ: Који ти је мој, сваке године сам ишао!

ДАЛИБОРКА: И досад је било натезање, и опет је, наравно, моја мама улетела.

ДРАГОЉУБ: Моја мајка и отац су слободни, ал' то за тебе није решење, јер ти волиш само своју маму.

ДАЛИБОРКА: И ја сам пропустила гомилу ствари досад.

ДРАГОЉУБ: Ја те не спутавам. Идем на службени пут, и то је тако.

ДАЛИБОРКА: А да ја мало кажем, ето то је тако, и готово?

ДРАГОЉУБ: Имаш више варијанти: да дође моја мајка, или твоја мајка, или да платимо жену. Одгајише жене толику децу на свету, ти не можеш сама.

ДАЛИБОРКА: У раду, ако сам сама, сама сам, али нисам сама!

ДРАГОЉУБ: Ја сам мушкарац, ја нисам жена!

ДАЛИБОРКА: Каква изјава! Мислиш, род мушкарац, а пол жена! Ти си жена!

ДРАГОЉУБ: Моје бабе су увек саме подизале децу.

ДАЛИБОРКА: Ја нисам баба, и баш ме брига шта је ко радио у прошлости. А мајка твоја све 'оће по свом и све јој смета.

ДРАГОЉУБ: Ја мислим да је најбоље да ангажујемо три, или четири жене, батаљон гувернанти!

ДАЛИБОРКА: Ти си егоиста. Иди дођавола. И лелемудатор си.

ДРАГОЉУБ: За тебе је све што радим лелемудање. Сви сем тебе ме воле, па и поштују, а ти ме гледаш ко бедног црва.

ДАЛИБОРКА: Ожени се њима.

ДРАГОЉУБ: Да имам сисе, вероватно бих и дојио у паузама.

ДАЛИБОРКА: Ја сам живо биће и потребан ми је муж који ће да ме воли. Један сасвим обичан сајам који има сваке године и који можеш да обиђеш за дан, два. И ко да има нека битна пољопривредна машина да се види тамо. Можеш отићи кад мало порасту, али ти си себи најбитнији. Другима шта преостане.

ДРАГОЉУБ: Ко не воли себе није ни за друге!

Звони шелефон.

ДРАГОЉУБ: Мајка, откуд ти? Нисам тако мислио... Аха. Рекао сам ти, нећемо доћи ове године. Прошле године смо се договорили да будемо за доручак и Бадње вече ту, а ове године ћемо обрнуто. Не треба да водиш записник, али ја морам да водим... У браку сам још... Пита ли ме ико шта ја желим! ...Желим да ме сви оставе на миру, и тако мало зрнце ми фали да експлодирам... Заувек сам остао гладан љубави! Јесте, гладан. И да ме мало неко помази, не да виче! Сви знају само да се истресају и критикују. Нико не жели да помогне, реши проблем, само да каже ово или оно, ваља ово, треба да урадимо 'вако или 'нако. Ниси ти крива... ниси... Није моја беба, нашао сам је. Однео сам је. Не знам где је.

ДАЛИБОРКА: Је л' то моја драга свекрва Круела!

ДРАГОЉУБ: Ћао, мама!

ДАЛИБОРКА (*пућа се*): Ћао мама – Мамин дјечарац.

ДРАГОЉУБ: Она је стара и само мало треба да јој одобраваш.

ДРАГОЉУБ: Ти одобравај, нисам јој ја син. А ти си размажено дериште, егоиста који не зна за суживот.

ДРАГОЉУБ: Ако сам ја такав, зашто ми мајку вређаш?

ДАЛИБОРКА: Јест, није она крива што је родила идиота, и што си ме представио као бабарогу!

ДРАГОЉУБ: То није било тешко! Зла снаха! Ниси хтела узети мог ујака за старог свата.

ДАЛИБОРКА: Да сам се родила у 19. веку, пристала бих!

ДРАГОЉУБ: Знаш, Далиборка, ми смо у нашем браку били срећни једва неколико месеци.

ДАЛИБОРКА: Да би жена била срећна мора да буде задовољна. Да бих ја била задовољна, морају деца да буду задовољна, а што си ти само 2 месеца од скоро 3 године био срећан, то је твоја трагедија.

ДРАГОЉУБ: А кад ћу ја бити задовољан!

ДАЛИБОРКА: Сад, кад пређемо на комедију!

ДРАГОЉУБ: И рекао сам неколико месеци, не само два месеца, и немој да ми импутираш речи које нисам рекао!

ДАЛИБОРКА: Да имамо секс, можда би који месец био више.

ДРАГОЉУБ: Нема потребе, ти се одлично сналазиш за секс, а ја сам познати аскета у мушким круговима.

ДАЛИБОРКА: Ми смо споразумна заједница, ради деце! Од тебе не очекујем никакво разумевање, нити моногамију! Увече можеш и да спаваш другде!

ДРАГОЉУБ: Опет ме и избацујеш.

ДАЛИБОРКА: Теби је кућа затвор! Не желиш никакав однос са мном. Према томе, кад се подмире деца, слободан си.

ДРАГОЉУБ: Ти не желиш однос са мном!

ДАЛИБОРКА: Сваки мој однос с тобом се заврши с дететом у наручју.

ДРАГОЉУБ: Кад ниси уградила спиралу на време!

ДАЛИБОРКА: Угради ти себи спиралу!

Оглазе. Љубинка прича с мајком шелефоном.

ЉУБИНКА: Отишао је. Иде нам добро. Успели смо да се од јутрос нон-стоп свађамо... Добро, ниси морала бринути, наравно да смо нормални, али нам је требало времена да се уклопимо у свађу. Ти и тата имате нов рекорд? Два месеца ћутите? Шта, није рекорд? Колико? Две године је рекорд? Немогуће! Кад је то било? Због чега! Аха, значи сад да ударим по његовој мајци! То је добра идеја. Мада, фина је жена. Да, кога то занима. Добро, ево чујем га, враћа се... И, где си опет досад?

ЉУБИНКО: Рекох ти јуче да ћу по печење код мојих.

ЉУБИНКА (*ілега кесу іечења*): Што је овако мало печења?! Ја ништа нисам правила, рекох, биће за ручак?

ЉУБИНКО: Није било више, послала и другима.

ЉУБИНКА: А колачи?

ЉУБИНКО: Они су први отишли.

ЉУБИНКА: Зар је важније послати другима него нама? Ја очекивала и паприке, и тарту, и ручак. Јебига. Твоја мајка ме је увек мрзела.

ЉУБИНКО: Да си кренула на славу са мном...

ЉУБИНКА: Надала сам се да ћеш донети.

ЉУБИНКО: За славу се спрема и гостима, и донео сам ти, доста ти је!

ЉУБИНКА: Ви сте сви наопаког менталитета. Мени нико не би био пречи од најпречих. Ма, небитно. Можеш ли сад да заврнеш ону сијалицу?

ЉУБИНКО (*љуџиџо*): Не могу сад, долази комшија!

ЉУБИНКА: Онда замени с комшијом, ја одох да вам не сметам.

Излази Љубинка, долази резидирирани Драгољуб. Љубинко му сиџа љиће.

ДРАГОЉУБ: Што се тиче мене, нисам љут, нисам разочаран, ваздух сам, празан и далек за све оно што смо рекли, написали једно другом, и што ћемо написати и рећи.

ЉУБИНКО: Узми попиј, биће ти лакше!

ДРАГОЉУБ: Цео живот чиним што неко други жели. Ето и магистарски сам узео што су ми дали, а не што сам хтео.

ЉУБИНКО: Што ниси сам написао?

ДРАГОЉУБ: Нисам имао времена, Далиборка, деца...

ЉУБИНКО: Не мош' да се јебеш а да не уђе.

ДРАГОЉУБ: Она хоће цркву, ја пристанем.

ЉУБИНКО: Црква је добра! И ми смо ишли.

ДРАГОЉУБ: Драгољуб је морао да буде присутан на сва три порођаја!

ЉУБИНКО: Тако ти је то. Жена памти само оно што мушкарац није урадио за њу.

ДРАГОЉУБ: Она пожели у Енглеску, Драгољуб јој плати и остане да чува децу. А кад треба Драгољуб у Келн на сајам, онда дође до развода!

ЉУБИНКО: Најебао си, нема шта!

ДРАГОЉУБ: Почео сам да пишам тако што седнем као жене на шољу. Више и не знам да ли вршим малу или велику нужду.

ЉУБИНКО: Добродошао у клуб. И ја сам онедавно, почео да седим. Почео сам да се клатим стојећи.

ДРАГОЉУБ: Дакле, и ти ћеш од сад да пишаш седећи!

ЉУБИНКО: Ја ћу сад да пишам лежећи!

Лејне и заспи. Улази Далиборка.

ДАЛИБОРКА: Ту се смучаш! Опет причаш сам са собом, или са мном у мислима.

ДРАГОЉУБ: Причао сам с комшијом!

ДАЛИБОРКА: Аха, видим сити сте се испричали.

ДРАГОЉУБ: Уморио се човек.

ДАЛИБОРКА: Нема те цели дан, ни поруку, ништа. Ти потпуно заборавиш да постојимо.

ДРАГОЉУБ: Усисао стан, одмарао, и чекао да се јавиш, и у међувремену си слала ташту, не знам зашто.

ДАЛИБОРКА: Ја те стварно не разумем.

ДРАГОЉУБ: Не разумем ни ја тебе. Јутрос сам ти се јавио кад си изашла...

ДАЛИБОРКА: Шта ти не разумеш?

ДРАГОЉУБ: Радио по стану и чекао да дођеш, или не разумем шта је требало да урадим. Да те зовем? Добро, увек иста прича, шта треба да радим уопште?

ДАЛИБОРКА: Ако ја треба да ти говорим шта треба да радиш, онда је то већ пропала ствар, не труди се.

ДРАГОЉУБ: И да сам ти послао поруку, ти немаш кад да одговараш на њу!

ДАЛИБОРКА: Ја можда нећу ни одговорити на ту твоју хипотетичку смс поруку, али је леп осећај да знаш да неко мисли на тебе.

ДРАГОЉУБ: Јеси ли рекла да је сад ово само споразумна заједница?

ДАЛИБОРКА: Удала сам се за бејбиситерку, па бар због деце би могао да се интересујеш и јављаш. Ти си један обичан саможиви самојед!

ДРАГОЉУБ: Ти си таква, ја сам овакав. Мени није потребно да ме зовеш. Ја се осећам вољено кад ме пустиш да будем слободан.

ДАЛИБОРКА: Ево, пуштам те, иди где ти је воља.

ДРАГОЉУБ: Мени је живот нешто веће, смисленије, а теби је смисао ситница, ко је коме и зашто и како...

ДАЛИБОРКА: Који већи смисао?!

ДРАГОЉУБ: А који је твој смисао! Контролисан живот без грешака!

ДАЛИБОРКА: Стекао си потпуно погрешну слику о мени.

ДРАГОЉУБ: Јеботе, ко Фифи сам постао, што се не јављам, кад ћу доћи, донеси ово, донеси оно, немој ово, немој то, гледај право, спусти реп...

ДАЛИБОРКА: Да си Фифи, не бисмо се свађали!

ДРАГОЉУБ: А ја се само бавим како да ти не будеш љута.

ДАЛИБОРКА: Морам да идем.

ДРАГОЉУБ: И то је све што радим и што се трудим, али ти си увек љута.

ДАЛИБОРКА: Мени су потребне мале ствари, а ти нешто мозгаш, крени од ситница и доћи ћемо до великог.

ДРАГОЉУБ: А шта си ти урадила да би нам било боље, осим што си исто радила што и ја? Жртвовала се за децу, ако се то зове жртва.

ДАЛИБОРКА: 21. век је. Сви раде све, родна равноправност.

ДРАГОЉУБ: Нема истине у браку, и нема истине између мушкарца и жене. Ми се боље понашамо према својим непријатељима него према блиским.

ДАЛИБОРКА: Ценила бих те кад би одрастао!

ДРАГОЉУБ: Ваш проблем је што хоћете по вашем да буде све.

ДАЛИБОРКА: Ти причаш о женама, а ја о себи!

ДРАГОЉУБ: А нама је најгоре. Ми морамо сва правила да слушамо и балансирамо, и да трпимо да је битна и прженица, и нож и судопера, и после свих гована да још милујемо и покажемо љубав.

ДАЛИБОРКА: Јеси ли ти постао заштитник свих мушкараца! Човече, говорим о мени, јебе ми се за све жене! Мени леп живот престао пре 15 година, и док деца одрасту, груди усахле, задњица велика и млитава...

ДРАГОЉУБ: Додај и стомак, понеку вену и седу.

ДАЛИБОРКА: А ви сте се за то време дебело снашли.

ДРАГОЉУБ: Ето, који сад ми! Ја сам чинио све за тебе, а добио само твој бес.

ДАЛИБОРКА: Онда знаш, да би жена била опуштена, мора да буде задовољна. Или да ти упростим, ако је не јебеш, жена те малтретира!

ДРАГОЉУБ: Ја ово не желим више да трпим!

ДАЛИБОРКА: Престани да будеш слина, уради нешто!

Звони шелефон.

ДРАГОЉУБ: Да, мој највећи непријатељ! Ви сте ми непријатељ. Пијан сам. Да. Зет, кривац за све. Крив и за ваш усран живот! Извините. Крив сам за ваш тежак живот! Да да, и у реду да имамо и ми мучан брак. Мешате се сви, мешате, изокола. Ја? Нисам нормалан! Јесте, брак сам схватио озбиљно, као што га је ваш муж у кафани из које никад није изашао. Излази он, излази, када га изнесу сваки други дан, и воде на инфузију! Има везе... Има. Ја уместо у кафану, идем у библиотеку. Збогом!

Обоје оглазе. Љубинко се буди.

ЉУБИНКО: Е мој комшо. Некако је све постало бесмислено. Сјеба нас терапетукиња. Додуше, задатак је урадила савршено. Комшо, где си?

Улази Љубинка.

ЉУБИНКА: Опет причаш сам са собом.

ЉУБИНКО: Понављао градиво. Хоћеш виски?

ЉУБИНКА: Ти пијеш виски? Срушићеш се од једне!

ЉУБИНКО: Вежбам с комшијом данима.

ЉУБИНКА: Вау, сад си прави мушкарац. А како ти је успело да направиш ону црну кашу!?

ЉУБИНКО: Ето, сваки дан нађеш неки проблем.

ЉУБИНКА: Је л' си ставио млеко?

ЉУБИНКО: Врућим млеком сам прелио јабуку помешану са зрневљем.

ЉУБИНКА: Иде прво корн, плазма и остало у млеко, па онда се дода воће од јабуке.

ЉУБИНКО: Нисам се школовао за то?

ЉУБИНКА: Црна ти је каша јер су јабуке стајале пре тога пола сата. И не може вруће млеко.

ЉУБИНКО: Е, јебига, млеко ме зајебало. Али радио сам све како треба, комшо ме научио.

ЉУБИНКА: Сипај још једну да се смирим!

ЉУБИНКО: Мислио сам да ћеш да ме више волиш, ето правим ручкове, усисавам, перем, ма све радим.

ЉУБИНКА: Ко ти је тражио кашу да ми правиш? Дај ми ту ракију и не цмиздри ту! Треба да се свађамо, не да се волимо.

ЉУБИНКО: Ово је виски!

ЉУБИНКА: Дај виски!

ЉУБИНКО: Спреман сам за следећи корак.

ЉУБИНКА: Шта је корак? Да цмиздриш!

ЉУБИНКО: Да.

ЉУБИНКА: Онда цмиздри!

ЉУБИНКО (*чиша*): Лепо сам записао. Ламентирати над судбином.

ЉУБИНКА: То је лако. Почни!

ЉУБИНКО: А што ја да ламентирам?

ЉУБИНКА: Зато што кад мушкарац пати, много је чвршћа веза!

ЉУБИНКО (*ваги њајир и чиша*): Од свог постанка верујем да је живот нешто велико, огромно, једноставно, и да је главни ток живота, наше самоостварење у његовом најширем облику, било као родитеља, радника, генија.

ЉУБИНКА (*исџија виски*): То, идемооо!

ЉУБИНКО: Господ Бог је рекао, *Ја сам онај који јесам*, и то исто жели од нас, да будемо у животу оно што јесмо, и кад остваримо то што јесмо, онда смо се самоостварили.

ЉУБИНКА: Е, сад га упрска!

ЉУБИНКО: И на том путу све оне ситнице којима обилује живот, само су ситнице које не треба да узму трен размишљања или нервирања. Ипак, није тако.

ЉУБИНКА: Чек, попи мало, сад је кулминација!

Љубинко њоџије.

ЉУБИНКО: Улудо трошимо време и живот који нам је дат на незадовољство које су изазвали смешни узроци. Сви коју су унутра хоће ван, сви који су ван хоће унутра, у брак. Излаза нема, јер ако урадиш, онда није добро како си то урадио, ако не урадиш, онда је проблем зашто то ниси урадио. Зашто жене не показују, или бар

врло мало показују незадовољства док се не удају? Од тог тренука све почиње да им смета.

ЉУБИНКА: Брате, ал' ти умеш да сереш!

ЉУБИНКО: Не серем, него ти сереш да ли је искапана WC шоља, или се просула вода на под, или се није дошло на време кући, или, или... или... итд.

ЉУБИНКА: Мени не смета, али је терапеут рекао да нисам нормална супруга ако ми то не смета! А ми хоћемо да будемо нормалан брачни пар.

ЉУБИНКО: А запушена судопера, зашто док перем судове, одмах не отчепим и испразним решетку на дну судопере, да се не скупља вода, и зашто то радим рукама па капље док бацам у канту?

ЉУБИНКА: То ми исто рекла она да треба највише да ми смета.

ЉУБИНКО: А што нисам обрисао шерпу већ је мокру ставио на ринглу?

ЉУБИНКА: Зато што си дебил!

ЉУБИНКО: Хвала!

ЉУБИНКА: А што се ти некад не заинтересујеш за мене?

ЉУБИНКО: Ја бих се интересовао да могу да стигнем, али не стижем од рибања за тобом. И све сам урадио за тебе. И пишам седећи!

ЉУБИНКА: Пишаш седећи? Поносим се тобом!

ЉУБИНКО: Посесивна си, фрик контрол, преувеличаваш! Пусти ме...

ЉУБИНКА: Ево, пуштам те! И кажу да је здравије за простату ако седиш!

ЉУБИНКО: Е није, баш сам прочитао да је то најобичнија женска лаж. Теби је смисао у ситницама, ко је коме и зашто и како...

ЉУБИНКА: Који је твој већи смисао? Твоје дупе!

ЉУБИНКО: Где сам пошоа, отишао, дошао! Што се не јављам, донеси ово-оно, немој ово, немој то. Јеботе, ко Фифи, гледај право, спусти реп...

ЉУБИНКА: Да си Фифи, не бисмо се свађали!

ЉУБИНКО: Али ти си бесна.

ЉУБИНКА: Ти си глуп!

ЉУБИНКО: Радимо ли ово из мазохизма!

ЉУБИНКА: Стани мало!

ЉУБИНКО: Шта да станем мало!

ЉУБИНКА: Стани мало предаха, изгинусмо.

ЉУБИНКО: Тајм аут!

ЉУБИНКА: Откад си научио тако да се свађаш?

ЉУБИНКО: Мало пре сам имао комшијску демонстрацију. Одмах сам прешао на нови ниво. Мислим да оволико нивоа ниједан пар није прешао за овако кратко време!

ЉУБИНКА: Стварно смо добри.

ЉУБИНКО: А можемо ли сад да се мало мазимо, идемо на пиће, гледамо залазак сунца, река, ко с почетка, док је интермецо?

ЉУБИНКА: Може.

Оглазе. Враћају се убрзо.

ЉУБИНКО: Па је л' сам ја крив што нема сунца?!

ЉУБИНКА: Не, теби је било само да попијеш што брже два пива и да се млатиш са конобарицом?

ЉУБИНКО: Шта ти је, је л' се то сад опет играмо, рекли смо да правимо примирје!

ЉУБИНКА: И јест примирје, али...

ЉУБИНКО: Смита ти конобарица, а мени не смета што си цело вече провела на телефону селфирајући се.

ЉУБИНКА: А шта ти предлажеш да све ово решимо?

ЉУБИНКО: Најбоље је за све да се ја убијем!

ЉУБИНКА: Да знаш да јесте!

ЉУБИНКО: Јест' вала, моје и мене ко јебе, ми смо увек били нижа раса за тебе и твоје! А кукаћеш ти, кад мене не буде било!

ЉУБИНКА: Јест' баш!

ЉУБИНКО: Дај ти неки предлог!

ЉУБИНКА: Па ето, да се убијеш!

ЉУБИНКО: А ти си идеална? Шта си предложила за себе? Да се мало исконтролишеш на пример! Не, твој једини проблем је алкохол!

ЉУБИНКА: То је твој проблем.

ЉУБИНКО: Није мој проблем, попити коју чашицу. Увек ћеш наћи други разлог.

ЉУБИНКА: А кад то ти не попијеш?

ЉУБИНКО: А ко ће с тобом живети трезан?

ЉУБИНКА: Рекох ја, најбоље да се убијеш да ме не гледаш!

ЉУБИНКО: Боље да ја одем, наћи ћу стан, и...

ЉУБИНКА: Није битно где ћеш бити, него с ким?

ЉУБИНКО: Идемо код судије и саветника, па нек процењују.

ЉУБИНКА: Не треба ми саветник, ђаба бацам паре да ми неко каже да ту нема ничега више!

ЉУБИНКО: Тебе све нервира у вези са мном, само вичеш и наређујеш.

ЉУБИНКА: Зато што ми нисмо две одрасле особе. Како не конташ да сам незадовољна што нема никакве блискости између нас више.

ЉУБИНКО: Нисам ни ја, а ко је крив? Ко?

ЉУБИНКА: Мислиш да ја уживам што немамо секс месецима? Да ишта знаш о женама, знао би да је то велики разлог нервозе и незадовољства.

ЉУБИНКО: Како месецима, па нема ни цео месец када смо кренули на терапију! Она је рекла да апстиненција побољшава везу.

ЉУБИНКА: Не скрећи с теме и прати радњу!

ЉУБИНКО: Да, да! Како да имамо секс кад ме гураш од себе.

ЉУБИНКА: Колико сам ја груба, толико си ти хладан, незаинтересован, а очигледно и навикнут на друге врсте задовољавања.

ЉУБИНКО: Нисам навикнут, него натеран на друга задовољавања! У ствари, шта лупамо?

ЉУБИНКА: Врати се у кафану, смрдиш на алкохол и неке јефтине шкембиће! Тром и спор, и лажов и алкохоличар...

ЉУБИНКО: Добро.

Љубинка оглази. Љубинко ђокушава да шелефонира, усје некако.

ЉУБИНКО: Где си ти мени... Да, па мислио сам мало да изађемо на пиће... Не нећу да си ми раме за плакање... Овај хоћу, овај. Да се носиш и ти у пичку материну, све сте ви исте!

V

ДАЛИБОРКА: Драгољубе, да ли се шта десило док мене није било?

ДРАГОЉУБ: Зашто, све је у реду!

ДАЛИБОРКА: Била сам с мајком код доктора.

ДРАГОЉУБ: Да ли јој је добро!

ДАЛИБОРКА: Мрзим кад се правиш луд! Водила сам дете у Тиршову!

ДРАГОЉУБ: Што, све је било у реду док сам био с њим!

ДАЛИБОРКА: У реду кажеш? Ставили су му ногу у гипс! Да ли си га испустио?

ДРАГОЉУБ: Нисам, не знам, све је било у реду мислио сам да плаче због вакцине

ДАЛИБОРКА: Ти ни не знаш...

ДРАГОЉУБ: Ја да се шетам по овој кући и изигравам кривца не могу. Ако и јесте пао мојом непажњом, ако је и ...

ДАЛИБОРКА: Прво ти је испао из мреже с две године јер ниси затворио трамполину.

ДРАГОЉУБ: А код тебе је скочио из кревета и поломио руку!

ДАЛИБОРКА: А сад? Сломио бутну кост, а ти ниси ни видео?

ДРАГОЉУБ: А кад си ти чувала их, ујела га змија! Два, два, дакле!

ДАЛИБОРКА: Заборавио си да је и код тебе сломио руку.

ДРАГОЉУБ: Ето, победила си! Изгледа да само нама може да се деси да дете наспред собе падне и сломи руку, можда је до проклетства.

ДАЛИБОРКА: Сигурно је због проклетства, и то твог!

ДРАГОЉУБ: Јесте због мог, пошто сам се ја оженио твојом мајком, а не тобом! Најбоље је за све да се ја убијем!

ДАЛИБОРКА: Да знаш да јесте! Боље је то, него да останеш жив па онда морам опет око деце да се бакћем с тобом!

ДРАГОЉУБ: Јест' вала, моје и мене ко јебе, ми смо увек били нижа раса за тебе и твоје! А кукаћеш ти, кад мене не буде било!

ДАЛИБОРКА: Јест баш! Увек могу небиситерку наћи и платити!

ДРАГОЉУБ: Дај ти неки предлог!

ДАЛИБОРКА: Па ето, да се убијеш!

ДРАГОЉУБ: Осим тога! Кукаш на бетон, град, ти би у природу! Теби је важно само како мене у саркофаг ставити, те да радим ово или оно, да престанем ово или оно!

ДАЛИБОРКА: Нисам успела!

ДРАГОЉУБ: А ти си идеална? Шта си предложила за себе? Да ли си икад рекла нећу викати, покушаћу ово или оно. Твој једини проблем је алкохол!

ДАЛИБОРКА: То је твој проблем.

ДРАГОЉУБ: Није мој проблем, попити коју чашицу, и кад не попијем, ти се не промениш. Увек ћеш наћи други разлог.

ДАЛИБОРКА: А кад то ти не попијеш?

ДРАГОЉУБ: А ко ће с тобом живети трезан?

ДАЛИБОРКА: Рекох ја, најбоље да се убијеш да ме не гледаш!

ДРАГОЉУБ: Боље да ја одем, наћи ћу стан, и...

ДАЛИБОРКА: Ти си одсутан и физички и ментално!

ДРАГОЉУБ: А кад је разбио зубе код твоје мајке? А кад ти је падао на главу?

ДАЛИБОРКА: Мука ми је од тебе и овог града!

ДРАГОЉУБ: Ако хоћеш зеленило, имаш код мене земље колико волиш, ал теби треба брдо, да се вратиш одакле сте сви дошли!

ДАЛИБОРКА: Твоја равница је загађена, на брдима још има здравља. Деци треба здрава околина и посвећеност! Ти бар знаш колико је твоја пољопривреда уништила земљу! Иди у кафану, тамо ти је место.

ДРАГОЉУБ: Добро.

Драгољуб одлази. Љубинко долази. Тишина. Гледају се.

ДАЛИБОРКА: Не држим сеансе овде, зашто сте дошли?

ЉУБИНКО: Нисам дошао због сеанси, овај... нисам ни знао да живите овде!

ДАЛИБОРКА: Прави психотерапеут одваја приватни и професионални живот!

ЉУБИНКО: Да, а да ли је Драгољуб ту?

ДАЛИБОРКА: Ено ти га у кафани!

ЉУБИНКО: А да прошећамо мало?

ДАЛИБОРКА: Рекох да одвајам живот! И где ти је жена? И шта хоћеш ти уопште?

ЉУБИНКО: Бебу?

ДАЛИБОРКА: Сви бисте да правите бебе, а да вам жене чувају!

ЉУБИНКО: Их, како бих је ја чувао!

ДАЛИБОРКА: Кад ти буде неко оставио испред стана, а ти је чувај.

ЉУБИНКО: Зашто су баш вама оставили?

ДАЛИБОРКА: Можда је од неке љубавнице?

ЉУБИНКО: Или од љубавника?

ДАЛИБОРКА: Да ниси можда ти оставио бебу?

ЉУБИНКО: Да је моја, ја је не бих остављао. Знаш ли колико би нама значило то дете?

ДАЛИБОРКА: Што? Да поправиш свој јалови брак?

ЉУБИНКО: Да поправим свој живот! Неко је тако благословен децом, ја нисам.

Долази Љубинка.

ЉУБИНКА: Да ли је ...? А ту сте! Откуд овде? Почели сте овде да се састајете без мене!

ДАЛИБОРКА: Нисмо, не држим сеансе у стану!

ЉУБИНКА: Аха, ви сами, а немате сеансу! Све је јасно!

ДАЛИБОРКА: Наш састанак је следеће недеље, ово је случајан сусрет.

ЉУБИНКА: Ако ово није терапије, шта је?

ДАЛИБОРКА: Јесам ли вам рекла да за успешан брак треба да уметнете и љубавнике, али немојте мене да мешате!

ЉУБИНКО: Зашто?

ЉУБИНКА: Значи, свиђа ти се она? То је против етике, тужићу вас обоје комори!

ДАЛИБОРКА: Видим, одлично вам иде. Терапија је успешна и завршавамо сада!

ЉУБИНКО: Није добра, горе нам је.

ДАЛИБОРКА: Али то сте тражили.

ЉУБИНКА: Нисам баш тражила да ми улетиш у кревет!

ЉУБИНКО: Али то је модеран пут за дуговечни брак, зар не?

ДАЛИБОРКА: Драги моји, љубав је нешто што све наткриљује, али немогуће је до љубави. Љубав је превазиђена јер свет није идеално место. Зашто патити када ионако сви имамо различите представе о љубави?

ЉУБИНКО: Потпуно се слажем!

ДАЛИБОРКА: Када свако има своју слику љубави, ми желимо да друге уверимо како је баш та љубав права. То је једноставна једначина брака.

ЉУБИНКА: И ви сте нас натерали да прихватимо вашу представу о љубави.

ДАЛИБОРКА: Потрага за правим партнером је постала изгубљена битка, и кад схватимо да смо изгубили време у тим потрагама буде касно. Зато данас терапија нуди решење!

ЉУБИНКО: Одржавати брак ужасним!

ДАЛИБОРКА: Баш тако!

ЉУБИНКА: Дакле гневом, бесом, свађом смо прогнали патњу?

ДАЛИБОРКА: Свако може да сања о правој љубави, нико му не смета, али брак више није нешто што мора да се трпи, само пустиш оно најгоре из себе.

ЉУБИНКО: Наш брак би био идеалан да имамо децу.

ДАЛИБОРКА: Да, ако говоримо о деци у складу с новом концепцијом програма, она сигурно доприносе потпуном раздвајању.

ЉУБИНКО: Ја говорим о спајању. Нисмо ми били несрећни зато што смо срећни док су други несрећни, већ што нисмо имали децу.

ЉУБИНКА: Допуштамо себи да нас воде медији, рекламе, терапеути...

ДАЛИБОРКА: Даћу вам бесплатан савет. Обећање „док нас смрт не растави“ заправо је била лаж, већ треба да гласи „док први не полуди“... зашто чекати... Нове концепције програма нуде да нам одмах буде мука, одржавати ту муку у браку води успешном браку. Наше гесло је, ако уживате у томе да се обрачунавате, истресате, бијете, нико вас не сме у томе прекидати. Шта ви желите?

ЉУБИНКО: Бебу.

ДАЛИБОРКА: Запео за бебу, па бебу. Питај Драгољуба за бебу, он ју је нашао, а може и да ти направи! Не морате долазити више на терапију, ви сте неуспешан брачни пар.

Оглази

ЉУБИНКО: Фрустрирана змија! Уништила комшију и сад хоће све у згради да потамани!

ЉУБИНКА: И? Какву бебу хоћеш?

ЉУБИНКО: Јебале их нове теорије!

ЉУБИНКА: Чујеш ли шта те питам? Какву бебу хоћеш?

ЉУБИНКО: Ону из новина.

ЉУБИНКА: Хоћеш да кажеш да се бебе рађају свуда, а само ја не могу да имам бебу!

ЉУБИНКО: Или ја!

ЉУБИНКА: У праву си! Ти не можеш, са мном смо све покушали. Сад би тебе могли на вештачку оплодњу.

ЉУБИНКО: Ја бих пристао на све, само да имам дете!

ЉУБИНКА: А шта ће ти дете? Свој бесмисао да оплемениш смислом? Немаш ништа паметније да радиш!?

ЉУБИНКО: Зар ти не желиш дете?

ЉУБИНКА: Не знам више! Толико ми се све смучило, прво љубав с надом да ће се зачети, затим секс тачно у толико сати у право време овулације, с надом да ће то сигурно тако бити, затим секс са епруветама и хормонима, с надом да ми доктори могу подарити оно што није Бог, и на крају, нестало је љубави, нестали смо ми.

ЉУБИНКО: Има још наде.

ЉУБИНКА: Да, нада умире последња! Но, ја сам умрла, немаш с ким више да правиш бебе. А за то време, бебе доносе комшијама пред стан!

ЉУБИНКО: Како смо дошли уопште до свега овога?

ЉУБИНКА: Дошли смо можда до правог проблема. И шта предлагеш?

ЉУБИНКО: Ето, можда да и нама неко донесе?

ЉУБИНКА: Зар само деца продужавају љубав?

ЉУБИНКО: Не знам за љубав, али бих пробао да одржимо брак!

ЉУБИНКА: Шта би пробао?

ЉУБИНКО: Да наставимо брак с дететом!

ЉУБИНКА: Шта предлагеш? Да нам неко донесе бебу на праг?

ЉУБИНКО: Да, Центар за социјални рад!

ЉУБИНКА: Мислиш, ту бебу?

ЉУБИНКО: Да!

ЉУБИНКА: То нам је потез очајника!

ЉУБИНКО: А зар нисмо постали очајни!

Оглазе. Драгољуб се враћа. Долази Далиборка.

ДРАГОЉУБ: Имао сам ужасан дан

ДАЛИБОРКА: Ти имао ужасан дан, замисли како је с троје деце која вриште.

ДРАГОЉУБ: Боли ме глава.

ДАЛИБОРКА: И мене, мислим да ми је скочио притисак кад су звали из полиције. Долазе по тебе... *(смеје се)*

ДРАГОЉУБ: Шта сам сад урадио?

ДАЛИБОРКА: Направио си дете!

ДРАГОЉУБ: Знам, направио сам их више!

ДАЛИБОРКА: А, знао си!

ДРАГОЉУБ: Како нећу знати своју децу!

ЉУБИНКА: Направиш дете, а онда га оставиш испред свог стана па га наћеш испред стана.

ДРАГОЉУБ: О чему причаш?

Звоно

ДАЛИБОРКА: Ево, стигли су по тебе!

Драгољуб излази и враћа се.

ДАЛИБОРКА: Нису те ухапсили?

ДРАГОЉУБ: Рекли су да се и ти спакујеш, госпођо.

ДАЛИБОРКА: Ја?

ДРАГОЉУБ: Да, да, пакујемо се обоје, у станицу, па даље по процедури.

ДАЛИБОРКА: Не пада ми на памет да идем било где. Због чега?

Драгољуб сегне и насће једну и ћући.

ДАЛИБОРКА: Чујеш ти шта сам те питала?

Сића још једну и ћојије.

ДАЛИБОРКА: Питаћу те још једном, зашто идемо обоје?

ДРАГОЉУБ: Због занемаривања деце. Стигли су резултати ДНК анализе.

ДАЛИБОРКА: И?

ДРАГОЉУБ: Резултати су показали да је Драгољуб, тј. ја, отац девојчице!

ДАЛИБОРКА: Јесам ли ја то рекла? Јесам!

ДРАГОЉУБ: Али ниси рекла да си ти мајка!

ДАЛИБОРКА смеје се хистерично: Нико ме није питао!

ДРАГОЉУБ: Ово је наше дете!

ДАЛИБОРКА: Ајд' не прави се, наравно да је наше!

ДРАГОЉУБ: Али, ја, ја... стварно не знам... то је немогуће.

ДАЛИБОРКА: Да ми је неко причао да не може муж да препозна да му је жена трудна, рекла бих да лаже!

ДРАГОЉУБ: Ја се не претварам...

ДАЛИБОРКА: Да ли си видео промену на мени?

ДРАГОЉУБ: Мислио сам да си се угојила!

ДАЛИБОРКА: Отишла затим недљу дана у Бању и смршала.

ДРАГОЉУБ: Да, баш тако.

ДАЛИБОРКА: Ето, зато кажем, глупи Драгољубе, а вала и слепи!

Звони шелефон.

ДРАГОЉУБ: Да, ја сам отац... Нисам знао... Ето тако. Желимо бебу и борићемо се против окрутног система и државног апарата који жели да нам одузме бебу! Објавите то!

Ошима му шелефон.

ДАЛИБОРКА: И додајте да сам имала постпорођајни синдром, али сад сам се излечила, хоћу своју бебу.

Баца му шелефон.

ДАЛИБОРКА: Крећи и не блебећи! Доста смо се играли!

VI

ЉУБИНКА и ЉУБИНКО

ЉУБИНКО: Ја бих сад да престанемо!

ЉУБИНКА: Шта да престанемо?

ЉУБИНКО: Са терапијом, не свиђа ми се, не желим да будемо као сви нормални бракови.

ЉУБИНКА: Сад смо при крају, још мало и...

ЉУБИНКО: И развешћемо се!

ЉУБИНКА: Шта уопште желиш ти!

ЉУБИНКО: Да дођем у веселу кућу. Да ме не лове по кући да ли сам просуо воду, испрљао каду, лоше опрао тањир. Хоћу мелодраму, загрлиш ме и волиш.

ЉУБИНКА: То смо све радили како правила налажу. У приручнику пише, конфликт је део живота. Досадно је имати брачног друга идентичног близанца, само треба поставити правила свађања.

ЉУБИНКО: Љубав је нешто веће од самог осећања љубави, заљубљености, задовољности...

ЉУБИНКА: Све смо то имали и ниси био задовољан!

ЉУБИНКО: Ниси ни ти била задовољна. Отишли смо код терапеута и...

ЉУБИНКА: И успели!

ЉУБИНКО: Стигли до развода!

ЉУБИНКА: Тако данас сви живе. То је нормално! Или су разведени, или живе заједно не знајући да су разведени.

ЉУБИНКО: Погрешио сам! Погрешили смо. Не желим да будем нормалан!

Крајшка љауза.

ЉУБИНКО: Зашто смо све ово радили?

ЉУБИНКА: Не знам!

ЉУБИНКО: Не постоји разлог. Играли смо представу за публику.

ЉУБИНКА: А како си се ти играо? Припијао, урлао, себичњачио...

ЉУБИНКО: Зашто смо се ми уопште венчали? Да ли смо се икад волели?

ЉУБИНКА: Зашто?

ЉУБИНКО: Нећемо више да играмо, дошли смо до схватања да су се емоције и сва наша сексуалност родили из очаја.

ЉУБИНКА: Постала је очајна кад смо послушали терапеуткињу.

ЉУБИНКО: И шта ћемо сада?

ЉУБИНКА: Ништа нећемо. А и шта бисмо сад урадили. Ништа нема смисла, остали смо бесмислени.

ЉУБИНКО: Онда да се разиђемо.

ЉУБИНКА: То је требало давно да урадимо! Направили смо општу комедију.

ЉУБИНКО: Мислим да смо приказали бракоразводну трагедију! Вероватно ништа није ваљало чим смо тако брзо стигли до ње.

Љубинка излази. Љубинко се обраћа љублици.

ЉУБИНКО: Ко има највише користи од тога да ја будем, или ти, несрећан? Нико! А ко има највише користи да будем срећнији. Ја. Па мајку му, окренеш филм и кажеш, е сад мало ја. Стегнеш срце, подвезеш муда, и смиреним тоном кажеш – ово желим! Ово не желим! Нажалост, проблем је што свако себе упознаје али заиста не познаје. А тај јед и незадовољство је као тамна материја која је у теби као куга, и која ти даје лажну снагу и осећање да си у праву, да можеш да се понашаш само за себе и ни за кога другог. Супер сам, слободан, независан, сви могу да ми полижу јаја, а ако то није тако, ако смо заваравани, шта онда? Јести говна па се вратити у стару тамњачу. Решења нема, али ако нема решења онда нема ни проблема. Треба живети, па како год. Ако нема одговора онда смо преварени, сви смо тако грдно преварени.

Долази Љубинка, узима ѿа за руку. Сунце лајано залази сѿварајући својим руменим ѿрујама идиличну слику савршене љубави

VII

После неког времена, враћају се Драгољуб и Далиборка.

ДРАГОЉУБ: Зашто си то урадила?

ДАЛИБОРКА: Не знам, можда из освете, можда из љутње. У ствари, зар нема милион разлога да то не урадим?

ДРАГОЉУБ: Не постоји ниједан разлог. Није ово представа да се тако играш са судбинама људи.

ДАЛИБОРКА: А како си се ти играо? Припијао, урлао, себичњачио...

ДРАГОЉУБ: Зашто смо се ми уопште узели? Да ли смо се икад волели?

ДАЛИБОРКА: Зашто? Зато што сам остала трудна!

ДРАГОЉУБ: Мало смо се и волели.

ДАЛИБОРКА: Мало, и врло далеко, и врло сам често остајала трудна.

ДРАГОЉУБ: Зашто се онда питаш што сам обгрлио ракију. И ти си побегла, све знам...

ДАЛИБОРКА: Јесам, тренуци слабости. *Насмеје се.* А жена је слаба, чим је неко помази!

ДРАГОЉУБ: Зашто ниси отишла! Рекла! Прва си започела!

ДАЛИБОРКА: Зато што сам се све време питала што немаш муда да одеш, прекинеш, разведеш, него трпиш и трпиш ко куче!

ДРАГОЉУБ: Као Фифи!

ДАЛИБОРКА: И онда у једној глупој пијаној ноћи, направиш ми још једно дете!

ДРАГОЉУБ: Зашто ми ниси рекла?

ДАЛИБОРКА: Шта да ти кажем? Да сам трудна? *Смеје се.* Довољно је сулудо што ти ниси ни приметио. И ја сам мислила првих шест месеци, да имам менопаузу... онда сам израчунала... то је било онда када смо имали секс из очаја.

ДРАГОЉУБ: У ствари, сва наша сексуалност је била из очаја.

ДАЛИБОРКА: Шест година, ниси ме тако', а тад после свађе, алкохола и глупост смо направили.

ДРАГОЉУБ: Ја се не сећам тога.

ДАЛИБОРКА: Био је то твој чувени пијани сношај, а мене је било стид. Стид што сам таман почела мало живети, а ти ме опет заробио дететом.

ДРАГОЉУБ: Извини.

ДАЛИБОРКА смеје се: Нема везе.

ДРАГОЉУБ: И шта ћемо сада?

ДАЛИБОРКА: Ништа нећемо. А и шта бисмо сад урадили. Ништа нема смисла, остали смо бесмислени.

ДРАГОЉУБ: Онда да се разиђемо.

ДАЛИБОРКА: То је требало давно да урадимо!

ДРАГОЉУБ: Направили смо општу комедију.

ДАЛИБОРКА: Морам да се одселим одавде!

ДРАГОЉУБ: Ни то није решење.

ДАЛИБОРКА: Па где је решење. Како да живимо с четворо деце разведени.

ДРАГОЉУБ: Решења је да морамо живети овако, без решења.

ДАЛИБОРКА: Значи живимо, не решавајући ништа.

ДРАГОЉУБ: Да! То су твоје модерне теорије. Да се живи без коначног решења.

ДАЛИБОРКА: Као да смо до сада и имали решење!

ДРАГОЉУБ: Толико сам се пута у глави развео с тобом, да ми је сад потпуно свеједно.

ДАЛИБОРКА: У реду, развешћемо се, али ја прво морам да се изборим да ми врате бебу. Можда је мој једини смисао да будем мајка! Велика мајка!

Далиборка мирно ћути. Драгољуб се обраћа публици.

ДРАГОЉУБ: Некога поједе прошлост, некога будућност, а неко се изгуби у садашњости. Много сам био тужан, и много сам се мучио шта то све треба да урадим да бих доспео до коначног циља. Ако нема одговора, онда смо преварени, сви смо тако грдно преварени.

Чује се плач деце. Драгољуб се осврће. Насмеје.

И кад се добро уморимо, човек лепше спава, треба се добро уморити да би се добро наспавало. Некад ћемо спавати.

Крену са сцене. Улазе Љубинко и Љубинка.

ЉУБИНКО: Полако комшије, полако, нећемо сада да упаднемо у очај!

ДРАГОЉУБ: Немамо ништа за пиће, све смо попили на часовима!

ЉУБИНКО: Нисмо дошли на пиће! Кажи им Љубо.

ЉУБИНКА: Нисмо дошли на пиће!

ДРАГОЉУБ: А што сте дошли?

ЉУБИНКО: Имамо план!

ДАЛИБОРКА: Ти имаш план?

ЉУБИНКА: Има план, можеш га саслушати!

ДАЛИБОРКА: Ако га ти можеш слушати, ти слушај.

ДРАГОЉУБ: Полако Далиборка, 'ајде да чујемо тај план!

ЉУБИНКО: Ево овако, ви имате бебу!

ДАЛИБОРКА: Опет о беби! Немамо бебу! Немамо, узели су нам је!

ЉУБИНКО: Браво, узели су вам је! А ми немамо бебу!

ДРАГОЉУБ: И хоћеш да ти ми направим бебу!

ЉУБИНКА: Не морате да је правите, беба је већ направљена!

ЉУБИНКО: Ми ћемо да узмемо ту бебу!

ДАЛИБОРКА: Да се нисте усудили!

ЉУБИНКО: Али саслушај нас, молим те!

ДРАГОЉУБ *вади ђљоску из џепа и сија ђиће*: Ово сувог грла не може да се слуша!

ЉУБИНКО: Зар ниси рекао да нема пића?

ДРАГОЉУБ: Ово је црни фонд! А сад је за црни фонд! Изволи!

ЉУБИНКО: Не пијем!

ДРАГОЉУБ: Од кад?

ЉУБИНКО: Од сад, тј. од малопре, када сам дошао из социјалног!

ДАЛИБОРКА: Већ сте ишли у социјално и хоћете да нам узмете бебу!

ЉУБИНКА: Нећемо да узмемо никоме бебу, тражили смо да будемо хранитељска породица!

ДАЛИБОРКА: Толике године, а ви баш сад да тражите хранитељство.

ЉУБИНКО: Све смо покушали, не остаје нам ништа друго.

ДРАГОЉУБ: А јесте ли покушали са туђом спермом, то раде у Мађарској?

ЉУБИНКО: Мораш ли бити толико дрзак?

ДРАГОЉУБ: А што да не будем? Хоћете нашу бебу, и морамо још да будемо фини!

ЉУБИНКО: Ви ту бебу нисте ни хтели!

ДРАГОЉУБ: Грешка! Она није хтела, а ја нисам знао!

ДАЛИБОРКА: Знао си, само си се правио луд. Зато и полиција не верује да ниси знао.

ДРАГОЉУБ: Јест', ко још може да поверује да живи с трудном женом, а да то не види!

ЉУБИНКО: Да се вратимо ми на проблем!

ДАЛИБОРКА: Моја беба није проблем!

ЉУБИНКО: Али ви сте направили од тога социјални проблем! И зато је боље да уђутите и саслушате наш план!

ДРАГОЉУБ *ије и своје и Љубинково, насје:* Стварно нећеш!

ЉУБИНКО: Неће нам дати бебу ако сам пијанац!

ДРАГОЉУБ: Па јест', кад имаш своју децу онда можеш да пијеш колико хоћеш!

Смеје се.

ЉУБИНКО: Овај, мислио сам овако. Ви имате троје деце, ми немамо ниједно и...

ДАЛИБОРКА: Ма не дамо ти нашу децу!

ЉУБИНКО: Али саслушајте, ако вам одузму бебу, она ће бити усвојена и отићи ће ко зна коме! Зар не мислите да је боље да беба буде са свима нама?

ДАЛИБОРКА: Што би нам одузели бебу?

ЉУБИНКА: Зато што си ти крила трудноћу, а овај твој од флаше не види ни тебе ни бебу!

ДРАГОЉУБ: Полако с тим вређањем!

ДАЛИБОРКА: Мислиш, као једна велика породица да је гајимо нас четворо.

ЉУБИНКО: Да, нас четворо.

ДРАГОЉУБ: Хм... као некад породична задруга... можда није то ни лоша идеја.

ДАЛИБОРКА: Ти си пијан!

ДРАГОЉУБ: Ма то је одлична идеја, ми ионако немамо места за четврту бебу, а овако можемо да спојимо станове!

ДАЛИБОРКА: Молим?

ЉУБИНКА: Молим?

ДРАГОЉУБ: Спојићемо наше станове, то је једина опција. Деца морају да одрастају заједно. Ви ћете бринути о беби, али ћете помагати и са осталом децом, не ваља децу раздвајати!

ЉУБИНКО: Свиђа ми се идеја! Сипај и мени једну, од сутра ћу прекинути, ионако је већ отишао дан!

ЉУБИНКА: Како?

ДАЛИБОРКА: Шта то булазните?

ДРАГОЉУБ: Ништа, ми не булазимо, седи Љубинко да се повеселимо ко људи, нашем новом почетку живота!

ЉУБИНКО: Живећемо као почетком века, сви заједно жене, посао, деца, све...

ДРАГОЉУБ: Само си ти прво кренуо од жена, па на посао и децу и задругу. Обрни редослед, мани се моје жене!

Нелајодна тишина.

ДАЛИБОРКА: Ви нисте нормални!

ДРАГОЉУБ *куцне се:* Ајд' не љутим се, сам сам крив, запоставио сам је, али нема мешања жена, само децу можемо да измешамо. Живели!

ЉУБИНКА: Мешајте се вас двојица, видећемо сутра кад се отрезните! Идемо комшинице!

Љубинка и Далиборка оглазе.

ЉУБИНКО: Шта ћемо кад ти нестане тај црни фонд?

ДРАГОЉУБ: Црни фонд у браку никад не посустаје! Не брини! Све ће бити у реду!

ЉУБИНКО: У праву си, да смо ми живи и здрави!

ДРАГОЉУБ: Него шта! Живели, ајмо децо ви у плач, а ми у песму!

Ойиша бука и вриска и деце и јласови. Музика, Драгољуб и Љубинко се јрле и испијају. Сјишша се завеса.

КРАЈ

ИЗГУБЉЕНИ

ЛИЦА:

САША,

младић око тридесетак година, апсолвент књижевности

БОГДАН,

младић око двадесетак година, студент електротехнике

ЕГОН,

младић, од 28 година, дипломирани филозоф

ЈАДРАНКА,

жена средовечних година, ближа педесетим, наставница књижевности

ВЕЉА,

Јадранкин муж, Црногорац око педест година, бизнисмен

ВЕСНА,

девојка у средњим тридесетим, шеф мензе

ОТАЦ,

Егонов отац

МАЈКА,

Егонова мајка

ДЕДА,

Сашин деда са села

ОТАЦ,

Сашин отац

ФИЛИП,

Сашин колега са факултета, истих година

СТУДЕНТ,

Сашин и Богданов доцимер, дипломирани машински инжењер

СТУДЕНТКИЊА/ЈАНА:

Сашина и Богданова доцимерка

РАДЊА СЕ ДЕШАВА У СТУДЕНТСКОМ ДОМУ, НА ФАКУЛТЕТУ И АУТОБУСКОЈ СТАНИЦИ

I

ДВА КРЕВЕТА У СТУДЕНТСКОЈ СОБИ, ЈЕДАН ЈЕ ПОМОЋНИ ОД МАДРАЦА НА НЕКОЛИКО ГАЉБИ. НА ЈЕДНОМ КРЕВЕТУ ЈЕ БОГДАН, КОЈИ ЧИТА КЊИГУ, НА ДРУГОМ САША СПАВА. УЛАЗИ ЕГОН.

САША: Опа, ево га, стигао и наш Лајбниц!

ЕГОН: Добро јутро, Марселе!

САША: Јеботе Пруст!

ЕГОН: И ја волим више Ничеа од Лајбница!

САША: Ја Марсела Пруста нећу никад прочитати, макар га стално извлачио на испиту.

Боџан усџаје, ђружи руку Еџону.

БОГДАН: Хоће неко на доручак!

САША: Браво, мали! Донеси и мени.

ЕГОН: Ја нећу ништа. Хвала!

Боџан ђрекорно ђоџлега Сашу, и само изађе са сцене.

САША: Зар ниси могао да дођеш касније?

ЕГОН: Ето човека, оставим ти још један кревет на три месеца, и мало ти је!

САША: Да ниси донео нешто да попијемо за добродошлицу?

ЕГОН: Још и да пијем од ране зоре.

САША: Ово је нешто што ти волиш.

ЕГОН (*ђоџиђне се нађло*): Сок од зове.

САША: Јест, од Кипарских шљива! Права домаћа са Кипра.

ЕГОН (*усџаје лађано*): Каква је то домаћа са Кипра?

САША: Лепа. Послао ми Бошковић, отишао и он „напоље“ да ради у неком ресторану, па наишао на неке из Чачка, направили казан, и све што је имало шећера убацили у ракију!

ЕГОН: А то ли су кипарске шљиве.

САША (*доноси чашице*): Ајд' уздравље.

Куђну се, ођђиђу, а зађђим ђек ђађ усџају и ђрле се.

САША: Па где си пиздо, ни да се јавиш?!

ЕГОН: А где ћу бити, дипломирани филозофи седе кући и филозофирају!

САША: Дипломирани филозоф може исто да ради што и недипломирани професор књижевности (*показујући на себе*), да носи џакове и намештај. И док то радимо, можемо да полемишемо о Лајбницу, Прусту, тј. о повезаности монаде са Свановом љубави.

ЕГОН: Охохо, читало се мало.

САША: Јок, то ми рекао доцимер, он ми служи за брзо читање и усмено приповедање. Има мапу ума у прстима.

ЕГОН: Извини што сам одбио твоју понуду за посао, али ми филозофи радимо мозгом, не рукама.

САША: Извини, потпуно те разумем. И што још ниси мало мислио и седео кући?

ЕГОН: Нашао сам посао!

САША: Ти? Ти нашао посао?

ЕГОН: Да!

САША: Свршени филозоф, нашао посао?

ЕГОН: Да. У школи!

САША: Нашао си посао у школи! Немогуће. Па то су добре вести! Одмах ћу да завршим и ја Филолошки, вероватно је навала, на та места!

ЕГОН: Јесте.

САША: Е свака ти част, па у то име да попијемо још једну ову мученицу!

ЕГОН: Јест', вала, какав посао, таква и ракија!

САША: Шта ти фали, да ниси мислио после филозофије да радиш у Хајделбергу?

ЕГОН: И тамо сам се пријавио, али било је више кандидата, а ову школу нико није хтео!

САША: Не могу да верујем, и примили су те без икакве везе?

ЕГОН: Без везе!

САША: Ти мене зајебаваш!

ЕГОН: И да и не! Примили су ме за посао домара!

САША: Домара?

ЕГОН: Да. Добио сам посао домара у основној школи. Некој на Новом Београду, мало се распада, али поправићу то ја!

Саша ђрасне у смех.

САША: Е, сад си ме Лајбницу, одушевио, па ти си хит. Е, још једну ћу да попијем, мајке ми! Теби доста. *Смеје се.* Лајбниц, па јесте, сви филозофи прво морају да буду на пракси за домаре, да би затим имали доколицу у којој ће да размишљају. *Смеје се.* А хоће ли да те приме са седмим степеном, или ти треба магистратура?

ЕГОН (*смеје се*): Довољна је само електротехничка средња, па се не морам дошколовавати.

САША: Па то је красно! Овде је све наопако, уместо да као Богдан одеш на електротехнички, ти одеш на филозофију.

ЕГОН: А ти уместо на економски факултет, на књижевност!

САША: Откуд ти знаш да сам ја завршио средњу економску.

ЕГОН: Ја слушам своје пријатеље, за разлику...

САША: Ја своје цимере не желим да упознајем, ионако вас мењам сваке године!

ЕГОН: Ти то раскидаш са мном и ове године!

САША: Таман посла. Одличан си цимер, никад ниси ту!

ЕГОН: Ниси ме пожелео?

САША: Уф, све сам бројао дане кад се враћаш. И знаш, нешто мислим, ти имаш перспективу на свом новом радном месту. Вероватно ћеш доћи до онтолошког бића са егзалтираним феноменолошким нуспојавама.

ЕГОН: Не сери!

САША: А шта је филозофија него просеравање?

ЕГОН: Мени је битно да сам завршио оно што сам волео.

САША: Сад воли и портир буди, па тамо теткицама и браварима држи лекцију о Ничеу.

ЕГОН: Домар, не портир! И што теткицама? Могу и професорицама.

САША: А ти би професорице? Види бабојежца.

ЕГОН: Бабојежац?

САША: Има да јежиш младе наставнице од шездесет које изгледају као да имају четрдесет.

ЕГОН: Што увек мораш да сереш и паметујеш?

САША: Зато што си ти кретен.

ЕГОН: Зашто сам ја кретен?

САША: Неки се људи роде као кретени и остану то целог живота, али зато те и волим. И сад ћу и теби да наспем једну ракију. То је аперитив пре доручка!

ЕГОН: Ја не могу. Али наспи! Шта је са Митром, заврши ли факултет?

САША (смеје се): Митар ће да заврши студије, али у Немачкој. Оженио је неку бабу и она га одвела. То можда и није толико страшно колико чињеница да се коњина стварно заљубио у ту бабу.

ЕГОН: Колико има та жена?

САША: Ма није много матора, око 48.

ЕГОН: Па то није тако старо.

САША: Па није, али он има 28.

ЕГОН: Вероватно је однегована жена!

САША: И његова мецена. Дакле и едиповци.

ЕГОН: Значи Митар постао жиголо, и нашао излаз!

САША: Сигурно му је боље сада негде у Баден Бадену него нама у овом усраном граду. И теби то сутра да се деси, скидам капу и желим све најбоље.

ЕГОН: Што мени да се деси?

САША: Самокажем, не треба имати предрасуде тим твојим наставницима бакицама на послу, можда и ти нађеш своју, али гледај да има бар неки динар више.

ЕГОН: Ја све радим због љубави.

САША: Наравно, из љубави, него шта. Љубав све изгубљене овчице може извести на прави пут. Па и нас. Живели!

Враћа се Бојган с јојуршом и буреком.

БОГДАН: Ево ти доручак, јебо те он.

САША (распакује умотани буреке): Мммм, буреке. Једно јутро ћу се пробудити као буреке са главом јогурта. Мора да сам их појео триста ове године.

БОГДАН: Да одеш понекад у мензу пробудио би се и као зденка с паризером.

САША: Уууу, што ми је избор.

БОГДАН: А руска салата!

САША: Онда морам да стражарим поред линије, јер чим теткице изнесу, студентарија све пакује у судове и однесе.

БОГДАН: Пакују таквим дебилинама који мрзе да подигну дупе из кревета.

САША: Е, мали! Немој ти тако са мном! Види ти њега.

БОГДАН: Да нећеш можда да ме бијеш!

САША (*зајризао је онај бурек и љрича са залoјајима у усћима*): Па да знаш да би' могао. Ниси ти одавно добио добре батине. И друго, ко ти је средио да будеш у дому, а?

БОГДАН: Да ниси можда ти?

САША: Ја, него шта!

БОГДАН: Ма ти си себи средио главу, знаш. Ја сам добио дом на расподели и дао ти пола собе јер си кукао три сата.

САША (*зачућено*): Еј, кукао? Три сата?! Сад га и ти претера. Шта ће теби оволика самица? А брате, било би ти досадно, признај! Дао сам ти 200 евра за пола кревета.

БОГДАН (*изненађено*): Двеста евра? Од тих двеста ја сам видео педесет што си ми дао као капару и једно пиво што си ме частио кад смо се уселили.

САША: Није педесет, већ шездесет.

БОГДАН: Добро, шездесет. И довео си још једног цимера у собу.

САША: Било нам је много 15 квадрата. А оних 5 евра што сам ти дао пре неки дан?

БОГДАН: А што си ми опет узео тих 5 евра јутрос?

САША: Ууу, јесте! Немој да се љутиш. Ево, купићу ти кики бомбоне. Знам да то волиш.

БОГДАН: Нисам ти ја теле.

САША: А шта? Теле једе кики бомбоне?

БОГДАН: А ти си зарадио неке паре?

САША: Ма нисам. (*Краћка љауза. Обара љољег.*) Него сам... хтео... да те замолим... за малу позајмицу, па би'...

БОГДАН: Ма не долази у обзир!

САША: Ух, какав си.

БОГДАН (*бесно*): Какав сам? Кажи какав сам! 'Ајде!

САША: Филозоф би могао да позајми коју, као аванс, ако хоће да живи с нама!

ЕГОН: Хоћу, од прве плате!

САША: Неће се овајдимо од домарске плате. Ево мали, шта ћеш бити кад завршиш, зато читај ти ту ту... телекомуникацију.

БОГДАН: Е, ти ћеш да ми кажеш.

САША: Ја ћу! А ко ће?

БОГДАН: Вала колико студираш, вероватно имаш искуства.

САША: Молим?

БОГДАН: Кажем, у мензу је стигао нови шеф кухиње.

САША: Шта ме то брига, кад сам ја показивао склоност према мушкарцима?

БОГДАН: Ко је рекао да је шеф уопште мушко?

САША: Шеф је мушког рода.

БОГДАН: Али је природног женског рода.

САША: Ти знаш за природни и граматички род, кажи лепо, је л' тај шеф мушко или женско?

БОГДАН: Па рекао сам ти – женско.

САША: Како изгледа?

БОГДАН: Тридесетак, деветке (*показује ситидљиво обим пруги*)... обим и то...

САША: А ти си неки познавалац, јеси ли опипао или одока?

БОГДАН: Једва су бре стале у мантил!

(Саша се облачи.)

ЕГОН: Где си кренуо?

САША: У мензу! Идем да доручкујем.

ЕГОН: Могу овај бурек да довршим?

Саша одмахне руком и одлази.

БОГДАН (*добацује за њим*): Доручак ти траје још пет минута.

ЕГОН (*једући онај бурек*): Шта има мали?

БОГДАН: Ништа. Испити и предавања по цео дан.

ЕГОН: Дакле, једина забава ти је цимер!

БОГДАН: Уф, напоран је, али има добру душу! Како си ти, после... свега.

ЕГОН: И даље у потрази за лепотом душе!

БОГДАН: Добро је да сам електротехничар!

ЕГОН: (*Насмеје се*) И ја, од данас радим као домар електротехничар.

БОГДАН: Па сад смо колеге!

ЕГОН: То ти и кажем, заједно ћемо се изгубити у лепоти електрицитета!

Уџага Саша у собу, баџи се на креветџи и сџави ноџе на Боџанов сџо, џледа занесено у џаваницу.

САША: И тако, уђем ти ја у мензу...

БОГДАН И ЕГОН: Заболе нас.

САША (*насџавља не консџашујуђи*): Седнем за сто кад...

БОГДАН: Лепо сам ти рекао да ме заболе за твој доживљај на првом одласку у мензу ове године.

САША: Кад ето ти шефа. Ваља својим куковима између столова. Један велики комад бурека ми стао и никако да га прогутам.

ЕГОН: Што га ниси плунуо?

САША: И она туп, седе поред мене.

ЕГОН: Бурек? Ти си пијан!

САША: Она, а сисе замало у бурек да ми упадну.

БОГДАН: Шта кажеш?

САША: У ствари, упале су у бурек и све су се измастиле!

БОГДАН: Не лажи!

ЕГОН: Пали те!

САША: Не лажем, кад ти кажем.

БОГДАН (*осџавља књиу и рагознало џиџа*): Шта је онда било?

САША: А, напалио си се, штреберу?! Онда сам скочио, и подерао је на лицу места.

БОГДАН (*врађа се својој књиџи*): Ууу, што је смешно.

САША: Добро, нисам нагузио, само смо мало петинговали.

(У џом џренуџку оџварају се враџа на којима сџоји Весна у белом манџилу, шири руке и виче.)

ВЕСНА: Бане, душо моја, па где ми побеже?

(Полеџи да заџрли Сашу. Саша једва џроџиџа залоџај јер је оџеџ сео да једе онај бурек с џочетџка који је сџајао на сџолу, и џџо џа Еџон није доврџио. Девојка седне џоред њеџа. Нимало нежно хваџа џа за џлаву и џура је међу своје џруди. Саша се џуџи својим залоџајем.)

ВЕСНА (*груџарски џа удари џесном у раме*): Па где си ти, Бане? Правиш се да ме не примеђујеш у мензи. Морала сам да питам портира у којој си соби.

САША (*збуђено*): Па овај, ево ту сам и...

ВЕСНА: Шта си се саплео? Ајде, представи ме својим другарима!

БОГДАН: Госпођице, ја се извињавам, али мислим да сте пог...

САША (*гајући му знаке да ћуши*): Ћути, бре! (*Обраћа се девојци.*) Не могу да дођем до речи. Тек сам ставио залогај уста.

ВЕСНА: Ааа, види стварно. Ти си још гладан? Ајде са мном, опет у мензу. Сад можеш да једеш колико ти душа жели.

САША (*облачећи брзо ципеле*): Да знаш да сам баш огладнео.

ВЕСНА: А виђаш ли екипу с Кошутњака?

САША (*претвара се да зна о чему је реч*): Виђам, виђам, како их не виђам.

ВЕСНА: Где ли је сад Кићо?

САША: Кићо? (*Краћка пауза.*) Он мора да је у Америци.

ВЕСНА: Еј, Кићо у Америци? Па он није знао да завеже пертле, а камоли да прелети океан.

САША: Ма нисам мислио на Кићу, већ на оног...

ВЕСНА: Аааа, на Пепија?

САША: Па дааа. Пепи, тај стари лисац.

ВЕСНА: Пепи није у Америци, већ у Јужној Африци.

САША: Ма Африка – Америка, све је то мени исто.

ВЕСНА: А шта мислиш, шта је с Каролином?

САША: А, она? Она се удала.

ВЕСНА: Ко? Каролина? Па она је била лезбејка.

САША: То ти кажем, удала се за своју девојку.

ВЕСНА: Ти немаш појма о њима.

САША: Ма немам. Давно сам изгубио везе са свима.

ВЕСНА: Па јест', и ја. 'Ајмо сад, таман док будеш јео, да се испричамо. Момци, драго ми је што смо се упознали.

(*Излазе са сцене. Док затвара врата, Саша се окреће цимерима и намигује.*)

БОГДАН (*Ејону*): Овај је скроз полудео.

ЕГОН: А кад он није био скроз луд. Него, учи ти, одох ја на посао, мало да обиђем инсталације, видим шта се има поправити, и милина!

БОГДАН: Хоћеш да ти помогнем, баш сам прошли викенд овде помагао око струје у дому!

ЕГОН: Други пут. Видимо се вечерас!

Бојдан ошћаје сам на сцени. Насћавља да учи. После некої времена, Саша улази у собу и без речи леже на креветѝ.

БОГДАН: И шта је било, причај!

САША (*више свађајући се са сам са собом*): Нећу, нећу да се вратим...

БОГДАН: Где нећеш, шта ти је...

САША: Шта ја имам од тог мирног живота. Сељанчица на тавану месо суши, ја на њиви ракијом цепам по души... нећу!

БОГДАН: Ти си стварно сад полудео!

САША: Живот је исувише кратак да бисмо га протраћили на неке глупе послове. Толико тога има, адреналинског, а ми седимо у овој бувари! Путовања, жене, пиће, опојна средства, дружење, жене, пиће, опет жене, и све то, као човек треба да ради умерено? Мој курац умерени.

БОГДАН: И уместо да живиш пуним плућима, ти умерено носиш џакове!

САША: Пратиш ме мали! Пратиш. И због чега је умереност проглашена као врлина. Исто тако би то могла бити и неумереност. Једна жена, један брак, једна чашица пића, један посао. Глупости. Толико жена напољу чека и чека.

БОГДАН: Баш тебе!

САША: И оне би биле несрећне да их не нађемо. И то ће бити моја нова мисија. *Ошћије јушљај и окрене се да сѝава.*

БОГДАН: А џакови?!

САША: Џакови? Уф јеботе, имам посао!

Саша се сѝрема. Бојдан се окреће ка књици.

САША: И крнем ти ја с њом, а она меша оним куковима, а мени се све меша у глави и у...

БОГДАН: Не слушам те више!

САША: И меша се мени...

БОГДАН (*смејући се*): Шта има теби да се меша у глави?

САША: Запела за онај Кошутњак, меље ли меље.

БОГДАН: Самле ли га и ти?

САША: О, што си досадан. Шта ти очекујеш, да сам је у'ватио за сису пред оним куварицама, а онда сви у велику оргију над казаном пасуља.

БОГДАН: Причаш бре, ко срески шпијун Алекса Жунић. Ретардирано.

САША: Ретардација је основа сваког епског дела.

БОГДАН: Шта је било даље?

САША: Сели смо у њену канцеларију, она ми испржи јаја и ето.

БОГДАН: Што јој ти не одсече сису.

САША: Уф, фазон ти је из обданишта.

БОГДАН: Мени бар не прже јаја.

САША: Море испржићу ти их ја ако наставиш.

БОГДАН: Ево звижде ми јајца. И шта је било даље?

САША: Па ништа, појео сам јаја.

БОГДАН: Појео си своја јаја?

САША (*баца на њеџа књију са сџола*): Дај бре, престани већ једном!

БОГДАН: Добро, нећу више.

САША: Једва сам јео она јаја.

БОГДАН: Па и ја бих тешко јео своја.

САША (*нашавља не обазирући се*): И шта ћу ја, поједох оних пет јаја. Јебо је Кошутњак. Немам појма шта је све причала за то време. Нисам је уопште слушао, само сам је гледао и замишљао голу испод оног белог мантила.

БОГДАН: Хоће то од пет јаја.

САША: Од куварица сам сазнао да се зове Весна. Онај њен Кошутњак је ваљда био студентски дом. Тамо смо били Кићо, Пепе, Каролина, ја, и ко зна још какви чобани, будале.

БОГДАН: И она те не провали?

САША: Како ће и да провали кад нисам реч споменуо, само сам се давио јајима! Тај Бане мора да је неки тупација био.

БОГДАН: Какве то има везе с тобом?

САША: Па шта мислиш, да сам оних пет јаја појео из хобија? Имам паклени план. Оваква прилика се не пропушта, мој дечаче. Само полако и лагано, још који дан, још које пржено јаје и... (*Прогере се шрљајући руке*.) Биће!

БОГДАН: И ти ћеш постати уместо Саше, Бане тупација!

(*Улази неки сџуденџ са шољицом за кафу*.)

СТУДЕНТ: Да немате мало кафе?

САША: Ма бежи ми и ти с очију. Купи већ једном кафу!

БОГДАН: Дај човеку кафу.

САША (*узима кафу и баца му*): На кафу, и скувај и нама двојици по једну.

(Сћуденџи оглази са сцене.)

БОГДАН: А ти би кафу, а?

САША: Бих, што?

БОГДАН: Опет си заборавио?

САША: Јесам ли? *(Размишља мало, а онда скочи најло.)* Ууу, јебо те! Морам да преносим намештај за оног кретена. *(Ойеџ се облачи на брзину.)*

БОГДАН: Хоћу да ми вратиш оне паре! Таман кад пренесеш тај намештај.

САША: Вратићу ти паре, зеленашу један.

(Илази са сцене шпрчећи. Враћа се.)

САША: Ако ме буду звали да истоварам сутра оне џакове, кажи да могу тек поподне, пре подне имам неки испит!

БОГДАН: ОК!

(Саша оглази са сцене. Сћушћиа се завеса.)

II

КАСНО УВЕЧЕ. САША И ЕГОН УЛАЗЕ У СОБУ, ПИЈАНИ. БОГДАН ВЕЋ ЛЕЖИ НА КРЕВЕТУ И ЧИТА.

САША: Ти ниси нормалан. Њу су нашао да заводиш!

ЕГОН: Нисам јој се удварао.

САША: Ниси, само си је очарао кад си поменуо Пруста, најцитиранијег писца кога нико није читао!

БОГДАН: Ко ме? Куварици Весни?

САША: Ај, ти ћути сад мало!

БОГДАН: Што да ћутим, имам право да знам шта се збива у мојој соби!

САША: Наставници књижевности у школи!

БОГДАН: Па то је сјајно, две сродне душе, филозофија и књижевност.

ЕГОН: Нисам никог заводио, само смо причали.

САША *(весели се џлешући сам џо бини):* Кад се кока упеца биће таласања, олуја ће да бесни, громови ће да цепају, а ми ћемо да славио „Буру“, мој дечаче! Јебеш умереност! Пуним плућима, једрима свим!

ЕГОН: Немој да све банализујеш!

САША: Шта има у томе лоше *(симулира џокреџима џшела сексуални чин)?*

БОГДАН: А ти то вежбаш на џаковима!

ЕГОН: Ајде, шта сте ме спопали, Јадранка је удата жена и има бар 20 година више од мене.

БОГДАН: То је 48, није то страшно! Мада је можда заразно, прво Митар, сад Егон, а па да тројка. Имамо и Сашу и Весну! Ви можете клуб да отворите.

САША: А наш паролa да буде: уз нас климакс не постоји!

ЕГОН: Мислиш наравно на драмски климакс!

САША: Мислим на Јадранку, како предивно име, да сам положио поезију романтизма сигурно бих се и неке песме сетио (*Ћрилази и Ћрли Ејона*), вода ми иде на уста. Одувек сам волео неку маторку ухватити. И да нас испраши до последње кошчице задовољства. Сигурно има добру гузу, још рађала, па мало кукићи проширили, је л' да?

ЕГОН: Ја хоћу жену за коју ме неће бити страх да је изгубим. Не желим да угодим пожудном телу ако душу своју не могу да нахраним.

САША: И ја то кажем, јебеш супу без старе коке!

ЕГОН: Ова кока има свог петла, и два пиштоља, тако да смањи доживљај! Јадранка је диван човек и пријатељ.

САША (*иронично*): Пријатељ? Од 50 година!

БОГДАН: Хм, 48, вероватно однегована и ко да има 20.

САША: Ај ти мали ћути! Да ти није мене ти би уз овог филозофа само у клистираним стаништима упражњавао своју електричну надобудну језичину, и осушио се од сиромашног живота!

БОГДАН: Боже, шта сам ти згрешио!

ЕГОН: Доста бре више, не ради се о сексу и профаним прохтевима.

САША: То ти и кажем. Колико смо их могли само имати досад, стотине и стотине, и све чекају на нас, а ти би неку прозрачну етеричну жену од које ни салату не бисмо могли правити.

ЕГОН: Ја, мислим да је волим...

САША (*чуги се*): Кога волиш? Треба мало да јебеш, а не да волиш.

БОГДАН (*чуги се*): Кога волиш?

ЕГОН: Њу, волим је.

БОГДАН: Тако брзо?

САША: Знао сам да си идиот. Заљубио се на свом првом дану на послу. И то у своју мајку!

БОГДАН: Маћеху!

ЕГОН: Лепота не гледа године, она представља суштаство лепоте као еманацију душе!

САША: Као заљубљен Ашенбах и Тађо!

ЕГОН: Да си боље знао Томаса Мана не би сад трећи пут обнављао годину... Узгред коју беше годину?

БОГДАН: То ни Удба не зна!

ЕГОН: Ето, видиш да године нису битне, сад ћемо мало да живимо за лепоту љубави.

САША: Да није мало тај идеал старији?

ЕГОН: Идеал ме спасава тескобе живота и прошлих разочарања.

САША: Драги мој, какво место под сунцем да нађемо са одсањаном женом?

ЕГОН: Сањаћемо је поново како је нико никад до сада није сањао, јер нико није знао како да је сања.

САША: Охохо, имаш мисију!

ЕГОН: Имам!

Егон излази.

САША: Шта ћеш друго него да побегнеш! Виде ли ти то мој Богдане! *(Богдан је на кревету, у седећем положају, заспао.)* Мали, јеси ли заспао? *(Ништа се не чује.)* Еј, Тесла, спаваш ли?

(Саша се мало мува по соби, скида ципеле.)

САША: Еј Богдане, спаваш ли?

БОГДАН *(прогере се):* Спавам, јеботе!

САША: Шта се онда дереш кад спаваш?

БОГДАН: Стварно немам живаца. Ако имаш нешто паметно, а ти реци! Ако немаш, а ти спавај!

САША: Имам. Сећаш ли се ти мало шта се збива у „Рату и миру“.

БОГДАН *(посрљано):* Ви нисте нормални! О љубави, лепоти, о мајкама, женама и сад о „Рату и миру“.

САША: Треба ми за испит да се подсетим.

БОГДАН: Не сећам се. Нисам то ни читао.

САША: А шта си читао?

БОГДАН: Откуд сад знам.

САША: Па знаш ваљда шта си читао?

БОГДАН: Не знам. Било је давно.

САША: Јеси ли читао „Чича Горија“?

БОГДАН: Јесам.

САША: Сећаш ли се чега?

БОГДАН: Ликови су неки Горио и Пустинак.

САША: Није, Пустинак, већ Пастирњак.

БОГДАН: Ако ти знаш боље, а ти причај!

САША: Добро, добро, и шта даље?

БОГДАН: Тај Пастир је јадан провинцијалац који жени Гориове сестре. Спречава га један разбојник који је хомосексуалац и заљубљује се у Пастирњака. И тог разбојника хвата полиција.

САША: А шта је било са Гориом?

БОГДАН: Чича умире јер је заљубљен у своје кћерке и не може да гледа како су са другим.

САША: Хм, модерно дело, морам га опет читати! Него да не знаш можда и „Уликс“?

БОГДАН: Шта?!

САША: Ништа, ништа, спавај ти!

БОГДАН: Звали су те ови за џакове?

САША: И шта си им рекао?

БОГДАН: Да ћеш доћи сутра поподне.

САША: Одлично!

БОГДАН: Звао те и онај за намештај.

САША: То бих могао пре џакова. *(Трља руке.)* Биће пара, биће. Ако ти не успе с том твојом електротехником, увек можеш бити моја секретарица. *(Прасне у смех.)*

БОГДАН: Ти код мене нећеш моћи ни џакове носити!

САША: Сереш, а паре хоћеш, а?

БОГДАН: Ја сам те паре за дом прежалио.

САША: Стварно?

БОГДАН: Само се ти надај.

САША: Шта причаш онда – час једно – час друго. Дедер, мрдни се мало да и ја легнем.

БОГДАН: Иди на помоћни!

САША: Не могу, видиш да се вратио Филозоф. Осим тога, с тобом ми топлије.

ПРОФЕСОРИЦА: Само ми реците још нешто о ретроверзији у реалистичким романима.

СТУДЕНТКИЊА: Па, када говоримо о ретроверзији, битно је навести да постоје две врсте: ретроверзија екстерног типа и ретроверзија интерног типа. Код ретроверзије екстерног типа реч је о подсећању на догађаје који су се десили раније, а излазе из оквира примарне фабуле, док ствари с ретроверзијом интерног типа стоје битно другачије. Наиме, у њима се прошли догађаји дају у оквиру саме фабуле и она се другачије зове интерна аналепса. Интерна аналепса се јавља у романима који су прилично антиконвенционални, насупрот реалистичком проседеу у којим...

ПРОФЕСОРИЦА: Доста, доста. Одлично, колегинице. Изволите индекс и вашу десетку.

(Девојка одлази са сцене. Крајња пауза. Саша седи и даље замишљен, а професорица нешто записује.)

ПРОФЕСОРИЦА (обраћа се Сашу): Е, па да видимо, да ли се наш велики Вук спремио за овај испит?

САША: Ја се зовем Саша, а не Вук.

ПРОФЕСОРИЦА: Знам ја добро како се ти зовеш. Виђамо се ми често.

САША: Најмање три пута годишње.

ПРОФЕСОРИЦА: О, па ми се већ дуго познајемо.

САША: Не знамо се, само се виђамо.

ПРОФЕСОРИЦА: А тако. Добро Саша. *(Пауза.)* Јесте ли видели како зна колегиница?

САША: Видео сам. Је ли она одговарала књижевност или неки оперативни захват на мозгу?

ПРОФЕСОРИЦА: Молим?

САША: Ништа, ништа.

ПРОФЕСОРИЦА: Добро. Реците ви нама нешто...

САША: Ја се извињавам, али зар не треба да извлачим комбинацију?

ПРОФЕСОРИЦА: За вас увек имам специјалну комбинацију.

САША: Да, знам. Вероватно ћу да добијем неког Руса.

ПРОФЕСОРИЦА: Грешите. Прво ћу да вас питам неког Француза.

САША: О, па то је новост.

ПРОФЕСОРИЦА (говори с повишеним тоном с француским нагласком): На пример, „Мадам Бовари“. Пазите како то звучи. „Мадам Бовари“.

САША (*иронично ђонавља*): „Мадам Бовари“. Баш онако француски звучи.

ПРОФЕСОРИЦА: Је л' да? „Мадам Бовари“. А сад, реците ми нешто о „Мадам Бовари“.

САША: Па... „Мадам Бовари“ је написао Гистав Б (*смрмља нешто у стилу Бовари*).

ПРОФЕСОРИЦА: Молим?

САША: Па, „Мадам Бовари“ је написао... Гистав.

ПРОФЕСОРИЦА: Који Гистав?

САША: Да ли бисте ми помогли? Мало.

ПРОФЕСОРИЦА (*зајанђено*): Да вам помогнем?

САША: Не, не, не треба. Хвала унапред. Сетио сам се. „Мадам Бовари“ је написао Флобер. И он је рекао да је он Мадам Бовари. Он је писао у ствари књигу о себи. Она га је преварила, а он је био доктор. И...

ПРОФЕСОРИЦА: Било је доста о Флоберу. Мислим да нисте то најбоље спремили.

САША: Само га мало слабије знам, пустите ме мало да уђем у тему.

ПРОФЕСОРИЦА: Да не бисте рекли да вас стално обарам, ево вам и друго питање: „Ана Карењина“.

САША: Нисам ни сумњао. Може ли неки испит да прође без те кур..?

ПРОФЕСОРИЦА: Шта сте рекли?

САША: Рекао сам да је „Ану Карењину“ написао Лав Николајевич Толстој. Толстој је прво хтео да напише роман о правој проститутки. Онда је схватио да је боље да она не буде права, већ да буде само мало. Тако је Ана мало преварила свог дивног мужа Алексеја с једним фолирантом који је погинуо на фронту код нас. И...

ПРОФЕСОРИЦА: Какав је то начин колега? Како се то односите према факултету, универзитету? Безобразлук. Није вам ово Вуков Тршић да се тако понашате.

САША: Добро бре, што се више не манете и Вука и мене.

ПРОФЕСОРИЦА: Нисам вас ја терала да дођете на испит.

САША: Нисте, али већ четири године ме обарате. Ја дођем, а ви ме оборите. И кад знам за шест!

ПРОФЕСОРИЦА (*ђружа индекс Саши*): Колега, било је довољно. Хвала Вам. Видимо се у неком од наредних рокова.

САША (*иронично*): И мени је било задовољство. Свакако се видимо у следећем року. Волим да вас гледам!

IV

СТУДЕНТСКА СОБА. ЕГОН ЈЕ САМ У ЊОЈ. ЧУЈЕ СЕ КУЦАЊЕ. УЛАЗИ ЈАДРАНКА.

ЈАДРАНКА: А овде живи мали филозоф?!

ЕГОН (збуњено): Извињавам се ја...

ЈАДРАНКА: Извини, ја сам куцала, али ти... о чему тако тешко размишља та слатка глава.

ЕГОН: О животу и смрти...

ЈАДРАНКА: Надам се да се не љутиш што сам изненада свратила.

ЕГОН: Не љутим се, ја сам...

ЈАДРАНКА: Да да, био је договор за следећу седмицу, али сам пролазила овуда па да видим где се крије наш студентић који је једини читао Пруста! Хоћеш ме позвати сада да уђем, или ћемо овако да причамо о лепоти, животу и смрти!

ЕГОН: Да, да извињавам се, ево само да склоним ствари с кревета (склања их), Ево изволите седите.

ЈАДРАНКА: Хвала.

ЕГОН: Хоћете нешто да попијете?

ЈАДРАНКА: Само чашу воде.

ЕГОН: Е, тога немам. Не ради чесма на спрату.

ЈАДРАНКА: Онда шта има.

ЕГОН: Има вотка, пиво и можда кисела.

ЈАДРАНКА: Онда бих вотку.

ЕГОН: Одмах стиже. (*Оглази и сића њиће*). Ево изволите.

ЈАДРАНКА: Хвала (*крајшка њауза*). Можеш слободно сести поред мене, нисам ваљда толико страшна.

ЕГОН: Не не, опростите ми, мало сам збуњен.

ЈАДРАНКА: Да нисам упала у невреме? Брзо ћу ја, само да се мало одморим.

ЕГОН: Не никако, само...

ЈАДРАНКА: Само шта?

ЕГОН: Одох себи да сипам пиће.

Оглази до флаше, сића чашицу и наискај је њојије.

ЈАДРАНКА: А то тако треба да се пије?

Узима чашицу и попије наискаи. Мршти се.

ЕГОН: Хоћете још једну?

ЈАДРАНКА: Па, чини ми се да је ред.

Ејон јој сиџа. Сиџа и себи. Крајко се легају.

ЈАДРАНКА: Па живели (куцну се).

ЕГОН: Живели.

ЈАДРАНКА: Је л' опет мора онако?

ЕГОН: Па... *(Јадранка је већ зажмурила и испила. За њом и Ејон.)*

ЈАДРАНКА: Мммм, боље је него први пут.

ЕГОН: Да, тај други пут је можда увек бољи него први.

ЈАДРАНКА: Дај и тај трећи, он мора да је најбољи.

Ејон сиџа и шрећи пош.

ЈАДРАНКА: Живели!

ЕГОН: Живели!

Попију наискаи.

ЈАДРАНКА: Е, сад је одлично.

Крајко пауза. Ћуће и легају се док Ејон сјоји испред ње с флашом.

ЈАДРАНКА: Кад немамо шта да кажемо успи још једну. *(Ејон јој сиџа.)* Ја иначе не пијем. Ретко кад, понекад чашу вина. Да сам знала да је овако добро почела бих још давно. Па живели. *(Попије.)* Ух, врти ми се у глави. Остави ту флашу и седи поред мене.

(Ејон попије своје пиће и благо шешурајући се сегне поред ње. Сјави руке на колена и ћуши.)

ЈАДРАНКА: И шта си ми оно причао о Ничеу?

ЕГОН: Да, Ниче, па...

ЈАДРАНКА *(Јадранка му прилази ближе)*: Да...

ЕГОН: Он је био заинтересован за све радости живљења и...

ЈАДРАНКА: Дионизијски култ, задовољство и...

ЕГОН: И човек треба да буде превазиђен, он сам ствара нове вредности.

ЈАДРАНКА: Верујеш ли ти у платонску љубав? Да ли је она могућа?

ЕГОН: Мислим да постоји.

ЈАДРАНКА: Где?

ЕГОН: Мислим да може да постоји између...

ЈАДРАНКА: Ево између нас, да ли је могућа платонска љубав?

ЕГОН (*смигљиво*): Она већ постоји!

ЈАДРАНКА: Ниси ми рекао да ме волиш.

Ејон узима, сића у чашицу.

ЈАДРАНКА: Сипај и мени.

Ејон ошћије.

ЕГОН: Кроз наш разговор сам осетио да смо на истим таласима душе, да вас одлично разумем и волим платонски.

ЈАДРАНКА: Хоп, ти изјави нешто.

ЕГОН: Да, овај, нисам мислио тако, ви сте мени драги и...

ЈАДРАНКА: А хоћемо ли водити љубав?

Ејон је збуњен, скоро ђређлашен.

ЕГОН: Знате, плашим се, ја сам ипак мало...

ЈАДРАНКА (*ђрилази му и уноси му се у лице*): Зашто се плашиш, па ја бих само мало да заспим на твојим грудима, тако сам уморна.

ЕГОН: Плашим се.

ЈАДРАНКА: Чеге се мили плашиш.

ЕГОН: Па... (*крађшка љауза*) Вашег искуства.

(Јагранка се смеје.)

ЈАДРАНКА (*кроз смех*): Будалице једна (*смеје се*), па ја сам двадесет година у браку, о ком искуству говориш?

ЕГОН: Ипак...

ЈАДРАНКА: Нема ипак... и немој више да ми персираш.

Музика, зађрљај мрак. Крађшка љауза. Свеђло. На кревеђу леже Јагранка и Ејон.

ЈАДРАНКА: Видиш да није ништа страшно.

ЕГОН: И, како тече прича твог брака??

ЈАДРАНКА: Класична прича у браку. Варао је.

ЕГОН: Зашто се нисте развели?

ЈАДРАНКА: Због сигурности. Он има свој живот и своје жене. Било ми је мало тешко кад сам сазнала. Отишла сам и разлупала му ауто, а њој сам почупала косу. Наравно, све се то није тако завршило.

ЕГОН: Пребио вас је.

ЈАДРАНКА: Пребио ме је.

ЕГОН: Све је то тако тужно. Нико срећан, нико задовољан, све рушевине, све саме разочаране рушевине.

ЈАДРАНКА: Мада, негде сам му и захвална, пробудила сам се. Ја сам живела у свету књига, маштала... А он је имао лепу жену коју је понекад извео и враћао натраг у кавез. Мени је било лепо у том свету. Можда је сад касно. Можда није.

ЕГОН: Жао ми је.

ЈАДРАНКА: Не будали, будалице. Ово је мојих пет минута, а пред тобом још много...

ЕГОН: Ово ми је пре неки дан изгледало немогуће.

ЈАДРАНКА: Ништа није немогуће... ако довољно дуго желиш (*ілега іа заљубљено*). Тако си леп.

ЕГОН: И ти си лепа.

ЈАДРАНКА (*сїусїи ілаву*): Да, лепа и...?

ЕГОН: Ја сам коначно слободан, слободан од скице моје идеалне жене. Ти си та скица!

ЈАДРАНКА: Појавиће се неко.

ЕГОН: Не треба ми неко!

ЈАДРАНКА: Полако, дечаче, проћи ће време, а време нас чини другачијим.

ЕГОН: Не желим да о томе размишљам, желим да будем с тобом, један дан, година, век, не занима ме. Грле се.

Појављују се Саша и Боїдан и ілегају их.

САША: Види нашег Ромеа!

Јадранка, іа іоїлега чудно, без изненађења.

ЈАДРАНКА: А ово беше мој будући колега?

ЕГОН (*љуїиїио*): Могући будући колега!

БОГДАН: Он је немогући колега! Опет је пао испит! Журио да намешта намештај!

ЈАДРАНКА: Колега, ако вам треба консултација за ваше испите...

САША (*љуїиїио и мрзовољно*): Ништа ми не треба, само да извучем три питања која знам!

БОГДАН: Шта си данас извукао?

САША: Извукао сам ћоку у виду Ане Карењине.

ЕГОН: Немој да си вулгаран пред дамом!

САША: Извините, млада дамо! Посвађао сам се још пре четири године са професорком због Вука Караџића.

БОГДАН: Какве ти везе имаш с Вуком?

САША: Имам! Први пут сам ј... овај водио љубав испод Вукове куће на ђачкој екскурзији. И ако ми неко дира Вука, ту постајем јако љут.

ЈАДРАНКА (иронично): Ко дира нашег Вука?

САША: Моја госпођо, сви га дирају! Сви! Нека пусте да човек одмори мало своју штулу. Она каже како је он обичан аустријски шпијун. А ја сам рекао да је она најобичнија руска бабетина.

БОГДАН: Ко? Ана Карењина?

САША: Професорица. Отац јој је Рус. Од тада, ја више не студирам. Чекам да или оде у пензију, или умре. Свети се и мени и Вуку. Јебо је Раскољников, и Вронски, и Аљоша. *(Крајка ђауза.)* И Џугашвили.

БОГДАН (скрушено сјушћа љаву): Ти си стварно изгубљен случај.

САША: Могу ли ја мало те вотке, што сам добио од газде!

БОГДАН: Ниси добио, него је остала у витрини коју си пресељавао.

ЕГОН: Како си ти уопште и дошао на књижевност?

САША: Аутобусом.

ЈАДРАНКА: Стварно, колега, зашто студирате нешто што не волите?

САША: Због рокенрола.

БОГДАН: Рокенрола?

САША: У средњој школи сам имао бенд. „Пихтије“ *(Бојдан се насмеје.)* Шта се смејеш? „Пихтије“ су биле и на гитаријади.

БОГДАН: И какве везе то има?

САША: Како какве? Почео сам да читам да бих могао да напишем песму за албум.

БОГДАН: Нешто не видим твој богати песнички израз.

САША: Не знаш бре да саставиш реченицу, а мени нешто причаш.

БОГДАН: Ја нисам читао књиге.

САША: Зато си и оглупавио. *(Крајка ђауза.)* И тако ја упишем тек после две године факултет.

ЈАДРАНКА: Због војске, претпостављам?

САША: Не, драга моја госпођице. Пао сам два пута на пријемном. Тек сам трећег пута положио. *(Бојдан се заједљиво смеје.)* Шта се кезиш? Нисам видео да су питања била с обе стране папира.

БОГДАН: Немам коментар.

САША: А ти си био, претпостављам, први на листи?

БОГДАН: Други.

САША (*рујајући се*): Други? Па то је исто као што сам ја био предзадњи.

ЕГОН: С филозофске тачке гледишта, исто!

САША: Је л', видиш шта каже мој филозоф! Ни Ајнштајну баш није ишла најбоље математика, па је направио атомску бомбу.

(Чује се куцање на вратима, улази сџугенџикиња.)

СТУДЕНТКИЊА: Ја се извињавам ако сам синоћ била мало гласнија, мало сам претерала.

САША: Ма таман посла, ми нисмо ништа чули, само ви уживајте.

БОГДАН: Само уживајте, али мало тише, чувајте ваше срце.

(Сџугенџикиња је већ изашла али се одмах појављује сџугенџи.)

СТУДЕНТ: Треба ми мало пасте за зубе?

САША (*тађа ја првим шћо дохвати са сћола. Сџугенџи брзо излази*): Ако ти дођем, набићу ти пасту у дупе! И теби, и Ајнштајну, и свима.

ЈАДРАНКА: Вама је баш овде забавно у дому!

БОГДАН: Што га малтретираш?

САША: Пустите ме и ти.

ЈАДРАНКА: Идем ја сада, ви децо учите и само учите...

ЕГОН: Одох да је испратим, и вратићу се!

САША: Охохо, вечерас коначно у тројку!

Егон и Јадранка су изашли.

БОГДАН: А да питаш комшију да ти положи испит?

САША: Ти се то са мном спрдаш? На којој је он групи?

БОГДАН: На машинству!

САША: Сад ћу да ти разбијем нос!

БОГДАН: Полаже све испите за паре. Завршио је и ЕТФ пре рока и... зна оно, мапа ума, памти брзо и то.

САША: И нема ни пасте ни хлеба.

БОГДАН: Јесте, па се издржава полагајући испите на свим факултетима. Углавном техничким.

САША: Коњу, па је л' књижевност технички факултет?

БОГДАН: Није, али знам да је полагао испите и на Вишој медицинској.

САША (*иронично*): У ствари, ти си геније, имамо исти програм, они мало више раде патологију, а ми семиологију.

БОГДАН: Будало, сигурно зна више од тебе, он је геније.

САША: Добро, ајд' да видимо тог генија.

(*Прилази шелефону.*)

САША: Хало, комшо, Саша овде, дођи нешто до мене... Не, нећу да те гађам, кад сам те ја то па гађао... Ма случајно, јесте, ајде, имам пасте, како нема. (*Сћушћа слушалицу.*) Геније се уплашио.

БОГДАН: Кад га малтретираш.

САША: Ја? Боже сачувај.

(*Улази сћугенџи бојажљиво.*)

САША: Хајд' улази, не плаши се.

(*Сћугенџи улази.*)

САША: Седи.

(*Сћугенџи седне.*)

САША: Слушај, ја сам чуо да си ти геније. Да ли је то истина?

СТУДЕНТ: Какав црни геније?

САША: То сам и ја рекао. А је ли истина да полажеш испите за другога?

СТУДЕНТ: Па, понекад.

САША: А како то радиш?

СТУДЕНТ: Овај, заменим слику.

САША: А ако је код истог професора?

СТУДЕНТ: Имам различите слике. С брадом, без наочара, обојим косу и сл.

САША: А можеш ли ти да изађеш уместо мене на испит?

СТУДЕНТ: Могу, ако нису флуиди, на њих сам излазио десет пута, препознаће ме.

САША: Друиди или флуиди, можеш ли ти на светску књижевност да изађеш?

СТУДЕНТ: За тај испит нисам чуо на машинском факултету.

САША: Е мој геније, можда је на Вишој медицинској?

СТУДЕНТ: Слабо познајем ту материју.

САША: Па како си ишао на Вишу медицинску?

СТУДЕНТ: Сео и научио анатомију и положио.

САША: Тек тако, сео и научио?

СТУДЕНТ: Јесте.

САША: А би ли могао ово научити? (*Показује му 4 дебеле скрипше и књиџе на џолицама.*)

СТУДЕНТ: Требало би ми једно три до четири недеље.

САША (*руџа се*): Три до четири недеље, е јебала те мапа ума!

БОГДАН: Теби треба 4 године!

СТУДЕНТ: Што?

САША: Нема везе. И колико би тражио новца?

СТУДЕНТ: Не знам, зависи од утрошеног рада, можда око 400, ако је испит тежак.

САША: Ма није тежак уопште, него ја немам времена.

СТУДЕНТ: Онда око 300.

САША: Еј 300, нек буде 200, и даћу ти две кесе пасти за зубе.

СТУДЕНТ: Па, не знам...

САША (*узима скрипше и сџавља му их у наручје*): Ево, ту је све што треба да знаш, ајд' полако одмах на учење. Ти ћеш ово очас посла.

СТУДЕНТ: Овај, да размислим...

САША (*џомаже сџуденџу да усџане и џолако џа одџурује са сцене*): Ништа ти не размишљај, све смо се договорили. (*Сџуденџ излази са сцене.*) Еј, стани! (*Сџуденџ се враћа.*) И ова ти књиџа треба (*сџавља му на врх*). Е тако, сад је све ту. Чекај, и пасту за зубе. Е тако, сад на посао. (*Сџуденџ оглази са сцене.*)

БОГДАН: Чиме ми да перемо зубе сад?

САША: Позајмићемо од њега вечерас!

БОГДАН: Како ли ћеш му платити?

САША: Како се само раније нисам сетио овога.

БОГДАН: Немој да се правиш луд.

САША: Платићу нашем генију, можда постане Ајнштајн, па треба да на мене баци атомску бомбу из освете.

БОГДАН: Како ћеш му платити?

САША: Тако. Сад ћу мање учити, радићу више и зарадити.

БОГДАН (*џрасне у смех*): Ти имаш времена колико хоћеш!

САША: Не сери!

Враћа се Ејон.

САША: Е мој Егоне, зашто си Егоне!

ЕГОН: Постоји и нешто што се воли, и не спрда се с тим.

САША: Слажем се с тобом, али не може свашта да се воли.

ЕГОН: Зар је она свашта? Шта јој фали?

САША: Не фали јој година. Хоћеш можда да одеш код родитеља и представиш је. „Мајка, ово је моја жена, старија си од ње две-три године, али можете да се дружите.“

ЕГОН: Можда и хоћу!

САША: У ствари, шта се ја буним. Има ли она другарице, све су оне у климактеричној кризи, можда и ја да помогнем.

БОГДАН: Ако нису већ помрле!

ЕГОН: Обојица сте сурови.

САША: Стварно, Богдане, много си суров! Само нам нешто кењаш и приговараш, дај бре да мало уживамо у благодетима које су нам дате. Дечко је у праву. Нек траје колико траје, ништа нећемо изгубити.

БОДАН: Шта сам ја сад рекао?

(Звони шелефон. Ни Бојдан ни Саша не усџају да се јаве.)

САША: Хоћеш ли већ једном подићи ту слушалицу?

БОГДАН: Ако ти се диже, а ти је подигни сам.

(Саша усџаје са креветџа јунђајући.)

САША: Каква је данас омладина, страшно. *(Јавља се на шелефон.)* Алоо... да... који портир?... А ти си, Јоцо, па шта зовеш у пола ноћи? Да није контрола?... Где?... Ту?... Хм... Кажи јој да дође за пет минута. *(Сџушџа слушалицу и шџџка се џо соби.)*

БОГДАН: Ко је то био?

САША: Јоца портир.

БОГДАН: Шта хоће?

САША: Он? Неће ништа. Ја бих хтео да ви мени нешто учините.

БОГДАН: Шта си ти нама па учинио?

САША: Овај... звао је Јоца.

БОГДАН: Одлично. Ајмо на спавање или иди код Јоце па се играјте.

САША: Е, па то ми треба, да одете до Јоце и да се играте обојица с њим пола сата – сат.

БОГДАН: А што?

САША: Па онако. Човек доле сам. Досадно му, па му прави мало друштво.

БОГДАН: Иди ти па му прави.

ЕГОН: Ајде, више досадни сте. Треба му соба Богдане!

(У шом шренушћу неко куца на врати)

САША (ћанично): Моменат! *(Кући Боџанове сћвари. Диге ја с креветџа и сћавља му сћвари у наручје.)* 'Ајде, Богдане, ево ти одело, имам друштво, дођи за сат времена, филозофирајте нешто обојица!

БОГДАН: Куда да идем сад?

САША: Иди некуда! Иди на интернет. Позови и доцимера. Понеси му и кафу и четкицу за зубе, 'ајде!

(Саша изјурује ћолако Боџана са сцене.)

САША: 'Ајде, 'ајде. Све ће бити у реду. 'Ајде полако.

(Боџан и Егон излазе. Весна улази кокећно, једва сћојећи на ноћама.)

ВЕСНА: Па где си ти, Бане? *(Шћићне ја за образ и зајрли.)* Ух, што ми се врти у глави.

САША: Ево седи, седи! Није ти добро?

ВЕСНА *(сћушћја се на креветџи и ћрекрсћи ноће изазовно):* Ма добро ми је, не може бити боље. Него, што се ти ниси јавио данас? Опет си мислио да нестанеш, а?

САША: Имао сам испит па нисам стигао.

ВЕСНА: Ех, испит. Кад си ти марио за испите?

САША: То јесте тачно.

ВЕСНА: Ето. Него имаш ли ти нешто да ми попијемо? Ја сам се таман загрејала уз коњачић.

САША *(ваги ћразну флашу исћод сћола):* Тешко да имам. Не држимо пуне флаше. Могао бих да сићем да купим?

ВЕСНА: Ма јок. Седи поред мене.

(Саша седне бојажљиво.)

ВЕСНА: Нешто си ми уплашен.

САША: Нисам. Уморан сам.

ВЕСНА: Сад ћу ја тебе да одморим. Сећаш се како сам те масирала?

САША: Ех, беху то лепа времена.

ВЕСНА: 'Ајде, окрени се и лези на стомак.

САША: А да одем прво да купим нешто за пиће?

ВЕСНА: Ма лези, човече!

(Гурне ја на кревет и почне да масира. Она то ради нимало нежно. Саша се мршти од болова.)

САША: Не не, стани, еј, ух, еј, овај, стани!

ВЕСНА: Шта? Не свиђа ти се?

САША: Ма не, ух овај, стани, повредио сам кичму данас на послу, па...

ВЕСНА: Где да измасирамо?

САША: Стани, стани, нека, не ваља се кад боли, него 'ајде ја тебе да масирам.

ВЕСНА: Зашто би ти мене масирао?

САША: Сећаш се како сам те некад добро масирао?

ВЕСНА: Не сећам се. Чини ми се да то ниси ни радио.

САША: Е, па сад ћу.

(Саша устане брзо с кревета. Весна лејне на стомак. Саша јој приђе и почне да масира.)

ВЕСНА: Мммм, како је добро, ти знаш то да радиш, ммммм...

САША: Радио сам и као масер кад нисам имао посла.

ВЕСНА: Ммммм, имаш златне руке.

САША: Па да, код мене је све златно. Него Весна, ја сам хтео да ти кажем да си ти супер жена. Овај, жена на свом месту, нема шта. Згодна си, лепа си, паметна си, тако. И не знам како да ти кажем. Ти вероватно мислиш да те ја сад мувам, и да хоћу у кревет да те одведем, али није. Нисам хтео то, у ствари, није то што ми се не свиђаш, овај, свиђаш ми се много него сам хтео да ти кажем да ја нисам Бане и да си ме помешала, али то нема везе, зар не? Ти се мени допадаш. *(Чује се само Веснино дисање.)* Весна! Весна! *(Саша се нагне над њу. Подигне јој руку, рука њагне.)* Па ти си заспала. Е јеби га сад.

(Саша устaje, узима ћебе и покрива је. Улази у собу Веља, високи Црногорац.)

ВЕЉО: Јеси л' ти домар у школи?

САША: Како сте ушли?

ВЕЉО: То те нисам питао, питаћу те другачије. Да ли ти живиш овде?

ЕГОН: Живим!

ВЕЉО (*ухвати ња за одело*): Па што не кажеш. Ја сам Веља из Бјелог Поља.

САША: Драго ми је.

ВЕЉО: А биће ти драго још више.

САША: Зашто сте дошли?

ВЕЉО: Полако, прво да нешто попијемо. Не може разговор без неке чашице.

САША: Мислио сам да је остала нека вотка, али није!

ВЕЉО: Еј вотка, имаш ти лозу?

ЕГОН: Могу да сићем да купим.

САША: Немам ја толико времена. Онда одмах да кренемо на посао. Ти си портир у школи где ради моја жена и мој брат Мило?

САША: Мислите, на домара? Па то је мој...

ВЕЉО: Ћути кад ја причам. Домар, портир исти ђаво. И тамо је Мило мој брат, наставник физичког?

САША: И Јадранка ваша жена?

ВЕЉО: Тако је! И Мило ми рече, да се много задржава моја жена с тобом, а то не ваља.

САША: Овај, па то Егон с њом филозофира!

ВЕЉО: Филозофирај ти са неким другим, да ја не бих мало више причао с тобом.

САША: Господине, мислим да је ово неки неспоразум у питању.

ВЕЉО (*вади пиштољ, ујери му у чело*): Слушај мали, ја сам Веља, а ако Веља неко зајебава, онда Веља њега јебе.

САША (*уљашен*): Молим вас, вратите тај пиштољ, неће нам бити потребан.

ВЕЉО: То ћу ја проценити. И где смо стали?

САША: Код ваше жене.

ВЕЉО: Шта бре код моје жене? Шта ти има да стајеш код моје жене? (*одједном љутно*) И ти мени да помињеш жену, ти мали прцољак, разнећу ти главу бре пицопевац један, мени да неко жену (*ошкочи пиштољ*)...

САША: Ја немам ништа с вашом женом!

ВЕЉО: А што јадом? Није ти добра можда? Јеси ли ти нормалан, ти да кажеш да моја жена није добра?

САША: Али Егон вашу жену воли, онако платонски!

ВЕЉО: Молим? Који Егон? И шта рече? Волиш је?

САША: Да, овај... не, не ја, он!

ВЕЉО (*ћрасне у смех и вади из манџила ђљоскицу и ођђије*): Одлична лоза. Где смо стали? Ах, да. И кажеш, волиш је? А је л' воли она тебе?

САША: Може ли мало те лозе?

ВЕЉО: Не може. И одговори на питање!

САША: Не воли, воли њега!

ВЕЉО (*смеје се*): Лепо, нађе се и њу неко да воли. Баш сам се уплашио за њу. Не ваља то кад те нико не воли. Нашла крпа закрпу!

САША: Зашто тако говорите о њој?

ВЕЉО: Зато што је моја жена. Кад будеш и ти имао жену тако ћеш о њој да причаш.

САША: Не верујем.

ВЕЉО: Полако. Ето ја имам две жене и не зна се која је незадовољнија. Него, изведеш ли ти моју жену понекад у град?

САША: Не.

ВЕЉО: Па изађите мало, проведите се. Треба ли ти мало новца да је изведеш, сигурно треба, жена је то, а портирска плата није довољна. Ево даће чика Веља, што бре одмах ниси рекао да је волиш.

САША (*одобровољи се*): Е, па хвала Чика Вељо!

ВЕЉО (*сђавља ђаре на сђо*): Читав живот ми пуни главу како сам јој упропастио живот, како никад није имала љубави, како ништа није како је хтела, љубав, само саре и саре, е па лепо, ето јој нек се воли сад.

САША: Да није много то, Чика Вељо?

ВЕЉО: Ја ћу да кажем кад је много. Кад бијем је много! Скупа је моја жена, не може неки портирчић тек тако да је шета по рупама, има да је изводиш на права места, кад већ хоћеш да је волиш. Од сада радиш за мене.

САША: Врло радо!

ВЕЉО: Видиш, ја не могу да будем на сто страна, две љубавнице, жена, посао, овако ти њу шетај, воли је, нек буде задовољна мало.

САША: И ви немате ништа против?

ВЕЉО: Шта ћу имати против, само се ви волите голупчићи, водите љубав а не рат (*смеје се*). Е тако, то смо средили, и само ти позови чика Вељу, све ће он да среди. Ај, сад па тако, и следећи пут да имаш спремљену лозу у кући. (*За себе*) Пази ти њега молим те. Воли је.

Свашта има на овом свету. *(Крене да изађе из собе кад улегда Весну, која спава на кревету, али прекривену ћебетом ње не види ко је.)*

ВЕЉО: Ко је ово? *(Разбесни се.)* Ти њу вараш? Срам да те буде, сад ћу стварно морати да те пребијем.

САША: Ма, Чика Вељо, није то моја девојка, то је од мог цимера Саше, он је отишао по пиће, а ја јој правио друштво, и она заспала. Мало је попила.

ВЕЉО: Хм, и то ћемо да решимо. Ево ти још новца па да изнајмиш лепо стан, а не да живиш у овом комарнику!

(Вељо баца на њог још коју новчаницу и одлази. Улази Бојдан.)

БОГДАН: Је л' доста? Био сам и на интернету и код Јоце, он те пуно поздравио и зове те. Има неке ракије доле. Пустите мене да спавам, сутра рано имам вежбе.

САША: Шта се дереш, магарчино? Видиш да спава.

БОГДАН: Ко спава? *(Погледа на кревет и изненади се. Обраћа се љутићу Саше.)* Шта ме заболе што спава! И то на мом кревету!

САША: Зар то није наш кревет?

БОГДАН: Добро, нек спава на твојој половини! Помери је!

САША: Па помери је ти.

БОГДАН: И хоћу, да знаш.

(Бојдан прилази Весни и не зна шта да уради. Хоће да је некакo помери али се устручава.)

САША: Ма пипни је слободно. Не уједа. Вероватно ниси пипнуо женско од када си престао да сисаш.

БОГДАН: Нећу насести на твоје провокације. Хоћу да је помериш одавде.

САША: Ма нећу. Помери је ако ти смета.

(Бојдан оћеш приђе Весни, ухвати је за руку и проба да је помери украј. Уместо да је помери, окреће је на леђа. Весна се буновно прошећне и заузме цео кревет.)

САША: Одлично си је наместио. Е видиш, кад тако жену наместиш, онда јој скинеш гаће, подигнеш ноге и легнеш на њу. Можеш и да не скидаш гаће.

БОГДАН: Ти ћеш да ме учиш. Какав си ми ти Казанова кад ти ова заспала.

САША: Ја сам мали, Дон Жуан. Изморио сам је.

БОГДАН: Добро, Дон Жуане, 'ајде молим те, ухвати је и води је Јоци. Лепо вас двојица попијте и оргијајте, а мене пусти да спавам. Рекао сам ти да рано устајем ради вежби!

САША: Уради вежбе сад. Ево радићу и ја. *(Ради чучњеве.)* Јен', два, јен', два.

БОГДАН: То је баш смешно?

САША: А што ти не одеш да спаваш код оног кафеџије? Цимер му није ту. Учини ми само ову ноћ.

БОГДАН: Иди ти па спавај.

САША: Добро, идем ја, а ти лези поред ње.

(Саша оглази до сћола, узима њешкир и најушћиа сцену. Бојдан їлега Весну и Сашу који излази. Остїаје сам. Не їомера се с месћиа. После краћке їаузе викне.)

БОГДАН: Сашааа! *(Нишћиа се не дешава.)* Сашааа! *(Краћка їауза. Саша улази лаїано с њешкиром.)*

САША: Шта је било?

БОГДАН: Нека, ево ти спавај. Шта ћу ја кад се пробуди?

САША: Ма јок, лези ту поред ње, а ја идем да попијем каву и да се разбашкарим сам на кревету.

БОГДАН: Ма идем ја, замисли да се пробуди сад!

САША: Да, вероватно ће те напаствовати. Ове куварице воле да реде пилетину.

БОГДАН: 'Ајде не изводи. Остани ти овде.

САША: 'Ај' добро. Учинићу ти то овај пут. И не зови ме Саша кад је ту Весна. Тад сам Бане.

БОГДАН: Ваљда ја теби чиним све време?

САША: Идеш тамо да спаваш сам на кревету, да се лепо рашириш, а ја ћу да се гузим овде на једном кревету, па ко сад коме чини.

(Бојдан узима сћвари и їолако излази са сцене.)

САША: Еј! Јеси ли понео књиге за те вежбе? Незгодно је да нас будиш у рану зору.

(Бојдан се само бесно окрене и без речи изађе. Саша сћоји и їлега Весну занесено. Проба мало да је їомери да би леїао їоред ње. Некако усће, али се Весна окрене и леїне му на їлаву свом їежином. Он краћко време неїокрећан ћући, једва дишући. Покушава да се извуче. После дуїе борбе с Весниним їелом извлачи се. Подиїне се и сегне накрај креветїа. Заїїим

устијане и лејне на њог. Гаси се свећло. Крајка њауза. Улази Јагранка, носи две-три кесе).

САША: Добро бре, Богдане, шта сад хоћеш?

Јагранка њали свећло.

ЈАДРАНКА: Где је моја љубав?

САША: Уф, грешка. Добро вече.

ЈАДРАНКА: Добро вече. Мислила сам да је Егон ту. Рекао ми је да дођем.

САША: Изашао је, али не знам где, и вероватно треба тамо да дођеш. Можда на неку клупу да гледате звезде.

ЈАДРАНКА: Да сте и ви више гледали звезде, не би били у овом кокошињцу!

САША: И ти исто! Био је твој муж!

ЈАДРАНКА: А кад смо ми прешли на Ти?

САША: Кад ми је твој муж ставио пиштољ на чело.

ЈАДРАНКА: Веља (*њрасне у смех*). И?

САША: Онда ми оставио паре да имамо за изласке, одушевио се кад је чуо да се волимо.

ЈАДРАНКА (*смеје се хистерично*): То личи на њега. Велики Веља. У пиштољу нема метака, не бој се!

САША: Мени уопште није било смешно, да глумим Егона!

ЈАДРАНКА: А где је Егон?

САША: Оставили су ме обојица да имам прву брачну ноћ (*њоказује на Весну*)!

ЈАДРАНКА: Аха. Извини што сам те омела. Немој Егону ништа да кажеш, а ја му нећу рећи за паре! Имамо ли договор?

САША: Унајмио ме је, радим сад за њега.

ЈАДРАНКА: О, па ти си сад запослен у нашој фирми. (*Смеју се*)

САША: Да, добио сам плату унапред.

ЈАДРАНКА: Лепо. Онда сам ти ја газдарица.

САША: Мислим да није подразумевао под тим ништа сем излазака.

ЈАДРАНКА: Вељо мисли да ме је затуцао толико да ја нисам способна да имам љубавника.

(Весна се најло ѡробуди и ухвати за ѡлаву. Устијаје шетишурајући се. Погледа око себе, и види Јагранку.)

ВЕСНА: Јадранка?

ЈАДРАНКА: Весна?

САША: Па ми се то познајемо?

ВЕСНА: Откуд ти овде? *(Гледа у Сашу, њега у Јадранку.)*

ЈАДРАНКА *(Њо њега је чудно, и њезриво):* Нашла си другу мензу, видим?

ВЕСНА: Знаш како, школа није мој домет, студентски ресторан је ипак успон!

ЈАДРАНКА: Мислила сам на колегу!

САША: Ја сам менза?

ЈАДРАНКА: Објаснићу ти некад! Одлазим, да не сметам! И мали, кад завршиш с куварицом, јави се Вељи за паре, даће ти сад дупло!

(Јадранка излази.)

САША: О чему прича она, и откуда се ви знате? Шта дупло?

ВЕСНА: Трабуња. Радилa сам у школској кухињи у њеној школи. Пусти је. Она пије крв пилићима да би младолика била. Него, слушај, Бане. То што је било малопре између нас нек те не плаши. Не мораш да бежиш као прошли пут. То је за тебе само секс, је ли тако?

САША: Али, Весна, па није...

ВЕСНА: Пусти приче. Савремени смо, је л' тако? Ово је 21. век. Не мораш да се правдаш. Ја сам се променила, све је у реду.

САША: Али малопре није ништа...

ВЕСНА: Наравно да није ништа. То и ја кажем.

САША: Па стани да ти кажем.

ВЕСНА: Немам сад времена, журим у мензу, треба припремити све за сутра... Ћаооо.

(Излази журно, а Саша остaje замишљен насред собе.)

САША: Е, вала свашта. А слатка је. Како је само она озбиљна, па кад напући оне уснице, и каже то је само секс... *(Улази Богдан и њега ња за ѡрен како ѡрича сам са собом.)* А како има лепу косу, па лепе очи, а онај гласић ко из бајке. То не ваља.

БОГДАН: Никако не ваља.

САША *(Њуѡиѡиѡ):* Кад си ти ушао?

БОГДАН: Одавно.

САША: Значи чуо си како не ваља да ме она масира. Све ми кошчице извадила!

БОГДАН: Чуо сам.

САША: И сад мислиш да сам луд.

БОГДАН: Ја то мислим одавно.

САША: Мислим да се заљубљујем. Тачно тако. Заљубљујем се.

БОГАН: А од када се то мисли?

САША: Извини, ја причам сам са собом, не с тобом. Мислим да се заљубљујем и мислим да је она та.

БОГДАН: Која?

САША: Жена коју сањам ја.

БОГДАН: Види риме! Ти ко онај Петрарка.

САША: Остави сад тог Петрарку, због њега сам пао на испиту.

БОГДАН: Не знам због ког ти ниси пао.

САША: Шта бре ти хоћеш? Јесам ли ти рекао да причам сам, и пусти ме на миру. Знам, сигурно ти је криво. Јесте, криво ти је. А мене баш брига. Ово је права жена.

БОГДАН: Свиђаш ли се ти њој?

САША: Гледај те своје интеграле. Она ме у ствари воли још од пре десет година, али је нисам ја волео тада.

БОГДАН: Шта лупеташ?

САША: Тај њен Бане је вероватно од ње хтео само секс. Она се јадница заљубила.

БОГДАН: А где је Саша?

САША: Који Саша?

БОГДАН: Па ваљда ти, будало.

САША: Ево ме овде.

БОГДАН: Ма где си у свему томе ти?

САША: Ааа, нема ме. Ја сам сад Бане. Нема Саше. Знаш, то и није тако чудно. Кад се људи заљубе они постану скроз неко други. Тако сам и ја постао Бане. А и није било забавно бити Саша. Требало је још давно да постанем неко други. И трећи. Постао сам и Егон, тако да ће ти бити лакше у соби, ја један а у ствари нас је тројица!

БОГДАН: Укупно петорица! Онда мораш бити и Бане читавог живота.

САША: Ух, стварно, мајку му! Дуго је то. Неко ме зајебао!

БОГДАН: Твоја глава!

САША: Неће она то ни сазнати.

БОГДАН: Теткице су ме јутрос питале да ли си ти Саша или Бане.

САША: Шта имају оне да се питају? И одакле оне мене знају?

БОГДАН: Коњу један, у дому си десет година. *(Иронично.)* Наравно да су запамтиле такву маркантну особу.

САША *(крајња пауза):* И шта сад да радим?

БОГДАН: Кад си месио, ниси ме ништа питао, а сад, Богдане, дај савет!

САША: Смисли нешто, ви са ЕТФ-а сте бистри. Да сам неки чип, можда би могао да ме залепиш за плочу па да спроводим струју. Или шаком у главу!

БОГДАН: Дрмни ти главу својом шаком, можда се сетиш да си Саша!

(Саша за ширен засмехе ња скочи и почне да њрли Бојдана, овај ња њура од себе.)

БОГДАН: Који ти је ђаво? Склони се!

САША: Браво, моја паметна главице. Ниси ти магарац већ мазга.

БОГДАН: Одлично. До краја године ђу стићи до коња.

САША: Идем одмах да јој кажем. За амнезију?

БОГДАН: Јес' ти луд? Стварно идеш да је удариш у главу?!

САША: Ја жену да ударим?

БОГДАН: Добро, шта хоћеш да урадиш?

САША: Хоћу да имам амнезију.

БОДАН: Хоћеш себе да удариш у главу? У ствари, ти си већ ударен.

САША: Рећи ђу да се то десило давно. Ударац! Саобраћајна несрећа. Повреда. Амнезија.

БОГДАН: Ти ме зајебаваш. Једино глумом човеку може тако нешто да падне на памет. Одох учитаоницу, не могу да слушам твоје глупости.

САША: Одлично! Иди дружи се с тим трустом мозгова. Сви сте ви мој до мојега. У ствари, идем и ја, заборавих да имам посла!...Ја глум. Видећеш ти ко је глум. Криво ти је што је Весна моја, јесте.

(Исцрчава Саша за Бојданом. Улази Ејон.)

ЕГОН: Ух, добро је, отишли су.

Зове некој. Улази Јагранка са кесама од њре.

ЈАГРАНКА: Стварно мораш да промениш начин живота.

ЕГОН: А како да променим, с домарском платом?

ЈАГРАНКА: Биће ваљда посла, можеш код нас можда грађанско васпитање да предајеш.

ЕГОН: Да, одлично!

ЈАДРАНКА: Добро, нећемо сад те тешке теме, пролазила сам поред радње и свидела ми се ова кошуља, мислим да ће ти лепо стајати. Пробај је.

ЕГОН (љући се): Зашто си узимала? Знаш да ми је свеједно шта носим.

ЈАДРАНКА: Знам, али волим да видим на теби нешто што би ти лепо стајало.

ЕГОН: Знам, али већ си ми поклонила толико тога.

ЈАДРАНКА: Мислим да смо већ расправљали о томе. Ја те не купујем драги, волим да те видим лепог.

ЕГОН: Добро љубави, ионако је смешно да изнова расправљамо о твојој склоности ка поклонима.

ЈАДРАНКА: И ја то мислим, ево донела сам нешто кувано да поједеш.

(Сечају за сћо и њочињу да јегу.)

ЕГОН: Не знам по који пут да ти кажем да куваш најбоље на свету.

ЈАДРАНКА: Обожавам да кувам. То је једина ствар која ме је одржала свих ових година.

ЕГОН: Ми почињемо да живимо као једна складна породица.

ЈАДРАНКА: Кувати је бесмислено ако немаш за кога! Него... морам да ти кажем... био је мој муж овде.

ЕГОН: Твој муж... Кад... Шта је тражио... Па како?

ЈАДРАНКА: Све је у реду, Саша је одглумио тебе, и све је сад ОК.

ЕГОН: Ништа ми није рекао... али...

ЈАДРАНКА: Не секирај се, Веља је правио представу и вадио своје трофејне пиштоље!

ЕГОН: Пиштоље? Пиштоље?

ЈАДРАНКА: Ма не плаши се. Веља је кукавица. Кад сам му разлупала радњу, кола, и његовој продавачици главу, није писнуо. Нажалост, погрешила сам жену, али сигурно је после и њу преврнуо. И онда... Онда сам данима плакала, и исплакала сам га.

Крајка њауза...

ЈАДРАНКА: Хајмо да прошетамо, нешто ме гуши прошлост.

САША: Ух. 'Ајмо.

(Излазе. После њар шренушака долази Саша, окреће се, не види никој и шаман да лејне, улази Весна.)

САША (збуњено): Уђи, уђи, седи. Хоћеш кафу?

ВЕСНА: Могла бих једну попити пре него што почне оброк.

(Весна седне на креветџ, а Саша оглази до сџола.)

САША: Е јеби га, онај мамлаз све попио.

ВЕСНА: Молим?

САША: Ништа, ја то за себе. Сад ћу ја, само да узмем кафу.

ВЕСНА: Немој онда. Ја и онако не пијем кафу. То понекад.

САША: Морам те нечим послужити.

ВЕСНА (смешкајући се): Послужио си ти мене, сећаш се...

САША: Али, ја ништа нисам...

ВЕСНА: Рекла сам ти да нећемо да причамо о томе.

САША (сџидљиво): Хтео сам нешто.

ВЕСНА: Да?

САША: Можда си чула да се понекад зовем Саша. И куварице ме знају као Сашу. Овде сам већ дуго, и овај...

ВЕСНА: Не, нисам чула.

САША: Стварно? Е, јеби га онда.

ВЕСНА: Знаш, мене не интересују околне приче нити ко шта прича. О теби се увек причало свашта. То мене не интересује. Нас двоје смо се давно договорили, је л' тако? Све је ОК. А од када се зовеш Саша?

САША: Пре неколико година сам имао саобраћајну несрећу. Ударен сам у главу и ничег се не сећам. Све ми се чини да се зовем Саша.

(Весна му ѓрилази, ѓрли ѓа и ѓочиње да ѓлаче.)

ВЕСНА: Што ми ниси одмах рекао, лучше моје. Од сада ће твоја Весна да пази на тебе. Видела сам ја да си ти нешто чудан, али сам навикла да будеш чудан. О, мило моје.

САША: Ја се тебе сећам, мало. Кроз маглу. Не знам шта сам осећао пре, али сада ми се много допадаш и...

(Весна ѓа ѓољуби и они настџављају да се ѓубе. У џом џренуџку улази Боѓдан. Он ћуџи и ѓосмаџра. Поџџо ѓа ови не ѓримаћују он се накашље. И даље ѓа не ѓримаћују. Кашље још више.)

САША: Иди доктору, шта ми ту ржеш?

БОГДАН: Извињавам се ако сам вас омео.

САША: Јеси, али нема везе. Он се зове Богдан.

ВЕСНА: Драго ми је. И Богдане, зашто вас никад нема у соби?

БОГДАН: Увек сам у гужви. Ви сте, значи, сада Сашина девојка?

ВЕСНА: Па, сад... Саша, или Бане... А је л' причао о мени?

БОГДАН: Бане? Како да не. Бане само прича о вама. И Саша.

ВЕСНА (*обраћа се Саши*): Је л' он зна?

БОГДАН: Наравно да знам. Упознао сам га одмах после тог несрећног догађаја. Ништа се тад није сећао, ни да једе, нити да иде у веце, сад је добар.

ВЕСНА (*ћрилази Саши и ћрли ђа*): Јадни мој Бане. Сигурно си био страшно несрећан.

БОГДАН: Јесте. Било је страшно и гледати га. Сатима је тако зурио у плафон и...

ВЕСНА: Извини, колико је сати? Срање, закаснићу опет на смену. Извините ме, молим, журим.

(*Весна излази ћрчећи.*)

САША: Ниси баш морао толико да сереш, али хвала ти.

БОГДАН: И ова поверовала?

САША: Рекао сам ти да у мојој причи нема ничег чудног. Наравно да је поверовала.

БОГДАН: Кад је ћурка.

САША: Немој тако о мојој девојци, је ли ти јасно!

БОГДАН (*цронично*): Извини, молим те.

САША: Нема на чему.

(*Улази сћуденћ, без куцања.*)

СТУДЕНТ: Извињавам се, да немате мало хлеба, нисам био у мензи па...

САША: 'Оћеш ти једном закуцати на та врата?!

СТУДЕНТ: Ја се стварно извињавам али...

САША: Ма извињавај се ти мами својој. Немамо хлеба. Нисмо ти ми јебени магацин, бре!

БОГДАН: Пусти га, шта се дереш? (*Сћуденћ је већ оћишао са сцене.*) Човек ти спрема испит!

САША: Досадан је.

БОГДАН: И ти си, па се ја не дерем на тебе. Идем на ручак.

САША: Чекај, идем и ја.

БОГДАН: А сад нећеш да ти донесем?

САША: Да сам знао да ми мериш сваки залогај, не бих ти ни тражио.

(Оглазе са сцене.)

V

ШУЊАЈУ СЕ ЕГОНОВИ РОДИТЕЉИ, УЛАЗЕ У СОБУ.

МАЈКА: Мислим да није у реду што смо дошли ненајављени и сад њушкамо по његовој соби. Ух, види где живи.

ОТАЦ: Јеси ли чула шта нам је рекао за њега?

МАЈКА: То су само обичне лажи.

ОТАЦ: Сад ћемо да видимо шта ће он рећи!

МАЈКА: Колегиница с посла, па шта!

ОТАЦ: Шта ће колегиница с нашим сином?

МАЈКА: Можда раде на неком пројекту.

ОТАЦ: Знам ја те пројекте са госпођама.

МАЈКА: Одакле ти знаш? Ако си ти пројектовао у свом животу не мешај њега у то.

ОТАЦ: Тога у моје време није било, а сад је то постао тренд.

МАЈКА: Није било мало сутра.

ОТАЦ: Ооо, и ти нешто знаш.

МАЈКА: То није ништа ново.

ОТАЦ: Види кармин?

МАЈКА: И шта то доказује?

ОТАЦ: Овај кармин само старије жене користе.

МАЈКА: Како да не, специјално од 50 до 60.

ОТАЦ *(вади неке велике исцејане гаће):* А ове гаће? Види колике су.

МАЈКА: То су моје гаће.

ОТАЦ: Твоје гаће?

МАЈКА: Моје!

ОТАЦ: Па шта раде овде твоје гаће?

МАЈКА: Бришу прашину, ето шта раде. Дала сам му да има да брише собу.

ОТАЦ *(вади грудњак):* И овај грудњак си му дала за крпе?

МАЈКА: Нисам.

ОТАЦ: Аха, шта ћемо сад? Доказ црно на бело.

МАЈКА: Сигурно је заборавила његова девојка.

ОТАЦ: Онда је ово баш напредна девојка.

МАЈКА: Срам да те буде. Осим тога, он овде не живи сам!

ОТАЦ: Ево неко долази.

(Улази Ејон, засијане, а онда збуњено проговори.)

ЕГОН: Откуд ви? Нисам се надао.

ОТАЦ: Шта има ти да се надаш, него говори!

МАЈКА *(прилази и прли Ејона)*: Моје велико дете, види ти њега.

ОТАЦ *(руја се)*: Твоје велико дете, шета маме по Београду. Хоћу да све признаш.

ЕГОН: Шта да признам?

ОТАЦ: Све нам је рекао.

ЕГОН: Ко? Шта?

МАЈКА: Ја му лепо кажем да су то обичне глупости.

ЕГОН: Могли сте ме позвати!

ОТАЦ: Могли смо кад би се понекад јавио на тај телефон.

МАЈКА: Пусти га, видиш да ништа није истина.

ОТАЦ: Ћавола није истина, познајем ја свог сина.

МАЈКА: Он је и мој син.

(Ејон ћуши.)

ОТАЦ: Кажи.

МАЈКА: Кажи да није истина.

(Ејон ћуши.)

ОТАЦ: Зар да нас брукаш под старе дане? Ако је новац у питању, зар мораш тиме да се бавиш.

ЕГОН: То није истина.

МАЈКА: Видиш да није истина.

ОТАЦ: Шта није, а шта јесте истина?

ЕГОН: Истина је да волим жену која је старија од мене.

(Отац сегне скрушена на кревети.)

МАЈКА: Шали се море, знаш да је увек волео да нас плаши.

ОТАЦ: Да ли си ти нормалан? Имаш већ једну мајку.

ЕГОН: Умиљато јагње, две мајке сиса. Изгледа да сам едиповац.

ОТАЦ (кука): Видиш зашто смо га слали на факултет. Да експериментише. Идиот си ти, а не тај пипавац што кажеш. Могао си наћи бољи начин да ме убијеш јооооој, па зар сине ниси могао наћи нешто млађе?

МАЈКА: Не кукај бре, није умро!

ЕГОН: Шта је у томе чудно, зар не могу да се заљубим без обзира на године.

ОТАЦ: То ти је твоја филозофија дошла главе, стално си нешто филозофирао глупости. У шта да се заљубиш? Требало је да гледаш у мене.

ЕГОН: Хоћеш у тебе да се заљубим?

ОТАЦ (наіло усѣјае сѣреман за шучу): Сад ћу да га бијем!

МАЈКА: Стани лудаче!

ОТАЦ: Проклетница једна, завела те, што моје дете нађе, ја ћу њој...

ЕГОН: Није она крива, ја сам.

ОТАЦ: То те она научила да кажеш. Знам ја жене, знам ја...

ЕГОН: Не желим више да причам о томе.

ОТАЦ: Не желиш? Јеси ли можда хтео да дођеш код нас и представиш је мајци: „Ово је моја жена, твоја вршњакиња, и хтео бих је за младу, бабу.”

МАЈКА: Хоћеш да кажеш да сам и ја баба?

ОТАЦ: Шта се ти трпаш где ти није место.

МАЈКА: Ако је она баба, онда испаде да сам и ја баба.

ОТАЦ: А шта си, девојчурак?

МАЈКА: Нисам баба!

ОТАЦ: Син ти је баба.

МАЈКА: Не лупај!

ОТАЦ: Шта не лупај, родила си идиота, са идиотом. Не желим више да те видим, цркни у њеном наручју, најбоље је да те усвоји па нек ти буде и мајка и баба и отац и носите се сви...

МАЈКА: Сачекај, па договорићемо се, то је тако пролазна везица, све ће проћи.

ОТАЦ: Толико смо тога уложили у тебе. Поштовали твоје одлуке. Све смо ти снове испунили.

ЕГОН: И ви сте испуњавили моје снове?

ОТАЦ: Хтео си филозофију иако од ње леба нема, добро. Хтео си на постдипломске, добро. Хтео си...

ЕГОН: Хтео сам и шта сад?

ОТАЦ: И сад ја хоћу да се манеш те жене.

ЕГОН: А ја то нећу!

ОТАЦ: Ја одлазим, а ти, жено, остани с њим, можете и да размените искуства, можеш и да се упознаш и да се дружиш с њом, ионако кукаш како немаш друштва. Ето ти снајке. *(Излази са сцене.)*

МАЈКА: Много се изнервирао, плашим се да га не удари срчка. Морам за њим, све ће се средити. *(Крене, а онда се враћи, пољуби ња.)* И... је ли лепа?

ЕГОН: Јесте.

МАЈКА: Уф. Све ће се средити, одох, побећи ће ми.

(Појављују се Саша.)

ЕГОН: Били су ми родитељи малопре.

САША: Ах, да, звали су јуче да провере да ли је све истина што се прича за тебе.

ЕГОН: И шта си им рекао?

САША: Шта сам могао да кажем, говорим само истину, и увек истину.

ЕГОН *(бесно, а затим се смири):* Ти ниси нормалан, уби ме... у ствари, заболе ме... једино у овој затуцаној земљи то није нормално... И зашто се сви секирају за мој живот, ако ћу да га упропаستم, упропастићу га, али ја не видим ништа трагично у томе. Један мање-више изгубљен живот. Кога за то заболе?

САША: Мене боли, ја сам твој пријатељ!

ЕГОН: Заболи мене за друштво и њихов излизани закон, јебе ми се за социјализацију.

Егон излази, за њим и Саша.

САША: Чекај, немој да се љутиш!

Егон се враћа.

ЕГОН: Не љутим се, звали су јуче и твоји, и рекоше да ће данас да дођу по тебе и врате те на село!

САША: Што не рече... е јеси...!

ЕГОН: Рекли су предвече.

Ејон излази, за њим и Саша осврћући се, Богдан улази у собу, удахне дубоко и лејне на креветџ, кад улазе Сашини деда и оџац!

ДЕДА: Је л' овде живи Саша Петровић?

БОГДАН: Да, изволите?

ДЕДА: А где је он?

БОГДАН: Задржао се на ручку. Очекујем га сваког трена.

ДЕДА: Можемо ли га причекати овде?

БОГДАН: Можете, можете.

(Њих двојица се сместџе на креветџ и ћуџе. У соби је нејријатџна џиџина.)

БОГДАН: Хоћете можда кафу?

ДЕДА: Јок!

(Крајџка џауза.)

ДЕДА: А је л', сине, где ти живиш? Јеси л' и ти овде?

БОГДАН: Да, овде и ја живим.

ДЕДА: А како ви спавате?

БОГДАН: Некако се већ снађемо.

(Сџарац врџи џлавом.)

ДЕДА: Е, мој Саша! Е, мој Саша!

БОГДАН: Није то тако страшно.

ДЕДА: Шта није страшно? Тамо на селу имам десет кревета, може све да их споји па да спава сваку ноћ на другом, а овде дели један. Још с мушкарцем.

БОГДАН: Ја се извињавам, а ви сте неки род Саши?

ДЕДА: Шта се извињаваш? Јест', род смо. Ја сам му деда, а ово му је отац.

БОГДАН: Драго ми је, зовем се Богдан.

ОТАЦ: И, Богдане, можеш ли нам рећи шта ради овај мој по овом Београду?

БОГДАН: Овај, студира.

ОТАЦ: Вала и мој магарац би простудирао за десет година.

ДЕДА: Не лај на дете, ти си магарац!

ОТАЦ: Онда смо вала, сва тројица магарци.

ДЕДА: Јок вала. Ја сам коњ кад сам такве магарце направио.

ОТАЦ: Вала направио си само једног, оног другог сам ја направио.

ДЕДА: Вала, ко га је правио, добро да је и магарац испао.

(Улази Саша журно, а за њим засијане на вратица кад види оца и гега. И проба га оге.)

ДЕДА: Уђи, уђи, синко. Управо причамо о теби.

САША (љушишо): Ух, није предвече! То вас је Егон звао раније?! Да ми се освети!

ДЕДА: Дошли смо да те видимо. Нисам те видео има две године. Ко да смо тамо сви помрли.

ОТАЦ: За њега очигледно и јесмо.

ДЕДА: Ћудер ти! Ти си своје рекао.

САША: Нисте ви умрли за мене, већ ја за вас.

ДЕДА: Шта то причаш, мој дечаче?! Није тако.

САША: Јесте. Твој син је тако рекао пре две године.

ДЕДА: Он је то рекао, али није мислио. Ево, дошли смо да све средимо и да се помиримо.

САША: Добро сте се и сетили после две године. Могли сте још коју сачекати.

ОТАЦ: Не уједај пашче, оног ко те гајио.

САША: Да си ме ти гајио, не би ме оставио да вучем џакове и намештај.

ОТАЦ: Да те нисам можда ја терао?

САША: А како мислиш себе да издржавам и да студирам?

ОТАЦ: Шта ти студираш? Лелемудаш овде уместо да дођеш и да радиш код деде на својој земљи. И ми имамо џакове.

САША: Џакови ми не гину.

ОТАЦ: Него? Јесам ли ти реко': упиши машинство, електротехнику, па и медицину, а ти на књижевност. Јако мудро. С тим и можеш само да носиш џакове, тако да је боље да не завршаваш факултет, него ти одма' на џакове. Луд сам што сам ти дозволио.

САША: А да сам уписао машинство, ти би ме, као, издржавао?

ОТАЦ: Би' вала. За толико година ја бих завршио два факултета.

САША: Јест', све видим. Сто школа си започињао, а једва си занат завршио. Да деда није дао два бика, не би ни занат завршио.

(Отац устијаје бесан.)

ОТАЦ: Како то причаш с оцем? Гују сам гајио, гују да ме уједа, хоћеш сад да...

ДЕДА (вуче оца за каиуш): Седи доле!

ОТАЦ: Шта да седнем. Сад ћу да га испребијам, то је требало давно да урадим.

ДЕДА: Седи море доле, да те ја не бих овим штапом. (*Отац сегне. Деда се обраћа Саши.*) А ти немој тако, не ваља се на родитеља.

САША: Не бих ја, деда, али кад ме овај вуче за језик. Ја се с тобом нисам никад свађао, али он је вечито знао најбоље. Кад су сви ишли из фабрике, он се једини нашао паметан да остане. Кад је фабрика коначно пропала, он се вратио на село. Сад је постао паметан, и мени говори да дођем.

ОТАЦ: Наравно да сам паметан. И боље би прошао да си ме слушао.

САША (*иронично*): Кад ти је све пропало, вратио си се на село. А мене одмах хоћеш у тор с биковима. Нећу бре! Још сам млад за бикове.

ОТАЦ: Ниси. Баш си таман за бика.

САША: Нећу! Нећу! Да сте ме подржали пре неколико година, можда бих данас и завршио факултет. Овако, не знам ни шта радим, ни зашто радим. Живим од данас до сутра, али да се вратим – нећу! Нећу у инат и њему и себи. Лакше ми је да полудим овде него тамо с вама.

ОТАЦ: Јесам ти рекао да од њега нема вајде? Вране му мозак попиле. Можда је и у некој секти? Видиш да је помахнитао.

ДЕДА: Ћути ти! Ти си и засрао!

ОТАЦ: А ја засрао? Опет ја! Јесте, за све сам ја крив!

ДЕДА: Сви смо ми криви. Дај да се измиримо ко људи. Имаш ли бар мало мозга? То ти је син!

ОТАЦ (*љуџиџо*): Немам! Чекам те у колима. Ако нећеш да поћеш са мном, онда упиши и ти књижевност с твојим бајним унуком. Можете заједно слушати предавања и глуварити. Ја немам времена за то.

(*Оглази љуџиџо са сцене.*)

САША: Видиш сад какав је. Никад нисам могао с њим да се договорим. Тешко ми је што се не разумемо, али нек ме пусти већ једном да живим свој живот, а не његов.

ДЕДА: Добро де, ево како ћемо. Не браним ја. Заврши што ти срце иште, само немојте да се свађате. Помоћи ћу колико могу, а ти види. Имаш увек где да се вратиш, а он је моја брига.

САША (*прилази и ђрли се с дедом*): Хвала, деда.

ДЕДА: Идем сад. Онај како је луд оставиће ме да се вратим пешке, на ово нешто да имаш за трошак (*пути му зјужване новчанице у џеу*). Збогом, чедо. Довиђења и теби, младићу.

(*Илази са сцене. Бојдан и Саша ћуће.*)

САША: Извини због овога.

БОГДАН: Ма ништа. Све је у реду.

САША: Не, није ништа у реду. Већ годинама ништа није у реду. Отишао сам из села у град, сад се морам изгубити у другој земљи, нема друге!

(*Улази Филип.*)

ФИЛИП: Добар дан. Па где си ти, Саша? Не даш се видети.

(*Саша се намрјоди кад види ко је ушао и осорно одговори.*)

САША: Е, још си ми и ти фалио данас.

ФИЛИП: Молим?

САША: Ма шта ме молиш. Кажем да нисам чуо да је неко куцао.

ФИЛИП: Ја сам мислио да су ми код мог старог пријатеља врата увек отворена.

САША: Некад могу бити и закључана.

ФИЛИП: Извини, да ниси ти нешто љут на мене?

САША (*иронично*): Никако. Лош ми је дан. У таквом дану није ми баш до гледања с тобом.

ФИЛИП: Пих, што си нељубазан. Одувек си био такав. Јесу ли тебе учили некој љубазности или си одрастао с овцама?

САША: Јок с овцама, с биковима сам одрастао. И с њима ми је било најбоље.

ФИЛИП: Ето, ја се сетио друга да позовем на дипломски, па макар он био и бик.

САША: Ниси се ти мене сетио, већ си дошао своју сујету да нахраниш.

ФИЛИП: Ја?! Е, сад причаш којешта. Да се храним од тебе, црко' би од глади.

САША: Од мене, јесте, од мене се ти храниш. Десет година ме, бре, зајебаваш! Тата ти има новца, па јашеш све око себе. Пређи мало на другога. Што си узјахао само мене?

ФИЛИП: Види ти њега. Није лепо то што причаш, и то мени који ти је све ове године помагао.

САША *(тневно)*: Молим?! Ти мени? Ти мени помагао, битанго једна. Где год си могао, зајебо' си ме. Знам да си и оној професорици пренео шта сам рекао за њу, те годинама не могу да положим испит. Две си ми везе растурио. Је ли, бре? Да ти ниси заљубљен у мене, па си решио да ме туцаш? Да си ме лепо замолио, било би све много лакше.

ФИЛИП: Немам појма о чему ти говориш, пријатељу.

САША: Нисам ти ја никакав пријатељ. Сјаши више! Сад си дошао кобајаги да ме зовеш на дипломски. Кажи, брате, купио ми тата диплому после десет година.

ФИЛИП: Који ти је, бре, опусти се мало, живот је леп! Да ти није мене, кад би те мој тата звао да носиш намештај?

САША: Све време мог студирања питам се што те уопште трпим.

ФИЛИП: Мени је доста овог вређања. Сутра више ни намештај нећеш носити!

САША: Ух, хвала ти што си ми уништио снове.

(У шом шренушћу чује се куцање и улази Весна. За све то време Бојдан је немо сјајао и слушао ову двојицу.)

ВЕСНА: Где је моје злато? *(Прилази и љуби Сашу. Погледа Филипа.)* Овде има нових особа? Ви сте нови Сашин цимер? Све вас је више и више! *(Филип заузима позу освајача, наклони се и пољуби руку Весни.)*

ФИЛИП: Драго ми је, ја сам Филип. Саша ми није причао да има тако лепу девојку.

САША: Да, ово је Филип, мој велики друг и он је управо кренуо.

ФИЛИП: Ма јок. Имао сам нека посла, али за тако лепу жену није наодмет изгубити неко време. *(Окреће се Бојдану.)* Мали, ево ти паре, донеси нешто да попијемо.

САША: Богдане, остани ту где јеси! Нећеш ти у мојој кући плаћати!

ФИЛИП: Нисам је хтео да вас потценим, знам ја да ви немате, него сам дипломирао па да частим.

САША: То ти кад будемо били у твојој кући. Богдане, ево ти паре иди донеси неко пиће.

(Пружа Бојдану паре. Бојдан оглази са сцене једва дочекавши. Филип и Весна седну на кревет.)

САША: Хоћеш кафу, Весна?

ВЕСНА: Па не знам.

ФИЛИП: Ја бих хтео једну.

ВЕСНА: Па онда ћу и ја.

(Саша шражи, али нема кафе.)

ФИЛИП: Нека, ако нема.

САША *(бесно излази):* Има кафе, него је код комшије.

(Филип и Весна остају сами.)

ФИЛИП: Стварно се нисам надао да тако zgodну и лепу жену сретнем у овом ћумезу. Могу рећи да сте ми данас улепшали дан.

ВЕСНА: Немојте ми ласкати, забога.

ФИЛИП: Ја Вам не ласкам. Вама то уопште није потребно. Ви сте предивни. *(Весна се задовољно смешка.)* А шта Ви уопште радите овде? Могли смо сести у мој џип и отићи у неки луди провод.

ВЕСНА: Џип. Овај... А како тако? А Саша?

ФИЛИП: Саша? Па тај не зна како се зове, а комоли шта су живот и провод. Он ће заувек остати сељак пун једа и беса. Пођите Ви са мном да видите шта је живот, двеста на сат.

ВЕСНА: А да га ипак сачекамо?

ФИЛИП: Ма шта ћемо га чекати, наћи ћемо га. Али после!

(Узима је за руку. Весна се као мало снебива, а зајим оглазе са сцене. Улазе Јадранка и Ејон.)

ЈАДРАНКА *(прилази му и савља љаву на раме):* Шта је било мили? Није ти пријала шетња.

(Ејон је је љега и ћући крајко време.)

Ејон: Не могу више овде. Морам отићи! Морам! Да ли би отишла са мном?

ЈАДРАНКА: Куда, мили?

Ејон: „Напоље“, тамо где ми изгубљени можемо живети.

ЈАДРАНКА: Не, нема за нас нигде живота.

Ејон: Значи ја сам за тебе био само пролазна млада пилетина.

ЈАДРАНКА: Немој да си тако груб. То није истина. Баш овако сам замишљала љубав, а онда сам изгубила веру да игде постоји. И зато немој да будеш груб.

Ејон: Какав да будем? Овде ћемо се изгубити, нестати, избрисати...

ЈАДРАНКА: Ја сам одавно изгубљена, ти мораш да живиш. Ти си и моја срећа и несрећа. Сад знам какав сам могла живот да имам. Нема везе. Иди!

ЕГОН: Пођи са мном и живећеш. Зар нисмо говорили о Ничеу? Зар није време за нове вредности, да будемо у пратњи Диониса, овај свет је сувише леп и богат да би људи морали да буду несрећни у њему.

ЈАДРАНКА: Колико? Колико ћу живети док моје лице не постане ружно и старо? Колико до штапа? Колико ћу игде икад живети с тобом?

ЕГОН: Десет, двадесет, без штапа са штапом, мени неће сметати. Није све у овом глупом телу. Откад постоје људи, човек се премало радовао, премало.

ЈАДРАНКА: Није, али и јесте. Живот има свој ток, а кад уђеш у тај ток, онда мораш да пливаш.

ЕГОН: Пливаћемо заједно. Летећемо.

ЈАДРАНКА: Али твој Ниче каже и да се у летењу не може научити летети.

ЕГОН (*окрене се намирљив:*): Добро. Сам ћу! Можда и умрем пре тебе!

ЈАДРАНКА: Не лупај глупости.

ЕГОН: Не лупам. Можда си и ти мени шанса да проведем последње дане живота као човек.

Јагранка ња њрли.

ЈАДРАНКА: „О Егоне, зашто си Егон.“

ЕГОН: Хоћеш ли кренути?

ЈАДРАНКА (*ћлаче*): Не могу. Како не разумеш.

ЕГОН: Не разумем.

ЈАДРАНКА: Једног дана ћеш ме волети због овога!

ЕГОН: Не, мрзећу те.

ЈАДРАНКА: Где се не може љубити, ту ваља проћи.

ЕГОН: Криви смо, криви смо.

ЈАДРАНКА: Свака љубав неће љубав, она хоће више!

ЕГОН: Крени са мном.

ЈАДРАНКА: Не могу. Свет неће пр...

ЕГОН: Јебе ми се за свет. Ко не жели међу људима увенути, мора се научити пити из својих чаша, ко међу њима жели остати чист, мора знати и да се пере у прљавој води!

ЈАДРАНКА: Доста је сад и Ничеа и мудрих мисли! Овде смо ја и ти у питању. И нико од нас не треба и не може да се пере у прљавој води.

ЕГОН: То ми не знамо.

ЈАДРАНКА: Не могу.

ЕГОН: Онда нећу ни ја. Све је онда ионако свеједно, свет је бесмислен.

ЈАДРАНКА: Не! Не. Иди, иди ти за својом срећом. За тебе још ништа није бесмислено.

ЕГОН: Ипак ћу те чекати на станици! Тачно у подне!

ЈАДРАНКА: Знаш ли уопште куда ћеш?

ЕГОН: У Немачку, тамо чак и филозофи могу да живе!

ЈАДРАНКА: Зар већ данас?

ЕГОН: Данас. Одмах! Помоћи ће ми Митар за неко време. После ћу се снаћи.

(Јадранка зарије љаву у шаке и љаче.)

ЈАДРАНКА: Како да идем? Не смем. Толико сам сањала о слободи, а сад не смем, сувише је касно све дошло, сувише касно, а ти си сувише млад. Како бити паметан у овом сулудом животу? *(наставља да љаче.)*

ЕГОН: Разумем те. Све разумем. Ајмо одавде одмах... смислићемо нешто.

(Оглазе. После крајње љаузе, враћају се Бојдан и Саша. Бојдан ошвара флашу.)

БОГДАН: Хоћеш попит штогађ?

САША: Дај овамо!

(Узима чашу и сасје у љрло. Затим сија још једну, ља још једну, ља још једну...)

БОГДАН: Није да се мешам, али успори мало.

САША: Ћути ти! Шта је ово данас, па су се сви наређали? Како се коме дигне, а он 'ајд' на мене. Докле бре више? Изгледам ли ја ко шоља у коју свако може да се попиша?

БОГДАН: Немој Сале, није тако. Данас је такав дан. Сутра ће бити боље.

САША: Е, да ми је дочекати и тај дан. Онај ми јуче не даде дневницу. Каже разбио сам витрину кад сам је уносио. А та јебена витрина само што се није распала. Баба је чува од своје чукурбабе. Да се носе и једна баба и друга баба и аскурђел деда и јебена витрина!

БОГДАН: Биће све у реду. Ето, деда ће ти помоћи.

САША: Ко ће мени помоћи? Ништа ми не иде од руке. Ко да сам се родио да бих попунио број. А сад – ко ме јебе? Читав мој живот је једно

велико пушење. Преко дана радим шта стигнем. За коју годину ћу можда напредовати до градског зеленила.

БОГДАН: Биће све у реду. Ево, не мораш ми платити дуг!

САША: Девојкама нисам занимљив, немам новца. Одео нисам купио пет година. Не могу више, Богдане. Страховао сам да ћу полудети ако се вратим. Шта бих тамо радио? Сад схватам да сам овде полудео и да овде немам шта да радим. Још ми онај сероња одведе ону куварицу док сам тражио кафу по дому.

БОГДАН: Немој тако, још се све може средити. Можда ти је учинио услугу.

САША: Можда. Али ништа се више не може средити. Сутра се пакујем. Идем.

БОГДАН: Куда ћеш човече? Лези ти, одспавај мало, сутра ће бити све у реду.

(Неко куца.)

САША: Ако је онај за кафу, разбићу му главу, због њега ми онај одведе жену.

(Улази Веља.)

ВЕЉА: Јесте ли ви Саша?

Саша и Веља се љубе.

ВЕЉА: Чек, па ти си онај филозоф? Ово иста она соба?

САША: Јест, то јест није тачно. Филозоф је мој пријатељ Егон, а ја сам Саша!

ВЕЉА: Ко воли у ствари моју жену?

САША: Егон!

ВЕЉА: А ти си Саша?

САША: А ти си Веља са пиштољима?

ВЕЉА: Да, овај не, ја сам Бане, у ствари оно су трофејни пиштољи. Безопасни.

САША: Па шта хоћеш ти од мене, Бане-Вељо?

ВЕЉА: Хоћу да ми вратиш жену!

САША: Коју жену? Жена ти је код филозофа! Могу само овог Богдана да ти увалим.

ВЕЉА: Не ту жену. За њу сам ти платио. Него, чуо сам да је моја Весна са неким пропалим књижевником. То си ти?

САША: Пропалим?

ВЕЉА: Немој да се љутиш! Добро сам обавештен. Жена ми је с филозофом, а љубавница с пропалим књижевником.

САША: Јест, пропао сам, али Весна је са мном, и тако пропалим!

ВЕЉА: Ја сам пропао, сад немам ниједну. Молим те. Хоћу је назад!

САША: Па узми је.

ВЕЉА (*развесели се*): Стварно могу?

САША: Ама носи је у три лепе пичке материне. Данас је твој дан!

ВЕЉА: Знао сам да само ја могу да издржим. Само моја тврдоглава упорност је заслужила Веснину љубав. Могу ли да те пољубим, пријатељу мој?

(*Прилази Саши и ђође га ја зајрли.*)

ВЕЉА: Хоћеш још пара?

САША: Шта ћеш ме љубити? Бежи од мене! И не требају ми паре, него, ако хоћеш узми нешто и попиј!

ВЕЉА: Хоћу. Е баш хоћу. Нисам попио од јутрос. Сада ћемо нас двојица да прославимо. Знао сам да сам само ја видео у Весни нешто толико вредно, велико, и само ћу ја појести све трње само да је вратим.

САША: Је ли, бре, Вељо? Кажи ти мени, која је фора с тим Банетом?

ВЕЉО: А ти значи ниси ни провалио Весну?

САША: Ма испроваљивао сам ја њу мало више, него какве то има везе с Весном?

ВЕЉО: Како проваљивао? А ти ниси схватио да те Весна зајебава? (*Почиње да се смеје лудачки.*) Ти си насео.

САША (*љушишо*): Шта сам бре насео?

ВЕЉО: Па то с њеним Баном. Тако сви наседну у почетку, али после им буде јасно да их зајебава.

САША: Сад ћу бре да ти набијем ову чашу у главу, па ме слободно упуцај!

ВЕЉО: Полако. Види овако: Веснин први дечко био је неки Бане, неки класични мангуп. Појебо и оставио. Она га после прогањала, пратила, све док је није неколико пута испребијао. Е од тада она сваком мушкарцу прилази с том причом да га је заменила с Баном. Тако их она пеца. Луда је. Права мачкица.

САША: А ти, Вељо, како се ти упеца?

ВЕЉА: Ех, ја. Нисам се упецао, ја сам је одмах провалио, још док је радила код моје жене у школи.

САША: Код Јадранке?

ВЕЉА: Да, у школској мензи. И видим ја Весна, хоће да се игра. Али прво нисам знао. Сада сам научио и ја да се играм, сад ћу ја мало бити Бане. Ја то највише заслужујем.

(Улази Весна бесна.)

ВЕСНА: Како си могао да ме оставиш оном сељачини и дрипцу?

САША: Ја тебе оставио?

ВЕЉА *(обрадује се):* Весна, душо.

ВЕСНА: Шта бре ти тражиш овде? Излази напоље и престани да ме опседаш.

ВЕЉА: Али драга, овај дечко и ја смо се договорили. Он је решио да те врати мени.

ВЕСНА: Шта сам ја? Лопта! Играте одбојку? Марш напоље!

(Весна ја хвата за каиу и одирује до врати.)

ВЕЉА: Немој да се жестиш, научио сам да се играм, ја сад знам да будем најбољи Бане. Немој да ме истерујеш. Ево, ја сам твој Бане. Немој, Весна.

ВЕСНА *(урла):* Маааааааааааааарш!

ВЕЉА: Ево идем, само немој да се љутиш, све ће бити у реду, ево идем, идем.

(Оглази са сцене.)

ВЕСНА: А ти? Дајеш ме тако редом?

САША: Ја тебе дајем? И шта има у џипу? Је л' и Филип постао Бане?

ВЕСНА: Нисам никуда отишла. Онај твој пријатељ ме спопао кад смо били сами и нисам могла да се одбраним.

САША: Јесте, па те поред портира одвукао у кола и повалио на задњем седишту.

ВЕСНА: Свињо једна. Нисам ни знала какав си. Сада си показао своје право лице. Сви сте ви исти! Свиње!

САША: Драго ми је. Сада изађи напоље и стигни оног јадног Вељу. Бољег нећеш наћи.

ВЕСНА: Ти мене да истерујеш?

САША: Ко ће други? Богдан има да учи, а ти му сметаш.

(Богдан све време сеги у ћошку и држи књију немо посматрајући шта се све доиђа у соби.)

БОГДАН: Не смета ми.

САША: Ти, ћути. Ако нећеш за Вељом, пардон Банетом другим, а онда за Филипом, Банетом трећим, тј. четвртим, или већ... нађи тог Банета савршеног, можда те и ожени.

ВЕСНА: Значи тако. И то ми је хвала?

САША (*уостјаје бесан*): За шта хвала? За то што мене сви сматрају будалом, пајцем који хода без памети спреман да га свака будала натакне. Носите се сви ви и читав свет. Пљујем на све вас, флеке једне маскиране. Сви добри, свима ја нешто дугујем, свима по једну захвалност што су се издржавали по мени годинама и лечили своје фрустрације на мојим леђима. Глупаве марионете једне обичне глупаве животне приче.

(Весна је већ кренула да изађе.)

ВЕСНА: Извини, Богдане, али твој цимер је полудео. А није баш ни паметан. Нико није смислио дебилнију причу о амнезији. Довиђења, идиоте.

САША: Зато што сам књижевник!

(Весна излази са сцене. Саша баца за њом чашу, она се разбије.)

БОГДАН (*ућлашено*): Да изађем и ја?

САША (*окрене се Бојдану бесно, а затим се смири*): Ма јок. Глумим. Седи ти, да ми попијемо штогођ. Само још да не уђе нека будала. Шта мислиш, о мојој последњој реченици: Глупаве слепе марионете једне обичне глупаве животне приче. А?

БОГДАН: Мислим да сам је негде чуо.

САША: Вероватно сам и ја. Нема везе. Хајде да попијемо, па сутра ја одох.

БОГДАН: Куда ћеш човече? Не изводи бесне глисте.

САША: У бели свет.

БОГДАН: Како у бели свет кад ни пасош немаш.

САША: Шта ће ми пасош? Идем, прво, кући. Ваљда ће примити блудног сина после толико година.

БОГДАН: Чуо сам да Егон хоће код Митра у Немачку.

САША: Хм. То ти је добра идеја, прво у Немачку, па онда повратак! Дакле, пуним плућима напред! Дедер, уздравље!

БОГДАН: 'Ајд' уздравље!

(Куцају се. Улази сџугенш.)

СТУДЕНТ: Ја се извињавам, али ако бих могао...

САША: Па где си ти? Баш питам где си све ово време. 'Ајде овамо да попијеш с нама.

СТУДЕНТ: Не, ја се извињавам, ја не пијем, ако бих могао да позајмим чарапе, моје су све на прању па...

САША: Даћу ти ја десет пари, само 'оди прво да попијеш нешто.

СТУДЕНТ: Нешто се слави?

САША: Лудост. Славимо лудост. Сви су луди.

СТУДЕНТ: Нека је жива и здрава лудост!

(Узима чашицу и наускај је ђоџије.)

САША: А ти кажеш: не пијеш? Како ли је тек кад пијеш? *(Сића му и грују чашицу.)* Дедер, Богдане, пусти онај радио и закључај врата. Данас више не примамо никога.

СТУДЕНТ: Ја сам скоро спремио онај испит.

САША: Стварно? Ти си, мајке ми, геније!

Улази Ејон и носи флашу ђића.

САША: Ево га и љути филозоф! Само нам је он фалио!

ЕГОН: Нисам љут, дошао сам да се поздравим с вама. Одлазим!

БОГДАН: И ти се враћаш кући?

ЕГОН: Не враћам се, одох из земље, код Митра!

САША: Паметно. Паметно. Иди ти први, па кад се средиш, ето и мене. Филозофија и књижевност једино у Немачкој могу живети! И да ми једну бабу тамо резервишеш!

(Смеју се, Музика се ђојачава „Изјубљени“ од Лети 3. Пре нејо шћо Бојдан ђође да закључа враћа ђојављује се Веља. Музика се ућишава.)

ВЕЉА: Много се извињавам, али ја бих две-три речи.

САША *(рујајући му се):* Две-три речи?

ВЕЉА: Две-три речи.

САША: Па кажи две-три речи.

ВЕЉА: Хтео сам да вас питам, ако бисте хтели да замолите Весну да се не љути на мене и да јој кажете да ћу да је чекам читавог живота.

САША: Ма бре да се носиш и ти и твоја Весна.

ВЕЉА: Само сам хтео да замолим, само немојте да се љутите, ево ја ћу одмах да одем.

САША *(сажаљиво):* Јок да идеш, него овде и ти с нама да лумпујеш.

ВЕЉА: Стварно?

САША: 'Ајд' седај док се нисам покајао!

(Веља седне. Саша му сиђа њиће. Улази Весна. Веља нађло усђаје.)

ВЕЉА: Веснице, душо, ја сам те чекао па...

ВЕСНА: Седи, Вељо! Саша, звала сам управника и рекла да си илегално у дому. Ускоро ћеш летети напоље. Само сам то хтела да ти кажем!

ВЕЉА: Али Весна, душо, зашто си то урадила? Он је тако фин младић?

ВЕСНА: Нисам ти ја никаква душа, будало једна.

САША: Седи, Вељо!

ВЕЉА: Молим?

ВЕСНА: Седи море!

САША*(Весни):* Ти, ако хоћеш, изађи напоље или седи и ти вала попиј нешто!

ВЕЉО: Ето види како је он фин момак.

ВЕСНА: Ућути већ једном, дебилу један!

ВЕЉО*(коначно седне):* Ево, ево само немој да се љутите, ево ћутаћу.

ВЕСНА*(иронично):* Попићу. Ред је да прославимо твоју селидбу.

САША: Наравно. Богдане, сипај пиће, појачај радио и закључај већ једном врата.

(Бојдан усђаје и љружа чашу Весни, љесма „Изђубљени“ се љојачава и сђушђа се завеса.)

VI

Станица. Егон чека бус за Немачку, држи повећу торбу, Саша чека бус за повратак кући. Носи мању торбу.

ЕГОН: Престани да гледаш те жене око себе, видиш да нам не иде!

САША: Ма где нам не иде, ја мало на селу зарадим, ти освојиш Европу, жене, пиће, јела, и биће нам дивота. Све као што смо планирали!

ЕГОН: Благо теби без памети, како знаш лепо да се утрпаш.

САША: Шта ће ми памет кад је ти имаш за обојицу?

ЕГОН: Шта мислиш, хоће ли доћи?

САША: Јадранка? Нема шансе.

ЕГОН: Ако дође?

САША: Нема везе, секс у аутобусу је, кажу, сјајан.

ЕГОН: Будало.

САША: Добро, доћи ће.

ЕГОН: Ако ће да дође, боље нек požури јер каснимо. Ако не дође, не идем.

САША: Чекај мали, не може то хоћу каким, нећу каким, и? Једна жена да нам уништи будућност?

ЕГОН: Ако не дође, не идем и тачка.

САША: Хајде полази! Иди мало да се проведеш, ако не ваља, можеш се и вратити.

ЕГОН: Рекао сам да не идем док она не дође.

(Хваћа Егона који се ошима.)

ЕГОН: Нећу да идем, нећу без ње, видим је, сачекај.

САША: Није то она, причињава ти се. Паметна је она жена, неће доћи. Немој да се браниш, знаш шта нас све чека тамо напољу. Само ти мене чекај и ја ћу сигурно доћи.

ЕГОН: Али треба ми она, не ти!

САША: Довешћу ти и њу! Само мораш да кренеш.

(Егон се више не ојире, Саша га вуче. Огледе се сцене. После пар шренућака враћа се само Саша.)

САША: Тежи је од џакова! Уф.

(Појављује се студенткиња, бивша доцимерка, с шорбицом.)

САША: Марија!

ЈАНА: Мени кажете?

САША: Шта се правиш да ме не познајеш? Ја сам твој колега с факса.

ЈАНА: Мора да сте погрешили?

САША: Нисам погрешо. Заједно смо били на испиту.

ЈАНА: На ком испиту?

САША: Ма одакле сад знам?

ЈАНА: На ком факултету?

САША: Ни то не знам. Знам само да смо били заједно на испиту. А откуд ти знаш да сам ја погрешо?

ЈАНА: Не зовем се Марија, ја сам она гласна доцимерка!

САША: Како? То не може бити истина. Нешто си се пролепшала! А које је твоје име?

ЈАНА: Ја сам... (*Крашка пауза.*) Ал' немој да запеваш.

САША: Зашто да певам?

ЈАНА: Зовем се Јана.

САША: Ти ме зезаш. То ти је Јана од Маријана.

ЈАНА: Ако све ово изводиш да би ме смувао, онда ме бар води на пиће.
Треба ми освежење.

САША: Али ако може да не будеш много гласна.

Насмеју се обоје.

САША: И значи, тако, „у ћутању је сигурност“, мој доцимер отишао!

ЈАНА: Није он отишао, него ја. Досадило ми више да седимо у студентском дому и сањамо о срећи!

САША: И ево те овде да зграбиш своје снове. У правом тренутку си се појавила. За који трен и не би ме овде нашла!

ЈАНА: Дакле, ти си моја срећа?!

САША: Тај сам!

ЈАНА: Срећице моја, или ме води на пиће, или путуј игумане!

САША: Нисам сигуран.

ЈАНА: Ниси сигуран за пиће или за пут?

САША: Сад ни то не знам. Мислим да сам се изгубио. Кренуо сам некуда, али сад сам заборавио.

ЈАНА (*иронично*): Кажи ми улицу и број и тетка Јана ће мало дете да одведе кући.

САША: Немам ни улицу ни број, „али сам зато изгубио живот свој“.

ЈАНА: И ти си Нико и Ништа и живиш Нигде.

САША: Управо тако. Ни ко, ни шта, ни где!

ЈАНА: Добро, хоћеш ли ти Нигде, да одемо негде?

САША: Наравно! Из ових стопа, и успут ћу да се сетим куда треба да идем! Хајде Јано, хајде душо.

ЈАНА: Само певај и гурнућу те под воз.

САША: Јест, ко „Ана Карењина“ ћу да завршим.

(Узима њену и своју шорбу. Полако оглазе са сцене. Саша зајева њесму „Хајде Јано, коња да њрогамо“. У њозадини ја ѡраши народна ѡесма и оркестар Феаша Сејдића. Сѡушиша се завеса. Чује се шкрипа воза.)

КРАЈ

ИСИДОРА И СМРТ

(ИГРА ЗА ЖИВОТ – СМРТ)

ЛИЦА:

ИСИДОРА

ЦРНИ ЧОВЕК

МАЈКА

ГОСПОЃА

УЧИТЕЉ

УПРАВНИК

СЕСТРА

РЕЈМОНД

БОГАТА ГОСПОЃА

БОГАТИ ГОСПОДИН

КРЕГ ГОРДОН

СТАНИСЛАВСКИ

ПАТРИК

ДЕ БРЕЈ

РУС

ЈЕСЕЊИН

ЈАКУЛОВ

ГОСТ

НОВИНАР

I

ЗАБАВА. ЛАГАНИ ЦЕЗ СЕ ЧУЈЕ У ПОЗАДИНИ. ИСИДОРА СЕДИ ОДСУТНО. КАДА ЈЕ НЕКО ЗАКУЦАО, ТРГЛА СЕ, А ЗАТИМ УТОНУЛА ОПЕТ У РАВНОДУШНОСТ. ОПЕТ КУЦАЊЕ.

ИСИДОРА: Зашто куцаш?

Ћушње.

ИСИДОРА: Никад до сада ниси куцао!

Нико не улази, осим што се сенка човека у црном – Црни човек, јојављује иза Исидориних леђа. Како исидора прави покреће иако је сенка имитира.

ИСИДОРА: Употребила сам године и године живота за изналажење једног савршеног покрета (*учини покрећ руком*), а ти то радиш тако инстанчано, савршено.

Чује се хук ветра.

ИСИДОРА: Живот је сан! Ко може преживети живот? Само се у уметности ликови могу променити после несреће, у стварности се окаменимо.

Црни човек седне на столицу и посматра Исидору.

ИСИДОРА: Ми се знамо?! Шта желиш? Све си одвео! Све знаш!

Тишина.

ИСИДОРА: Немам више ништа сем истине. Шта желиш сад од мене?

ЦРНИ ЧОВЕК: Желим да играш!

ИСИДОРА: Шта да играм?

ЦРНИ ЧОВЕК (*изговарајући лајано*): Сопствени живот!

Исидора лајано ушћаје, затим трациозним покретима изводи џлес.

ИСИДОРА: Сви су увек желели да ја играм. Читав живот сам живела уметност... Због чега?... Да изразим истину сопственог бића покретом. (*Учини јесћ*). И даље овај покрет није истинит колико би требало да буде, и... знам сад коначно, играмо нас двоје оно што је критика од почетка назвала, **игра за живот!**

Окреће се најло према сенци Црној човека.

ИСИДОРА: Ти имаш код себе кључеве од таме, а ја сам античка девица! Сада играмо игру: ИСИДОРА И СМРТ!

Исидора ђочиње да ђлеше Изолдину смрт од Рихарда Вајнера. Лајано најђре, зађим све брже и брже, у ђренуђку кулминације музике крађко зађамњење.

II

Позорница је Исидорина дневна соба. МАЈКА седи на столици и плете. У једном тренутку МАЈКА заплаче. Утрчава мала ИСИДОРА са корпицом (ИСИДОРА глуми девојчицу, није други лик).

ИСИДОРА: Мама, мама, види. Све сам продала што си исплела.

Мајка брише сузе и ђомилује Исидору.

МАЈКА: Драго, моје дете.

ИСИДОРА: Пекар нам је опет поклонио хлеб. И ове недеље ћемо моћи да узимамо хлеб код њега.

МАЈКА: Мени је јуче рекао да умремо од глади!

ИСИДОРА: Ја сам данас отплесала пред њим и поклонио ми је ову кифлу!

МАЈКА: Зарадила си кифлу.

ИСИДОРА: И месар ми је дао комад меса када сам код њега извела пируету и звезду!

МАЈКА: Ти си моја чаробница!

ИСИДОРА: Ја сам твоја чаробна играчица. Види!

Док мајка ђлеше, мала Исидора иђра ђевушеђи музику. Улази јосђођа и зађивљено ђледа малу девојчицу како иђра.

ГОСПОђА: Ох, како то дете лепо игра.

МАЈКА (видевши јосђођу устђане ђоздрављајуђи се): То сте ви, мадам, опростите нисам вас видела.

ГОСПОђА: Не, не, таман посла, ја сам вас узнемирила. Хтела сам да вас ипак замолим да наставимо са часовима клавира за мог Тода.

МАЈКА: Тод је тако талентован, било ми је жао када сте рекли да више нећете да му дајем часове.

ГОСПОђА: Ах, тако сам га размазила. Није хтео више да свира, али сам убрзо схватила да сам погрешила што сам отказала часове. (ђледајуђи Исидору) Ово дете је стварно права мала чигра!

МАЈКА: Таква је била и у стомаку.

ГОСПОђА: Немирна?

МАЈКА: Немирна? Није престајала да скаче у стомаку! Знала сам да ћу да родим чудо!

ГОПОЋА: То дете ће бити друга Фани Еслер.

ИСИДОРА (*не пресџајући да иџра*): Не, ја ћу бити нова Исидора Данкан.

ГОСПОЋА: Види ти мале паметнице.

ИСИДОРА: Мама је јела остриге и пила шампањац, као богиња Афродита. Тако сам ја постала Афродитина кћи, и научила сам да играм у стомаку.

МАЈКА: Можда би јој ипак требало наћи неког учитеља.

ГОСПОЋА: Наравно, знам једног дивног учитеља балета.

Мајка и Госпођа излазе, улази учитељ.

УЧИТЕЉ: 'Ајмо да видимо, прво, став!

Исидора послуша учитеља.

УЧИТЕЉ: Тако, тако, а сада подигни се на прсте.

Исидора се мучи да сџане на прсте, а заџим љуџиџио џочне да хода на џеџама.

УЧИТЕЉ: Девојчице, балет је уметност на прстима. На прстима мораш да стојиш!

ИСИДОРА: Зашто да стојим?

УЧИТЕЉ: Зато што на балетским прстима стоји читава једна уметност.

ИСИДОРА (*смеје се*): На мојим прстићима ништа не може да стане, али на петама...

УЧИТЕЉ: То није лепо. На прстима – је лепота и уметност!

ИСИДОРА: Напротив, то је ружно и неприродно! Кад будем ја играла, играћу боса и лака као перо. Бићу лака као сџм живот који се ослобађа стега таме. Овако!

Мала Исидора се изува и оџрчи лајано џлешући, а за њом љуџиџио и учитељ.

III

Кафана, чује се жагор и атмосфера пивнице. Излази господин са томпусом у руци, седне у публику. Музика. Исидора излази испред управника да плеше у белој провидној туници.

УПРАВНИК: Врло сте лепи и веома грациозни.

ИСИДОРА: Хвала.

УПРАВНИК: Ипак када бисте били... знате... папренији. Да... папренији...
Можда бих вас и узео.

ИСИДОРА: Папренији?

УПРАВНИК: Морате да плешете папрено, и помало обнажено, тако да
публици искочи срце из груди!

ИСИДОРА: Знате, ја плешем уметност!

УПРАВНИК: Идите онда па плешите у позоришту, мени треба неко за
кафану. Следећи!

ИСИДОРА: Хоћете ли да вам плешем Шопена, ако вам се не свиђа Глук?

УПРАВНИК(смеје се): И Шопена и Моцарта, и тог, тог Глока што рекосте,
можете да играте у цркви, мени су потребне ваше ноге.

ИСИДОРА: Али, ја имам ноге!?

УПРАВНИК: Дивне су вам ноге, Исидора! Научите како да их користите.

ИСИДОРА: А како то да будем „папрена“?

УПРАВНИК: Мени треба нешто са бацакањем, сукњама, поскакивањем,
разумете. Треба ми да лете ваше ноге.

ИСИДОРА (дигући ноге високо): Овако?

УПРАВНИК: Тако. У ствари, може прво то са Глоком, Шопеном мало на
почетку, а онда (показујући и дигући своје ноге) оно, распламсавање
са сукњама и ногама.

ИСИДОРА: Само моменат.

*Исидора се појављује са краћком сукњом. Музика се претворила у
нешто што личи на канџри-музику, она игра дигући ноге високо. Управник
аплаудира, а зајим се чују звукови њаних јосију у бару, чаше, флаше,
жајор.*

УПРАВНИК: Како се зове та ваша тачка?

ИСИДОРА: Овај... назваћемо је Вашингтонска пошта!

УПРАВНИК (са џаром у усима): Браво, браво! 150 долара.

ИСИДОРА (играјући): 250!

УПРАВНИК: 200!

ИСИДОРА (стане): 300!

*Чују се звиждуци и повици њаних јосију који желе да Исидора
настави да игра.*

ГЛАСОВИ: Хоћемо Дору, хоћемо Дору!

ИСИДОРА: 300 или ништа!

УПРАВНИК (*излазећи на сцену и умирујући замишљену њублику у кафани*):
Океј, океј, нека буде 300, ево вам Доре, за 300!

IV

СТАН ПОРОДИЦЕ ДАНКАН. МАЈКА ПЛЕТЕ, ЕЛИЗАБЕТА ПЕГЛА, РЕЈМОНД ПИШЕ.

МАЈКА: Зашто нема тако дуго Исидоре?

СЕСТРА: Немој да бринеш, мајка. Доћи ће чим заврши плес.

МАЈКА: Ех, тај плес.

Чују се кораци. Ушрчава Исидора машући њарама и њевајући.

ИСИДОРА: Стиглааааа је ваашааа чаробница, вааашааа чарообница!

РЕЈМОНД (*њригдружујући јој се*): Колиикоооо си добиииилаааа?

ИСИДОРА: 300!

МАЈКА: То нам је да платимо дугове.

РЕЈМОНД: Ако одигра још неколико оваквих наступа, можда нешто и поједемо!

ИСИДОРА: Неће бити другог наступа! Не желим да плешем више у кафани!

СЕСТРА (*њеїлајући*): Мајка, ми хоћемо да отворимо плесну школу.

МАЈКА: Од тога нећемо да зарадимо ни за хлеб.

РЕЈМОНД: Није све у хлебу, има нешто и у кифли!

СЕСТРА: Не лупетај, Рејмонде! С твојом грчком филозофијом можемо само маглу да једемо!

МАЈКА (*њодигујући њлаву ка небу*): Ех, шта сам ја Богу згрешила да родим три уметника!

ИСИДОРА: Ти си благословена.

Сви се смеју. Рејмонд узме флаушу и њочиње да свира док сесїтра и Исидора иїрају.

РЕЈМОНД: Нашом уметношћу вратићемо античку уметност!

ИСИДОРА: Уместо театра, направићемо пантеон новог света!

СЕСТРА: Треба да одемо у Европу и отворимо свуда школе плеса, Немачка, Француска, Русија!

РЕЈМОНД: Ићи ћемо по читавом свету: Грчка, Бразил, Норвешка, Холандија.

ИСИДОРА: Русија!

СЕСТРА: Потребан нам је новац!

ИСИДОРА: Зарадићемо. Мајка, и ти ћеш да свираш клавир, Рејмонд ће да свира флауту и да рецитује античку поезију. Нема више кафана!

V

Салон богатих у Америци. Исиidora у белој провидној туници почиње да игра док се БОГАТА ГОСПОЂА појављују седајући и гледајући њену игру. МАЈКА свира клавир док СЕСТРА окреће партитуру. После одиграног плеса, БРАТ РЕЈМОНД УСТАНЕ да РЕЦИТУЈЕ СТИХОВЕ.

РЕЈМОНД: „Устајте Бакхе, девице и жене,
о, дођите, Бакхе, дођите до мене.
И доведите сваке радости врача,
Бога семена и Бога сејача.
Доведите Бронија са силом његовом,
нек сиђе са врха Фригијских гора
на улицу, у град, у кулу крај мора.
О, доведите Бронија дому свом!”

Ајлауз.

БОГАТА ГОСПОЂА (Исидори): Фасцинантно, како сте научили тако чудесно да плешете?

ИСИДОРА: Научила сам сама! У стомаку!

Смех.

ИСИДОРА: Јесте, стварно. У стомаку сам играла и пила шампањац! Постала сам босонога Венера која у грчкој туници плеше са Бетовеном, Чајковским, Шопеном, Вагнером, Листом...

Смех.

БОГАТА ГОСПОЂА: Онда сте ви изузетно талентовани, вероватно на неког у породици.

ИСИДОРА: Мој отац је диван човек, песник. А као што знате, песници не знају са новцем, тако да нас је напустио и наставио да се коцка, а ја се борим!

ГОСПОДИН: Молим вас, један аплауз за снагу госпођице Данкан!

Аплауз.

ИСИДОРА: Ето, јуче смо гладовали, без пара смо стигли у Чикаго, данас смо сити. Сутра, ко то зна, можда будем играла у Паризу, Лондону!

ГОСПОДИН: Имали сте неколико наступа у Њујорку, али нисте примљени најпријатније од балетске критике!

ИСИДОРА: То је лажна и бесмислена уметност. Заправо, балет уопште није уметност! Музика Шопена и Моцарта мора да прожме читаву људску природу.

ГОСПОДИН: Увек је нешто лажно кад нам не одговара.

ИСИДОРА: У свачијем животу постоји једна духовна линија, а све што јој се додаје, појачава је и чини наш прави живот. Та линија је за мене моја уметност.

ГОСПОДИН: Ваша уметност је скоро гола и боса?

ИСИДОРА: Мој однос према игри је слободан, а волим да додирујем земљу боса. Моја уметност је општа синтеза уметничких форми, она је јединствена слика света љубави.

БОГАТА ГОСПОЂА: Више ми личите на паганку која призива кишу!

ИСИДОРА: Ја се враћам прапозоришту, ритуалном обреду, светости плеса, мој плес преображава човека и свет који га окружује.

ГОСПОДИН *(мало заводљиво):* Да ли живите љубав?

ИСИДОРА *(смешећи се):* Љубав гуши Уметност, а Уметност приморава Љубав на трагичан крај. Између те две силе нема слоге. Ја ћу читав живот бити распета између љубави и уметности!

Жајор одобравања, јосићи се разилазе лајано, љидружујући се разјовору са Рејмондом, мајком и сесјром. Бојаиша јосјоћа је кренула да се љидружи јосјима, али је Исидора блајо ухваићи за руку.

ИСИОРА: Ја бих Вас нешто питала.

БОГАТА ГОСПОЂА: Изволите, драго дете!

ИСИДОРА: Замолила бих вас да нам позајмите новац!

Госјоћа је јомало збуњена.

ИСИДОРА: Знате, изгорео је хотел Виндзор, све смо изгубили што смо имали у соби.

БОГАТА ГОСПОЂА: А шта бисте са тим новцем?

ИСИДОРА: Моја игра овде није прихваћена. Ишла бих у Европу, Лондон, Берлин, било куд.

БОГАТА ГОСПОЂА: Ваш захтев је крајње неприкладан, али с обзиром на то да нисте ишли у школу балета могу то да разумем.

ИСИДОРА: Како то мислите?

БОГАТА ГОСПОЂА: Да сте учили балет, све би било другачије. Познавала сам једну балерину која се касније обогатила.

ИСИДОРА: Ја ћу, госпођо, постати славна. Једног дана ћу се пробудити као светска звезда, а вама ћу приписати заслуге да сте открили један амерички таленат.

Госпођа вади 50 долара и ђружа Исидори.

БОГАТА ГОСПОЂА: Када сте такав борац, изволите малу новчану помоћ.

Госпођа крене да оде али се враћи рекавши сћројо.

БОГАТА ГОСПОЂА: Сматрајте ово позајмицом. Кад зарадите довољно новца треба ово да ми вратите!

Бојаша госпођа оглази. Долази Рејмонд.

РЕЈМОНД: Колико си добила од госпође?

ИСИДОРА: 50 долара, уз обавезу да јој вратим. *(Насмеје се.)* Нећу јој никад вратити, радије ћу дати сиромашнима.

РЕЈМОНД: Шта ћемо да радимо? То је мало новца.

ИСИДОРА *(иронично)*: Посетићу још неку „дарежљиву госпођу“, па ћемо нешто скупити.

РЕЈМОНД: Ја ћу да потражим неки теретни брод који ће нас до Лондона одвести бесплатно.

VI

ПАРК, појављују се Исидорина мајка, сестра и Рејмонд збијајући се једно поред другог јер је хладно.

МАЈКА: Децо моја, није можда ни требало да крећемо преко океана.

РЕЈМОНД: Наћи ћемо начин, не брини.

СЕСТРА: Најбоље да се претворимо у четири земичке које једемо три дана!

Долази Исидора срећна, ђлешући око ђородице.

МАЈКА: Дете, ти си скроз побудалила. Играш, а не знамо да ли ћемо преживети сутрашњи дан.

ИСИДОРА: Игром ћемо преживети, мама. Игра је живот!

СЕСТРА: Ти си наша чаробница, вероватно имаш неке лепе вести!

ИСИДОРА (*хваћајући Рејмонда за руке и ђрајући и весело ђевајући*): Да, да, да, да. Идемо сви у петак увече код једне госпође на Гросвенор скверу, држаћемо концерте као и у Америци. (*ђоказујући новац*) Добила сам 10 фунти.

РЕЈМОНД (*ђокушава да ухвати ђих 10 фунђи*): Потребан нам је тај новац за пристојан стан! Доста смо гладовали по парковима.

ИСИДОРА: Можда ће тамо бити и сам принц од Велса, а после овог наступа имаћемо наступе у многим славним кућама. Свет ће нам пружити руке!

СЕСТРА (*ђридружујући се и ђри држећи за руке Рејмонда и Исидору*): Играћемо пред краљевском публиком.

РЕЈМОНД: Постаћемо славни и више никада нећемо овако ружно живети.

МАЈКА: Ех, децо, децо, 'ајмо да се сакријемо у неку заветрину.

Све ђроје и ђрају држећи се за руке, мајка држи риђам као да свира клавир. Док они и ђрају, ђролазе ђоред ђих, излазе и улазе бођађа ђосђода и бођађе ђосђође, ђрофови, ђринчеви. Исидора и ђородица не ђресђају да и ђрају и да се ђоклањају ђосђоди. Рејмонд и сеђђра и ђрајући одлазе са сцене, а за ђима лађано и мајка. Исидора осђђаје сама да ђлеше док је не ђрекине један круђни бођађи ђосђодин са крзненим оковрађником и дијаманђским ђрсђеном.

БОГАТИ ГОСПОДИН: Ја сам из Берлина, код нас се много прича о вашим босоногим наступима.

ИСИДОРА: Мислите на моју уметност плеса?

БОГАТИ ГОСПОДИН (*ђрођрљавши руке и ђружајући уђовор*): Па то! Ја сам дошао да са вама одмах склопим уговор да наступате у највећем мјузик-холу у Берлину.

ИСИДОРА: О, не, забога, ја никад не бих допустила да спустим своју уметност на ниво мјузик-хола.

БОГАТИ ГОСПОДИН: Како? Не разумем!

ИСИДОРА: Знате, моја уметност...

БОГАТИ ГОСПОДИН: Али ви мене нисте разумели! Највећи уметници су наступали код мене. Ја вам већ сад нудим пет стотина марака за вече! Замислите само велики наслов: „Прва босонога играчица на свету у мјузик-холу!”

ИСИДОРА: Не могу да замислим да моју уметност зову босоногом!

БОГАТИ ГОСПОДИН: Ја знам, госпођице, да сте ви у тешкој материјалној ситуацији са својом породицом, и наравно да ћете прихватити моју понуду!

ИСИДОРА: Наравно да нећу! Ни под којим условима нећу!

БОГАТИ ГОСПОДИН: Не, али то није могуће! Unmöglich! Unmöglich! Ја не могу да прихватим НЕ, ја овде имам спремљен уговор! (*ћура*)

ИСИДОРА: Нећу! Ја ћу доћи у Берлин! И тада ћу играти уз оркестар ваше филхармоније и у храму музике а не у мјузик-холу са укроћеним животињама! Не и не, и ни по коју цену! А сада вам желим свако добро. Adieu!

БОГАТИ ГОСПОДИН: Драго, босоното девојче, да ли бисте заиграли за 1000 марака!

ИСИДОРА: Драги господине, ово већ изгледа помало смешно. Не желим да идем у Берлин!

БОГАТИ ГОСПОДИН (*бесно*): Dummes Madel! Ви одбијате хиљаду марака за једно вече?!

ИСИДОРА: Ја нисам дошла у Европу да забављам малограђане после вечере, већ да обновим религију игре.

БОГАТИ ГОСПОДИН: Та молим вас, али за хиљаду марака за вече можете да обновите све религије игара.

ИСИДОРА: Одбила бих и десет хиљада и стотину хиљада. Ја трагам за нечим што ви не можете да схватите! Желим да дођем до пуне спознаје светости људског тела кроз изражавање покрета, а то се не може платити.

БОГАТИ ГОСПОДИН: Госпођице Данкан, желим вам да се не разочарате у вашу уметност, а онда ме потражите на коленима за много мање пара.

Господин оглази љушчицу.

ИСИДОРА: Доћи ћу ја у Берлин! Зваће ме Божанствена Исиidora! Играћу за Гетеове и Вагнерове сународнике, али у позоришту које ће њих бити достојно, вероватно за више од хиљаду марака. Показаћу

им Geist, дух осећања светости, тамо где су филозофску мисао сматрали највишом тачком достигнућа, показашу им осећање у савршеном складу покрета, душе, тела и ума!

VII

ДОК ИЗГОВАРА ПРЕТХОДНУ РЕПЛИКУ, ИСИДОРА ЛАГАНО ПЛЕШЕ, ИЗА ЊЕ ПРОЛАЗЕ НАЗИВИ СВИХ ГРАДОВА У КОЈИМА ЈЕ ПЛЕСАЛА: ЛОНДОН, ПАРИЗ, ЛАПЦИГ, МИНХЕН, ПАРИЗ, БЕРЛИН... ПОСЛЕ ЗАВРШЕНОГ ПЛЕСА, ВЕЛИКИ ПЉЕСАК ПУБЛИКЕ, ЦВЕЋЕ И НАКЛОН. НА СЦЕНУ ИЗЛАЗИ ГОРДОН КРЕГ СА ШЕШИРОМ И БЛОКОМ ЦРТЕЖА.

КРЕГ: Немојте да стајете! Плешите за мене!

ИСИДОРА: Ко сте ви?

КРЕГ: Гордон Крег! Сценограф, позоришни уметник!

ИСИДОРА: Чему да захвалим на вашој посети!

КРЕГ: Гледао сам вас синоћ, опчињен вашом игром. Хтео сам да видим да ли сте ви стварни. Пођите са мном, у мој свет.

ИСИДОРА: Који је то ваш свет?

КРЕГ: Ја стварам свет за позориште, уметнике, плесаче. За вас.

ИСИДОРА: Ах, дивно. Ја стварам свет својом игром.

КРЕГ: Ви сте чудесни, чаробни, али како сте дошли до мојих идеја, до моје сценографије?

ИСИДОРА: О чему ви говорите, то је моја сопствена плава завеса. Ја сам их измислила кад ми је било пет година и од тада играм пред тим завесама.

КРЕГ: Не, не, то је мој декор! То су моје идеје! Али ви јесте биће које сам замишљао у том декору! Погледајте овај цртеж.

ИСИДОРА: Чудесно.

КРЕГ: Видите, ја сам ВАС у ствари измислио. Ви сте живо оваплоћење мојих идеја.

Узима цртеж и слика је док она хода лагано по сцени. Исидора му узима цртеж и лагано са њим плеше на сцени, стављајући му бели свилени шал око вратца.

ИСИДОРА: Зар ви не умете да гледате жену без сликања?

КРЕГ: За мене је сликање жена!

ИСИДОРА: А шта представља моја игра за вас?

КРЕГ: Ваша игра за мене је револуција!

ИСИДОРА: А шта сам ја за вас?

КРЕГ: Ми смо две коцкице мозаика, потребни смо једно другом!

ИСИДОРА: Мој живот и моја уметност рођени су из мора. А ми смо једна уметност, светлост која се њише у валовима, кроз природу.

КРЕГ (*настављајући мисао*): Кроз природу у којој је одавно постојао сваки покрет плеса.

ИСИДОРА: Покрет плеса који је несвесни одраз свемира.

КРЕГ: Шта ви уопште радите овде? Ви припадате мојој сценографији. Ти припадаш мени!

Настављају да илешу заједно симболично представљајући свој две идеалне душе које ирају свој љубавни чин који се завршава на йоду сцене.

КРЕГ: Ако будемо имали кћерку назваћемо је Диердре, то је старо ирско име – значи љубимица Ирске.

Креј одлази. Исидора остјаје замишљено да лежи.

VIII

Долази МАЈКА, седа на столицу. Исидора и даље лежи на сцени.

МАЈКА: Да ли је отишао подли заводник?

ИСИДОРА: Он је мајка, геније!

МАЈКА: Доста ми је више генија у кући, сви сте ви генијални, но ми и даље бедно живимо. Сваку пару што зарадиш плесом, уложиш у своју школу! Само ми је још фалио један геније!

ИСИДОРА: Мајка, он је геније попут Шелија, саздан од ватре и просветљења!

МАЈКА: Кад је тако просвећен, зашто те не ожени?

ИСИДОРА: Ја не желим да се удам!

МАЈКА: Али зашто када је тај Крег геније!

ИСИДОРА: Он је све оно што сам сањала, али он постоји само у свом позоришту, за њега живот изван сцене уопште не постоји!

МАЈКА: Зна ли за тебе и кћерку, изван те сцене?

ИСИДОРА: Мајка, Гордону машта варнички од јутра до мрака. Замисли да се венчамо и ја водим живот тако као ти, да плетем и кувам! Ја сам уметница.

МАЈКА: Можеш ти да будеш и уметница и да човек буде овде с тобом, а не да пола године буде у Русији, пола по целом свету!

ИСИДОРА: Не треба ми поред мене! Ја не могу да спутам ни његову генијалност ни своју уметност. Мајка, и ти си била удата, и видела да је брак немогућ па си се развела. Зашто примораваш мене да уђем у клопку из које си једва изашла?

МАЈКА: Зато што не желим да живиш као ја што живим у овом окружном свету са четворо деце!

ИСИДОРА: Брак је бесмилена, ропска установа, која, међу нама уметницима, неизбежно води у развод, судове и бракоразводне парнице.

Мајка зајлаче. Исихора јој ђрилази, брижно, а зајтим и она бризне у ђлач.

ИСИДОРА: Немој мајка да плачеш, немој. Нисам у праву, ја живим за уметност, али наравно да сањам да имам поред себе Гордона, и да живим са њим, са свима вама овде. *(устијаје и брише сузе)* Свеједно, опет ћу свом вољеном човеку родити дете и омогућити му да буде истински творац модерног театра.

IX

Школа. Музика. Исихора плеше и поучава децу игри, говорећи и њима и публици поетику своје школе.

ИСИДОРА: Потребно је пробудити вољу за лепотом па да је свако жели постићи. Ми радимо вежбе, гимнастику јер имамо обавезу да своме телу дамо ваздуха и светлости. Потребно је да из нашег тела извучемо врхунац енергије. У такво складно тело улази дух игре. Тело у игри мора бити заборављено. Тело је само добро подешен инструмент, а ноте су покрет помоћу којих изражавамо осећање и дубину душе.

Улази Креј, нервозан.

КРЕГ: Моји радови, моји радови, немам времена више. Мој посао трпи, трпи. Мој посао!

ИСИДОРА *(исцпраћајући децу):* Тачно, твој посао је чудесан, ти си геније, али као што знаш, и моја школа постоји и то је важно!

КРЕГ *(љући руком):* Добро то, али то што ја радим је веома важно!

ИСИДОРА: Наравно да је важно. Твој посао је сценографија, али треба дати предност живом бићу, јер, из душе зрачи све на сцени! Прво долази моја школа, људска бића која зраче и крећу се у савршеном складу, а онда долази твој посао, савршена сценографија за кретање тих бића!

Крајка њауза.

ИСИДОРА (*баци се Крећу око враћа и зајрли ња*): О, душо моја, јесам ли те увредила?

КРЕГ: Увредила? Ма какви! Жене су увек на сметњи. Све су исте. Ето, и ти си се испречила између мене и мог рада. А то што ја радим је важно. И зашто се не манеш тога, шта тебе тера да излазиш на сцену и млатараш око себе рукама? Што лепо не седнеш код куће и зарезујеш ми оловке?

Гордон излази залућивши за собом враћа. Чује се вешар и морски шаласи

ИСИДОРА: Чујем глас, како ме довикује моја мала Диердре. Знам шта ме чека између света сенке и живота. Моја кћерка ће ми донети радост и патњу. Радост и бол! То је ритам живота. Ипак, та мала душа су очи Вечности, та љубав је можда једини одговор на све! Требало би да пођем на турнеју, доста сам седела!

Х

Турнеја по Русији. Плес, пета симфонија, аплауз. Кад све утихне, појављује се Станиславски. Исиidora скида шминку пред огледалом.

ИСИДОРА: Ох, господине Станиславски, драго ми је што сте дошли да се поздравимо!

СТАНИСЛАВСКИ: Данас сам чуо да сте завршили турнеју по Русији!

ИСИДОРА: Морам да се вратим у Берлин. Недостају ми кћерка и Крег.

СТАНИСЛАВСКИ: Да, тешко је мајци без свог детета!

ИСИДОРА: Чека ме и моја школа плеса. Оставила сам тамо сестру саму.

СТАНИСЛАВСКИ: Много сте ми помогли и за моју школу позоришта.

ИСИДОРА: Недостају ми мали ђаци. Лепота је нешто што се налази у деци, у светлуцању њихових очију и деликатности њихових ручица испружених у дивном покрету.

СТАНИСЛАВСКИ: Могли бисте да останете до краја јесени. Глумци из мог театра вас обожавају.

ИСИДОРА: Ваш театар је чудесан, наше уметности се сливају у једну истинску уметност која има мистично, универзално значење. Ипак, деца имају најуниверзалније значење. Морам да идем.

СТАНИСЛАВСКИ: Знате шта је рекао Андреј Бели? Кроз ваш покрет пролази мирис зеленог луга.

ИСИДОРА: Ласкави Руси. Сликари Максимилијан Волошин је написао да ја играм све што други људи раде. Ни у једној земљи нисам наишла на тако лепе критике о себи.

СТАНИСЛАВСКИ: Јасно нам је да ми обоје тражимо једно те исто у различитим видовима уметности.

ИСИДОРА: Ми смо се разумели и пре него што смо прозборили и једну једину реч!

СТАНИСЛАВСКИ: Када сам први пут видео вас и сценографију вашег Крега, схватио сам да на разним крајевима света, различити људи у различитим областима трагају за новим стваралачким принципима. Ми би смо се разумели и да никад нисмо проговорили.

ИСИДОРА (заводљиво): Када сам вас видела, схватила сам да сам целим бићем чезнула за вама. Препознала сам ту личност у вама!

СТАНИСЛАВСКИ (правећи се да не чује): Када ви, госпођице Данкан заиграте, наш се дух отисне у сам освит света, када су покрети људског тела били исто што и покрети ветра или мора...

Исидора му прилази лајано, Станиславски насћавља своју мисао одмичући се.

СТАНИСЛАВСКИ: Тад је гест женине руке био подобан отварању ружине латице, а додир њеног стопала био исто што и падање листа на земљу.

Исидора ја најло пољуби. Станиславски је збуњен, али прихвата, а зајим се најло одмакне.

СТАНИСЛАВСКИ: А шта да радимо са дететом?

ИСИДОРА: Каквим дететом?

СТАНИСЛАВСКИ: Па са нашим дететом, ето каквим! Шта ћемо с њим?

ИСИДОРА (загржавајући смех): Шта ћемо са њим?

СТАНИСЛАВСКИ: Знате, ја никад не бих допустио да се моје дете одгаја изван мог надзора. У мом садашњем домаћинству то није могуће!

ИСИДОРА (*ћраснузаразно у смех*): Константине Сергејевичу Станиславски (*смех*), ви сте право једно дете, а ваша озбиљност (*смех*), опростите, али (*смех*), стварно ми је смешна ваша озбиљност! (*смех*)

Станиславски, љумећи увређеност врзма се по сцени изражећи шешир, а кад га пронађе оглази са сцене са блажим осмехом на лицу.

XI

БЕРЛИН. ИСИДОРА и КРЕГ СУ НА СЦЕНИ.

ИСИДОРА: Ја сам те драги, обожавала свим жаром своје уметничке душе, али наш растанак је неминован.

КРЕГ: Ако тако мислиш, ја ћу се сложити.

ИСИДОРА: Живимо сада у грозном стању када не могу да живим ни са тобом ни без тебе. Ако наставим даље да живим, морам да се одрекнем своје уметности, своје личности, свога живота, па и разума.

КРЕГ: А моји радови? И ја се одричем.

ИСИДОРА: Живети без тебе јесте таворење у сталној депресији, лудачкој љубомори.

КРЕГ: Ти си немогућа, ја не видим друге жене, видим само уметничка дела.

ИСИДОРА: То је још горе, схватићеш да сам немогућа, онда ће ти бити свака могућа! Не могу да вежбам, да наступам. Или твоја уметност – или моја!

КРЕГ: Драга, моја уметност не трпи жртве!

ИСИДОРА: Ни моја уметност не може више да поднесе жртве. Морам да остварим свој сан о прометејској креацији у којој ће на мој позив из саме земље и са неба спустити се играчке фигуре какве свет до тада није видео.

КРЕГ: Ти си стално распета између школе, уметности и љубави!

ИСИДОРА: Школа је моја уметност. Створићу савршен ансамбл играча који би за чуло вида представљао исто што и симфонијски оркестар за чуло слуха. Моји мали играчи ће бити просветљени од надахнућа и божанствене музике.

КРЕГ: Школа је постала прескупа за тебе!

ИСИДОРА: Водићу их са собом где год играм, наћи ћу неку владу у Русији, Немачкој, Енглеској, било којој земљи. Неко ће схватити сву лепоту оваквог образовања за децу!

КРЕГ: Да ли би последњи пут играла само за мене!

ИСИДОРА: Наравно.

Исидора иџа заједно са Крејом заводљиво као када су се њрви њиш срели. Креј одлази.

2. део

I

Наступ. Исидора наставља плес из претходне сцене само у јачем ритму. Публика, аплаузи, неко из публике доноси јој цвеће. Исидора седне. Појављује се Патрик Сингер, богаташ, висок, плав, коврцаве косе и браде.

ПАТРИК: Госпођице Данкан? Ви мене не знате, али ја сам много пута аплаудирао вашим предивним представама. Обећао сам себи кад сам вас видео...

ИСИДОРА: Да ли сте ви оно цвеће послали...

ПАТРИК: Да, и...

ИСИДОРА: Није баш моје омиљено, али је лепо.

ПАТРИК: Госпођице Данкан, допустите ми да завршим свој говор.

ИСИДОРА: Зашто?

ПАТРИК: Зато што сам платио добро да буде написан, а нисам га научио!

Смех.

ИСИДОРА: Имате ли говор код себе?

ПАТРИК: Да!

ИСИДОРА: Покажите ми га.

Пружа њовор, Исидора се смеје.

ПАТРИК: Свиђа вам се?

ИСИДОРА: Диван је. Седите.

ПАТРИК: Нисам још завршио, имам поклон за вас.

Пружа јој ојрлицу. Смех.

ИСИДОРА: Да ли овим плаћате моју лепоту и таленат?

ПАТРИК: Можда све?

ИСИДОРА: Овако ћете потрошити сав новац купујући дијаманте лепим дамама.

ПАТРИК: Немам довољно живота да га потрошим без обзира колико га брзо трошио. Зато сам мислио да ми помогнете у томе.

ИСИДОРА: Онда сте ви бесконачно богати?

ПАТРИК: Бесконачно!

Патрик устјаје, љуби јој њосејници. Исиidora чисти.

ИСИДОРА: Патрик Сингер? Сингер је она машина?

ПАТРИК: Да, машина и још много тога. У ствари, ја сам чаробњак.

ИСИДОРА: Чаробњак или Сингерица?

ПАТРИК: Исто је!

ИСИДОРА: Може ли Сингерица испунити све што пожелим?

ПАТРИК: Све!

ИСИДОРА: Хм, а да ли имате нешто против да ову огрлицу продам?

ПАТРИК: Немам ништа! Требало би да добијете добру цену за њу! Обогаћите се!

ИСИДОРА: Видите, ја не продајем душу за сребро. Треба ми новац за моју школу.

ПАТРИК: Могу вам послати децу богатих да уче у вашој плесној школи.

ИСИДОРА: То није плесна школа. Али мени нису потребна деца богаташа. Они су богати, њима ништа не треба.

ПАТРИК: Можда мени требате!

ИСИДОРА: Желим да помогнем сиромашној деци, она су научила да буду непоколебљиви борци! Као ја!

ПАТРИК: Школа ко школа.

ИСИДОРА: Није то само школа плеса, већ се у њој учи плесати да би се живело. То ће бити школа живота!

ПАТРИК: Онда је то решено!

ИСИДОРА: Шта је решено?

ПАТРИК: Неколико километара од Париза, можете се преселити у моју малу вилу на ривијери, и тамо радите на новим плесовима. Огрлицу не морате да продајете, све трошкове ћу ја преузети.

ИСИДОРА: Деца су моји бисери и моји дијаманти. Мени други не требају. Дајте деци лепоту, слободу и снагу и омогућите уметност онима којима је уметност потребна, а свима је потребна јер то је Духовно Вино Човечанства!

ПАТРИК: Правићу се да сам разумео и као поклон примите уместо огрлице онда моју малу вилу за вашу школу бисера!

ИСИДОРА (*прилазећи му лајано*): Да ли знате да су недавно открили у мисаоној телепатији да се мождани таласи преносе кроз оне ваздушне слојеве који су им наклоњени и стижу до свог одредишта чак и без свесне жеље одашиљача?

ПАТРИК: Нисам, и не разумем.

ИСИДОРА: У шали сам говорила сестри Елизабети да се даље не може овако и да ако желимо да наставимо са школом, морамо да набавимо негде неког милионера. Стотину пута сам озбиљно понављала реченицу: „Морам наћи неког милионера!”

ПАТРИК: А ја сам тај милионер?

ИСИДОРА (*прли ја*): Ви сте тако предиван и леп човек. Желим да нам дете буде лепо и назваћемо га Патрик. Он ће имати два талента, да компонује музику и да ствара одмах плес за њу.

II

Школа, истрчавалу деца, сва су једнообразно обучена у беле тунике као и Исиidora, она их учи да плешу, а затим заједно плешу и певају. Патрик их после краће паузе прекида носећи јагоде певајући.

ПАТРИК: Донео сам вам воћееее!

Деца прилазе, узимају.

ИСИДОРА (*смејући се*): Увек ми прекинеш час слатким изненађењима!

ПАТРИК: Да ли би волела да проведеш зиму у војњи реком Нил, да побегнеш из овог сивог суморног неба у блистав сунчев сјај! Јахта је спремна!

ИСИДОРА: Шта ћу тамо?

ПАТРИК: Не знам, исто што и у било где другде.

ИСИДОРА: Али, шта ће бити са мојом школом?

ПАТРИК: То више није школа, то је постала болница. Сва ова деца имају наследне болести. Биће потребно много више напора да их одржиш у животу, него да их научиш да играју!

ИСИДОРА: Та деца су научила да се боре. Преживеће они све!

ПАТРИК: Твоја сестра Елизабета веома добро води школу, може и она да те замени.

ИСИДОРА: Значи да ја не водим добро школу? Осим тога, она ме мења кад идем на светску турнеју.

ПАТРИК: Ти си непрестано на светској турнеји. Када ниси на турнеји, онда обучаваш неку безначајну дечурлију.

ИСИДОРА: Ја сам свој живот дала уметности!

ПАТРИК: Зашто нећеш да се удаш за мене?

ИСИДОРА: Какво је то сад питање?

ПАТРИК: Обично!

СИДОРА: А зато би ти хтео да идемо... да ли је то медени месец?

ПАТРИК: Свеједно ми је за медени месец, али, забога, имамо сина Патрика, удај се за мене.

ИСИДОРА: Ја имам и кћерку!

ПАТРИК: Ја и на Диердре гледам као на своју кћерку!

ИСИДОРА: Не могу да се удам!

ПАТРИК: Зашто?

ИСИДОРА: Из принципа! Нема веће лудости за једног уметника од брака! Кад већ ја живим у целом свету, зашто би ти провео свој седећи у ложи и дивећи ми се!

ПАТРИК: Ти не би морала да идеш на турнеје кад би се ми венчали!

ИСИДОРА: И шта бисмо онда радили?

ПАТРИК: Живели бисмо у мојој кући у Лондону, и на имањима.

ИСИДОРА: И шта после тога?

ПАТРИК: Имамо и јахту! Путовали бисмо по свету!

ИСИДОРА: И шта бисмо после свега тога радили?

ПАТРИК (љуџиџо): Радити, радити, шта бисмо радили. Ништа не бисмо радили! Ништа, баш ништа, ако ти се не допадне можеш се увек предомислити и почети радити нешто!

ИСИДОРА: Богатство и луксуз не обезбеђују и задовољство, драги мој Патриче. Богати људи тешко и постижу било шта озбиљније у свом животу осим задовољства.

Патрик је љуџиџо ђлега.

ИСИДОРА: Сваку жену можеш да венчаш, али Исидору не.

ПАТРИК: Хоћеш да идемо ипак у Египат.

ИСИДОРА: Зашто?

ПАТРИК: Да видиш пирамиде!

ИСИДОРА: Можеш ли да ме поведеш никуда!

ПАТРИК: Веома си тешка жена, Исидора!

Исидора ћочиње да њлеше.

ПАТРИК: Шта хоћеш ти у ствари од живота?!

ИСИДОРА: Хоћу да стварам слободу и да слободно стварам живот!

ПАТРИК: Унајмићу оркестар и где год будемо путовали моћи ћеш са њима да ствараш своју слободну уметност!

ИСИДОРА: Не треба ми оркестар!

ПАТРИК: Добро, онда ћу ти набавити младог прелепог пијанисту (обраћајући се иза сцене њослузи). Позовите господина Армонда де Бреја!

Улази њосћарији њијанисћа, ћелав на ѡмењу са дујом косом и са наочарима. Исидора је збуњена кад ња ујледа, а заћим љућиићо њојледа Паћрика, који се смеје!

ИСИДОРА: Драги, па он је тако гадан.

ПАТРИК (смејући се): Зашто, драга, он је диван пијаниста!

Исидора ња ѡћа корњом, Паћрик оглази смејући се.

ПАТРИК: Ти у свему пронаћеш лепоту, наћи ћеш и у Бреју!

Почиње клавирска музика.

ИСИДОРА: Господине Де Бреј, стајаћете иза завесе и свирати.

ДЕ БРЕЈ: Зашто не могу да вас видим, госпођице Данкан?

ИСИДОРА: Господине Де Бреј, ви сте само пијаниста, и свираћете.

Де Бреј оглази у сенку иза завесе. Исидора ићра.

ДЕ БРЕЈ (иза завесе): Госпођице Исидора, ја морам да вас видим како играте. Ја вас обожавам, молим вас, дозволите.

ИСИДОРА: Господине Де Бреј, морам вам признати да вас се на просто физички гнушам! Не желим да кварим своју игру вашим присуством.

ДЕ БРЕЈ (њлачући): Ја сањам о вама док пишем музику. Ви сте за мене музика. Молим вас, драга Исидора.

Исидора иџра веома занесено и одушевљено музиком коју чује.

ИСИДОРА: Ко је компоновао ову музику?

ДЕ БРЕЈ: То сам ја написао за вас први пут кад сам вас угледао на сцени.

ИСИДОРА (*џрошаџџа*): Чудесна је. Као да извире из моје душе.

ДЕ БРЕЈ (*џровирујући иза завесе*): Нешто сте рекли?

ИСИДОРА: Свирајте, господине, само свирајте!

Исидора џлешући оглази иза сцене до џосџодина Де Бреја.

ИСИДОРА: Ох, господине Де Бреј, ви тако дивно свирате, како ми није било јасно раније да имате сјај генија! Ви сте велики човек!

Заџрљени несџају из сенке. Улази џуџиџи Паџрик! Долази Исидора.

ИСИДОРА: Ох, драги, имам понуду.

ПАТРИК: Да.

ИСИДОРА: Идем у Париз на концерт.

ПАТРИК: Да.

ИСИДОРА: Жао ми је што те остављам самог.

ПАТРИК: Да.

Исидора му џрилази, џуби џа и крене да иде.

ПАТРИК: Да ли ћеш да поведеш и свог принца жабу Де Бреја?!

ИСИДОРА: Шта? Не разумем!

ПАТРИК: Шта шта? Зар мислиш да ја не видим ништа?!

ИСИДОРА: Ти ме шпијунираш!

ПАТРИК: Ово је моја кућа и знам све шта се дешава, немам потребе да те шпијунирам!

ИСИДОРА: Ја сам заљубљена у човека који је геније!

ПАТРИК: Геније? Геније? Та жаба?

ИСИДОРА: Андре познаје моју душу која се ослобађа док он свира.

ПАТРИК: Жаба!

ИСИДОРА: Хвала ти драги Патриче, био си у праву! Пронашла сам лепоту и у њему.

Улази Де Бреј. Паџрик бесни, бацајући сџвари око себе и на Де Бреја, која оџера са сцене.

ПАТРИК: Ти, моја душо, имаш душу курве! Курве! Ја ти нудим свет на длану, а ти хоћеш жабе и слободу. Узми је! Одлази, одлази! У ствари, одлазим ја!

Долазе јој деца, Исидора шири руке, њрли их и њлаче. Долази Црни човек.

ИСИДОРА: Видела сам те то јутро како зуриш у мене очима пуним сажаљења!

ЦРНИ ЧОВЕК: Ја немам сажаљења!

ИСИДОРА: Да ли да играм?

ЦРНИ ЧОВЕК: Прекасно је!

ИСИДОРА: Како би ми празан и мрачан живот био без њих!

ЦРНИ ЧОВЕК: Ускоро, ускоро!

ИСИДОРА: Они су ми испунили живот срећом, нема љубави за друге.

Црни човек њрилази Исидориној деци и њира са њима Шоѡенов „Посмрѡни марш“. Појављује се и Паѡрик, који само сѡји у уѡлу сцене ѡушећи ѡомѡус. Исидора ѡовори ѡублицѡ.

ИСИДОРА: Било је рано јутро када сам последњи пут видела моје мале анђеле. Пустила сам их да се играју, нисам обраћала пажњу. Сингер је желео да се видимо. Онда је мала Диердре приљубила усне уз стакло кад су полазили. Нагла сам се и пољубила стакло са друге стране, тачно уз њене усне. Тај хладни додир стакла деловао је на мене језиво. Ипак, помислила сам да сам најсрећнија жена на свету. Имам своју уметност, успех, богата сам, волим и имам своју прелепу децу. Онда се појавио Патрик и једва успео да прозбори речи:

ПАТРИК (из уѡла ѡроѡвара): Деца... Деца... су мртва! Паѡрик оглази.

ИСИДОРА (смешећи се хистѡрично и одусѡно): Трагични прелудиј пресекао је све моје наде и животну радост заувек. Бол може да убије, иако неки људи мисле да живе и после великих жалости. Тело још траје. Када се дух сломи, он је сломљен заувек. Ово су последњи дани мога духовног живота. Имам само једну жељу: одлетети, одлетети што даље од овог ужаса. Мој живот је постао серија лудачких бекстава.

После завршене ѡлесне ѡачке, чује се звук кочница, ломљава ауѡомобила и звук реке, и крик! Црни човек оглази са децом.

ИСИДОРА: Обузима ме чудна непокретност. Крикнула бих криком који долази издалека при рођењу и при смрти. То је матерински крик туге и радости – матерински крик стварања. Чујем њихове гласове. Где су они сада, крхки, нежни? Моја дивна деца? Желим да летим, летим далеко од свега, преко океана, преко снова и стварности, далеко од свега, где се ниједан глас не чује, само тон. Само тон.

Исидора одлази са сцене, али је пресрећне Црни човек.

ЦРНИ ЧОВЕК: Исидора! Ти си кћер сунца!

Исидора се заустави.

ЦРНИ ЧОВЕК: Ти си послата на земљу да донесеш велику радост свим људима осим себи! Из те ће радости бити основана нова религија. Саградићеш бројне храмове по целом свету. Сви ти храмови биће посвећени Лепоти и Радости, јер ти си кћи сунца!

ИСИДОРА: Радост свима, али не и себи! Збогом стари свете, добар дан Нови свете!

ЦРНИ ЧОВЕК: На твом челу стоји утиснут знак великих несрећника овога света!

ИСИДОРА: Је л' Каинов знак?

ЦРНИ ЧОВЕК: Мени се не може играти живот! Никад не изазивај своју судбину.

Црни човек несћaje, а затим и Исидора.

III

Русија. Исидора излази у потпуно црвеној туници на сцену, иза ње је слика Лењина и сличних социјалистичких обележја.

РУС: Само Руска влада може да вас разуме! Ми ћемо вам отворити Вашу школу!

ИСИДОРА: Товариши, Товариши! Од сада стално играм Револуцију и позивам потлачене на оружје, и играм за лепи Нови Свет који је Створен! За свет Другова!

Изрази одушевљења.

ИСИДОРА: Ја хоћу да играм за масе, за радне људе којима је потребна моја уметност... Хоћу за њих да играм бесплатно. Желим да радим за будућност руске револуције и њене деце.

Исидори прилазе деца, сада сиромашна и у ришама.

ИСИДОРА: Драги моји, зашто гладујете, зашто! Не, не могу све, не могу све, не могу!

Громојласно креће музика. Узима их за руке и води их иза сцене. После крајње ђаузе враћа се са децом, сада су сви у црвеним џункама и изводе крајњу ђлесну џачку, да би у џренуџку ђаузе, ђочела руска ђесма, Каљинка. Исидори се ђридружује на сцени и неколико Руса у руској униформи и рубашкама као ђролеџери џђрајући са ђом, а заџим је односе.

IV

РУСКИ АТЕЉЕ НАПУЊЕН СЛИКАМА, НАЈАВАМА ПОЗОРИШНИХ ПРЕДСТАВА, БОЕМСКА ЖУРКА ЈЕ НА ВРХУНЦУ. ЈЕСЕЊИН СТОЈИ ОКРУЖЕН ОБОЖАВАТЕЉКАМА, ГОВОРИ СВОЈУ ПОЕЗИЈУ.

ЈЕСЕЊИН:

Ви памтите,
ви све добро памтите, знамо,
како сам стајао
вама сучелице;
узбуђено сте ходали по соби амо, тамо
и грубе ми речи
бацали у лице.

Говорили сте:
растати се треба,
да вас је сломио,
овај живот гадан,
да вам је служи́т кору хлеба,
а мени је -
да све ниже падам.

Љубљена!
Срце нисте дали мени.
И нисте знали да сред тога драча
ја бејах као коњ, и сав у пени,
ошинут бичем смиона јахача.
Ви нисте знали,
у диму што се клати
и у животу који шиба бура,

мучим се стога што не могу знати
камо нас судба догађања гура.

Лицем к лицу
лица видети није.
Види се боље на растојању.
Кад море кипи и ври -
брод је у бедноме стању.
Земља је брод!
И нагло неко
у живот нови, нову славу
и поред буре, равно пријеко,
упутио је лађу праву.

Тко од нас није на палуби тако
псовао, бљувао, падао с ногу?
Мало је тих што сасвим лако
ваљање такво поднети могу.

Тада сам и ја,
уз хуку вода,
но добро знајући што радим,
сишао на дно овог брода,
јер повраћања тог се гадим.

То дно беше -
руска крчма нека
и ја уз чашу сваким даном,
знајућ да патњи нема лека,
убијам себе
у отрову пијаном.

О љубљена!
ја бијох зао
и очи су ваше
болно сјале,
јер пред вама сам често знао
траћити себе на скандале.

Ви нисте знали,
у диму што се клати

и у животу који шиба бура
мучим се стога
што не могу знати
камо нас судба догађања гура.

Године су прошле.
ја сам у добу ином.
Не осећам и не мислим по стару.
И говорим за празнике, уз вино:
хвала и слава кормилару.
Данас ме нека
тиха нежност пече.
Сетих се вашег умора и јада.

И ево, журим,
хоћу да вам рекнем
какав сам био
и какав сам сада!

Љубљена!
Могу поносно да пишем:
ја нисам пао умирући
и сад у овој земљи, више
од свију, сапутник сам љући.

Ја нисам тај
што бејаш тада.
Не бих вас мучио
ко у оно вријеме.
За знамен слободе
и часног рада
чак до Ламанша спреман сам да кренем.

Опрости ми...
ја знам: ви сте друга -
ви проводите с мужем живот чедан
и не треба вам прошли јад и туга,
и ја сам вама
посве непотребан.

Нек живот води вас

звјезда што пламти,
под топлим дланом обновљене сени;
Но с поздравима
заувјек вас памти
познаник добри, ваш Сергије Јесењин

(Писмо жени)

Обузећи Јесењином, нико од присућних није приметио када се на сцени јојавила Исидора Данкан. Зачуђено и с нескривеним огушевљењем посматрала је Јесењина док говори поезију.

ИСИДОРА (изненада је почела да айлаудира пружајући руке према Јесењину):
Браво! Браво, друже! Браво!

Јесењин је заћушао ледајући збуњено Исидору, мало и љуштио што ја је прекинула из заноса. Други су пошли према Исидори огушевљени:

ГОСТИ: Лично Исидора! Ура, Исидора! Живела Исидора!

ЈАКУЛОВ: Исидора, најзад! А ја сам мислио да нећете доћи! Исидора!
Упознајте се: ово су московски уметници, песници, глумци... Боџи!
Животно позориште!

ИСИДОРА: Боџи! Карашо! Љубљу.

ЈАКУЛОВ (приносећи њи): Мис Данкан, треба пити! Дринк! Обичај! До дна!

ИСИДОРА: Дринк! Карашо! Друг!

Сви су зајевали

„Дуња! Дуња! Дуња!
Дуња, пиј до дна!
Пиј до дна, пиј до дна!...”

Исидора је лајано испила пола чаше, а затим брзо пришла Јесењину и пружила му чашу.

ИСИДОРА: Дринк! Карашо! Друг! Брудершафт, до дна, хоћете ли? Златна глава! Никад нисам знала да песник може бити тако леп као његове речи!

Јесењин је као зачаран, узима чашу и једним љуљајем је испија. Исидора је, журнувши прстије у његову косу, пришла и страсно ја пољубила.

ЈЕСЕЊИН: Ви можете бити моја муза! Чекао сам вас читав живот!

ИСИДОРА: Шта то говори „Златна глава”? Не, не говори, нежно пева својој Исидори!

ЈЕСЕЊИН: Колико топлоте и љубави исијава из ваших очију. Како нежно милујете моју косу. Богиња, бронзана богиња!

ИСИДОРА: Како си прекрасан! Млад! Мој бог! Године и душа нису увек вршњаци... „Ах твоја душа је дубока као јама, привлачиш ме. Немам снаге да се супротставим!”

Исидора поново пољуби Јесењина. Прилијени једно уз друго, сјушћају се на колена. Јесењин обујми њено прејасно шело.

ЈАКУЛОВ: Исидора! Укротила си нашег Сергеја.

НЕКО ОД ГОСТИЈУ: Није баш јасно, ко је кога укротио!

ЈЕСЕЊИН:

Ал' ипак ти ми нежност дај
У страсти пољупца што вара,
Нек срце вечно сања мај
И с оном другом разговара.

ИСИДОРА (љубећи Јесењина у љаву): Геније! Ти си геније!

ЈАКУЛОВ: Готов је, пропао је Јесењин. Води нашег генија као теленце на узици!

ГОСТ: Завидиш му? Криво ти је што богиња плеса није тебе изабрала?

ГОСТИ: Плес! Исидора! Плес! „Интернационала!” (певајући) Устајте, ви земаљско робље, ви сужњи које мори глад...

Почиње Интернационала, гости певају док Исидора плеше. После плеса сви одлазе са сцене.

ИСИДОРА (Јесењину): Уно моменто! Танго! Танго! Аргентински танго! Плиз!

Зачују се звуци аргентинског танга. Она плеше испред Јесењина и завршава испруживши испред њега на шейху шал, и сама се сјушћила поред њега.

ИСИДОРА: Ја лублу Језенин!

ЈЕСЕЊИН: Ја сам с тобом, Исидора! Ја сам с тобом, вољена! Не бој се, ја сам с тобом!

Јесењин усмјаје.

ИСИДОРА: Исидора се не допадати, Јесењину?

ЈЕСЕЊИН (*смејући се*): Допада се жена, Исидора! Допада! Надахнуће, смишљам песму!

ИСИДОРА: Карашо! Јес! Језенин! Бајрон!

ЈЕСЕЊИН: Како си ти смешна, Исидора! Слушај!

Седи поред мене, драга
И у очи гледај мени.
Осећања наших снага
Кротки поглед нек засени.

Затворивши очи, Исидора се лајано клањи у шакију стихова и почиње плес љубави у ритму Јесењиновој џаса..

ИСИДОРА: Језенин! Ти, Бог, твоји стихови, музика! Ја све разуми! Још! Још! Језенин!

Ја оставих крај где расте
Цвет у шуми и на њиви,
Усред горке славе градске
Ко протува да проживим.

ЈЕСЕЊИН (*іледајући њену иіру*): Браво, Исидора! Ти си чудо! Како си ти лепа жена!

ИСИДОРА: Ти гениј! Ти анђеол! Ти си ђавол!

Исидора усіаје и црвеним кармином напише на сцени (оілегалу) великим словима: „I LOVE JEZENIN!”

Јесењин ірилази оілегалу, гуіо іледајући напиіс све док му се на лицу не види іримаса сіпраха. У уілу сцене се іојављује и Црни човек.

ЈЕСЕЊИН: Исидора! Тамо... тамо је крв! Погледај, крв!

ИСИДОРА: Не, крв, не крв, љубав! Љубав! Ја лублу Језенин! Карашо?

ЈЕСЕЊИН: Црни човек!

ИСИДОРА: Не видим га!

ЈЕСЕЊИН:

Пријатељу, пријатељу мој,
тешко сам ти, тешко оболео.
Сам не знам како сколи ме тај бол.
Да ли ветар цвили
над пустаром кроз до оголео
ил' ко он, у шуми у новембру
по мозгу ми хара алкохол?

Глава ми ушима маше
 ко птица крилима. Гледам -
 На врату јој ноге да погледим
 ја више немам моћи.
 Црни човек,
 црни, црни,
 црни човек
 на кревет ми седа,
 црни човек ми не да
 да тренем целе ноћи.

Месец је умро.
 Прозор зора плави.
 Ах ти, ноћи,
 шта си испредала?
 Никога нема.
 С цилиндром на глави
 стојим. Сам...
 У срчи огледала...

ИСИДОРА (*прилази Јесењину плачући и плашећи се*): Не црног човека! Не,
 њега, њега сам оставила у старом свету!

ЈЕСЕЊИН (*вијан у делиријуму, разбија све по сцени и слике на које наилази*):
 Туго, несрећницо! Не црног човека, не, онда не хасбенд, не муж!

ИСИДОРА (*придружује се у ломљави по сцени*): Нема мужа, нема брата,
 нема ничег.

ЈЕСЕЊИН: Ничег!

ИСИДОРА: Нови свет! Нови свет! Дошла сам никуда!

ЈЕСЕЊИН: Нема деце, нема ничег.

ИСИДОРА: Не децу, не, деце има, деца су све.

*Јесењин јој прилази, док она хистерично понавља гечја имена,
 грмусајући је а заштим је баци на под!*

ЈЕСЕЊИН: Твоја деца мртва! Твој муж мртав! Ја твоје дете! Ја твој муж!

ИСИДОРА: О, Сергеј, Сергеј, мој син, мој син... (загрљени падају на сцену)
 ДА, Сергеје! Ти си ми све!

Долази Јакулов са два јосића са прелазне забаве.

ЈАКУЛОВ (*пјегајући за Јесењиним и Исидором како оглазе*): Не волим речи као што су генијалан, генијални, али кад је Станиславски то рекао за њу, то је то.

ГОСТ: Генијална можда јесте, али приказ баш и није естетски.

ЈАКУЛОВ: Како то мислиш?

ГОСТ: Остарила је, груди се обесиле, стомак се покреће! Време је да се старица, одмори!

ГОСТ 2: Уз нашег младог имажинисту Јењењина.

ЈАКУЛОВ: Вама треба зачепити уста да не говорите такве гадости!

ГОСТ: Зашто? Ми смо апсолутно у праву. Ја бих дозволио овој баки да се овако босонога преврће само у бањама!

ГОСТ 2: Колико она има година, ето сам кажи?

ЈАКУЛОВ: Не интересује ме.

ГОСТ: Ја ћу да ти кажем. Шездесет и четири.

ЈАКУЛОВ: То није тачно, измишљаш.

ГОСТ 2: Јесте, сећам се, играла је још за време Александра у Михајловском позоришту.

ЈАКУЛОВ (*смејући се цинично*): Онда и ти имаш седамдесет година!

ГОСТ: Наши бапци у њеним годинама ходају са штапом.

ЈАКУЛОВ (*оглазећи, љушиш*): Право сте друштво будала!

Два јосџа се смеју, а зајим и они оглазе са сцене.

V

АМЕРИКА. ИЗЛАЗЕ ДЕВОЈЦИЦЕ У ЦРВЕНОМ И ИГРАЈУ *LE SOLIL LEUT*, ILI *LE CHENT PARTISHAN* ТЈ. У НАШЕМ ПРЕВОДУ ПО ШУМАМА И ГОРАМА, ПЛЕС ИСИДОРЕ СА ЦРВЕНОМ ЗАСТАВОМ. ПО ЗАВРШЕТКУ ПЛЕСА, ЈЕСЕЊИН ИЗЛАЗИ И ПОЗДРАВЉА ПУБЛИКУ И НОВИНАРЕ.

ЈЕСЕЊИН: Велкам Америка!

Чују се звиждуци. Новинари са фотоапаратима излазе на сцену.

ИСИДОРА (*публици*): Зар немате снаге за сопствену револуцију! Пробудите се! Немојте дозволити да манипулишу вама!

ЈЕСЕЊИН: Доносим вас поздраве из Совјетске уније. Душа Америке и Душа Русије морају да се разумеју!

НОВИНАР: Госпођо Данкан, изгледате младо, како вам успева тако да изгледате?

ДАНКАН: Једем шта хоћу, пијем шта хоћу и удата сам за дивног човека.

НОВИНАР: Зашто сте постали руски грађанин?

ИСИДОРА: Зато што сам се заљубила у Руса.

ЈЕСЕЊИН (*обраћајући се Исидори*): За мене је завршено, не могу више да их гледам!

ИСИДОРА: Не, не драги мој, поему треба да прочиташ.

ЈЕСЕЊИН (*излазећи*): Завршено је!

ИСИДОРА: Ја ћу вам играти, а Јесењин ће вам рецитовати поему!

НОВИНАР: Морам да вас питам, чули смо да је Јесењин био веома насилан према вама?

ИСИДОРА: Као и сваки Рус, мало смо разбили намештаја на броду, то је све. Јесењин је руски сељак, а они имају обичај суботом да се напије и туку своју жену! Ипак, мој Јесењин није само руски сељак. Он је геније!

НОВИНАР: Зову вас Дуњка комунисткиња, да ли сте и ви комуниста, госпођице Данкан?

ИСИДОРА: Сергеј и ја смо уметници, и као сви уметници смо истинити револуционари, не знам ништа о политици. Револуција не треба да буде политика. Кад би људи слушали своју душу, а не мозак знали бисмо како да живимо. То је револуција. Сергуша, дођи да рецитујеш своју поему, а ви пружите њему своје руке као што сам ја своје срце!

НОВИНАР: Зашто не волите Америку?

ИСИДОРА: Често се наводе моје грубе речи које сам изрекла на рачун Америке. То не значи да ја Америку не волим. То значи да је волим исувише!

НОВИНАР: Али Русе највише!

ИСИДОРА: Познавала сам човека који је страсно волео жену која није за њега била заинтересована и која га је доста грубо одбила. Он јој је сваког дана слао писмо пуно увреда. Кад га је она запитала: „Зашто ми пишете такве грозоте?“, он јој је одговорио: „Зато што вас тако лудо волим?“

Сергеј се враћа.

НОВИНАР: Господине Сергеју, да ли сте бољшевик?

СЕРГЕЈ (*вагећи ђишћољ*): Ја сам поета. Јутрос сам написао за вас једну поему (*показујући ђишћољ*). Ово је прва поема за Америку, зар не видите како је дивна ова поема?

Јесењин почиње да пуца, Исидора се смеје и Јесењин с њом, новинари вришћећи беже са сцене. Исидора са црвеним плашћом игра са Јесењином јојак! Смех и музику прекида Црни човек, који држи срп и чекић, са дршкама које имају гуџачке црвене свилене шалове. Исидора је нејомична.

ЈЕСЕЊИН:

Што сам? Тко сам? Ја сам само сањар,
чији поглед гасне у магли и мемли,
живио сам успут, ко да сањам,
као многи други људи на тој земљи.

И тебе сад љубим по навици, дете,
зато што сам многе љубио, болећив,
зато успут, ко што палим цигарете,
говорим и шапћем заљубљене речи.

„Увијек” и „љубљена” и „упамтићу”,
а у души вазда иста пустош зрачи;
ако дирнеш страст у човекову бићу,
истине, без сумње, никад нећеш наћи.

Зато моја душа не зна што је језа
одбијених жеља, несхваћене туге.
Ти си, моја гипка, лаконога брезе,
створена и за ме и за многе друге.

Али, ако тражећ неку сродну душу.
везан против жеље, утонем у сети,
никад нећу да те љубомором гушим,
никад нећу тебе грдити ни клети.

Што сам? Тко сам? Ја сам само сањар,
чији поглед гасне у магли и мемли,
и волим те успут, ко да сањам,
као многе друге на тој земљи.

ЦРНИ ЧОВЕК: Време је!

ЈЕСЕЊИН: Ја сам Божја свирала! Што удахнем то издахнем. Све оно
о чему сам маштао, чему сам се надао, одлази у прах. У Москви

нисам нашао себе. Од породичног живота немам ништа. Хоћу да бежим. Куда?

ЦРНИ ЧОВЕК: Ја ћу те одвести!

ИСИДОРА: Не и њега! Узми мене! Мене!

ЈЕСЕЊИН (*обраћајући се публици*): Довиђења, друже, довиђења. Умрети није ништа на овом свету ново. Ал' ни живети баш није најновије.

Црни човече
Сит сам иследника!
Гњурац ниси,
талог не извлачи!
Шта ме се тиче живот
Песника – изгредника?
Другом ти то
чати и тумачи.

ИСИДОРА (*устијаје и покрећима као да се ослобађа тешкобе јовори*): Кад се одвајамо од особе коју волимо, чак и кад нам се срце цепа од бола за њом, истовремено доживљавамо и неко осећање ослобођења.

Бејаше красан,
А уз то поета,
С невеликом
Ал' жилавом снагом,
И неку је жену
Од четрес и кусур лета
Звао девојчуром
И својом драгом.

Јесењин и Црни Човек одлазе.

ИСИДОРА (*одсушно понављајући његове речи*): Довиђења, драги, довиђења! Довиђења драги, без руке, без слова. (*Крајња пауза*) У свом животу упознала сам многе велике уметнике, и многе људе које бисмо могли назвати успешним, али никад ниједног ко је био срећан! Неки то успешно блефирају! Иза њихове маске човек уочава нелагоду и патњу. На овом свету срећа и не постоји. Постоје само срећни моменти!

Појављује се Врачара.

ИСИДОРА: Драга пријатељице, погледај за мене последњи пут у карте! Можда је остао неки срећан моменат за Исидору!

ВРАЧАРА: Ви ћете народе увести у једну нову религију и подићи храмове по читавом свету.

ИСИДОРА: То си ми већ рекла! То више није срећа за мене.

ВРАЧАРА: Ви сте под великом и чудесном заштитом, анђели вас чувају. Доживећете дубоку старост. Заправо живећете заувек!

ИСИДОРА: Ни то није срећа! Срећа је у пролазном дивном тренутку који се понекад понови!

Исидора оглази, крајко насћављајући свој последњи плес с почетка драме, Вајнерову „Изолдину смрт“.

VI

ПРИЗОР СА ПОЧЕТКА ДРАМЕ. ЗАБАВА. СЕНКА ВЕЛИКОГ ЦРНОГ ГАВРАНА! ЦЕЗ. НА СЦЕНИ СУ ПАРОВИ КОЈИ ПЛЕШУ. ПОЈАВЉУЈЕ СЕ ИСИДОРА СА ЦРВЕНИМ ВЕЛИКИМ ШАЛОМ. У СУПРОТНОМ УГЛУ, ПОЈАВЉУЈЕ СЕ ЦРНИ ЧОВЕК. ИСИДОРА МУ ПРИЛАЗИ ОПЧИЊЕНА И ПОЧИЊЕ ДА ПЛЕШЕ ОКО ЊЕГА ТАНГО. ОН ЈОЈ СЕ ПРИДРУЖУЈЕ. СА СЦЕНЕ СВИ ПОЛАКО НЕСТАЈУ,

ИСИДОРА (обраћајући се публици): Можда у животу уопште нема потпуног уживања, постоји само нада. Нада. (крајка пауза) Поздрав пријатељи, одлазим у вечну славу!

Плес се насћавља. Црвени шал се вијори око њих двоје, Црни човек обавија шал око Исидориној враћа, на сцени је полаћано заћамњење, чује се крик и шкрић кочница аућомобила бућатија, крах!

Музика „Бахов g-гур“, концерћ који је одсвиран по њеној жељи на сахрани. На сцену излазе деца која носе велики назив који подсећа на покров. „Трућа Исидоре Данкан“ и заћшаве земаља у којима је основала школе – Америка, Француска, Немачка, Совјетски Савез и на крају – чићав свет.

КРАЈ

ДУБРАВКО И САЊА²

ЛИЦА:

САЊА АНЂЕЛКОВ (сметње из спектра аутизма)

ЛЕНА АНЂЕЛКОВ

МИЛОШ АНЂЕЛКОВ, богати грађанин,

СЛОБОДАН, градоначелников рођак

ДУБРАВКО ФИЛИПИ (има даунов синдром)

МИЛАН ФИЛИПИ, богати грађанин

НАТАША ФИЛИПИ

ЗОРАН, братанац госпође Анђелков

ИВАН, Дубравков пријатељ,

НЕМАЊА, Дубравков пријатељ

РАТКО ГРАДОНАЧЕЛНИК

ЖАРКО СЕКРЕТАР

МИШКО СЕКРЕТАР

ВАЊА СВЕШТЕНИК

ДЕКИ СВЕШТЕНИК

ИГОР СЛУГА

ДРАГАНА АПОТЕКАРКА

ТАЊА ДАДИЉА

² Драма Дубравко и Сања рађена је по мотивима Шекспирове драме Ромео и Јулија, с тим што су главни ликови ове драме особе са сметњама у развоју, те је и основна идеја ове драме била у сукобу због различитости, односно толеранцији према различитостима. Имала је премијеру у Позоришту на Теразијама, 13.децембра 2010.године

I

СТАН АНЂЕЛКОВ. МАЈКА ЈУЛИЛИНА НЕШТО РАДИ НА ЛАП ТОПУ. УЛАЗИ АНЂЕЛКОВ.

АНЂЕЛКОВ: Опет читаш те глупе новине

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Кад ми не даш паре да скочим до Ушћа

АНЂЕЛКОВ: Него је л' писала Сања?

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Није, кад си шкрт, па ни пару детету да пошаљеш.

АНЂЕЛКОВ: Ја? Шкрт? Послали смо је у Француску да студира и после ја шкрт....

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Дај ми онај лап топ, да четујемо с њом.

АНЂЕЛКОВ: Таман посла! Он је нов! Ето ти тај, ради исто што и нов!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: А нови ћемо да упалимо за две године, док мало остари.

АНЂЕЛКОВ: Него шта, вино и лап топови што су старији то су бољи!

АНЂЕЛКОВ: Је л' на вези?

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Ево мамино сунце, учи на интернету!

АНЂЕЛКОВ: Учи, учи, већ две године не силази с тог интернета! Шта каже мамино сунце?! Какво је време у Паризу!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Пала на испиту!

АНЂЕЛКОВ: Пала је и на претходних пет! Ради ли она још нешто осим што пада? За три године пала је седамнаест испита и седам колоквијума.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Положила је онај испит како беше...

АНЂЕЛКОВ: Јест прошле године физичко, и то тако што сам платио професора да је оцени из пливања, али у фискултурној сали на струњачи.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Ха, заљубило се мамино дете

АНЂЕЛКОВ: Шта!?

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Пише: заљубила се.

АНЂЕЛКОВ: Па је л' сам је ја послао да студира ил' да се заљубљује

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Дадиља ми каже да је из добро породице.

АНЂЕЛКОВ: Питај је да није неки црнац!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Расисто.

АНЂЕЛКОВ: Пусти ти то, немам ништа против њих док су у Африци!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Није црнац!

АНЂЕЛКОВ: Да није Кинез?

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Није.

АНЂЕЛКОВ: Арапин?

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Наш је.

АНЂЕЛКОВ: Који су то наши?

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Па наши.

АНЂЕЛКОВ: Мора да нема за шта пас да га уједе. Кажу дадиљи да нећу да јој дам ни паре док не сазна ко је и шта је! Нисам ја њу послао да шета с момцима него да пази на моју кћер.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Није ни сиромашан!

АНЂЕЛКОВ: Онда морам да знам његову породицу. Сви богати су моји сарадници!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: ФИЛИПИ!

АНЂЕЛКОВ: Какво му је то презиме.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Какво је твоје АНЂЕЛКОВ.

АНЂЕЛКОВ: Реци шта раде.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Ма исто, ко и ти.

АНЂЕЛКОВ: Значи бави се дрвном индустријом. Знао сам да треба и ја да купим акције југодрва!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Има телефонску компанију и фабрику обуће!

АНЂЕЛКОВ: Бежи, дај да видим. *Сегне!* Шта сад да притиснем. Је л ово! Ааа! Нестаде

Жена се смеје.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Ту, се гаси!!

АНЂЕЛКОВ: Ти ћеш да ми кажеш где се пали. Ево ту! Ха! Паметна је татина кћи, на тату. Тако се то моја жено ради, пара на пару иде. Опет се угаси!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Пао систем.

АНЂЕЛКОВ: Подигни тај систем и реци дадиљи да хоћу да видим ћерку и тог дивног дечка на забави. Хоћу да га упознам.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Хоћу, али кад ми купиш нови лап топ, овај си покварио.

АНЂЕЛКОВ: Даћу ти онај новији, кад пошаљеш ћерки поруку.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Ево, пишем. Дођи на... а што?

АНЂЕЛКОВ: Зато што правимо маскенбал у част градоначелниковог рођендана. И могли би и његове родитеље да позовемо. Па да! Пошаљи позивницу и њима!

II

ЗАБАВА — ВЕЧЕРА — МАСКЕНБАЛ. Долази Сања коју води дадиља. Улази за њом са маском и Дубравко са Иваном. Музика и даље, Сања приђе Дубравку и поведе га пред оца. Музика стаје.

САЊА: Е, ово је мој Дубравко!

Дубравко се поклања!

АНЂЕЛКОВ: Леп дечко, леп. *Огведе га мало у страну.* И значи теби се свиђа моја девојчица.

ДУБРАВКО: Ја сам се заљубио у Сању! И она се заљубила у мене!

АНЂЕЛКОВ: Паметно, паметно. Него, шта ти нудиш за моју кћер?

ДУБРАВКО: Нудим јој своју безусловну љубав!

АНЂЕЛКОВ: Пустити љубав, него, дај нешто друго, неки сектор предузећа.

ДУБРАВКО: Нудим јој провод, путовања, забаву, љубав.

АНЂЕЛКОВ: Опет ти умећеш ту љубав. Да ти нешто кажем, кад имаш паре онда имаш и љубав. Ето, мене нпр. док сам био гоља, могао сам да волим колко сам тео, ал' цаба, а кад сам набавио свој први милион, много богато волим. Разумеш ти мене сад.

ДУБРАВКО: Разумем.

АНЂЕЛКОВ: Шта разумеш.

ДУБРАВКО: Да треба да набавим свој први милион да бих могао да вам дам за руку ваше кћери!

АНЂЕЛКОВ: Свиђа ми се како размишљаш. Нисам баш тако мислио, али поштујем партнера. Ако је то твоја воља онда се слажемо! Дај руку! То ће ми бити најбоља инвестиција.

ДУБРАВКО: Ја морам прво да питам тату.

АНЂЕЛКОВ: А и тата ће да стигне сваког трена, па ћемо све вечерас да решимо, па кад се тата и ја договоримо, има да будемо најјача фамилија у земљи, у ствари, каква земља, у ванземљи.

ГЂА АНЂЕЛКОВ: Полудео је ове недеље са ванземаљцима.

АНЂЕЛКОВ: А сад весеље!

Музика опет почиње, људи иду. У једном тренушку Дубравку пада маска са лица. Анђелков се окреће пренерази се легајући у њега. Диге руку, музика стаје. Сви ћуше. Анђелков прилази Дубравку. Загледа га у лице, пролази око њега. Онда се насмеје.

ДУБРАВКО: Знам да је ова љубав некако дошла изненада, али ми се волимо и ништа на свету овом то не може променити.

Улазе Дубравкови рочишћељи, и немо праће сцену!

АНЂЕЛКОВ: Ха, ха, мислили сте да ме пређете. Дубравко има још једну маску. Ха, ха...*(тишина)* Шта ћутите!

ДУБРАВКО: *Оглазећи не видећи рочишћеље.* Господине, ову увреду вам моја породица неће опростити!

САЊА: Тата, ти си тако одвратан!

АНЂЕЛКОВ: Што сине, па стварно сам мислио да...!

САЊА: Намерно си га увредио!

АНЂЕЛКОВ: А шта нема маску?! *Бесан.* Јесам ли те лепо питао шта је он? Јесам питао?

САЊА: Питао си, али...

АНЂЕЛКОВ: Па ваљда се подразумева да нећу питати да ли ми зет има маску на глави! Или две маске! Али изгледа да је требало да то питам, пошто су ми и кћерка и жена и дадиља ометене у развоју!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Сад си претерао!

АНЂЕЛКОВ: Ја претерао. Питао сам за црнце, Арапине, Кинезе, сиромашне и богате! Видиш ли ти кога је она нама довела у кућу, па једва сам преживео кад је довела три медведића из зоолошког врта, а сад се још заљубила у Џингис Кана и довела га директно из Монголије!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Престани!

АНЂЕЛКОВ: Ниси ти кћери за Париз, ти си за Улан Батор!!!

МИЛАН: Господине Ађелков! Нанели сте смртну увреду мојој породици и мом сину! Од сад су наше две породице у рату!

НАТАША: Шта се дешава данашњим људима? Зар не видите да се они воле најчистијом љубављу! Свако то види само кад их погледа, али ви као да сте слепи. Да ли сте господине Ађелков, осећали икад оно што мој син осећа према вашој кћерки?

Ађелков збуњено љега рочишћеље који оглазе. Тишина! Сања љаче.

АНЂЕЛКОВ: Престани! Ја треба да плачем! Срамотите ме у рођеној кући! Е, мој Дубравко, зашто си Дубравко? А могли смо да имамо милионе, а ти мени тако.

САЊА: Дубравко није крив!

АНЂЕЛКОВ: Није, није, само је дошао са друге планете! Шта сте сви стали? Музика! Свирај! Играј!

III

Породица Филипи — бесни причају о увреди која им је нанесена од Анђелкова

МИЛАН: узрујанЦели град бруји о томе

НАТАША: Седи мало, немој да се нервираш, знаш да није добро за твоје срце.

МИЛАН: Замисли, како се он понео са мојим сином. И где је сад тај мој Дубравко!Игоре, где је Дубравко?

Улази Ијор

ИГОР: Треба да стигне сваког сваког часа.

МИЛАН: Какви су ови људи, и какав је ово град.

НАТАША: Злобни и подли.

МИЛАН: Замисли како се моје јадно дете осећало. Тај гнусни одвратни, бескурполозни! Он да каже да је мој син Џингис Кан. Шта сам ја онда?

НАТАША: Ти си онда Кублај Кан!

МИЛАН: Кублај је био син Џингису!

НАТАША: Онда си ти Џингис!

МИЛАН: Показаћу ја њему које ко! Идем из ових стопа код градоначелника. Ово ћемо на суд!

Улази Дубравко.

НАТАША: Дубравко, сине, драги.

ДУБРАВКО (*јрли је*) Сањин отац ме увредио!

МИЛАН: Све знамо сине, показате њему твој тата ко су Филипи!

ДУБРАВКО: Ја бих ипак мало да сачекамо са свађом. Шта ће онда бити са Сањом?

МИЛАН: Ово није само за тебе увреда, то је увреда за целу нашу фамилију.

ДУБРАВКО: Али он је у праву тата, шта сам ја и ко сам ја уопште!

НАТАША: Не будали Дубравко, ти си диван младић!

ДУБРАВКО: Ех, ја сам сад изгубљен, потпуно изгубљен!

НАТАША: Немој, сине, прибери се!

МИЛАН: Тебе је нашао да увреди. Тебе! А што не прича о својој кћерки! Што не каже нешто за њу, читав град зна да... ма ја има да му кажем у лице све!

ДУБРАВКО: Њу не дирај. Ја њу волим чистом љубави.

МИЛАН: Е, вала смо се сад усрећили с тим. Лепо сам ти казао да не читаш много књиге и Шекспира.

НАТАША: Е мој Дубравко.

IV

Породица Анђелков

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Ниси морао онако да извређаш младића!

АНЂЕЛКОВ: Јеси ли можда хтела да правиш свадбу?! Да ми буде зет?... Свашта!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: То није оправдање за понижење које си му приредио. И његови родитељи су фини људи.

АНЂЕЛКОВ: Па шта сам му рекао? Да изгледа као највећи освајач свих времена? Па је л' то увреда? Ја сам му дао комплимент!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Мука ми је од твоје глупог хумора! Иначе, мислим да Сања никад није била срећнија него кад сам је видела синоћ. И да знаш, мени се њих двоје баш допадају као пар. Нашу кћерку нико неће оженити из љубави.

АНЂЕЛКОВ: Е, мало сутра. Шта фали нашој кћерки? Нашој кћерки није ништа! Има да заврши и економски факултет, и докторске студије, и једног дана да наследи мене, а не да ми скупља по белом свету ометене у развоју. Шта треба да урадим, да отворим овде Друштво за ометене, па да их све позовем, па да направимо једну велику журку и да ђускамо! *Виче* Је л' то хоћете! Је л' то! Па жено, зар не схваташ колико проблема њихова љубав може да направи свима нама!

ГЋА АНЂЕЛКОВ *(оглазећи)* Љубав никад није проблем! И престани да вичеш. Ти си за лудницу!

АНЂЕЛКОВ *(још џласније, окреће се према публици)* Има да вичем колико хоћу. Је л' ти јасно! Нећете тај филм гледати, показаћу ја вама ко је ометен. Ви живите у облацима, сви живите у облацима! Како они уопште могу да живе сами без наше помоћи, а не могу ја до века да бринем о њој, а сад још и о њему! Како си то замислила ајд реци ми! *Окреће се, види да је сам. Оглази.*

V

ДУБРАВКО и Сања

ДУБРАВКО (*у башти испод прозора*) Изађи и говори опет, анђеле светли, што блисташ нада мном у овој ноћи.

САЊА: Дубравко, о, Дубравко! Зашто си Дубравко?

ДУБРАВКО: Шта сад да радимо Сања?

САЊА: Тата нам неће дати да се волимо!

ДУБРАВКО (*излазећи*) Онда ћемо побећи, далеко одавде у земљу где је једини закон љубав!

САЊА: Има ли такве земље?

ДУБРАВКО: Има, мора да има, и нас двоје ћемо је пронаћи.

САЊА: Ах, мој Дубравко.

ДУБРАВКО: Кажи само, и зачас ћу те одвести далеко од овог зла.

САЊА: Не смеш бити овде, ако наиђе неко нема нам спаса.

ДУБРАВКО: Што љубав може, она то и сме.

САЊА: Ако те виде?

ДУБРАВКО: Већа је опасност у оку твојем него у двадесет њихових мачева. Погледај ме мило, па ми нико ништа не може.

САЊА (*ілега іа умилно*) Је л овако?

ДУБРАВКО: Да, тако!

САЊА: Закуни се да твоја љубав неће постати варљива као месец.

ДУБРАВКО: Ако икад мила, љубав срца мог...

САЊА: Не, не куни се, иди сад. Лаку ноћ, мили.

ДУБРАВКО: О драга моја, остављаш ме !

САЊА: Шта би те ноћас задовољило?

ДУБРАВКО: Веран завет твоје љубави за мој.

САЊА: Мили Дубравко, ако ти је љубав часна, а намера брак, јави ми сутра где и када хоћеш, одмах ћу поћи за тебе. А сад хиљаду пута лаку ноћ!

ДУБРАВКО: Без тебе је та ноћ хиљаду пута тежа!

САЊА: Иди, Дубравко,

ДУБРАВКО: Волео бих да сам твоје птиче

САЊА: И ја, ал бих те грљењем убила. Лаку ноћ сад.

ДУБРАВКО: Лаку ноћ, љубави!

VI

На улици ИВАН и НЕМАЊА.

ИВАН: Ајмо одавде вруће је.

НЕМАЊА: Ајмо.

ИВАН: Помери се.

НЕМАЊА: Помери се ти.

ИВАН: Ајмо удариће нас сунчаница.

НЕМАЊА: Е баш нек удари!

ИВАН: Што си ти неки пргав тип!

НЕМАЊА: А ти си ми као бољи.

ИВАН: Не знам ко је јуче пекара натерао да поједе тепсију бурека јер га је мрко погледао.

НЕМАЊА: Ставио је у буреке мање сира, па сам се разбеснео.

ИВАН: А оног пролазника што се накашљао замало ниси удавио.

НЕМАЊА: Клин се клином избија, покушавао сам да га ослободим гушења гушењем.

Долази Дубравко.

ДУБРАВКО: Опет се вас двојица свађате.

ИВАН: Не свађамо се, само вежбамо оштрину ума.

НЕМАЊА: Кренули смо на Трг, али нам је Сањина фамилија рекла да ће нас пребити само ли се појавимо.

ДУБРАВКО: Не, нећемо ићи тамо

ИВАН: Види Дубравка, тебе су увредили, а ти се кријеш.

ДУБРАВКО: Опростио сам им.

НЕМАЊА: Теби су свраке попиле мозак.

ИВАН: Мора да си опет опијен неком Розалиндом.

ДУБРАВКО: Опростио сам им због љубави.

НЕМАЊА: Њен отац тражи новог младожењу, а тебе исмејава по читавом граду.

ДУБРАВКО: Сања само мене воли!

ИВАН: Добро, како ти кажеш, нећемо се ни са ким качите.

ДУБРАВКО: Сачекајте ме ту ја идем по мердевине од конопца.

ИВАН: Мердевине од конопца?

ДУБРАВКО: Да мердевине! Шта је ту чудно!

ИВАН: Ништа!

Оглази Дубравко. Појављује се Зоран

ЗОРАН: Момци, само једну реч да вам кажем: Јесте ли и ви глупи и без мозга као и ваш Дубравко?

НЕМАЊА: Тупане један, то је реченица.

ИВАН: Кажи још само једну такву реч-реченицу и средићу те!

НЕМАЊА: Стани, Дубравко је рекао да се не свађамо.

ЗОРАН: Ви не смете да мрднете без вашег глупавог лепотана?!

НЕМАЊА: Сад ћу ја да те средим!

ЗОРАН: Имате ли вас двојица мозак или га делите сви заједно у фамилији.

ИВАН: Е сад је доста, што је много много је!

ЗОРАН: Ја сам спреман, само ми дај повод!

ИВАН: Какав повод?

НЕМАЊА (*развађа их*): Много је овде пролазника, ако ћете се тући, онда се повуците са овог места.

Уштрчава Дубравко.

ЗОРАН: Ево вам га ваш паметни Дубравко!

ДУБРАВКО: Прођи, сад без свађе.

ЗОРАН: Ти си једна обична кукавица и нитков, и не желим да те уопште слушам! Ти си нашао да ми жениш рођаку? Баш да видим!

ДУБРАВКО: То што су се посвађале наше породице и што ме је твој теча увредио, не значи да морамо сви бити у свађи!

ЗОРАН: Пустите ме тог лажног хуманизма. Љубав, лепота, доброта.

ДУБРАВКО: Нисам ти нанео никакву увреду!

ИВАН: Ево ја ћу да ти нанесем једну повреду!

ДУБРАВКО (*прилази и покушава да наговори Ивана да се не шуче*): Драги пријатељу, нећемо тако, рекао сам.

ЗОРАН: Кукавица и слабић.

ИВАН: Ма ко кукавица сада ћу ја да ти покажем.

Дубравко их обојицу раздваја али Зоран најада Ивана. Гурају се и њагну обојица. Немања прилази Зорану који лежи и не помера се.

НЕМАЊА: Мртав!

ДУБРАВКО: Зар сам ја највећи баксуз овог света ?

НЕМАЊА: Дубравко, иди, бежи, овде ће ускоро постати густо, бићеш прогнан.

ДУБРАВКО: Прогонство је као смрт, срећа је овде где Сања живи. Свака мачка и пас, свака ништаван ствар ће моћи да је гледа, само ја нећу смети. Обична мува је срећнија, па сад кажи да прогонство није смрт.

НЕМАЊА: Иди брзо, неко долази..

Дубравко одлази. Долази градоначелник, Секретар Жарко са праћњом Милан и Анђелков

ГРАДОНАЧЕЛНИК: Каква је то гужва.

СЕКРЕТАР ЖАРКО: Какава је то гужва!

АНЂЕЛКОВИ (*плегајући Зорана*): Течино чедо! Сигурно је Дубравко и његов олош ово урадио. Неће то проће тек тако!

МИЛАН: Договорили смо се с градоначелником да склопимо примирје.

АНЂЕЛКОВ: Ово мења ствар! Има да вас све почистим из града!

ГРАДОНАЧЕЛНИК: Доста!

СЕКРЕТАР ЖАРКО: Доста! Таман смо се договорили за добробит града и измирили. Ако ништа оно бар да ћутите! И ћутаћете! Ко је ово урадио?

НЕМАЊА: Прво је дошао Зоран и почео да нас вређа. Затим је дошао Дубравко да нас измири, но овај није хтео да слуша, па је кренуо на Ивана. Онда их је Дубравко раздвајао, али су обојица пала на земљу.

АНЂЕЛКОВ: О мили рођаче, за ово ће Дубравко скупо платити.

МИЛАН: Дечко је рекао да је сте ви први почели?

НЕМАЊА: Да, Дубравко му је лепо говорио да престане, али Зоран није хтео.

Усђаје Зоран са земље чистећи одело.

ЗОРАН: Није тачно, ја сам се бранио а онда су ме Дубравко и овај оборили на земљу и давили!

МИЛАН: Али ти си жив?!

ЗОРАН: Захваљујући мојој челичној грађи!

Усђаје Иван.

ИВАН: Дубравко није ништа крив! Ја сам изгубио равнотежу и пао!

АНЂЕЛКОВ: Лаже псето, он је њихов рођак.

МИЛАН: И ти си жив?

НЕМАЊА: Они су се обојица уплашили..

ИВАН: Ма немој!

ГРАДОНАЧЕЛНИК: То је то!

МИЛАН: Шта је то?

СЕКРЕТАР ЖАРКО: Мој господар хоће да каже да је овај ударио овога, онда Дубравко ударио овога, а ко ће сад да да буде кажњен?

МИЛАН: Дубравко је учинио праведну ствар и бранио своје пријатеље.

ГРАДОНАЧЕЛНИК: Ја сам овде правда.

СЕКРЕТАР ЖАРКО: Он је овде правда!

ГРАДОНАЧЕЛНИК: Дубравко нек буде протеран!

СЕКРЕТАР ЖАРКО: Дубравко нек буде протеран! Уколико га видим да се мота по граду, биће му то последњи тренутак у животу!

АНЂЕЛКОВ: А ти и твоја породица, приђете ли мојим поседима, уништићу вас.

МИЛАН: Ми ћемо отићи из овог града. Тамо где не може да живи наш син, не можемо ни ми!

ЗОРАН: Живела правда!

ИВАН: Каква је то правда, па то мора да је нека грешка?

СЕКРЕТАР ЖАРКО: Каква море грешка, ми да правимо грешку? Власт је безгрешна!

ИВАН: Ако су они безгрешни, ја нисам, сад ћеш да ми платиш грешку!

Иван пошрчи за Зораном. Зоран се осврће илегајући у остале, како му нико не пружа помоћ, бежи са сцене, а за њим и Иван и Немања

ГРАДОНАЧЕЛНИК: Шта то би?

СЕКРЕТАР ЖАРКО: Полиција, обојицу и у ланце зато што се спрдају са законом!

МИЛАН: Ово је велика увреда, моји син и његов пријатељ ништа нису урадили!

АНЂЕЛКОВ: Све су они ово закували!

ГРАДОНАЧЕЛНИК: Киша ће!

Оглази са сцене.

СЕКРЕТАР ЖАРКО: Градоначелник каже да је све онако како треба!

Оглази са сцене.

АНЂЕЛКОВ: Стварно ће киша!

Оглази са сцене.

МИЛАН: Неће богме киша, има олуја да бесни!

Оглази са сцене.

VII

Јулијин врт.

САЊА: Дуг ми је дан овај ко детету ноћ. Где си моја дадо? Где је мој будући муж.

Долази уилакана Дадиља

ДАДИЉА: Јао мени, да кобна дана.

САЊА: Шта се десило Дубравку, брзо ми реци!

ДАДИЉА: Брука!

САЊА: Да ли је мој Дубравко мртав?

ДАДИЉА: Шта си запела, нико није мртав, него је Дубравко понизио и претукао Зорана па је протеран. Увек сам говорила да не треба веровати у поштење мушкараца. Сви су они обични лажљивци и лицемери. Зато сам и рекла да се никад нећу удавати!

САЊА: Какве то везе сад има, причај шта је било!

ДАДИЉА: Зар ти њега и даље волиш, а он ти рођака замало не уби?

САЊА: А како могу рећи нешто ружно о свом будућем мужу? Он је жив, а мој рођак је увек био размажен и злобан.

ДАДИЉА: Добро, како хоћеш.

САЊА: Дадо, наћи мог Дубравка! Реци му да дође и дај овај прстен мом верном витезу!

Оглазе са сцене

VIII

Анђелков – Слободан као просац

АНЂЕЛКОВ: Драги Слободане, не знам шта да ти кажем, не могу више да чекам да ова заврши факултет, може то и кад се уда.

СЛОБОДАН: А можда није право време, због свих садашњих околности?

АНЂЕЛКОВ: Време? Хоћеш ли ти моју кћерку да просиш или не?

СЛОБОДАН: Да господине!

АНЂЕЛКОВ: Е, онда, је право време.. Сутра, ћемо, у ствари.... ма шта сутра, одмах ћемо. Слободане, ево ја ти гарантујем за љубав моје кћерке. Има да ме слуша, кад јој ја наредим да се заљуби у тебе, има да се заљуби! Него, оно што смо мало пре причали о фабрици...

СЛОБОДАН: Наравно, то се подразумева, то ће мој отац уредити!

АНЂЕЛКОВ: Онда нек буде у четвртак.

СЛОБОДАН: А мираз?!

АНЂЕЛКОВ: Шта ће теби мираз,то више није у моди.Ти си млад, имам ја нешто друго у плану. Са нашим удруженим капиталом и мојим политичким везама брзо ћеш напредовати.

СЛОБОДАН: Да ли бих могао рачунати и на место градоначелника?

АНЂЕЛКОВ: За почетак да, онда ћемо видети за даље!

СЛОБОДАН: Онда је четвртак у реду.

АНЂЕЛКОВ: Онда у четвртак, и без много буке и весеља, два-три рођака и то је то. Може?

СЛОБОДАН: Господине, волео бих да је четвртак већ сутра.

АНЂЕЛКОВ: Онда лаку ноћ, припремите ми све папире за продају и драги зете, припемите се за свадбу!

СЛОБОДАН: Лаку ноћ

Улази ћћа Анђелков

АНЂЕЛКОВ: Ха, жено, и шта кажеш, нико неће моју Сању. Види какав момак је дошао да је узме за невесту. Будући градоначелник, ал' можда и председник!

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Продао си је за неку пропалу фирму.

АНЂЕЛКОВ: Ништа се не секирај, што је пропало поправићемо и опет ћемо продати. А ти немој много о томе де мислиш него иди до Сање и припреми је за свадбени дан

ГЋА АНЂЕЛКОВ (оглазећи): Правиш велику грешку, због које ћемо сви жалити!

АНЂЕЛКОВ: Бежи са тим својим злим мислима! Бежи!

IX

Башиа- Дубравко и Сања под прозором

ДУБРАВКО: Дадиља ми је предала овај предиван прстен.

САЊА: То је мој вечни завет, да ћеш ми бити једини заувек!

ДУБРАВКО: Само ме смрт може раставити од овог прстена. Ако се он претвори у прах и ја ћу постати прах! Морам да кренем Сања, а пре него што одем, молим те узми ти овај прстен као завет да ћеш ми бити једина заувек!

САЊА: Ох, Дубравко, прстен је тако диван.

ДУБРАВКО: Морам сад да кренем.

САЊА: Остани још мало.

ДУБРАВКО: Нека ме ухвате, погубе, свеједно, ако ти хоћеш, нека тако буде.

Чује се крештање шеве и ђласови.

САЊА: Бежи, бежи, ево дан све светлије зрачи.

ДУБРАВКО: Светлије а наш јад све мрачнији!

ДАДИЉА: Сања!

САЊА: Дадо!

ДАДИЉА: Твоја мајка долази овамо.

ДУБРАВКО: Збогом, збогом, загрљај па да бежим.

САЊА: Да ли мислиш ти да ћемо се икад опет видети?

ДУБРАВКО: Не сумњам у то и сви ови јади биће нам некад слатки разговори.

Дубравко оглази

ГђА АНЂЕЛКОВ: Кћери јеси ли умала већ?

САЊА: Није ми добро мајко.

ГђА АНЂЕЛКОВ: Зар још оплакујеш срамоту рођака свог и оног Дубравка?

САЊА: Да да, још плачем.

ГђА АНЂЕЛКОВ: Кад је тако, онда ћеш се обрадовати будућем радосном дану.

САЊА: Који је то дан, мајко?

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Дете моје, твој брижљиви отац је уговорио свадбу. У четвртак, отмени млади господин узећете за срећну невесту.

САЊА: Ја се нећу удавати, мајко у четвртак, а кад будем хтела поћи ћу за Дубравка.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Ево ти оца па му кажи то сама

АНЂЕЛКОВ: Добро јутро, кћери, јеси ли чула ту дивну вест?

САЊА: Јесам, али дивна није.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Захваљује ти се на понуди, но неће.

АНЂЕЛКОВ: Како? Зашто? Шта море неће! Има да иде у четвртак ко бела лала, или ће у кавезу бити однета.

САЊА (клекне): Добри мој оче, молим те буди стрпљив и саслушај ме.

АНЂЕЛКОВ: Балавице, ти ћеш мени да кажеш нећу. Не говори ни реч више. Склони ми се с очију! Четвртак је близу. Ако си моја, даћу те за свог пријатеља; ако ниси, обеси се, проси, гладуј, јер, душе ми нећу те признати за своју нити ћеш добити и једну пару од мене. Оно што рекох, нећу порећи.

Оглазе

САЊА: О боже! Дадо, како се то спречити може?

ДАДИЉА: Дубравко је протеран, не можемо ништа урадити. Мислим да је сад најбоље да послушаш оца. Није лош ни тај господин.

САЊА: Говориш ли од срца?

ДАДИЉА: Од срца и душе, ил' нека је обоје проклето.

САЊА: Дивну си ми утеху дала. Иди и реци мојој мајци да сам отишла код свештеника да се исповедим јер сам увредила оца.

ДАДИЉА: Хоћу, хоћу, то ти је паметно.

Оглази

САЊА: Вештица једна! Ако ми нема помоћи, онда ће смрт све да излечи.

Х

СВЕШТЕНИК ВАЊА и САЊА.

СЛОБОДАН: У четвртак

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Рок је кратак, господине.

СЛОБОДАН : Мој таст Анђелков тако хоће, а ја нисам склон да му било шта оспоравам.

улази Сања.

СЛОБОДАН: У добри час, госпо и жено моја.

САЊА: То господине може бити ако вам будем жена.

СЛОБОДАН: То може бити у четвртак.

САЊА: Што мора бити, биће.

СВЕШТЕНИК ВАЊА: То је истина, господине, морам вас замолити да нас оставите саме.

СЛОБОДАН (оглазећи): Наравно, наравно, Сања, дакле, рано у четвртак, једва чекам; а до тада збогом.

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Сања, већ сам упознат са твојим мукама

САЊА: Ако ми ваша мудрост не може помоћи, помоћи ће ми овај нож.

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Стани, кћери! Назирем неку наду! Ваша љубав мора бити јача од неразумних људи. Морате да се носите са тим и да се држите чврсто једно за друго без обзира на слепу мржњу или страх коју ће људи осећати према вама. Свако има разлог зашто да се не венчате, али Дубравко и ти сте двоје дивних људи који се воле, и ја ћу урадити све да вам помогнем.

САЊА: Без страха учинићу све.

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Иди кући весела, и пристани да се венчаш са Слободаном, а ми ћемо да их надмудримо.

САЊА: Како?

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Саслушај ме! Сутра је среда, увече пази да легнеш сама и бочицу ову кад легнеш попиј. Изгледаће као да си умрла. Довешће те у гробницу, а Дубравко ће бити крај тебе кад се будеш пробудила. Онда ћете заједно побећи док се читава ова свађа не смири.

САЊА: Страх ме је.

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Све ће бити у реду!

САЊА: Добро, кад ви кажете!

Сања пољуби свештеника Вању руку радосно и ошрчи

XI

Дом Анђелкових

АНЂЕЛКОВ: Позови ове госте обавезно

ГЋА АНЂЕЛКОВ: То је читав политички врх.

АНЂЕЛКОВ: Па?

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Па рекли смо да ће бити мала свадба.

АНЂЕЛКОВ: Мала је, позвали смо само неколико блиских рођака. Ови остали се не рачунају.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Ха, ево и Сање, нешто је весела.

АНЂЕЛКОВ: Где је шетала моја непослушна тврдоглавица

САЊА: Била сам до свештеника и покајала сам се што сам те повредила.

АНЂЕЛКОВ: Е, то је већ боље.

САЊА: Од сада ћу те слушати у свему.

АНЂЕЛКОВ: Онда ћемо послати по Слободана и да буде одмах свадба.

Оглазе Анђелкови

САЊА: Збогом!. Плашим се, али флашицу отрова ћу испити. Биће што бити мора, Дубравко ово напијам теби!

XII

Јутро, дом АНЂЕЛКОВ

ГЋА АНЂЕЛКОВ: Иди донеси још кавијара и лигњи на сто!

АНЂЕЛКОВ: Брзо, брзо, брзо!

Гђа Анђелков оглази, долази Слободан.

СЛОБОДАН: Поштовање драги моји

АНЂЕЛКОВ: Добро нам дошао, зете. Ето, свануо је и тај дан.

СЛОБОДАН: Нисам ока склопио до данашњег дана.

Чује се Дадиља

ДАДИЉА: У помоћ, у помоћ! Сања је мртва.

ГЋА АНЂЕЛКОВ: У помоћ, у помоћ, зовите лекаре!

АНЂЕЛКОВ: Зете, то су неке глупости ове моје дадиље, сада ћу ја да извидим ситуацију.

Враћа се

АНЂЕЛКОВ: Немам речи

СЛОБОДАН: Преварен, унесрећен, разведен, увређен, убијен.

АНЂЕЛКОВ: Све што смо спремили за свадбу нек сад погребу црном послужи; све свирке нек се у тужни преобразе звук.

XIII

ДУБРАВКО у СКРИВЕНОЈ КУЋИ. Улази задихан ИГОР)

ДУБРАВКО: Сањах да ми Сања дође и нађе ме мртвог! Чујем стижу вести! Шта је ново, како су ми отац и Сања?

ИГОР: Родитељи су добро. Али Сања није.

ДУБРАВКО: Говори брзо, шта јој је, шта је мојој љубави, не мучи ме!

ИГОР: Опрости ми што ти морам ја рећи ове речи, Сањино тело почива у старој гробници. Видео сам кад је положише у гроб.

ДУБРАВКО (ушучен): Идемо!

ИГОР: Преклињем вас да имате стрпљења. Бледи сте!

ДУБРАВКО: Да ли си добио вест од Свештеника?

ИГОР: Нисам добио ништа.

ДУБРАВКО: Свеједно, крећемо, припреми све за полазак,

Улази ајошкарка

АПТЕКАРКА: Да ли сте ви Дубравко!

ДУБРАВКО: А ви сте?

АПТЕКАРКА: Ја сам апотекарка из суседства.

ДУБРАВКО: Сам Бог те је послао. Ти си моја једина нада.

АПТЕКАРКА: Зато сам и дошла, хтела сам да вам....

ДУБРАВКО (прекида је): Ходи амо, видим да си сиромашна, даћу ти право богатство за грам отрова брзог дејства.

АПТЕКАРКА: Немам, такав отров, ја продајем лекове,

ДУБРАВКО: Да ли си сигурна?

АПТЕКАРКА: Овај, шта? Сигуран сам! Ал да вам кажем...

ДУБРАВКО: Рекох ти, бићеш богата!

АПТЕКАРКА: И да имам тако нешто смртоносно, шта ћу после, с богатством у затвору?

ДУБРАВКО: Зар се ти тако убога, плашиш смрти и затвора?

АПТЕКАРКА: Ја јесам сиромашна апотекарка, али то никако не могу, не могу, али да вам кажем. Немате разлога да одузмете себи живот.

ДУБРАВКО: То је моја ствар, ево ти злато.

Апошекар смушено їледа, као да хоће још нешто да каже, онда слеїне раменима и оглази.

ДУБРАВКО: Лек си срцу, а не отров ти, у Сањин гроб ћу те понети и тамо најзад као спас узети.

XIV

ЦРКВА

СВЕШТЕНИК ДЕКИ: Хеј!

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Стигао си.Шта каже Дубравко ?

СВЕШТЕНИК ДЕКИ: Маше главом. Не, не

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Ниси успео да га нађеш.Ниси га обавестио за план..

СВЕШТЕНИК ДЕКИ: Маше главом. Не, не.

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Да, зле судбине, морам брзо у гробницу пре него што се пробуди Сања. Морамо некако да обавестимо Дубравка, у таквом стању спреман је на свашта.

XV

ГРОБНИЦА. Долази ДУБРАВКО СА ИГОРОМ

ДУБРАВКО: Ево, узми писмо и однеси мом оцу сутра рано. Силазим сада у постељу смрти.

ИГОР: Добро Дубравко ја ти више нећу сметати

ДУБРАВКО: Да се помирим да је више нема, то могу већ некако, али да је више никад нећу угледати, то нити могу, нити желим

Дубравко оглази у гробницу иза сцене: Долази свештеник Вања и Игор

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Је л' ту Дубравко?

ИГОР: Овде сам га оставио, свети оче. Отишао је у гробницу код Сање.

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Хајдемо брзо унутра док није још зла било. Чујем неку вику

Вања оглази у гробницу иза сцене.

ИГОР (Оглази за њим): То је онај младожења са стражарима!

На сцени се појављује Анђелков, Слободан, Градончелник и Милан. Слободан пође ка Игору.

СЛОБОДАН: Овде је био Дубравко?

АНЂЕЛКОВ: Где је тај што ми гробницу окаља?

МИЛАН: Мој син никог не каља.

ГРАДОНАЧЕЛНИК: Тишина. Објасните ми шта се овде догађа.

Излази Свештеник Вања. Милан прилази скрушено свештенику

МИЛАН: Молим вас оче, знате ли шта се овде дешава? Где је мој син?

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Бићу кратак. Покушао сам да вам спојим децу, кад већ то нисте ви учинили. Сањи сам дао успављујући напиток. Кад се пробудила требало је да Дубравко буде крај ње. Мој пријатељ, који је требао да обавести Дубравка да је Сања жива, несрећним случајем је задржан. И ето трагедије. Дубравко је мислио да је Сања стварно мртва и дошао у њену гробницу с намером да одузме себи живот. Сања се пробудила и видела свог драгог мртвог. Сада је и Сања мртва. Све пише у овим последњим речима Дубравка. Игоре, предај писмо, што ти је Дубравко дао.

Игор даје писмо градоначелнику,

ГРАДОНАЧЕЛНИК: Ово писмо је доказ! Ово писмо које је Игор носио потврђује свештеникове речи и њихову љубав. Вас двојица, видите ли бич што ошину ваша мржња. Небо нађе пут да вашу радост љубављу убије! Сви смо кажњени! Сви треба да живимо заједно, без свађе, без размирица, без мржње, без...

ГРАДОНАЧЕЛНИК: Сад можете да се измирите!

СЛОБОДАН: Али тамо нема никог.

АНЂЕЛКОВ: О, брате Милане, дај ми руку. Нека руковање ово венчани дар буде и знак нашег помирења.

МИЛАН: Како смо били слепи! Нису имали никакве шансе у овом окрутном свету, али су могли да га промене. Ја ћу Сањи подићи споменик од чистог злата.

АНЂЕЛКОВ: Можда га сви заједно можемо променити, зато ћу ја исти такав споменик направити Дубравку да буде крај ње!..

Пролазе Дубравко и Сања у даљини.

СЛОБОДАН: Ено их, они су ту, ено их, хеј, па они су ту, па...шта се то десило?

Долази свештеник Деки!

СВЕШТЕНИК ВАЊА: Када отац Деки није стигао да јави Дубравку за наш план, јавио је својој познаници апотекарки да потражи Дубравка! Пошто Дубравко није хтео да је саслуша, већ је тражио отров, апотекарка се досетила и дала му уместо отрова растворен Аспирин!

АНЂЕЛКОВ: Моја кћерка је жива!

МИЛАН: Где су, где су?

Ушрчавају Дубравко и Сања

ДУБРАВКО и САЊА: Ево нас, ево и нас!

Грле се.

ГРАДОНАЧЕЛНИК: То је то. Обе породице морају да у знак сећаја на овај диван дан направе по један парк. Са фонтаном

МИЛАН: Урадићемо, све ћемо урадити, само кад се све добро завршило!

АНЂЕЛКОВ: Урадићемо, наравно!

СЕКРЕТАР ЖАРКО: Него шта, а сад идемо да прославимо сви заједно!

Сви у њас, идемо, идемо, а заостају само свешетеник Вања и свешетеник Деки.

СВЕШЕТНИК ВАЊА: А сада да им објаснимо зашто ништа ниси рекао раније!

Немојте да се љутите!! Морали смо мало да се поиграмо са вама! Замислите да смо вам рекли да ће све бити у реду, онда би сте отишли кући пре краја представе! Морали смо мало да направимо узбудљиви овај комад! Хвала вам што сте били са нама. И не заборавите: ЖИВОТ ЈЕ ЛЕП И ТРЕБА ГА ЖИВЕТИ ЗАЈЕДНО !

Поклон, музика.

КРАЈ

БИОГРАФИЈА

Како је све почело

Не знам како и зашто је све почело, али знам кад је почело. Било је то оног трена кад се очев у хромозом сусрео са х хромозомом моје мајке. Било је то попут великог праска. Но, тога се баш и не сећам. Али, сећам се првих знакова живота. Било ми је јако тесно и топло. То није било тако страшно. Ионако је напољу био велики снег и зима. Проблем је био, што ми је било много досадно. Шта човек да ради на тако малом простору и са тако пуно времена? Мало гута већ сажвакану храну и медитира о свом будућем животу. Мислим да сам од тог тренутка сам себе проклео, јер више нигде нисам био где јесам, већ сам увек желео да будем тамо где нисам. А, кад ту где нисам, постанем јесам, опет се јавља моје проклетство и жеља да будем где нисам. Зато сам и одлучио да више не чекам. Спаковах се на брзину, видех да су ми ту сви органи, плућа ће се мало дорадити у инкубатору и спреман сам за пут. Јавих онима напољу да хоћу да изађем у седмом месецу. Одмах сам се суочио са окрутном стварношћу. Одбили су ми визу. Покушао сам затим да илегално изађем правећи превремене трудове, али ни то није помогло. Принудили су ме да још чекам усамљен у мраку. Тих месец дана сам био очајан. Тад сам се први пут сусрео са апсурдношћу живота. Кад је то достигло врхунац, ражестих се, узех пупчану врпцу и реших да се обесим. Но, изгледа да је моја жалба за излазак уродила плодом, те ми у осмом месецу одобрише визу. Да су гласали још који сат, закаснили би. Ни дан-данас не знам да ли је то штета за мене или њих. Све у свему, ја изађох као цар Јулије, царским резом. У једном тренутку на дну, а у следећем, као цар угледах светлост дана. Изашао сам без гласа. Нисам баш био одушевљен. Ћутао сам и посматрао све оне људе у белом како зуре у мене. Па, због њих ја да се обесим? Но, онда ме узе једна жена, те поче да лупа моју мокру малу задњицу. Наравно, кад није њена. Удара она тако бездушно, а ја? Почнем да плачем, а они - сви у смех! Сви весели, те ме премештају из једног наручја у друго. Одмах сам се покајао и пожелео да се вратим тамо одакле сам пожурио да не будем. Схватих да је време да се навикнем на своје немирно проклетство.

Тако, прође једва 6 година, мени досади мирна доколица и одох у школу. Никад нисам разумео зашто су ме родитељи послушали. Можда су помислили да им је дете било мали геније, што убрзо нисам показао, јер сам на часовима углавном спавао, па сам много слова и преспавао. Кад би ме сестра терала да читам, ја бих срицао слово по слово: Ц В Е Т. Кад би ме питала шта сам прочитао, ја бих обично говорио: О В Ц А. Требало ми је годину дана да схватим смисао између знака и значења.

Кад сам коначно схватио значење и научио да читам, врло брзо сам почео да трагам за "значењем живота". Тако, идући за књигама, заврших Филолошки факултет, али смисао мог живота нисам нашао. Помислио сам, сигурно је смисао у позоришту! Па, да! Живот је свакодневна драма! Одох на постдипломске студије на Факултет драмских уметности. Успут, у потрази за смислом, запослих се у оближњој основној школи. Ту је негде тај пут. Био сам убеђен да је ту. Убрзо сам пожелео да будем и редитељ. Зашто онда не режирати свакодневно? Тако сам постао директор у школи која је сада била ближа Филолошком факултету. Трагајући за смислом живота, све мање у књизи, а више у политицином „Забавнику“, успут режиралући наставничка већа и школске приредбе, вратио се на Филолошки факултет да докторирам. Мислио сам, ако ко познаје живот, то су доктори. Доктор постах, али смисао не нађох. Но, то није био разлог за очајавање, већ разлог за покрет. Стога се покренух и још се крећем између образовних и позоришних институција. Покрет је смисао, а пут је ту негде између комедије и трагедије.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-2
821.163.41.09-2 Грушановић З.

ГРУШАНОВИЋ, Златко, 1976-

У драмском шипражју . [2], Велико драмско шипражје / Златко Грушановић ; [илустрација Милан Драгојловић Шкеми]. - Београд : Дом културе "Студентски град" : Удружење драмских писаца Србије - репрезентативно удружење у култури, 2024 (Београд : Донатграф). - 212 стр. : илустр. ; 24 cm

Тираж 300. - Стр. 5-13: Кроз сва неминовна шипражја / Зоран Стефановић. - Биографија: стр. 211-212.

ISBN 978-86-7933-200-4 (ДКСГ)
ISBN 978-86-7933-201-1 (низ)

а) Грушановић, Златко (1976-) -- Дrame

COBISS.SR-ID 151642633
